

RAUTALAMPI

2025

TILINPÄÄTÖS & TOIMINTAKERTOMUS

Käsittely:

KH 30.3.2026

KH 20.4.2026

KH 27.4.2026

Sisällys

Sisällys.....	2
1.TOIMINTAKERTOMUS	6
1.1.Toimintakertomusta koskevat säännökset	6
1.2.Kunnanjohtajan katsaus – Tilinpäätös 2025.....	7
1.3.Kunnanstrategia	9
1.4.Kunnan hallinto	12
1.5.Tietoja Rautalammin kunnasta.....	14
1.5.1. Sijainti.....	14
1.5.2. Kunnan alue	14
1.5.3. Kunnan väestön kehitys 2000–2025.....	14
1.5.4. Keskimääräinen työttömyysaste % Rautalamilla 2000–2025	14
1.5.5. Kunnan veroprosentit	15
1.6.Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys 2025	15
1.6.1. Julkinen talous ja yleinen taloudellinen kehitys	15
1.6.2. Verotus	18
1.6.3.Työllisyys.....	20
1.6.4.Väestönkehitys	23
1.7.Sisäinen valvonta	24
1.7.1. Selonteko kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä	24
1.7.2. Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen.....	27
1.8. Riskienhallinta	29
1.8.1. Henkilöriskit.....	30
1.8.2. Tietojärjestelmäriskit.....	32
1.8.3. Rahoitusriskit.....	33
1.8.4. Vakuutukset.....	34
1.9. Omaisuuden hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta	36
1.10.Muut ei taloudelliset asiat.....	37
1.11.Ympäristöasiat	38
1.12.Olennaiset muutokset kunnan taloudessa	39
1.13.Henkilöstön määrä ja työpanos.....	41
1.13.1.Henkilöstön tila	41
1.13.2. Arvio merkittävistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista.....	41
1.13.4. Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä.....	43
1.14.Tilikauden tuloksen muodostuminen	44
1.15.Toiminnan rahoitus.....	47
1.16.Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä ja keskeisistä riskeistä.....	48

1.17.Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat	50
1.17.1.Vuoden 2025 aikana toteutuneet keskeiset toiminnot	50
1.17.2. Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	50
1.18.Menot ja tulot rakenneosittain (brutto).....	52
1.19.Verot ja valtionosuudet.....	52
1.20.Lainatilanne.....	53
1.21.Kunnan tulojen jakauma ulkoinen	53
1.22.Bruttomenot toiminnoittain (ilman lainanlyhennyksiä, ulkoiset)	54
1.23.Käyttötalouden menot menolajeittain (ulkoiset).....	55
1.24.Palvelujen osto toiminnoittain (ulkoiset)	56
1.25.Tuloslaskelma ja tunnusluvut.....	57
1.26.Rahoituslaskelma ja tunnusluvut.....	58
1.27.Tase ja tunnusluvut.....	59
1.28. Kunnan kokonaistulot ja –menot	60
1.29.Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä.....	61
1.30.Konsernituloslaskelma ja tunnusluvut	62
1.31.Konsernin rahoituslaskelma ja tunnusluvut.....	63
1.32. Konsernitase ja tunnusluvut	64
2.TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	67
2.1.Tavoitteiden toteutuminen.....	67
130 Tilintarkastus	67
18 Luottamushenkilöhallinto	69
170 Yleishallinto	71
180 Taloushallinto	73
1120 Työllistämistukityöt	75
26 Elinkeinotoimi	77
270 Maaseututoimi	80
404 Sivistyksen hallinto	84
410 Perusopetus	86
420 Lukio.....	88
440 Vapaa sivistystyö ja taiteen perusopetus.....	90
450 Joukkoliikenne	92
453 Varhaiskasvatus	93
454 Esiopetus.....	96
460 Nuorisotoimi	98
450 Liikuntatoimi	100
480 Kirjasto	102

490 Kulttuuritoimi.....	104
500 Teknisen toimen hallinto.....	108
510 Jätehuolto.....	110
520 Vesihuolto.....	112
540 Kiinteistöt.....	114
545 Ravintokeskus.....	116
550 Varikko.....	116
560 Liikenneväylät.....	118
570 Maankäytön suunnittelu.....	120
580 Ympäristönsuojelu.....	121
590 Rakennusvalvonta.....	122
2.2.Tytär- ja osakkuusyhtiöiden toiminnalliset tulokset vuonna 2025.....	123
2.3. Ta-listaus käyttötalouden ulkoiset menot 2025.....	128
2.4.Tuloslaskelmaosan toteutuminen 2025.....	142
Investointiosan toteutuminen 2025.....	143
2.3.Rahoituslaskelmaosan toteutuminen 2025.....	146
2.5.Yhteenveto valtuuston hyväksymien määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta.....	147
3.TILINPÄÄTÖSLASKELMAT.....	149
3.1.Tuloslaskelma.....	149
3.2.Rahoituslaskelma.....	150
3.2.Tase.....	151
3.3.Konsernin tuloslaskelma.....	153
3.4. Konsernin rahoituslaskelma.....	154
3.5.Konsernitase.....	155
4. TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT.....	157
4.1.Rautalammin kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot.....	157
4.2.Tuloslaskelman liitetiedot.....	159
4.3.Taseen liitetiedot.....	164
4.4.Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot.....	171
4.5. Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat erittelyt.....	176
4.6. Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet.....	177
5. ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET.....	179
5.1. Vesihuolto.....	179
5.2. Vesihuollon tuloslaskelma.....	181
5.3. Vesihuollon rahoituslaskelma.....	182
5.4. Vesihuollon tase.....	183
5.5. Vesihuollon tuloslaskelman liitetiedot.....	185

5.6. Vesihuollon taseen liitetiedot.....	187
TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT	189
TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ.....	189
6.LUETTELOT JA SELVITYKSET.....	190

1.TOIMINTAKERTOMUS

1.1.Toimintakertomusta koskevat säännökset

Kuntalain (410/2015) 113 §:n mukaan kunnan tilinpäätökseen sisältyy toimintakertomus. Toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa. Lisäksi toimintakertomuksessa on annettava tiedot sellaisista kunnan ja kuntakonsernin talouteen liittyvistä olennaisista seikoista, joita ei esitetä tuloslaskelmassa, taseessa, rahoituslaskelmassa tai tilinpäätöksen liitetiedoissa.

Kirjanpitolain (1336/1997) 3 luvun säännöksiä sovelletaan kuntalain mukaisesti kunnan kirjanpitoon ja tilinpäätökseen. Kirjanpitolain 3 luvun 1 a §:n mukaan toimintakertomuksessa on esitettävä tiedot toiminnan kehittymisestä, taloudellisesta asemasta, olennaisista riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan laajuuteen ja rakenteeseen nähden tarpeellisista seikoista. Toimintakertomuksen tulee antaa oikea ja riittävä kuva kunnan ja kuntakonsernin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Toimintakertomuksessa esitetään lisäksi:

- selvitys olennaisista tapahtumista tilikaudella ja sen päättymisen jälkeen
- arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä
- selvitys sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja niiden toimivuudesta
- tiedot konsernivalvonnan järjestämisestä
- esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Mikäli kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys talouden tasapainottamisesta sekä voimassa olevista toimenpiteistä alijäämän kattamiseksi kuntalain 110 §:n mukaisesti.

Toimintakertomus on osa tilinpäätöstä ja sen tarkoituksena on täydentää tilinpäätöslaskelmien ja liitetietojen antamaa kokonaiskuvaa kunnan ja kuntakonsernin toiminnasta ja taloudesta. Toimintakertomuksessa annetaan tiedot siitä, miten kunta huolehtii ympäristöasioista, sosiaalisista asioista ja henkilöstöasioista, ihmisoikeuksien kunnioittamisesta sekä korruption ja lahjonnan torjunnasta. Toimintakertomuksessa kuvataan myös millaisia toimintaperiaatteita kunta noudattaa huolehtiessaan edellä luetelluista asioista, toimintaperiaatteiden noudattamisen tulokset sekä kuvaus riskeistä, joiden toteutuminen todennäköisesti haittaa sen toimintaa. Lisäksi annetaan selostus siitä, miten kunta hallitsee näitä riskejä. (KPL 3a:2 §)

1.2. Kunnanjohtajan katsaus – Tilinpäätös 2025

Rautaisen rohkea Rautalampi

Vuosi 2025 oli Rautalammin kunnassa uuden valtuustokauden käynnistymisen sekä tulevien vuosien strategisen suunnittelun aikaa. Keväällä järjestettyjen kuntavaalien jälkeen uusi kunnanvaltuusto aloitti toimikautensa kesällä 2025. Samalla käynnistettiin kunnan uuden strategian valmistelu, jossa määriteltiin Rautalammin kehittämisen keskeiset tavoitteet ja painopisteet tuleville vuosille.

Strategiatyötä toteutettiin laajassa yhteistyössä luottamushenkilöiden, kunnan henkilöstön, yrittäjien ja kuntalaisten kanssa. Valmistelun pohjalta syntyi Rautalammin kuntastrategia vuosille 2026–2029, mikä luo suuntaviivat kunnan kehittämiseksi tulevina vuosina.

Vuosi 2025 oli Rautalammin kunnalle sekä taloudellisesti että toiminnallisesti merkittävä. Olemme onnistuneet pitämään talouden tasapainossa haastavasta toimintaympäristöstä huolimatta.

Tilinpäätös on ylijäämäinen mikä antaa hyvät lähtökohdat tulevien vuosien suunnittelulle. Verotulojen kehitys on ollut pääosin odotetun mukaista ja valtionosuudet ovat tukeneet kunnan taloudellista vakautta. Kunnan taloudellinen asema on aiempaa vakaammalla pohjalla ja tulevaisuuteen voidaan katsoa luottavaisin mielin. Olemme myös pystyneet tehostamaan toimintaamme ilman, että peruspalvelut ovat kärsineet. Päinvastoin palveluja on voitu kehittää edelleen.

Kulunut vuosi 2025 korosti pienen kunnan taloudenpidossa erityisesti ennakoivan suunnittelun, riskienhallinnan ja sopeutumiskyvyn merkitystä. Julkisen talouden rakenteelliset haasteet ja toimintaympäristön epävarmuus eivät ole poistuneet, ja työ kestäväen kuntatalouden turvaamiseksi jatkuu myös tulevina vuosina.

Sivistyspalveluissa kehittämistyö jatkui erityisesti koulutuksen osalta. Verkstoperuskouluhankkeen valmistelu eteni ja tavoitteena on edelleen kehittää tulevaisuuden peruskoulua työnimellä UKK 3.0. Varhaiskasvatuksessa henkilöstöresurssia ja johtamista vahvistettiin jo vuonna 2024, ja vuonna 2025 tehdyt toimenpiteet alkoivat näkyä toiminnan laadussa sekä henkilöstön työhyvinvoinnissa.

Kunnan elinvoiman vahvistaminen on ollut keskeinen painopiste myös vuonna 2025. Toholahden teollisuusalueen laajennushanke ja siihen liittyvä infrarakentaminen etenivät suunnitellusti, ja molempiin hankkeisiin saatiin merkittävää tukea ELY-keskukselta. Investoinnit luovat uusia mahdollisuuksia yritystoiminnan kehittymiselle ja vahvistavat kunnan vetovoimaa uusien toimijoiden näkökulmasta.

Kesäkuussa avattu Osuuskauppa PeeÄssän uusi myymälä toi merkittävän piristysruiskeen kuntakeskuksen elinvoimaan ja vahvisti paikallista palvelutarjontaa. Elinkeinoelämän kehitys on kokonaisuutena edennyt myönteiseen suuntaan.

Elinvoimaohjelman myötä kunnan ja alueen yrittäjien yhteistyötä on kehitetty entistä määrätietoisemmin. Tätä yhteistyötä vahvistaa myös joulukuussa valtuustossa uudistettu ja allekirjoitettu elinvoimalupaus, joka luo yhteiset raamit kunnan ja yritysten väliselle yhteistyölle. Elinvoimalupauksen tavoitteena on vahvistaa kunnan elinvoimaa, yrittäjyyttä sekä kunnan ja yritysten välistä hyvää yhteistyötä.

Vuoden alussa käynnistyi myös merkittävä hallinnollinen uudistus, kun työllisyyspalvelujen järjestämistä vastuu siirtyi kunnalle. Uudistus toi mukanaan uusia haasteita, mutta samalla myös mahdollisuuksia kehittää työllisyyspalveluita aiempaa vaikuttavammaksi. Kunnassa tehtiin uudistukseen liittyen laajaa valmistelutyötä: organisaatiota ja vastuunjakoja täsmennettiin, talousarvioon varattiin tarvittavat resurssit ja yhteistyötä tiivistettiin alueellisten toimijoiden sekä yritysten kanssa. Tavoitteena on rakentaa entistä asiakaslähtöisempiä ja ennaltaehkäiseviä työllisyyspalveluja.

Katseemme on jo vahvasti tulevaisuudessa. Vuoden 2026 toimenpiteet ovat käynnistyneet uuden kuntastrategian viitoittamalla suunnalla. Jatkamme määrätietoista työtä kunnan elinvoiman vahvistamiseksi, palvelujen kehittämiseksi sekä talouden kestävyys turvaamiseksi.

Vaikka toimintaympäristö tuo mukanaan haasteita, Rautalammen vahvuutena on aktiivinen ja yhteistyökykyinen yhteisö sekä selkeä suunta eteenpäin. Yhdessä voimme rakentaa kunnasta entistä vahvemman, vetovoimaisemman ja turvallisemman paikan asua, yrittää ja elää. Haluan lämpimästi kiittää kaikkia luottamushenkilöitä, kunnan henkilöstöä, yrittäjiä sekä kuntalaisia kuluneesta vuodesta ja hyvästä yhteistyöstä. Me kaikki kunnassa teemme työtä, jolla on merkitystä – ja siitä voimme olla yhdessä ylpeitä.

Rautalammillla 12.3.2026

Anu Sepponen
kunnanjohtaja

1.3.Kunnanstrategia

Kuntalain (410/2015) 37 §:n mukaisesti kunnassa tulee olla kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kuntastrategia on kunnanvaltuuston hyväksymä keskeinen ohjausasiakirja, josta johdetaan kunnan päätöksenteko, taloussuunnittelu, toiminnan kehittäminen ja konserniohjaus. Strategia tarkistetaan vähintään kerran valtuuston toimikaudessa.

Kuntastrategiassa määritellään ne tavoitteet ja painopisteet, joihin kunta suuntaa voimavaransa. Strategiset valinnat ohjaavat toiminnan ja talouden suunnittelua sekä priorisointia. Strategia kattaa kunnan roolin asukkaiden hyvinvoinnin edistäjänä, palvelujen järjestäjänä, paikallisen elinvoiman kehittäjänä sekä kuntakonsernin omistajaohjauksen toteuttajana.

Strategiassa otetaan huomioon:

- asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen,
- palvelujen järjestäminen ja tuottaminen sekä lakisääteiset tehtävät
- henkilöstöpolitiikka ja osaamisen kehittäminen
- omistajapolitiikka ja konserniohjaus
- asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet
- elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittäminen
- talouden kestävyys ja tasapaino

Strategia perustuu arvioon kunnan nykytilanteesta sekä toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista kunnan toimintaan ja talouteen. Strategian toteutumista seurataan vuosittain talousarvion, taloussuunnitelman ja tilinpäätöksen yhteydessä. Kuntastrategian poikkihallinnollisena ja tärkeänä tukena ovat kunnan hyvinvointisuunnitelma ja vuoden 2025 aikana laadittu, uusi elinvoimaohjelma. Lisäksi tarvitaan poikkihallinnollisia toteuttamishoelmia, jotka laaditaan linjassa kuntastrategian, hyvinvointi suunnitelman ja elinvoimaohjelman kanssa niiden tavoitteita tukemaan ja toteuttamaan.

Toteuttamishoelmien lisäksi kunnan toimialat konkretisoivat kuntastrategian linjauksia oman toimialansa näkökulmasta toimialansa kehittämissuunnitelmaksi.

Strategian toteutuminen vuonna 2025

Vuosi 2025 oli Rautalammin kunnassa edellisen strategiakauden viimeinen täysi toteutusvuosi. Kunnan toimintaa ja taloudenpitoa ohjasivat strategian painopisteet: **tasapainoinen kuntatalous, joustava työ ja asuminen, elinvoima ja hyvinvointi sekä viestintä ja vuorovaikutus**. Strategiset tavoitteet näkyivät sekä talousarvion rakenteessa että toiminnallisissa tavoitteissa.

Tasapainoinen kuntatalous

Kunnan talouden hoidossa korostuivat suunnitelmallisuus, menokuri ja pitkäjänteinen talouden tasapainon turvaaminen. Toimialoja ohjattiin talousarviossa asetettujen määrärahojen puitteissa toimimiseen, ja investointeja priorisoitiin kunnan taloudellinen kantokyky huomioiden. Talouden seuranta oli säännöllistä ja raportointi ajantasaista. Talouden tasapainon vahvistaminen sekä riskienhallinnan kehittäminen olivat keskeisiä toimenpiteitä toimintavuoden aikana.

Tehdyt toimenpiteet:

Tasapainoinen kuntatalous

- jatkettiin talouden sopeuttamis- ja tehostamistoimenpiteitä talousarvion raamissa pysymiseksi,
- tarkennettiin talousarvion sitovuustasoja ja vahvistettiin talousseurannan kuukausittaista raportointia,
- arvioitiin investointien ajoitusta ja priorisointia suhteessa kunnan tulorahoitukseen ja lainanhoitokykyyn,
- kehitettiin hankintojen suunnitelmallisuutta ja kilpailutusten ennakointia kustannustehokkuuden parantamiseksi,
- vahvistettiin riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan menettelytapoja,
- huomioitiin konsernitilouden kokonaisuus osana talouden ohjausta.

Joustava työ ja asuminen

Kunta edisti joustavan työn ja asumisen mahdollisuuksia kehittämällä kunnan vetovoimatekijöitä, asumisympäristöä ja digitaalisten palvelujen saatavuutta. Etätyömahdollisuuksia kartoitettiin kunnan omassa toiminnassa. Asumisen ja elinympäristön kehittämisessä painotettiin viihtyisyyttä, turvallisuutta ja palvelujen saavutettavuutta. Vuokra-asumisen haasteet tunnistettiin edelleen vahvasti ja suunnittelutyötä tilanteen korjaamiseksi tehtiin. Kunta osallistui kolmen maakunnan yhteiseen Asumisen uudet tuulet-hankkeeseen, jonka myötä saimme mahdollisuuden olla osana pilotoimassa vuokra-asumisen uusia mahdollisuuksia. Hanke tuotti myös alustavia, yhteisöllisen asumisen suunnitelmia rahoituslaskelmineen.

Elinvoima ja hyvinvointi

Elinvoiman vahvistaminen näkyi aktiivisena elinkeinopolitiikkana, yritysyhteistyön kehittämisenä sekä hanketoimintana. Kunta edisti paikallista yrittäjyyttä ja alueen kilpailukykyä yhteistyössä sidosryhmien kanssa.

Hyvinvoinnin edistäminen toteutui kunnan perustehtävien kautta erityisesti sivistys-, kulttuuri-, liikunta- ja vapaa-ajan palveluissa. Ennaltaehkäisevää työtä ja yhteisöllisyyttä vahvistavia toimintamalleja kehitettiin yhteistyössä hyvinvointialueen ja kolmannen sektorin kanssa. Vuoden aikana panostettiin myös kunnan elinvoimaan, kulttuuriin ja tapahtumiin. Kesän merkittävimpiä tapahtumia oli Runon ja laulun Rautalampi -kulttuuriviikko, joka toi kuntaan kävijöitä laajalta alueelta ja vahvasti Rautalammin asemaa kulttuuripitäjänä. Syksyn huipentui perinteiseen tapaan Pestuumarkkinoihin, joihin vuosi vuodelta pyritään luomaan myös uusia elementtejä perinteisten rinnalle.

Viestintä ja vuorovaikutus

Viestinnän ja vuorovaikutuksen kehittämisessä painotettiin avoimuutta, ajantasaisuutta ja kuntalaisten osallistumismahdollisuuksia. Kunnan viestintäkanavia kehitettiin ja sähköistä viestintää vahvistettiin. Kuntalaisille tarjottiin mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa päätöksentekoon muun muassa kuulemisten, tilaisuuksien ja sähköisten kanavien kautta. Vuorovaikutusta luottamushenkilöiden, henkilöstön ja kuntalaisten välillä vahvistettiin. Kunnan viestintää toteutettiin pääasiassa kunnan verkkosivujen, sosiaalisen median kanavien sekä paikallismedian kautta. Verkkosivut toimivat keskeisenä tiedotuskanavana kunnan palveluista, päätöksenteosta ja ajankohtaisista uutisista. Sosiaalisen median kanavia hyödynnettiin aktiivisesti kunnan tapahtumien, hankkeiden ja tiedotteiden viestimässä sekä kuntalaisten tavoittamisessa. Lisäksi läpi vuoden toteutuivat yrittäjien aamukahvitilaisuudet, kunnanjohtajan kyselytunnit. Lisäksi pidettiin useita kuntalaisille suunnattuja kuntalaisiltoja eri aihepiirien osalta.

Kokonaisuutena arvioiden vuoden 2025 toiminta toteutti hyvin edellisen strategian keskeisiä tavoitteita. Strategiset painopisteet loivat myös perustan uudelle, vuosille 2026–2029 hyväksytyn strategian valmistelulle ja toimeenpanolle. Rautalammin kunnanvaltuusto hyväksyi uuden kuntastrategian ”**Rautalampi -Sitä parempata Savoo**” kokouksessaan 16.12.2025. Strategia on voimassa vuosina 2026–2029.

Strategian painopisteet ovat:

- Elinvoimaisuus ja rohkea elinkeinopolitiikka
- Hyvä ja turvallinen arki
- Itsenäisen kunnan takeina uudistuva ja arvostava johtamiskulttuuri sekä kestävä talous

Strategian mukainen toiminta-ajatus on:

Luomme yhdessä elinvoimaisen ja hyvinvoivan Rautalammin.

Kunnan arvot ovat:

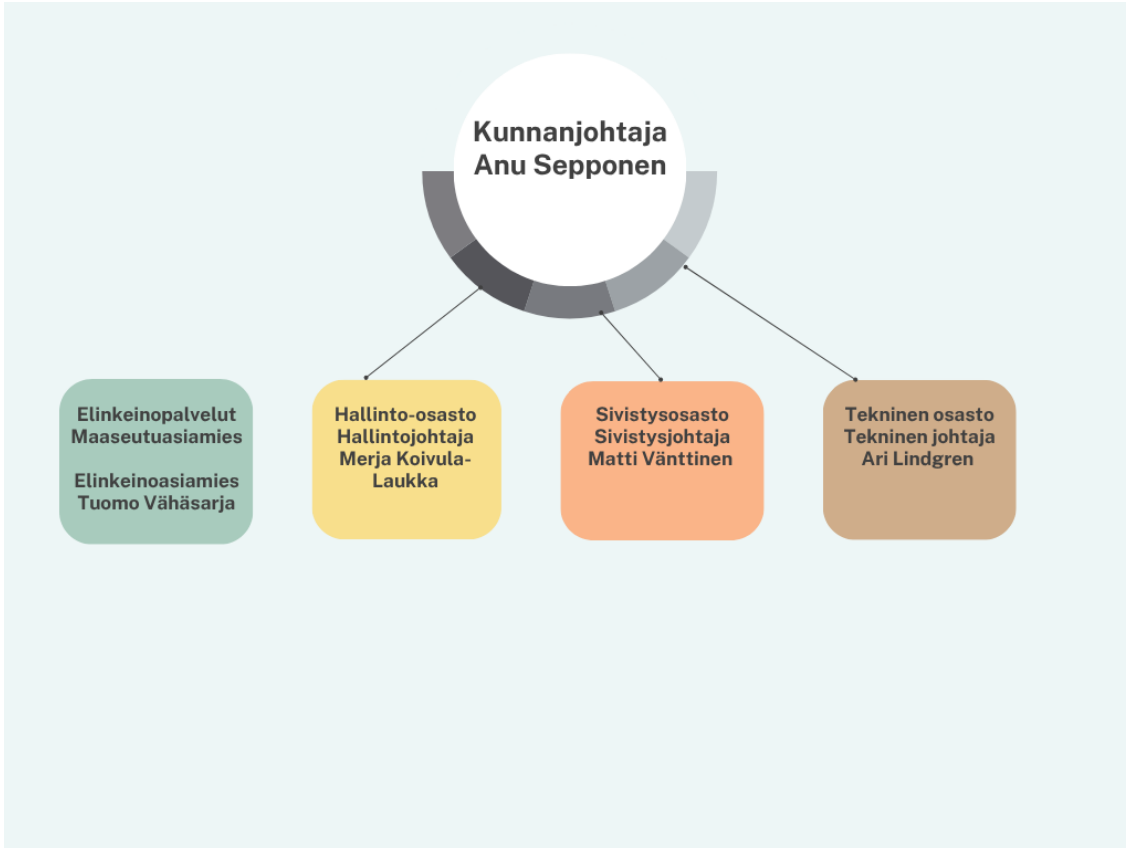
- Rehti ja luotettava
- Välittävä ja osallistava

Uuden strategian jalkauttamistyö käynnistyy täysimääräisesti strategiakauden käynnistyessä ja tehostuu samalla kun vuoden 2027 talousarvion laadinta alkaa ja uudet, strategiset painopistealueet johdetaan laadittavaan talousarvioon.

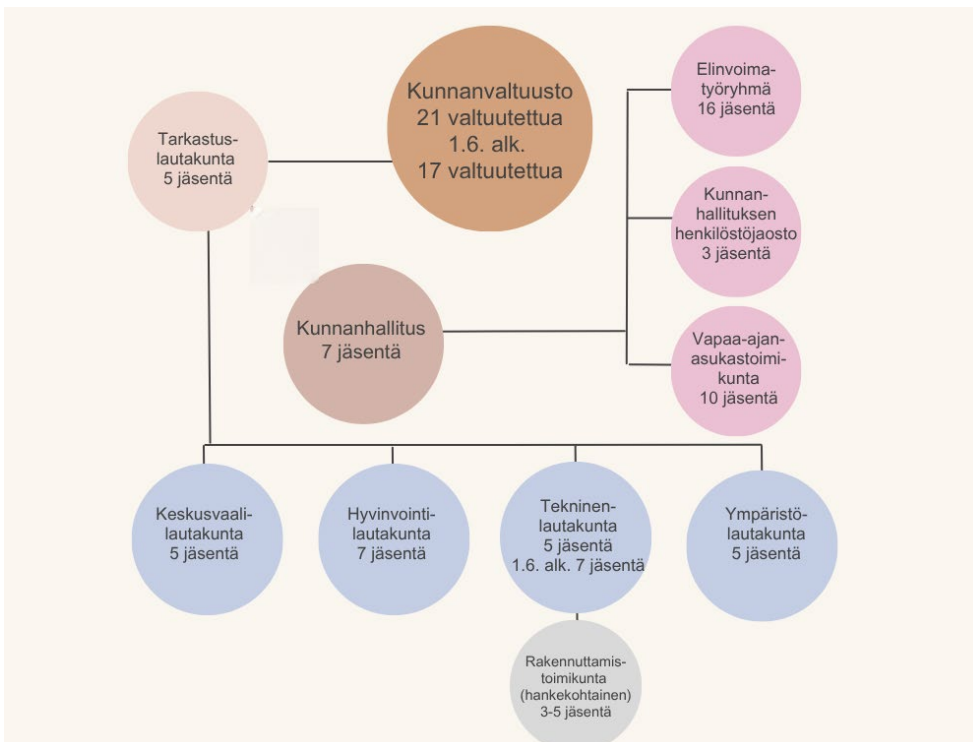

1.4.Kunnan hallinto

Rautalammin kunnan organisaatio

Rautalammin kunnan luottamushenkilöorganisaatio

KUNNANVALTUUSTO 1.1.-31.5.2025		jäsen	
Pj.	KOKOOMUS	HINTIKKA-VARIS SARI	
1 vpj.	SDP	TIIHONOFF TUULIKKI	
2 vpj.	KESKUSTA	KOUKKARI MIKA	
	KESKUSTA	KÄRKKÄINEN MATTI	
	KESKUSTA	KARHUNEN ANNE	
	KESKUSTA	MENSONEN ASSI	
	KESKUSTA	KARTTUNEN TOMI	
	KESKUSTA	KORHONEN JOUKO	
	KESKUSTA	HEIKKINEN PÄIVI	
	KESKUSTA	LAITINEN KARI	
	KOKOOMUS	PURANEN TIINA	
	KOKOOMUS	HAATAJA MAIJU	
	KOKOOMUS	JALKANEN SIRPA	
	SDP	HERRANEN JUSSI	
	SDP	KEMPPAINEN RAIMO	
	SDP	TURPEINEN JOUKO	
	PS	KORHONEN SINIKKA	
	PS	JÄNTTI REINO	
	VAS	HÄNNINEN TUOMO	
	KD	HALLIVUORI SENJA	
	VIHR	SUOSAARI HENNA	
KUNNANHALLITUS 1.1.-31.5.2025		jäsen	varajäsen
pj.	KESKUSTA	KÄRKKÄINEN MATTI	LAITINEN KARI
1. vpj.	SDP	HERRANEN JUSSI	NISSINEN LINDA
2. vpj.	KOKOOMUS	PURANEN TIINA	JUHALA JOUNI
jäsen	KESKUSTA	KARHUNEN ANNE	KARTTUNEN TOMI
jäsen	KESKUSTA	HEIKKINEN PÄIVI	KORHONEN JOUKO
jäsen	VASEMMISTO	HÄNNINEN TUOMO	HAUKKA PETTERI
jäsen	PS	KORHONEN SINIKKA	KARVINEN KIMMO

KUNNANVALTUUSTO 1.6.2025-		jäsen	
Pj.	KOKOOMUS	PURANEN TIINA	
1 vpj.	SDP	HERRANEN JUSSI	
2 vpj.	KESKUSTA	JYRKÄINEN HANNU	
	KESKUSTA	HAUKKA ANNE	
	KESKUSTA	KARHUNEN ANNE	
	KESKUSTA	KORHONEN JOUKO	
	KESKUSTA	KUIKKA JONI-MATTI	
	KESKUSTA	MATILAINEN JARMO	
	KESKUSTA	MENSONEN ASSI	
	KOKOOMUS	ANNALA PEKKA	
	KOKOOMUS	HINTIKKA-VARIS SARI	
	KOKOOMUS	JÄÄSKELÄINEN JARNO	
	VIHR	PIRHONEN SATU	
	VIHR	SUOSAARI HENNA	
	SDP	NISSINEN LINDA	
	PS	KORHONEN SINIKKA	
	KD	RÄSÄNEN SAMI	
KUNNANHALLITUS 1.6.2025-		jäsen	varajäsen
pj.	KESKUSTA	KUIKKA JONI-MATTI	KARHUNEN ANNE
1. vpj.	KESKUSTA	MATILAINEN JARMO	HUUSKONEN ANSSI
2. vpj.	KOKOOMUS	ANNALA PEKKA	UUSIPERHE VIRPI
jäsen	VIHR.	SUOSAARI HENNA	RÖNTYNEEN ANTTU
jäsen	KESKUSTA	HAUKKA ANNE	KOSONEN HANNA
jäsen	KOKOOMUS	HINTIKKA-VARIS SARI	LAPPI JARMO
jäsen	SDP	NISSINEN LINDA	TURPEINEN JOUKO

1.5. Tietoja Rautalammin kunnasta

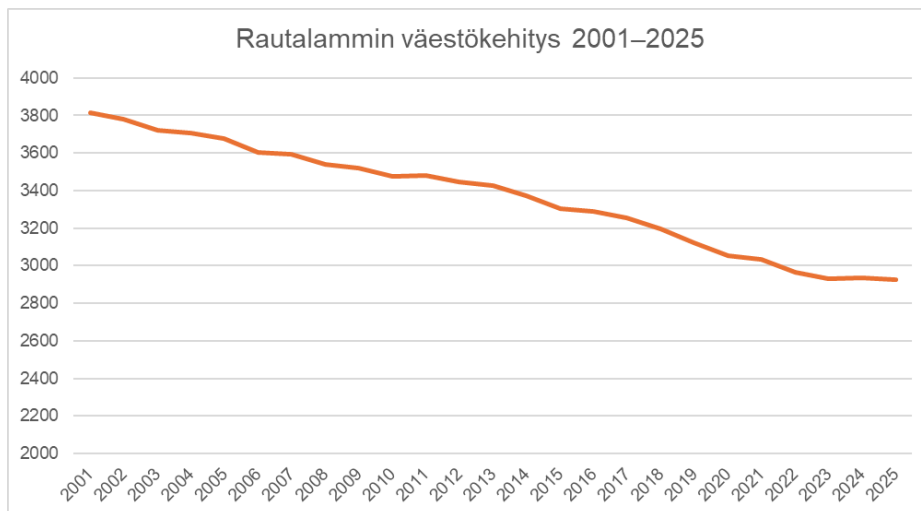
1.5.1. Sijainti

Rautalampi sijaitsee Pohjois-Savon maakunnassa. Pohjois-Savon asukasluku on yli 248 000 ja se on asukasluvultaan Suomen kuudenneksi suurin maakunta. Rautalammin kuntanaapureita ovat Suonenjoen ja Pieksämäen kaupungit sekä Hankasalmen, Konneveden, Tervon ja Vesannon kunnat.

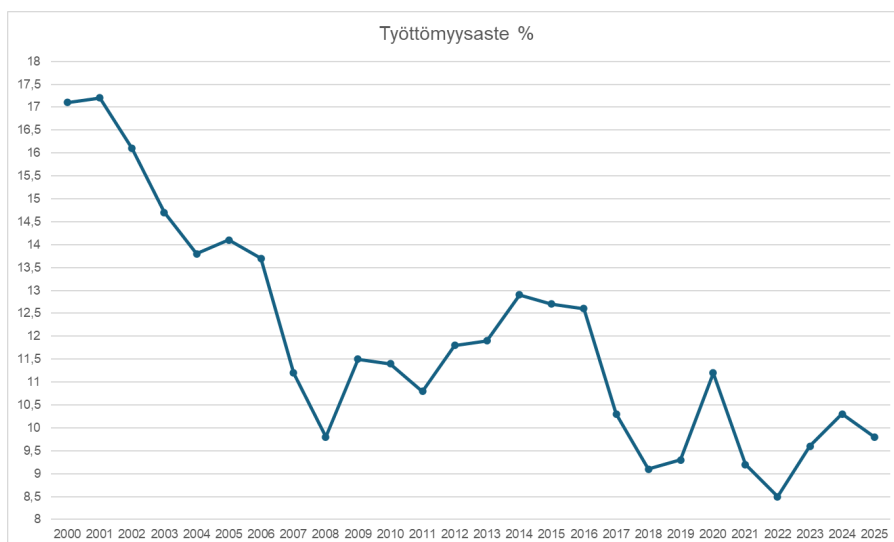
1.5.2. Kunnan alue

Kunnan pinta-ala on yhteensä 761,97 km², josta maata 548,55 km² ja vettä 213,42 km². Asukastiheys on 6,02 as./maakm²

1.5.3. Kunnan väestön kehitys 2000–2025

1.5.4. Keskimääräinen työttömyysaste % Rautalammissa 2000–2025

1.5.5. Kunnan veroprosentit

Tuloveroprosentti	9,90 %			
Kiinteistöveroprosentit				
Yleinen kiinteistövero	1,30 %			
Vakituisen asuinrak. kiinteistövero	0,75 %			
Muiden asuinrak. kiinteistövero	1,35 %			
Yleishyöd. yhteisöjen kiinteistövero	0,00 %			
Tuulivoima	3,10 %			
Tuloveroprosentti kuntalaisille on 22,5 %, mutta kuntaan siitä tuloutuu vain 9,9 %				

1.6. Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys 2025

Lähde: VM, taloudellinen katsaus, talvi 2025

Tilinpäätökseen on koottu lyhyesti tietoja yleisesti maailman tilanteesta, Suomen talouden kehityksestä sekä erityisesti julkisen talouden tilasta ja taloudellisesta kehityksestä vuonna 2025. Tarkemmin yhteenvedossa keskitytään Rautalammin kunnan taloustilanteeseen. Samalla huomioidaan verotukseen, työllisyyteen ja väestönkehitykseen liittyviä asiakokonaisuuksia yleisesti ja oman kunnan kannalta. Näillä kaikilla tekijöillä on keskeistä merkitystä myös kunnan talouteen vaikuttavina tekijöinä yhdessä käyttötalous- ja investointimenojen kanssa.

1.6.1. Julkinen talous ja yleinen taloudellinen kehitys

Vuosi 2025 muodostui monella tapaa siirtymävuodeksi, jossa maailmantalous ja kansainvälinen politiikka hakivat uutta tasapainoa useiden kriisivuosien jälkeen. Edellisten vuosien geopoliittiset jännitteet, korkea inflaatio ja rahoitusmarkkinoiden epävarmuus vaikuttivat edelleen toimintaympäristöön, vaikka monilla alueilla nähtiin myös vakautumisen merkkejä.

Geopoliittista tilannetta kuvaa se, että Ukrainan sota jatkui, vaikka diplomaattisia ponnisteluja lisättiin. Sodan pitkittyminen vaikutti edelleen Euroopan turvallisuuspolitiikkaan, puolustusmenoihin ja energiamarkkinoihin. Myös Lähi-idän jännitteet pysyivät korkealla tasolla, mikä heijastui öljymarkkinoihin ja globaaliin vakauteen.

Suurvaltojen välinen kilpailu, erityisesti Yhdysvaltojen ja Kiinan välillä, muokkasi kansainvälisiä suhteita, kauppapolitiikkaa ja teknologian kehitystä. Kauppapoliittiset jännitteet ja strategisten raaka-aineiden saatavuuteen liittyvät kysymykset korostuivat, ja monet maat pyrkivät vahvistamaan huoltovarmuuttaan. Maailmantalouden kasvu pysytteli melko nopeana, vaikka näkymät vaihtelivat. Euroalueella on suuria eroja maiden kasvunäkymien suhteen. Kuluttajien luottamus elpyy hitaasti. Yhdysvalloissa talouskasvu on hidastumassa jännitteiden keskellä ja inflaation kiihtymisestä on merkkejä. Kiinan kasvunäkymät viittaavat hidastumiseen, kun kotimainen kysyntä ei ole elpynyt kestävästi. Maailmantalouden kasvu hidastui 3,1 prosenttiin 2025 ja edelleen 3,0 prosenttiin 2026. Kasvu elpyi 3,2 prosenttiin vuonna 2027. Geopoliittiset jännitteet varjostivat näkymiä, mutta energiamarkkinoiden näkymät ovat vakaat.

Valtion taloudellinen tilanne vuonna 2025

Valtiovarainministeriön (VM) taloudellisten katsausten mukaan Suomen talous oli vuonna 2025 asteittaisessa toipumisvaiheessa edellisvuosien heikon suhdannekehityksen jälkeen. Talouskasvun ennakoitiin käynnistyvän, mutta kasvun arvioitiin jäävän maltilliseksi ja siihen liittyvän merkittävää epävarmuutta.

Kasvua tukivat inflaation hidastuminen, korkotason asteittainen lasku sekä kotitalouksien ostovoiman kohentuminen. Rakentamisen arvioitiin elpyvän heikon jakson jälkeen, ja investointeja lisäsivät erityisesti vihreään siirtymään sekä puolustus- ja turvallisuushankkeisiin liittyvät panostukset. Samaan aikaan kansainväliseen toimintaympäristöön liittyvät riskit, kuten geopoliittinen epävarmuus ja kauppapoliittiset jännitteet, heikensivät kasvunäkymiä.

Valtiovarainministeriön kevään 2025 taloudellisessa katsauksessa bruttokansantuotteen arvioitiin kasvavan noin 1,3 prosenttia, kun taas syksyn katsauksessa kasvuarviota tarkistettiin noin 1,0 prosenttiin epävarmuuden lisääntymisen vuoksi. Työllisyyden arvioitiin kohenevan hitaasti, ja työttömyyden pysyvän vielä suhteellisen korkeana vuoden 2025 aikana.

Julkisen talouden kokonaiskuva

Valtiovarainministeriön mukaan julkinen talous oli vuonna 2025 edelleen selvästi alijäämäinen. Julkisyhteisöjen alijäämän arvioitiin olevan noin 4 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen, ja julkisen velkasuhteen arvioitiin ylittävän 85 prosenttia suhteessa BKT:hen. Velkasuhteen ennakoitiin kasvavan edelleen lähivuosina ilman lisätoimenpiteitä.

Valtiontalous oli keskeinen julkisen talouden alijäämän taustatekijä. Vuoden 2025 valtion talousarvion mukaan: Valtion menot olivat noin 88,8 miljardia euroa ja tulot olivat noin 76,6 miljardia euroa. Budjettitalouden alijäämä oli noin 12,1 miljardia euroa, mikä katettiin velanotolla. Kansantalouden tilinpidon käsittein tarkasteltuna valtiontalouden alijäämäksi arvioitiin noin 3,7 prosenttia suhteessa BKT:hen. Valtion menokehitystä kasvattivat erityisesti puolustus- ja turvallisuusmenojen lisääntyminen, väestön ikääntymisestä johtuvat julkiset menot sekä korkomenojen kasvu aiemman velkaantumisen ja korkotason nousun seurauksena.

Finanssipolitiikan linja

Vuonna 2025 hallituksen finanssipolitiikan tavoitteena oli julkisen talouden vakauttaminen ja velkasuhteen kasvun hillitseminen. Valtiovarainministeriön mukaan päätetyt sopeutustoimet parantavat rahoitusasemaa asteittain, mutta eivät vielä lyhyellä aikavälillä riitä kääntämään velkasuhdetta laskuun. Julkisen talouden näkökulma on herkkä talouskasvun, korkotason ja työllisyyden kehitykselle.

Vuotta 2025 leimasi talouden varovainen elpyminen, mutta julkisen talouden tila säilyi heikkona. Valtiontalous oli edelleen merkittävästi alijäämäinen, ja velkaantuminen jatkui. Rakenteelliset menopaineet, korkomenot ja vaimea talouskasvu rajoittivat julkisen talouden vahvistumista.

Valtion talouskehityksellä on keskeinen merkitys kuntatalouteen muun muassa valtionosuuksien, verotulojen kehityksen ja julkisen sektorin kokonaisohjauksen kautta.

Lähteet

1. Valtiovarainministeriö: **Taloudellinen katsaus, kevät 2025**
<https://vm.fi/taloudellinen-katsaus-kevat-2025>
2. Valtiovarainministeriö: **Taloudellinen katsaus, syksy 2025**
<https://vm.fi/taloudellinen-katsaus-syksy-2025>
3. Valtiovarainministeriö: **Esitys valtion vuoden 2025 talousarvioksi**
<https://valtioneuvosto.fi/-/10623/esitys-valtion-vuoden-2025-budjetiksi-annettiin-eduskunnalle>

4. Valtiovarainministeriö: **Valtion vuoden 2025 talousarvio (budjettiaineisto)**
<https://budjetti.vm.fi/>
5. Valtiovarainministeriö: **Taloussennusteet ja julkisen talouden näkymät**
<https://vm.fi/talouden-ennusteet>

Kuntatalouden valtakunnallinen tilanne vuonna 2025

Valtiovarainministeriön ja Kuntaliiton arvioiden mukaan kuntatalous oli vuonna 2025 edelleen rakenteellisesti haastavassa tilanteessa. Vaikka kuntien tehtäväkenttä muuttui merkittävästi hyvinvointialueuudistuksen myötä vuoden 2023 alusta, kuntatalouteen kohdistui edelleen sopeutuspaineita, jotka liittyivät verorahoituksen kehitykseen, kustannustason nousuun sekä investointitarpeisiin.

Kuntien verotulojen kehitys oli vuonna 2025 maltillista. Talouskasvun hitaus ja työllisyyskehityksen vaikeus rajoittivat kunnallisveron ja yhteisöveron kasvua. Inflaation hidastuminen tuki kotitalouksien ostovoimaa, mutta palkkasumman kasvu jäi edelleen suhteellisen maltilliseksi.

Valtionosuuksien merkitys kuntien rahoituspohjassa säilyi keskeisenä. Valtionosuuksiin kohdistui kuitenkin valtiontalouden sopeutustoimiin liittyviä tarkasteluja, ja julkisen talouden kokonaisuus heijastui kuntatalouden kehitykseen. Kuntien rahoitusasema oli aiempaa herkempi talouskasvun ja valtion päätösten vaikutuksille.

Menokehitys ja kustannuspaineet

Kuntien toimintamenojen kasvuun vaikuttivat erityisesti:

- yleinen kustannustason nousu,
- palkkatarkistusten vaikutukset henkilöstömenoihin,
- investointitarpeet ja niiden rahoituskustannukset,
- sekä palveluverkkoon ja elinvoimaan liittyvät kehittämistoimet.

Hyvinvointialueuudistuksen jälkeen kuntien tehtävät painottuivat entistä vahvemmin varhaiskasvatukseen, opetukseen, elinvoimaan, maankäyttöön, kulttuuriin ja vapaa-aikaan. Tämä edellytti panostuksia osaamiseen, tiloihin ja infrastruktuuriin. Samanaikaisesti korkotason nousun jälkivaikutukset lisäsivät kuntien lainanhoitokustannuksia.

Vuosikate ja investoinnit

Valtakunnallisesti kuntatalouden vuosikate heikkeni useissa kunnissa verrattuna aiempiin vuosiin. Vuosikatteen riittävyys investointien rahoittamiseen vaihteli merkittävästi kuntien välillä. Investointitaso pysyi monissa kunnissa korkeana erityisesti koulu- ja päiväkotirakentamisen, infrarakentamisen sekä elinvoimahankkeiden vuoksi.

Kuntien velkaantuminen jatkui erityisesti investointipaineiden seurauksena. Velkamäärä asukasta kohden kasvoi, vaikka kuntien välillä oli suuria eroja taloudellisessa kantokyvyssä ja investointitarpeissa.

Rakenteelliset haasteet

Kuntatalouden keskeisiä rakenteellisia haasteita vuonna 2025 olivat:

- väestön ikääntymisen vaikutukset kuntien tulopohjaan ja palvelutarpeisiin,
- muuttoliikkeen alueellinen epätasaisuus,
- investointien rahoituspaineet,
- sekä valtiontalouden sopeutustoimien välilliset vaikutukset kuntien rahoitukseen.

Erityisesti pienissä ja väestöltään vähenevissä kunnissa verotulopohjan kehitys oli vaikeaa, mikä lisäsi talouden tasapainottamistarvetta. Samanaikaisesti elinvoiman vahvistaminen nähtiin keskeisenä keinona turvata pitkän aikavälin taloudellinen kestävyys.

Kuntatalouden näkymät

Valtiovarainministeriön arvioiden mukaan kuntatalouden rahoitusasema säilyi vuonna 2025 kokonaisuutena alijäämäisenä tai lähellä tasapainoa, mutta kuntien välinen vaihtelu oli huomattavaa. Talouskehitys oli herkkä verotulojen kertymälle, palkkaratkaisuille ja korkokehitykselle.

Julkisen talouden kokonaisuohjauksen näkökulmasta kuntatalouden vahvistaminen edellyttää sekä talouden tasapainottamistoimia että elinvoimaa tukevia ratkaisuja. Kuntien taloudellinen liikkumavara pysyi rajallisena, mikä korosti strategisen taloussuunnittelun ja investointien priorisoinnin merkitystä.

Vuonna 2025 kuntatalous toimi talouskasvun hitauden ja julkisen talouden sopeutuspainoiden sävyttämässä toimintaympäristössä. Vaikka kuntien tehtäväkenttä oli uudistuksen jälkeen suppeampi kuin ennen vuotta 2023, taloudelliset haasteet eivät poistuneet. Kustannuspaineet, investointitarpeet ja rahoituspohjan kehitys edellyttivät kunnissa tarkkaa taloudenpitoa ja pitkän aikavälin suunnittelua. Kuntatalouden kehitys muodosti keskeisen osan julkisen talouden kokonaisuutta, ja sen vahvistaminen on merkittävä tekijä koko julkisen sektorin kestävyuden näkökulmasta.

Lähteet

1. Valtiovarainministeriö: **Taloudellinen katsaus, kevät 2025**
<https://vm.fi/taloudellinen-katsaus-kevat-2025>
2. Valtiovarainministeriö: **Taloudellinen katsaus, syksy 2025**
<https://vm.fi/taloudellinen-katsaus-syksy-2025>
3. Valtiovarainministeriö: **Kuntatalousohjelma 2025**
<https://vm.fi/kuntatalousohjelma>
4. Suomen Kuntaliitto: **Kuntatalousarvio 2025 ja kuntatalouden näkymät**
<https://www.kuntaliitto.fi/talous/kuntatalous>
5. Valtion talousarvio 2025, budjettiaineisto
<https://budjetti.vm.fi/>

1.6.2. Verotus

Kuntien verorahoitus vuonna 2025 – valtakunnallinen, alueellinen ja paikallinen näkökulma

Valtakunnallinen kehitys

Kuntien toiminnan rahoitus perustuu keskeisesti verotuloihin. Kuntien verotuloihin kuuluvat kunnallisvero, kiinteistövero sekä kuntien osuus yhteisöveron tuotosta. Lisäksi vuodesta 2025 alkaen tietyille kunnille kertyy verotuloa kaivosverosta.

Kunnallisvero on kuntien merkittävin yksittäinen tulonlähde, ja se muodostaa noin 70 prosenttia kuntien verotuloista. Kunnallisveron määräytyminen perustuu kuntalaisten veronalaisiin ansiotuloihin ja niistä tehtäviin vähennyksiin. Merkittävimpiä ansiotulolajeja ovat palkka- ja eläketulot. Verotettavasta tulosta tehtäviä vähennyksiä ovat muun muassa eläketulovähennys, ansiotulovähennys, perusvähennys, tulonhankkimiskulut ja matkakustannukset. Kunnallisverosta tehtävistä suorista vähennyksistä merkittävin on työtulovähennys. Asuntolainan korkovähennysoikeus poistui kokonaan vuonna 2023.

Vuonna 2025 kuntien verotulojen kehitys vakiintui edellisvuoden jälkeen. Vuoteen 2024 verrattuna verotulot kasvoivat maltillisesti, mutta kasvu jäi yleisen talouskehityksen hitauden vuoksi vaiheeksi. Kunnallisveron tuotto kasvoi ansiotasokehityksen ja työllisyystilanteen lievän paranemisen seurauksena, kun taas yhteisöveron kertymä pysyi edelleen epävarmana talouden suhdannetilanteen vuoksi.

Verotulojen kehitykseen ei vuonna 2025 kohdistunut vastaavanlaisia kertaluonteisia tekijöitä kuin

vuonna 2023, jolloin sote-uudistukseen liittyneet verohännät kasvattivat verokertymää poikkeuksellisesti. Verotulokertymä asettui näin lähemmäs rakenteellista, normaalitasoa. Kiinteistöverotuotto kasvoi vuonna 2025 maltillisesti.

Kasvu perustui pääosin edellisvuonna toteutettuun maapohjien kiinteistöverotuksen uudistukseen sekä kuntien tekemiin veroprosenttitarkistuksiin. Kokonaisuutena kiinteistöveron tuotto vahvisti kuntien tulo-rahoitusta, mutta sen kasvu jäi selvästi pienemmäksi kuin vuonna 2024 toteutetun veropohjajamuutoksen vaikutus.

Kokonaisuutena kuntien verotulojen kehitys vuonna 2025 oli vakaa, mutta kasvuvauhti pysyi maltillisena, mikä heijastaa yleistä talouden suhdannetilannetta ja veropohjan hidasta vahvistumista.

Alueellinen kehitys – Pohjois-Savo

Pohjois-Savon kuntien verotulojen kehitys vuonna 2025 seurasi pääosin valtakunnallista kehitystä. Alueen veropohjaan vaikuttivat erityisesti väestökehitys, työllisyys sekä yritystoiminnan aktiivisuus. Vuonna 2025 Pohjois-Savon kuntien kunnallisveroprosentit pysyivät pääosin edellisvuoden tasolla ja vaihtelivat 7,9 prosentista 9,9 prosenttiin. Korkein tuloveroprosentti oli edelleen Kaavilla, Rautalamilla ja Tervossa, ja matalin lisäalassa.

Veroprosenttien taso heijastaa kuntien erilaisia taloudellisia rakenteita, väestökehitystä sekä palveluiden järjestämisen kustannuksia. Vuonna 2025 merkittäviä alueellisia muutoksia veroprosenteissa ei tapahtunut, ja kuntien veroratkaisut perustuivat pääosin talouden tasapainottamistarpeisiin ja toimintaympäristön ennakoituun kehitykseen.

Kiinteistöverotuksen vuonna 2024 voimaan tullut muutos näkyi edelleen vuonna 2025 Pohjois-Savon kuntien verotuloissa. Erityisesti niissä kunnissa, joissa maapohjan veroprosentti oli ennen uudistusta alle uuden 1,30 prosentin alarajan, kiinteistöverotuotto vahvistui rakenteellisesti.

Vuonna 2025 vaikutus ei enää ollut kertaluonteinen, vaan osa kuntien vakiintunutta veropohjaa. Muutos tuki erityisesti maapohjaltaan laajempien ja haja-asutusvaltaisten kuntien tulo-rahoitusta, mutta kokonaisvaikutus kuntatalouteen jäi maltilliseksi suhteessa kuntien muihin tulo-rahoituksen muutoksiin.

Rautalammin kunnan näkökulma

Rautalammin kunnan verorahoitus vuonna 2025 muodostui kunnallisverosta, kiinteistöverosta ja yhteisöveron jako-osuudesta. Kunnallisvero oli kunnan keskeisin tulonlähde.

Rautalammi kuuluu Pohjois-Savon kuntiin, joissa kunnallisveroprosentti on alueen korkeimpia. Veroprosenttitason taustalla ovat kunnan väestörakenne, tulopohjan kehitys sekä palvelujen järjestämisen kustannusrakenne.

Vuonna 2025 kunnan verotulojen kehitykseen vaikuttivat:

- ansiotulojen ja eläketulojen kehitys,
- työllisyystilanne,
- yritysten tuloskehitys ja yhteisöveron kertymä,
- kiinteistöverotuksen muutokset,
- yleinen talouskehitys.

Kokonaisuutena verorahoitus muodosti keskeisen perustan kunnan palvelujen rahoittamiselle. Talouskasvun maltillisuus ja julkisen talouden kokonaisraamit korostivat suunnitelmallisen talouden-hoidon merkitystä myös Rautalamilla vuonna 2025.

Lähteet

1. Valtiovarainministeriö: **Kuntatalousohjelma 2025**
<https://vm.fi/kuntatalousohjelma>
2. Suomen Kuntaliitto: **Kuntatalousarvio ja verotulojen kehitys 2024–2025**
<https://www.kuntaliitto.fi/talous>
3. Verohallinto: **Kunnallisverotus ja veroprosentit 2024**
<https://www.vero.fi>

1.6.3. Työllisyys

Työllisyystilanne vuonna 2025

Koko maa

Vuoden 2025 lopussa Suomen työllisyystilanne oli edelleen haastava, vaikka talouskehityksessä oli nähtävissä varovaisia elpymisen merkkejä. Työllisyysaste (20–64-vuotiaat) oli vuoden 2025 aikana noin 76 prosentin tasolla. Työttömyysaste (15–74-vuotiaat) nousi vuoden aikana ja oli loppuvuodesta noin 9–10 prosentin tasolla, mikä oli korkeampi kuin vuonna 2024. Työttömien työnhakijoiden määrä kasvoi erityisesti alkuvuoden aikana, ja nuorisotyöttömyys pysyi kohonneena. Työllisyyden paranemista ennakoitiin loppuvuotta kohden, mutta merkittävämpi käänne parempaan arvioidaan tapahtuvan vasta vuoden 2026 aikana.

Pohjois-Savo

Pohjois-Savossa työllisyystilanne heikkeni vuonna 2025 verrattuna vuoteen 2024. Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli vuoden 2024 aikana noin 9–10 prosenttia, kun taas vuoden 2025 aikana osuus nousi keskimäärin noin 12 prosenttiin ja loppuvuonna joissakin kuukausissa tätä korkeammaksi. Työttömien määrä kasvoi vuoden aikana useilla sadoilla henkilöillä verrattuna edellisvuoteen. Maakunnan työllisyyskehitykseen vaikuttivat erityisesti talouskasvun hitaus, rakennusalan heikko suhdanne sekä yritysten varovainen rekrytointikehitys.

Rautalammin kunta

Rautalammin kunnan työllisyystilanne vuonna 2025 noudatti pääosin Pohjois-Savon maakunnan yleistä kehitystä. Vuonna 2024 työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli Rautalammissa maakunnan keskiarvoa vastaavalla tasolla. Vuonna 2025 työttömien määrä kasvoi kunnassa vuoden 2024 tasoon verrattuna.

Työttömyyden kasvu näkyi erityisesti alkuvuonna 2025. Vuoden aikana työttömien työnhakijoiden määrä oli useita kymmeniä henkilöitä korkeampi kuin vastaavana ajankohtana vuonna 2024. Työttömien osuus työvoimasta nousi arviolta noin 1–2 prosenttiyksikköä edellisvuoteen verrattuna. Kunnassa panostettiin työllisyyden hoitoon yhteistyössä Kuopion työllisyysalueen kanssa vuoden 2025 alusta alkaen. Työllisyyspalveluiden järjestämisvastuun muutos lisäsi kuntien roolia työllisyyden edistämässä ja kustannusvastuussa. Rautalammin kunta osallistui aktiivisesti alueelliseen yhteistyöhön ja tuki työllistymistä kunnan omilla toimenpiteillä.

Rautalammin täydentävien työllisyyspalvelujen toiminta vuonna 2025

Vuosi 2025 oli Rautalammin kunnassa työllisyyspalvelujen rakenteellisen muutoksen aikaa. Kunta siirtyi vuoden alussa Kuopion työllisyysalueeseen, jolloin lakisääteisten työllisyyspalvelujen järjestämisvastuu siirtyi työllisyysalueelle. Kunnan omat täydentävät työllisyyspalvelut jatkuivat edelleen kunnan omana toimintana. Työllisyysalue nimesi Rautalammille työvoimaviranomaiset, jotka jatkavat kuntaan säännöllisesti.

Lakisääteisten ja täydentävien palvelujen yhteistyö

Lakisääteisten työllisyyspalvelujen ja kunnan täydentävien palvelujen välillä tehtiin vuoden aikana tiivistä yhteistyötä kuntalaisten työllisyyden edistämiseksi. Yhteistyömuotoja kehitettiin muutoksen edetessä. Kunta osallistui työllisyysalueen operatiivisen johtoryhmän toimintaan sekä työllisyys-aluemuutokseen liittyviin yhteistoimintapalaverihin, erityisesti viestinnän osalta.

Asiakastyö

Kunnan täydentävissä työllisyyspalveluissa työsuunnittelijan asiakastapaamiset toteutettiin ajanvarauksella. Palveluissa keskityttiin yksilölliseen ohjaukseen ja työllistymisen tukemiseen.

Hankeyhteistyö

Kunta osallistui Mieliteko 2.0 -hankkeen Yhdessä Osallisiksi -ryhmätoimintaan, joka kohdistui pääosin työelämän ulkopuolella oleviin nuoriin. Toiminta sisälsi muun muassa CV-työpajoja ja työnhakumateriaalien laatimista.

SavoGrown Mutkatonta kotoutumista -hankkeessa työsuunnittelija osallistui kuukausittaisiin verkostotapaamisiin, joissa käsiteltiin maahanmuuttajien työllistymistä. Hankkeen puitteissa toteutettiin yritysvierailuja yli kuntarajojen sekä järjestettiin yhteistyötä paikallisten yritysten kanssa maahanmuuttajien työharjoittelujen toteuttamiseksi. Loppuvuonna järjestettiin maahanmuuttajille työpaja, jossa kerättiin näkemyksiä ja toiveita Rautalammillä asumisesta työllisyyden näkökulmasta.

Paikallinen yhteistyö

Kunta teki tiivistä yhteistyötä Suonenjoen työllisyyskoordinaattorin kanssa. Rautalammin Ratsastuslukion kanssa toteutettiin työnhakuinfoja ja CV-työpajoja 2. ja 3. vuosikurssin opiskelijoille yhteistyössä etsivän nuorisotyön kanssa.

Kunnan elinkeinoasiantuntijan kanssa tehtiin yritysvierailuja, ja kunta osallistui yrittäjien aamukahvivilaisuuksiin. Yrittäjille tiedotettiin aktiivisesti kuntalisästä työllistämisen tukimuotona. Vuoden aikana otettiin käyttöön Haku Piällä -alusta, jonka tarkoituksena on mahdollistaa piilotyöpaikkojen ilmoittaminen paikallisesti.

Yhteistyö työllisyysalueen kuntien kesken

Vuoden aikana käynnistyi yhteistyö Kuopion työllisyysalueen pikkukuntien (Rautavaara, Suonenjoki, Siilinjärvi, Keitele, Tervo, Vesanto ja Rautalampi) täydentävien työllisyyspalvelujen asiantuntijoiden välillä.

Työttömyystilastoa 2025 Rautalampi

	hlöä	%	mie- het	nai- set	alle 20	alle 25	yli 50	pitkä- aik.t	loma- tut	pitkä- aute- aik.sai- raat	avoimet työpai- kat	työ- voima
tammi	145	12.5%	97	48	5	16	60	37	23	18	6	1156
helmi	138	11.9%	92	46	0	13	63	39	24	19	18	1156
maalis	131	11.3%	87	44	0	12	60	41	16	19	16	1156
huhti	128	11.1%	83	45	0	15	54	41	14	18	10	1156
touko	109	9.4%	69	40	0	11	46	42	9	18	7	1156
kesä	110	9.5%	65	45	0	13	48	45	9	18	10	1156
heinä	114	9.9%	67	47	0	14	50	45	12	19	0	1156
elo	102	8.8%	66	36	0	13	48	48	7	20	0	1156
syys	106	9.2%	69	37	0	11	49	46	6	21	5	1156
loka	119	10.3%	76	43	0	12	58	47	10	24	0	1156
marras	122	10.6%	84	38	0	11	58	46	14	20	0	1156
joulu	143	12.3%	102	41	5	16	67	45	23	17	15	1158

Yllä olevasta taulukosta näkee työttömyyden kehityksen Rautalammin kunnassa vuoden 2025 aikana. Selkeästi kevät-kesäkuukausien aikana työttömyys on pienempää kuin talvikuukausina. Tätä selittänee osittain kesäkuukausien kausi-sesonkityöt. Työttömyys Rautalammin kunnassa vaihteli vuoden aikana kausiluonteisesti. Työttömyys oli korkeimmillaan talvikuukausina ja alimmillaan kesän lopulla. Työttömyyden kehitykseen vaikuttivat osaltaan kausiluonteiset työllistymismahdollisuudet erityisesti kesäkuukausina.

Rautalammin kunnan työllisyystilanne vuonna 2025 noudattikin pääosin Pohjois-Savon maakunnan yleistä kehitystä. Vuonna 2024 työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli Rautalammin maakunnan keskiarvoa vastaavalla tasolla. Vuonna 2025 työttömien määrä kasvoi kunnassa vuoden 2024 tasoon verrattuna.

Työttömyyden kasvu näkyi erityisesti alkuvuonna 2025. Vuoden aikana työttömien työnhakijoiden määrä oli useita kymmeniä henkilöitä korkeampi kuin vastaavana ajankohtana vuonna 2024. Työttömien osuus työvoimasta nousi arviolta noin 1–2 prosenttiyksikköä edellisvuoteen verrattuna. Vuonna 2025 työllisyystilanne heikkeni sekä valtakunnallisesti että Pohjois-Savossa verrattuna vuoteen 2024. Työllisyyskehitystä leimasivat talouskasvun hitaus ja alueelliset suhdannevaihtelut. Työllisyyden edistäminen säilyi keskeisenä osana kunnan elinvoimapolitiikkaa ja talouden tasapainon turvaamista.

Lähteet

Tilastokeskus: Työvoimatutkimus 2024–2025

<https://stat.fi>

Työ- ja elinkeinoministeriö / Työllisyyskatsaukset 2024–2025

<https://tem.fi/tyollisyyskatsaukset>

Pohjois-Savon ELY-keskus: Työllisyyskatsaukset 2024–2025

<https://ely-keskus.fi/pohjois-savo>

Kuopion työllisyysalueen ja Pohjois-Savon aluekehityksen tilannekatsaukset 2025

1.6.4.Väestönkehitys

Koko maa

Vuonna 2025 Suomen väestökehitykseen vaikutti edelleen alhainen syntyvyys sekä muuttoliike. Syntyneiden määrä pysyi historiallisen matalalla tasolla, eikä luonnollinen väestönlisäys (syntyneet miinus kuolleet) ollut useimmilla alueilla positiivinen. Väestön kokonaismäärän kehitystä ylläpiti pääosin nettomaahanmuutto, joka kompensoi osittain syntyvyyden alenemista. Väestörakenne jatkoi ikääntymistään. Yli 65-vuotiaiden osuus väestöstä kasvoi edelleen, samalla kun työikäisen väestön (15–64-vuotiaat) osuus pieneni. Tämä kehitys heijastuu pitkällä aikavälillä työmarkkinoihin, veropohjaan sekä julkisten palvelujen tarpeeseen.

Pohjois-Savo

Pohjois-Savon maakunnassa väestökehitys oli vuonna 2025 kokonaisuutena lievästi vähenevä. Maakunnan väkiluku pieneni erityisesti luonnollisen väestömuutoksen seurauksena, sillä kuolleisuus ylitti syntyvyyden selvästi. Maakunnan sisäinen kehitys oli kuitenkin kaksijakoinen. Kuopion seudulla väestökehitys oli suhteellisen vakaata tai lievästi kasvavaa muuttovoiton ansiosta, kun taas useissa pienemmissä kunnissa väestö väheni muuttotappion ja ikärakenteen vinoutumisen seurauksena. Ikääntyneiden osuus väestöstä kasvoi Pohjois-Savossa koko maan keskiarvoa nopeammin. Tämä kehitys lisää palvelutarpeita erityisesti hyvinvointiin, asumiseen ja saavutettavuuteen liittyvissä kysymyksissä.

Rautalammin kunta

Rautalammin kunnan väkiluku oli 31.12.2025 yhteensä 2 927 asukasta. Vuoden aikana väkiluku väheni 8 henkilöllä, kun vastaava muutos vuonna 2024 oli +2 henkilöä. Väestökehitys kääntyi siten hienoiseen laskuun. Luonnollinen väestömuutos oli negatiivinen. Vuonna 2025 kunnassa syntyi 17 lasta ja kuolleita oli 47, jolloin luonnollinen väestönlisäys oli -30 henkilöä. Väestörakenteen ikääntyminen näkyy edelleen selvästi syntyvyyden ja kuolleisuuden välisessä erotuksessa. Kuntien välinen nettomuutto oli -4 henkilöä (tulomuutto 168, lähtömuutto 172). Kunnan sisäinen muuttoliike oli 171 henkilöä. Kansainvälinen muuttoliike vahvisti väestökehitystä. Maahanmuutto Rautalammin kunnalle oli 27 henkilöä ja maastamuutto 1 henkilö, jolloin nettomaahanmuutto oli +26 henkilöä. Kokonaisnettomuutto (kuntien välinen nettomuutto ja nettomaahanmuutto yhteensä) oli +22 henkilöä. Kokonaisuutena muuttoliike lähes kompensoi luonnollisen väestötappion, mutta ei täysin kattanut sitä, minkä seurauksena väkiluku laski hieman. Rautalammin kunnan väestökehitys vuonna 2025 noudatti kokonaisuutena pääosin Pohjois-Savon pienempien kuntien yleistä kehitystä. Väkiluku oli lievästi aleneva. Väestön väheneminen johtui erityisesti luonnollisesta väestömuutoksesta, sillä kuolleiden määrä ylitti syntyneiden määrän. Muuttoliikkeen osalta kehitys oli vaihtelevaa. Kuntaan kohdistui yksittäisiä muuttovoittojaksia, mutta kokonaisuutena muuttotase ei riittänyt kompensoimaan luonnollista väestön vähenemistä. Väestörakenteen painottuminen iäkkäämpiin ikäluokkiin jatkui, mikä näkyi työikäisen väestön suhteellisen osuuden pienenemisenä. Väestökehityksellä on merkittävä vaikutus kunnan talouteen ja palvelurakenteeseen. Työikäisen väestön määrän kehitys vaikuttaa kunnallisveron kertymään, kun taas ikääntyvän väestön osuuden kasvu lisää palvelutarpeita. Väestökehitys on siten keskeinen strateginen tekijä kunnan elinvoiman ja talouden pitkän aikavälin suunnittelussa.

Vuonna 2025 Suomen väestökehitystä leimasivat alhainen syntyvyys, väestön ikääntyminen sekä muuttoliikkeen alueellinen eriytyminen. Pohjois-Savossa ja Rautalammilla väestökehitys oli lievästi laskevaa, ja ikärakenteen muutos jatkui.

Väestökehitys muodostaa keskeisen osan kunnan toimintaympäristöä ja vaikuttaa suoraan veropohjaan, palvelutarpeeseen sekä pitkän aikavälin talouden kestävyYTEEN.

Lähteet

Tilastokeskus: Väestötilastot 2024–2025

<https://stat.fi>

Tilastokeskus: Väestön ennakkotilastot ja väestörakenne

https://stat.fi/tup/suoluk/suoluk_vaesto.html

Pohjois-Savon liitto: Aluekehityksen tilannekuva 2025

<https://www.pohjois-savo.fi>

Väestörekisterikeskus / Digi- ja väestötietovirasto: Väestötiedot1

1.7.Sisäinen valvonta

1.7.1. Selonteko kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Kunnanhallitus vastaa Rautalammin kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä niiden asianmukaisuudesta ja riittävydestä. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat osa kunnan johtamis- ja hallintojärjestelmää ja ne on integroitu toiminnan ja talouden suunnitteluun, päätöksentekoon sekä seurantaan.

Sisäisen valvonnan järjestäminen

Sisäinen valvonta perustuu kunnan hallintosääntöön, kunnanhallituksen antamiin ohjeisiin sekä valtuuston hyväksymiin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteisiin. Kunnanvaltuusto hyväksyi päivitetty sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet vuoden 2025 lopulla.

Sisäisen valvonnan tavoitteena on varmistaa, että:

- kunnan strategiset ja toiminnalliset tavoitteet saavutetaan,
- toiminta on taloudellista, tuloksellista ja lainmukaista,
- päätöksenteon ja raportoinnin tietopohja on riittävä ja luotettava,
- omaisuus ja muut voimavarat turvataan,
- riskit tunnistetaan ja hallitaan sekä
- virheiden ja väärinkäytösten mahdollisuus minimoidaan.

Sisäinen valvonta toteutuu osana päivittäistä johtamista kaikilla organisaatiotasolla. Tilivelvolliset toimielimet ja viranhaltijat vastaavat omien vastuualueidensa sisäisen valvonnan toteuttamisesta.

Vuonna 2025 sisäistä valvontaa kehitettiin muun muassa:

- tarkentamalla talouden raportointikäytäntöjä ja ennustettavuutta,
- vahvistamalla investointien valmistelun ja seurannan menettelyjä,
- selkeyttämällä vastuunjakoa toimialoilla,
- päivittämällä ohjeistuksia hankintamenettelyihin ja sopimushallintaan,
- parantamalla prosessien dokumentointia ja seurantaa.

Kunnassa on hyväksytty sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet -ohjeistus. Siinä otetaan huomioon toimintaympäristö, toiminnan organisointi, suunnittelu ja seuranta järjestelmät, päätöksenteko, henkilöstö, tietojärjestelmät, talous, hankinnat, sopimukset, projektit, omaisuus-, talous- ja henkilöstöhallinnon prosessit, tiedon kulku ja seuranta. Riskit on kuvattu, määritetty vaikutus ja todennäköisyys, vaadittavat toimenpiteet, vastuuhenkilö ja seuranta. Kunnanhallitus on käynyt läpi johtoryhmän päivittämän riskienkartoitus lomakkeen

Kunnanhallitus arvioi, että sisäinen valvonta on pääosin järjestetty asianmukaisesti ja vastaa kunnan toiminnan laajuutta ja riskiprofiilia.

Myös luottamushenkilöitä perehdytettiin ja koulutettiin (USO8): vastuut, oikeudet ja velvollisuudet.

Riskienhallinnan järjestäminen

Riskienhallinta on osa kunnan strategista ja operatiivista johtamista. Riskienhallinnan tavoitteena on tunnistaa, arvioida ja hallita kunnan tavoitteiden saavuttamista uhkaavia tekijöitä sekä hyödyntää toimintaan liittyviä mahdollisuuksia.

Vuonna 2025 riskienhallintaa toteutettiin osana talousarvion ja toimintasuunnitelmien valmistelua. Toimialat tunnistivat keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit sekä määrittivät hallintatoimenpiteet. Erityistä huomiota kiinnitettiin:

- talouden tasapainoon ja verorahoituksen kehitykseen,
- investointien kustannus- ja aikatauluriskeihin,
- kiinteistöomaisuuden kuntoon ja käyttöasteeseen,
- henkilöstön saatavuuteen ja osaamisriskeihin,
- konserniyhtiöiden taloudelliseen asemaan ja velkaantumiseen.

Riskienhallintaa toteutettiin ennakoivasti osana toiminnan suunnittelua sekä seurattiin säännöllisesti talousraportoinnin yhteydessä.

Kunnanhallitus on myös vahvistanut, että jatkossa toimialojen tulee laatia sisäisen valvonnan suunnitelma riskienhallinnan suunnitelman edistämiseksi sekä riskien ja vaarojen arviointilomakeisto. Suunnitelma tuli laatia vuoden loppuun mennessä.

Toimialajohtajat valvovat osastojensa toimintaa. Vuoden aikana ei havaittu väärinkäytöksiä.

Konsernivalvonta ja omistajaohjaus

Omistajaohjauksella tarkoitetaan niitä toimenpiteitä, joilla kunta omistajana tai jäsenenä vaikuttaa yhtiön tai muun yhteisön hallintaan ja toimintaan. Nämä toimenpiteet voivat liittyä esimerkiksi perustamissopimuksiin, yhtiöjärjestyksiin, investointeihin, henkilövalintoihin sekä ohjeiden antamiseen kuntaa eri yhteisöissä edustaville henkilöille. Tavoitteena on varmistaa, että tytäryhteisöjen toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus.

Omistajaohjauksen näkökulmasta konserniyhtiöiden laadukasta päätöksentekoa ja riskien hallintaa edistetään konserniohjeen määräyksillä, asiantuntevilla hallituksen jäsenillä, sekä velvollisuudella hankkia kunnan kanta konserniohjeessa määritellyissä merkittävässä asiakokonaisuuksissa ennen päätöksentekoa. Konsernivalvonnan merkitys kasvaa sitä mukaa, kun konsernissa olevan omaisuuden, erityisesti kiinteistöomaisuuden ja vastuiden määrä konserniyhtiössä kasvaa.

Valvottavia asioita ovat mm. yhtiöiden velkaantuminen, sekä kiinteistöomaisuuden kunto sekä sen tarkoituksenmukainen arviointi. Jo vuoden 2023 aikana kunnan kaikkien tytäryhtiöiden hallitusjäsenet osallistuivat SavoGrow kunnille yhteisesti järjestettyyn KHO-koulutukseen. Koulutuksen tarkoituksena oli parantaa kunnallisissa yhtiöissä toimivien hallitusjäsenten ammatillista osaamista.

Omistajaohjaus on keskeinen osa Rautalammin kunnan sisäistä valvontaa, erityisesti kunnan omistamien yhtiöiden ja yhteisöjen hallinnoinnissa. Sen avulla kunta varmistaa, että tytäryhteisöjen toiminta on linjassa kunnan strategisten tavoitteiden ja etujen kanssa.

Omistajaohjauksen rooli sisäisessä valvonnassa: Sisäisessä valvonnassa omistaja ohjaus toimii mekanismina, jonka kautta kunta seuraa ja ohjaa tytäryhteisöjensä toimintaa. Tämä sisältää muun muassa:

- **Konserniohjeen laatiminen:** Kunnanvaltuusto hyväksyy konserniohjeen, jossa määritellään menettelytavat omistajaohjauksen toteuttamiseksi. Tämä ohjeistus auttaa varmistamaan yhtenäiset toimintaperiaatteet koko kuntakonsernissa.
- **Konsernivalvonta:** Kunnanhallitus vastaa konsernivalvonnan järjestämisestä, mikä tarkoittaa tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seurantaa, analysointia ja raportointia. Tämä valvonta auttaa havaitsemaan mahdolliset riskit ja varmistamaan, että tytäryhteisöt toimivat kunnan tavoitteiden mukaisesti.
- **Henkilövalinnat ja ohjeistus:** Kunta nimeää edustajansa tytäryhteisöjen hallintoelimiin ja antaa heille tarvittavat ohjeet. Näin varmistetaan, että kunnan ääni kuuluu päätöksenteossa ja että tytäryhteisöjen toiminta tukee kunnan strategisia tavoitteita.

Omistajaohjauksen tehokas toteuttaminen edellyttää selkeitä vastuunjakoja, avoimuutta ja jatkuvaa vuoropuhelua kunnan ja sen tytäryhteisöjen välillä. Tämä kokonaisuus muodostaa tärkeän osan kunnan sisäistä valvontajärjestelmää, joka tukee hyvää hallintotapaa ja kunnan strategisten tavoitteiden saavuttamista.

Rautalammin kunnanvaltuusto käsitteli ja hyväksyi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet vuoden 2025 lopulla. Tämä asiakirja sisältää valvonnan tavoitteet, vastuut ja periaatteet, jotka ohjaavat koko kunnan toimintaa.

- Sisäisen valvonnan perusteissa korostetaan muun muassa, että
  - kunnan **strategiset ja toiminnalliset tavoitteet saavutetaan**,
  - toiminta on **taloudellista, tuloksellista ja lainmukaista**,
  - päätöksenteon ja prosessien on oltava **läpinäkyviä ja luotettavia** sekä
  - riskit tunnistetaan ja hallitaan virheiden ja väärinkäytösten ehkäisemiseksi.

Nämä periaatteet muodostavat valvontajärjestelmän perustan.

Konsernivalvonta on osa kunnan sisäistä valvontaa. Kunnanhallitus vastaa konsernivalvonnan järjestämisestä. Omistajaohjauksen tavoitteena on varmistaa, että tytäryhteisöjen toiminta tukee kunnan strategisia tavoitteita ja kuntakonsernin kokonaisuutta.

Konserniohje määrittää omistajaohjauksen menettelytavat. Vuonna 2025 konsernivalvonnassa painotettiin tytäryhteisöjen taloudellisen aseman seurantaa, investointien hallintaa ja velkaantumisen kehitystä. Kunnan edustajille annettiin ohjeistus merkittävässä taloudellisissa ja strategisissa päätöksissä kunnan kannan hankkimisesta ennen päätöksentekoa.

Kunnanhallituksen arvion mukaan sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat vuonna 2025 toimineet pääosin asianmukaisesti. Merkittäviä valvontapuutteita tai olennaisia väärinkäytöksiä ei ole tullut ilmi. Valvontajärjestelmää kehitettiin vuoden aikana, ja sen edelleen vahvistaminen jatkuu vuonna

2026 erityisesti riskiperusteisen toimintatavan syventämisessä ja raportoinnin kehittämisessä.

Käytännön toteutus organisaation toiminnassa

Valvonta ja riskienhallinta on toteutunut kunnan eri toimialojen ja yksikköjen päivittäisessä työssä, muun muassa seuraavasti:

Riskien tunnistaminen ja hallinta

- Toimialojen kriittiset riskit on tunnistettu ja arvioitu vuosittain, kuten henkilöstö-, hallinto-, talous- ja ICT-riskejä.
- Riskien hallintatoimenpiteitä on määritelty ja seurattu mm. suunnitelmien päivittämisellä, dokumentaatiolla ja säännöllisillä palavereilla.

Kunnassa on ollut käytössä Kuntaliiton mallin mukainen riskienhallintataulukko, jota päivitetään kunnan johtoryhmän toimesta useita kertoja kalenterivuoden aikana. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista annetaan vuosittain ohjeistusta ja neuvontaa talousarvion täytäntöönpano-ohjeissa. Ohjeistusta on pyritty erityisesti viime vuosina tarkentamaan. Toimialoja on ohjeistettu raportoimaan välittömästi merkittävistä poikkeuksista sisäisessä valvonnassa.

◆ **Valvontatoimet ja seuranta**

- Talouden ja toiminnan seuranta on toteutunut mm.
  - käyttösuunnitelmien ja talousarvion toteuman seurannalla kuukausittain ja vuosikolmanneksittain,
  - raportoinnilla johtoryhmässä ja lautakunnissa sekä
  - tavoitteiden toteutumisen analysoinnilla.

◆ **Sopimusten, hankintojen ja omaisuuden valvonta**

- Hankinta- ja sopimusprosesseja on seurattu ja valvottu voimassa olevien ohjeiden mukaisesti jatkuvana toimintana.
- Sopimusten voimassaolo ja ehdot on tarkistettu sekä niiden noudattamista valvottu.

◆ **Raportointi ja poikkeamien käsittely**

- Poikkeamat, kuten talouden tai toiminnan poikkeamat ja mahdolliset väärinkäytösepäilyt, on raportoitu säännöllisesti toimialan johdolle ja tehty tarvittavat jatkotoimenpiteet.

◆ **Tietojärjestelmät ja tietoturva**

- ICT-järjestelmien ajantasaisuus ja käyttöoikeudet on tarkistettu vuosittain.
- Tietoturva- ja suojariskejä on arvioitu ja käsitelty yhdessä kunnan ICT-asiantuntijan kanssa.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista annetaan vuosittain ohjeistusta ja neuvontaa talousarvion täytäntöönpano-ohjeissa. Ohjeistusta on pyritty erityisesti viime vuosina tarkentamaan. Toimialoja on ohjeistettu raportoimaan välittömästi merkittävistä poikkeuksista sisäisessä valvonnassa.

1.7.2. Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Lakien ja muiden säädösten sekä toimielinten päätösten noudattaminen ja niiden valvonta on keskeinen julkisen organisaation hyvän hallinnon periaate ja toiminnan perusedellytys. Tämä korostuu erityisesti kunnan lakisääteisissä tehtävissä. Lakisääteisten tehtävien asianmukainen hoitaminen edellyttää, että toiminta perustuu voimassa olevaan lainsäädäntöön, valtuuston hyväksymiin sääntöihin sekä toimielinten tekemiin päätöksiin.

Rautalammin kunnassa lakien ja määräysten noudattamista valvotaan osana normaalia johtamista ja esimiestyötä. Jokainen toimielin ja viranhaltija vastaa oman vastualueensa toiminnan lainmukaisuudesta. Hallintosäännön ja muiden ohjeiden noudattamista seurataan osana

päätöksentekoa, talouden seuranta ja sisäistä valvontaa.

Hallintosäätöön on kokonaisuutena vahvistettu kesäkuussa 2023. Silloin muutokset liittyivät erityisesti hyvinvointialueille siirtyneiden toimintojen järjestämiseen sekä kunnan jäljelle jääneiden tehtävien ja vastuiden selkeyttämiseen. Vuonna 2025 hallintosäätöön on tehty pieniä muutoksia ja soveltamista seurattiin osana toiminnan kehittämistä ja varmistettiin, että vastuunjako ja toimivaltamääräykset ovat ajan tasalla.

Sopimusten valvonta

Sopimusten valvonnan merkitys on kasvanut palvelujen oston ja erilaisten ulkoistusten lisääntymisen myötä. Vastuu sopimusten valvonnasta on lähtökohtaisesti sopimuksen hyväksyjällä tai sopimuksesta vastaavalla viranhaltijalla.

Sopimusten määrä on kasvanut eri hallintokunnissa, minkä vuoksi sopimusten ylläpito, seuranta ja valvonta ovat ensisijaisesti kyseisen hallintokunnan vastuulla. Sopimusten hallintaan sisältyy muun muassa:

- sopimusehtojen noudattamisen seuranta
- taloudellisten vaikutusten arviointi
- määräaikojen ja optioiden valvonta
- palvelun laadun ja toteutumisen seuranta

Koska sopimuksilla toteutetaan usein hallintokunnan perustehtäviä tai niiden osia, sopimusten valvonta on keskeinen osa kunnan sisäistä valvontaa. Sopimukseen liittyy usein merkittäviä taloudellisia vaikutuksia, ja ne muodostavat myös mahdollisia riskikohteita esimerkiksi kustannusten, vastuiden ja palvelun laadun näkökulmasta.

Vuonna 2025 sopimushallinnan käytäntöjä tarkennettiin, ja sopimusten seurannan vastuuta selkeytettiin osana sisäisen valvonnan kehittämistä.

Riskienhallinta osana sisäistä valvontaa

Johdon vastuulla oleva riskienhallinta on osa kunnan sisäistä valvontaa. Riskienhallinnan tavoitteena on antaa kohtuullinen varmuus siitä, että kunnan strategiset sekä toiminnan ja talouden tavoitteet saavutetaan ja että toiminta on jatkuvaa ja häiriötöntä.

Riskienhallinnalla pyritään ennaltaehkäisemään toiminnan jatkuvuutta ja häiriöttömyyttä uhkaavia tapahtumia. Tämä perustuu:

- kunnan ydintoimintojen ja kriittisten prosessien tunnistamiseen
- keskeisten järjestelmien ja resurssien arviointiin
- hyväksyttävän riskitason määrittelyyn
- riittävien riskienhallintamenetelmien käyttöönottoon
- säännölliseen riskien arviointiin ja seurantaan

Riskienhallintaa on vahvistettu osana talousarvion valmistelua ja toiminnan suunnittelua. Toimialat tunnistivat keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit, ja niiden hallintatoimenpiteitä seurattiin osana talouden raportointia. Erityistä huomiota kiinnitettiin taloudellisiin riskeihin, sopimusriskeihin, henkilöstön saatavuuteen sekä kiinteistöomaisuuteen liittyviin riskeihin.

Riskienhallinta tukee kunnan strategisten tavoitteiden saavuttamista sekä hyvän hallintotavan toteutumista. Se on jatkuva prosessi, joka kehittyy toimintaympäristön muutosten mukana.

1.8. Riskienhallinta

Riski tarkoittaa epävarmuuden vaikutusta tavoitteisiin. Vaikutus voi olla poikkeama odotetusta joko myönteisessä tai kielteisessä mielessä. Kunnan näkökulmasta riskienhallinnan painopiste on erityisesti tavoitteita vaarantavien uhkien tunnistamisessa ja hallinnassa, mutta samalla myös mahdollisuuksien hyödyntämisessä.

Riskienhallinta on osa kunnan sisäistä valvontaa. Riskienhallinnalla tarkoitetaan järjestelmällisiä menettelytapoja, joiden avulla:

- tunnistetaan ja kuvataan kunnan ja kuntakonsernin toimintaan liittyviä riskejä
- arvioidaan riskien merkittävyyttä ja toteutumisen todennäköisyyttä
- määritellään toimintatavat riskien hallitsemiseksi, valvomiseksi ja raportoimiseksi

Riskienhallinta on jatkuva prosessi, joka on integroitu osaksi strategista johtamista, taloussuunnittelua ja operatiivista toimintaa.

Riskienhallintaprosessi

Rautalammin kunnan riskienhallintaprosessi kattaa:

- toimintaympäristön analysoinnin
- uhkien ja mahdollisuuksien riittävän kokonaisvaltaisen tunnistamisen ja kuvaamisen
- riskien toteutumisen todennäköisyyden ja seurausten arvioinnin
- riskien hallintamenettelyjen ja mahdollisuuksien hyödyntämisen määrittelyn
- toimeenpanon valvonnan sekä tuloksellisuuden raportoinnin ja arvioinnin

Riskienhallintaa toteutetaan toimialoilla osana talousarvion valmistelua, toiminnan suunnittelua sekä säännöllistä raportointia. Merkittävimmät riskit käsitellään kunnanhallituksessa ja tarvittaessa valtuustossa.

Keskeiset riskit vuonna 2025

Vuoden 2025 aikana Rautalammin kunnan toimintaan ei toteutunut sellaisia merkittäviä riskejä, jotka olisivat olennaisesti vaarantaneet kunnan taloudellisen aseman, palvelutuotannon jatkuvuuden tai kunnan strategisten tavoitteiden toteutumisen. Toimintaympäristöön kohdistuvat riskit liittyivät talouden tasapainoon ja julkisen talouden yleiseen kehitykseen. Valtiontalouden sopeutus-toimet, verorahoituksen kehitys sekä kustannustason nousu vaikuttavat suoraan kunnan taloudelliseen liikkumavaraan. Talouden tasapainon turvaaminen on siten yksi keskeisimmistä strategisista ja operatiivisista riskeistä.

Muita keskeisiä riskikokonaisuuksia ovat:

- väestönkehitys ja muuttoliike
- palvelurakenteen sopeuttaminen väestörakenteen muutoksiin
- väestöllinen huoltosuhde ja työikäisen väestön kehitys
- henkilöstön saatavuus ja osaamisriskit
- investointien kustannus- ja aikatauluriskit
- konserniyhtiöihin ja kiinteistöomaisuuteen liittyvät taloudelliset riskit

Kunnan strategiset riskit liittyvät erityisesti väestön vähenemiseen, ikääntymiseen ja palvelutarpeiden kasvuun. Hankintalain uudistus haastaa myös kuntaa ja sen palvelutuotantoa. Väestöllinen huoltosuhde heikkenee, mikä vaikuttaa veropohjaan ja palveluiden rahoitusmahdollisuuksiin. Palvelurakenteen yhteensovittaminen käytettävissä oleviin resursseihin on keskeinen osa riskienhallintaa.

Varautuminen ja valmiussuunnittelu

Venäjän vuonna 2022 aloittama hyökkäyssota Ukrainaan muutti merkittävästi turvallisuusympäristöä Euroopassa ja korosti varautumisen merkitystä myös kunnissa. Varautuminen ja valmiussuunnittelu ovat keskeinen osa riskienhallintaa.

Rautalammin kunnassa on vuosina 2023–2025 kiinnitetty erityistä huomiota käytännön valmiusharjoituksiin ja varautumisen kehittämiseen. Kunta on osallistunut alueelliseen yhteistyöhön Pohjois-Savon kuntien ja pelastuslaitoksen kanssa. Lisäksi kunnan valmiustyöryhmä osallistui Itä-Suomen aluehallintoviraston järjestämään ITÄ23-valmiusharjoitukseen, jossa harjoiteltiin väestönsuojelua ja säteilyonnettomuuden jälkivaiheen toimintaa sekä testattiin Virve-yhteyksiä.

Vuonna 2024 ja edelleen vuonna 2025 erityistä huomiota on kiinnitetty kyberturvallisuuteen ja tietoturvariskeihin. Digitaalisten järjestelmien toimivuus ja tietosuoja ovat kunnan ydintoimintojen kannalta kriittisiä. Kyberturvallisuuden kehittämistä on jatkettu osana tietohallinnon ja varautumisen toimenpiteitä.

Riskienhallinta on osa kunnan normaalia johtamisjärjestelmää ja päätöksentekoa. Riskien tunnistamista ja arviointia on vahvistettu, ja varautumisen merkitys on korostunut muuttuneessa toimintaympäristössä.

Kunnanhallituksen arvion mukaan riskienhallinta on pääosin järjestetty asianmukaisesti suhteessa kunnan toiminnan laajuuteen ja riskiprofiiliin. Riskienhallinnan kehittämistä jatketaan vuonna 2026 erityisesti taloudellisten riskien ennakkoinnin, kyberturvallisuuden sekä strategisten väestökehitykseen liittyvien riskien hallinnan osalta varautumissuunnitelma kokonaisuuden päivittämisellä sekä konserniyhtiöiden johtamisjärjestelyiden osalta.

1.8.1. Henkilöriskit

Operatiivisista riskeistä keskeisimpiä ovat henkilöstöön liittyvät riskit. Rautalammin kunnan henkilöstöorganisaatio on suhteellisen pieni ja rakenteeltaan kapea, minkä vuoksi useilla organisaation tasoilla toimii avainhenkilöitä, joiden korvaaminen lyhyellä aikavälillä on haastavaa. Äkilliset ja pitkät poissaolot, irtisanoutumiset tai rekrytointien viivästyminen voivat heikentää merkittävästi palvelutason ylläpitämistä, toiminnan tuloksellisuutta sekä hallinnollisen työn laatua. Henkilöstöriskit liittyvät myös osaamiseen, työkykyyn ja henkilöstön saatavuuteen. Pienessä organisaatiossa yksittäisten tehtävien osaamisella on korostunut merkitys.

Osaamisen varmistaminen ja sijaisjärjestelyt

Vuonna 2025 kunnassa on jatkettu käytäntöä, jossa keskeisissä tehtävissä toimiville on nimetty sijainen tai varahenkilö. Tavoitteena on varmistaa toiminnan jatkuvuus yllättävissä tilanteissa sekä osaamisen siirtyminen organisaation sisällä.

Osaamisen varmistamiseen ja niin sanotun hiljaisen tiedon siirtymiseen on kiinnitetty erityistä huomiota erityisesti eläköitymistien ennakkoinnin yhteydessä. Eläkkeelle siirtymisiin on varauduttu siten, että uusi työntekijä on mahdollisuuksien mukaan voitu perehdyttää tehtävään ennen edeltäjän poistumista.

Kunnan henkilöstön suurimmat ikäluokat ovat 40-44 -, 45-49 -, ja 55-59 -vuotiaat, joihin kaikkiin kuuluu 18 henkilöä. Ikärakenteen kehitystä seurataan osana henkilöstösuunnittelua.

Rekrytointiriskit ja työnantajakuva

Henkilöriskeihin kuuluu riittävän ammattitaitoisen ja koulutetun henkilöstön saatavuus avoimiin tehtäviin ja virkoihin. Kilpailu osaavasta työvoimasta on kiristynyt myös julkisella sektorilla. Erityisesti erityisosaamista vaativissa tehtävissä rekrytointi voi olla haastavaa.

Kunnassa on vuonna 2025 panostettu työnantajaimagon vahvistamiseen, henkilöstön koulutukseen ja johtamisen kehittämiseen. Tavoitteena on lisätä kunnan vetovoimaa työnantajana sekä sitouttaa henkilöstöä pitkäjänteisesti. Kilpailukykyiseen palkkatasoon on pyritty vastaamaan huomioiden alueellinen palkkakehitys ja kunnan taloudelliset reunaehdot.

Työhyvinvointi ja jaksaminen

Viime vuosina ja edelleen vuonna 2025 kunnassa on kiinnitetty erityistä huomiota henkilöstön työhyvinvointiin ja jaksamiseen. Henkilöriskeinä tunnistetaan työssä uupuminen, kuormittuminen sekä muut työkykyyn vaikuttavat tekijät. Kunnassa toteutettiin vuonna 2025 henkilöstökysely, jonka tavoitteena oli kartoittaa henkilöstön työhyvinvointia, työtyytyväisyyttä sekä työyhteisön toimivuutta. Kyselyn avulla kerättiin henkilöstön näkemyksiä työn sujuvuudesta, johtamisesta, työilmapiiristä ja työssä jaksamisesta.

Kyselyn tulosten perusteella henkilöstö koki työyhteisön ilmapiirin pääosin myönteiseksi ja yhteistyön toimivaksi. Työn merkityksellisyyttä ja oman työn vaikutusmahdollisuuksia pidettiin tärkeinä tekijöinä työssä viihtymisessä. Myös esihenkilötyö ja työyhteisöjen toimivuus arvioitiin pääosin hyvälle tasolle.

Kunnassa on laaja työterveyshuolto, joka tukee henkilöstön nopeaa palvelujen piiriin pääsyä ja mahdollistaa monipuoliset ennaltaehkäisevät sekä korjaavat terveystalvelut. Työterveyshuollon kanssa on kehitetty matalan kynnyksen toimintamalleja työhyvinvoinnin tukemiseksi ja varhaisen tuen käytäntöjä on vahvistettu.

Lisäksi hyvinvointiin ja työyhteisön toimivuuteen liittyviä toimia on edistetty hankkimalla asiantuntija-apua luottamushenkilöiden ja viranhaltijajohdon yhteistyön kehittämiseksi sekä hyvän työyhteisön rakentamiseksi. Kunta on ollut mukana Kuntaliiton USO-verkostoprojektissa (Uuden sukupolven organisaatiot), jossa keskiössä on ollut uudistuvien kuntien johtamisen kehittäminen sekä kaksoisjohtamisen haasteiden käsittely erityisesti hyvinvointialueuudistuksen ja TE-palvelu-uudistuksen jälkeisessä toimintaympäristössä.

Pohjois-Savon alueella toimivan Mieliteko-hankkeen kautta on jatkettu koko henkilöstöä koskevan mielen hyvinvointiin keskittyvän ABC-mallin jalkauttamista. Tavoitteena on vahvistaa työyhteisön psyykkistä turvallisuutta, ennaltaehkäistä kuormitusta ja tukea työssä jaksamista. ABC -ohjelma on otettu myös osaksi kunnan toimintakulttuuria.

Organisaatiomuutokset ja sitoutuminen

Viime vuosina henkilöstössä on tapahtunut muutoksia sekä työntekijöiden että esihenkilöiden osalta. Organisaation uudistuminen edellyttää johdonmukaista perehdytystä, osaamisen kehittämistä ja henkilöstön sitouttamista. Sitoutuneen ja ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus on tulevaisuudessa entistä merkittävämpi riski.

Työhyvinvoinnin kehittäminen, avoin vuorovaikutus, hyvä esihenkilötyö ja johdonmukainen työnantajapolitiikka ovat keskeisiä keinoja henkilöriskien hallinnassa. Henkilöriskien hallinnassa keskeisiä toimenpiteitä olivat ennakoiva henkilöstösuunnittelu, työhyvinvoinnin tukeminen, osaamisen kehittäminen sekä johtamisen vahvistaminen. Riskienhallintaa toteutettiin osana normaalia johtamisjärjestelmää ja talouden seurantaa.

Kunnan vastuu turvallisuudesta

Kunnalla on myös laajempi vastuu kuntalaisten turvallisuuden edistämisestä. Riskienhallinnan näkökulmasta tämä tarkoittaa muun muassa turvallisuuskäytäntöjen huomioimista maankäytössä, liikennejärjestelyissä ja vaarallisten kuljetusten suunnittelussa. Tavoitteena on minimoida kunnan alueella toiminnasta aiheutuvat riskit ja edistää turvallista elinympäristöä.

1.8.2. Tietojärjestelmäriskit

Tietojärjestelmä- ja tietosuojariskit muodostavat merkittävän osan kunnan operatiivisista riskeistä. Nykyorganisaatio toimii laajasti digitaalisten järjestelmien varassa, ja tietojärjestelmien toimivuus on keskeinen edellytys päätöksenteon, palvelutuotannon ja sisäisen sekä ulkoisen viestinnän sujuvuudelle.

Tietojärjestelmäriskit voivat uhata:

- päätöksenteon perustana olevan tiedon oikeellisuutta ja riittävyttä
- tietojen saatavuutta oikeaan aikaan oikeille henkilöille
- tiedon luottamuksellisuutta ja eheyttä
- toiminnan jatkuvuutta

Tietoturvariskillä tarkoitetaan negatiivisia seurauksia tapahtumista, joiden seurauksena tieto ei ole turvassa ulkopuolisilta, tieto ei ole käytettävissä tarvittaessa tai tietojen virheettömyyttä ei voida taata. Tietojärjestelmien vakava häiriö tai kyberhyökkäys voi pahimmillaan lamauttaa osan kunnan toiminnasta.

Keskeiset tietojärjestelmäriskit vuonna 2025

Vuonna 2025 Rautalammin kunnassa tunnistettiin seuraavat keskeiset tietojärjestelmäriskit:

1. Tietoturvaohjeiden lisääntyminen

Kyberuhkien, kuten tietomurtojen, haittaohjelmien ja palvelunestohyökkäysten, riski on kasvanut kansainvälisen turvallisuustilanteen ja digitalisaation lisääntymisen myötä. Julkinen sektori on tunnistettu houkuttelevaksi kohteeksi kyberhyökkäyksille.

Vuonna 2025 tietoturvasoaa vahvistettiin:

- päivittämällä tietoturvapoliittikkaa ja tietosuojaohjeistusta
- lisäämällä henkilöstön tietoturvatietoisuutta koulutusten avulla
- tehostamalla järjestelmien valvontaa ja lokiseurantaa
- varmistamalla varmuuskopiointikäytännöt ja palautumiskyky häiriötilanteissa

Lisäresurssia tietoturvatason ylläpitoon ja varmistamiseen on kasvatettu ostamalla asiantuntijapalveluja Savon ICT:ltä. Yhteistyötä on tiivistetty myös kyberturvallisuuden valvonnassa ja ennakoivassa riskienhallinnassa.

2. Järjestelmien yhteensopivuus ja integraatio

Kunnan eri toimialojen käyttämien tietojärjestelmien yhteensopivuus ja integraatiot muodostavat riskin tiedon sujuvalle siirtymiselle ja prosessien automatisoinnille. Yhteensopimattomuus voi aiheuttaa päällekkäistä työtä, virheitä tiedonkäsittelyssä ja tehottomuutta.

Vuonna 2025 järjestelmien integraatioita kartoitettiin ja kehitettiin erityisesti taloushallinnon, henkilöstöhallinnon, Asunnonhankinnan ohjelmistojen ja asiakaspalveluprosessien osalta. Tavoitteena on vähentää manuaalista tiedonsiirtoa ja parantaa tiedon luotettavuutta. Asunnonhankinnan ohjelmistosiirto siirtyi vuoden loppu puolelle ja mikä aiheutti haastetta ja viiveitä tilinpäätöksen aikatauluun.

3. Järjestelmien elinkaaririskit

Osa kunnan käyttämistä ohjelmistoista ja laitteistoista on elinkaarensa loppuvaiheessa. Vanhentuneet järjestelmät lisäävät häiriöiden, tietoturva-aukkojen ja yhteensopivuusongelmien riskiä.

Vuonna 2025 laadittiin suunnitelma keskeisten tietojärjestelmien ja laitteistojen elinkaaren hallinnasta. Päivityksiä ja korvaavia ratkaisuja on priorisoitu riskiperusteisesti. Investointisuunnittelussa

on huomioitu tietojärjestelmien kehittämistarpeet osana talouden kokonaisohjausta.

4. Henkilöstön osaamiseen liittyvät riskit

Tietojärjestelmien turvallinen ja tehokas käyttö edellyttää riittävää osaamista. Osaamispuutteet voivat johtaa virheelliseen järjestelmien käyttöön, tietosuojaloukkauksiin tai tehottomuuteen.

Vuonna 2025 henkilöstön koulutukseen panostettiin erityisesti:

- tietoturva- ja tietosuojakoulutuksiin
- sähköisten järjestelmien käyttöosaamisen vahvistamiseen
- uusien järjestelmien käyttöönoton perehdytykseen

Tietoturvatietoisuuden vahvistaminen on nähty keskeisenä osana ennaltaehkäisevää riskienhallintaa.

Tietojärjestelmäriskit on tunnistettu osaksi kunnan keskeisiä operatiivisia riskejä. Riskien hallinnassa on yhdistetty teknisiä ratkaisuja, hallinnollisia ohjeita sekä henkilöstön koulutusta.

Savon ICT:n kanssa tehtävä yhteistyö on vahvistanut tietoturvan teknistä tasoa ja valvontaa. Tietojärjestelmien kehittämistä ja elinkaaren hallintaa jatketaan vuonna 2026 osana kunnan strategista riskienhallintaa ja toiminnan jatkuvuuden varmistamista.

Kunnanhallituksen arvion mukaan tietojärjestelmäriskien hallinta on vuonna 2025 ollut pääosin asianmukaisella tasolla, mutta toimintaympäristön muuttuessa jatkuva kehittäminen ja varautuminen ovat välttämättömiä.

1.8.3. Rahoitusriskit

Kunnan rahoitusriskit muodostuvat pitkäaikaisesta investointirahoituksesta, lyhytaikaisesta maksuvalmiuden hallintaan liittyvästä rahoituksesta sekä lainasalkun korko-, maksuvalmius- ja luottoriskeistä. Rautalammin kunnan ottamat lainat muodostavat kokonaisuuden, jota hallitaan suunnitelmallisesti osana talouden kokonaisohjausta.

Lainasalkku ja korkoriski

Kunnan pitkäaikainen vieraan pääoman rahoitus liittyy pääosin investointeihin. Lainasalkun kokonaiskorko muuttuu markkinakorkojen kehityksen myötä, minkä vuoksi korkoriskin hallinta on keskeinen osa rahoitusriskien hallintaa.

Vuonna 2025 korkotaso pysyi edelleen korkeammalla tasolla verrattuna vuosien 2015–2021 poikkeuksellisen matalaan korkoympäristöön. Vaikka markkinakorkojen nousu tasaantui vuoden aikana, korkotaso oli edelleen selvästi aiempaa korkeampi. Tämä on lisännyt korkokulujen tasoa ja korostanut korkosuojauksen merkitystä.

Rautalammin kunta on hallinnut korkoriskiä:

- hajauttamalla lainasalkkua kiinteä- ja vaihtuvakorkoisiin lainoihin
- jakamalla lainojen erääntymiset eri ajankohtiin (laina-aikajakauma)
- seuraamalla aktiivisesti markkinatilannetta ja rahoitusinstrumenttien rakennetta

Merkittävä osa lainakannasta on sidottu kiinteisiin korkoihin mikä on tasannut korkomenojen vaihtelua. Vuoden 2025 aikana korkopolitiikassa onnistuttiin, sillä vuoden korkokulut olivat tuntuvasti arvioitua matalammat. Siksi rahoitusinstrumenttien uudelleenjärjestelyjen yhteydessä korkokustannusten tarkasteluun on kiinnitetty huomiota, kun aiemmin matalakorkoista lainaa erääntyy tai maksetaan ennen aikaisesti pois ja uutta rahoitusta joudutaan ottamaan uusilla ehdoilla, jolloin

ajoituksen oikea-aikaisuus korostuu.

Lainat ovat Kuntarahoitus Oyj:n myöntämiä euromääräisiä lainoja. Kunnalla ei ole valuuttariskejä.

Maksuvalmiusriski

Maksuvalmiusriskiä hallitaan maksuvalmiussuunnittelulla ja kassavirtaennusteilla. Lyhytaikaiseen rahoitukseen kunnalla on käytössä luottolimiittejä sekä kuntatodistusohjelma, joiden avulla voidaan tasata kassavirran kausivaihteluita.

Vuonna 2025 maksuvalmiutta seurattiin tiiviisti osana kuukausittaista talousseurantaa. Kassanhallinnan ennakointia kehitettiin edelleen, ja maksuvalmius pidettiin riittävällä tasolla koko vuoden ajan. Lyhytaikaisen rahoituksen käyttö perustuu suunnitelmallisuuteen ja riskien hajauttamiseen.

Tulorahoituksen ja lainanhoitokyvyn riski

Rahoitusriskinä voidaan pitää myös kunnan kykyä sopeuttaa lainasalkun takaisinmaksuohjelma muuttuneeseen tulotasoon. Kuntatalouden yleinen kiristyminen, valtionosuuksien kehitys ja verotulojen kasvuun liittyvä epävarmuus vaikuttavat suoraan lainanhoitokykyyn.

Vuonna 2025 rahoitusriskien hallinta kytkettiin tiiviisti talouden tasapainottamistoimenpiteisiin. Investointien suunnittelussa kiinnitettiin erityistä huomiota tulorahoituksen riittävyyteen ja velkaantumisen hallintaan. Uusien investointien ajoituksessa ja laajuudessa huomioitiin kunnan pitkän aikavälin rahoitusasema.

Luottoriski

Luottoriskejä sisältyy kunnan myöntämiin takauksiin ja pääomalainoihin, joita on pääosin annettu kunnan tytäryhtiöille. Tytäryhtiöt harjoittavat liiketoimintaa ja ovat alttiina markkinatalouden riskeille.

Mahdolliset tulevat takaukset kohdistuvat lähtökohtaisesti vain kunnan omistamiin yhtiöihin. Päätöksenteossa tarkastellaan kokonaisriskienhallintaa konsernin näkökulmasta sekä arvioidaan toimenpiteiden strateginen merkitys kunnan elinvoiman ja palvelurakenteen kannalta. Takaus- ja lainapäätökset valmistellaan huolellisesti riskien arvioinnin pohjalta.

Vuonna 2025 rahoitusriskien hallinta korostui korkoympäristön muutoksen, investointitarpeiden sekä kuntatalouden kiristyneiden reunaehtojen vuoksi. Korkoriskiä hallittiin hajauttamalla lainasalkkua ja hyödyntämällä korkosuojauksia. Maksuvalmiutta ylläpidettiin aktiivisella kassanhallinnalla ja lyhytaikaisilla rahoitusjärjestelyillä.

Rautalammin kunta on panostanut talouden tasapainottamiseen, investointien huolelliseen suunnitteluun sekä säännölliseen talousseurantaan. Tavoitteena on varmistaa kunnan taloudellinen vakaus, hallittu velkaantuminen sekä kyky vastata muuttuvan toimintaympäristön haasteisiin myös tulevana vuosina.

1.8.4. Vakuutukset

Vakuutusturva on keskeinen osa Rautalammin kunnan riskienhallintaa ja varautumista. Sen tavoitteena on turvata kunnan toiminnan jatkuvuus sekä taloudellinen vakaus vahinkotilanteissa. Vakuutusten avulla siirretään osa omaisuus-, vastuu- ja henkilöriskeistä vakuutusyhtiölle.

Kiinteistö- ja omaisuusvakuutukset

Kunta on vakuuttanut omistamansa rakennukset, infrastruktuurin, irtaimiston sekä talousmetsät. Kiinteistö- ja omaisuusvakuutukset kattavat vahinkoja, jotka voivat aiheutua esimerkiksi tulipalosta, vesivahingosta, myrskystä tai muista luonnonilmiöistä.

Vuonna 2025 kiinteistöomaisuuden vakuutusturvaa tarkistettiin osana omaisuudenhallinnan kehittämistä. Erityistä huomiota kiinnitettiin kiinteistöjen vakuutusarvojen ajantasaisuuteen, vakuutus- ehtojen kattavuuteen sekä omavastuutasoihin. Tavoitteena on varmistaa, että vakuutusturva

vastaa omaisuuden todellista arvoa ja riskiprofiilia.

Kiinteistöjen kunnossapidon ja elinkaarisuunnittelun kehittäminen on osa omaisuusriskien hallintaa ja tukee vakuutusturvan toimivuutta.

Toiminnan vastuuvakuutukset

Kunnalla on julkisyhteisön vastuuvakuutus, joka kattaa mahdolliset vahingonkorvausvaatimukset, jotka voivat kohdistua kuntaan tai sen toimintaan. Vastuuvakuutus turvaa kuntaa tilanteissa, joissa kunnan toiminta tai laiminlyönti aiheuttaa vahinkoa ulkopuoliselle taholle.

Vastuuvakuutuksen kattavuutta ja vakuutusmääriä arvioitiin vuonna 2025 suhteessa kunnan toiminnan laajuuteen, palvelurakenteeseen sekä konsernirakenteeseen. Sopimus- ja hankintatoiminnan laajentuminen on lisännyt vastuuvakuutusten merkitystä osana kokonaisriskienhallintaa.

Henkilöstövakuutukset

Henkilöstövakuutuksiin kuuluvat lakisääteiset tapaturmavakuutukset sekä muut työkykyä ja hyvinvointia tukevat vakuutukset. Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen lisäksi kunta on huolehtinut siitä, että henkilöstö kuuluu työterveyshuollon piiriin ja että vakuutusturva tukee työssä jaksamista ja varhaista puuttumista työkykyriskeihin.

Vuonna 2025 henkilöstön työhyvinvoinnin tukeminen on ollut keskeinen painopiste, ja vakuutusturvan riittävyys on arvioitu osana henkilöstöriskien hallintaa.

Lisäksi kunnalla on kuntien ryhmätapaturmavakuutus, jossa vakuutettuina ovat kunnan kaikki asukkaat kunnan järjestämissä tilaisuuksissa. Tämä vahvistaa kuntalaisten turvallisuutta ja tukee tapahtumien järjestämistä.

Ajoneuvovakuutukset

Kunnan omistamat ja käyttämät ajoneuvot, kuten palveluautot ja työkoneet, on vakuutettu asianmukaisesti. Ajoneuvovakuutukset kattavat liikennevakuutuksen lisäksi kaskovakuutukset vahinkoriskien hallitsemiseksi.

Vuonna 2025 ajoneuvokaluston vakuutusturva tarkistettiin kaluston muutosten ja käyttötarpeiden mukaisesti.

Vakuutusturvan arviointi ja kehittäminen

Lakisääteisten vakuutusten lisäksi kunta on vakuuttanut rakennukset irtaimistoiineen, ajoneuvot ja talousmetsät. Vakuutusturvan laajuutta ja sisältöä arvioidaan säännöllisesti osana kunnan kokonaisvaltaista riskienhallintaa.

Vuonna 2025 vakuutusturvan tarkastelu kytkettiin osaksi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointia. Tarkastelussa huomioitiin muun muassa:

- omaisuusarvojen muutokset
- toimintaympäristön riskien kehittyminen
- vakuutusmarkkinoiden hintataso
- omavastuiden taso suhteessa kunnan riskinkantokykyyn

Tavoitteena on varmistaa, että kunnan vakuutusturva on kustannustehokas, riittävä ja oikeasuhtainen kunnan toiminnan laajuuteen nähden. Näin turvataan kunnan palvelujen mahdollisimman häiriötön jatkuminen erilaisissa vahinkotilanteissa.

1.9. Omaisuuden hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

Rautalammin kunnan omaisuuden hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta perustuu hallintosääntöön, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteisiin sekä kunnanhallituksen antamiin ohjeisiin. Valvonnan tavoitteena on varmistaa, että kunnan omaisuutta hallinnoidaan taloudellisesti, tarkoituksenmukaisesti ja kunnan strategisten tavoitteiden mukaisesti.

Hankintojen ja maksuliikenteen valvonta

Toimielimet nimeävät vuosittain vastuualueillaan henkilöt, joilla on oikeus hyväksyä laskuja ja tehdä hankintapäätöksiä. Päätöksenteossa noudatetaan hallintosäännön mukaisia toimivaltamääräyksiä sekä hankintalainsäädäntöä.

Vuonna 2025 hankintojen suunnitteluun ja dokumentointiin kiinnitettiin erityistä huomiota. Hankintapäätösten perustelujen ja kustannusvaikutusten arviointia vahvistettiin osana talouden tasapainon seurantaa. Valtionosuutta tai muuta ulkopuolista rahoitusta saavissa hankkeissa noudatettiin avustuspäätösten ehtoja sekä raportointivelvoitteita.

Omaisuuden hoito ja seuranta

Kunnan omaisuuden hallinta kattaa kiinteistöt, maa-alueet, infrastruktuurin, irtaimiston sekä talousmetsät. Omaisuuden hoidon tavoitteena on turvata omaisuuden arvo, käyttötarkoituksenmukaisuus ja kustannustehokkuus.

Vuonna 2025 kiinteistöomaisuuden hallintaa kehitettiin osana talouden ja investointien suunnittelua. Kiinteistöjen käyttöasteita ja kunnossapitotarpeita arvioitiin systemaattisemmin. Tarpeettoman tai vajaakäyttöisen omaisuuden osalta tarkasteltiin ja tarkastellaan vaihtoehtoisia ratkaisuja, kuten myyntiä tai käyttötarkoituksen muutosta.

Sopimushallinta ja sopimusriskit

Sopimushallinta on keskeinen osa omaisuuden ja talouden valvontaa. Sopimusriskejä arvioidaan jo sopimusvalmistelun yhteydessä mahdollisimman kattavasti. Sopimuksissa huomioidaan erityisesti:

- taloudelliset vastuut ja riskit
- tietosuojaan ja tietoturvaan liittyvät velvoitteet
- valmiussuunnitelman toteuttamiseen ja varautumiseen liittyvät vaatimukset
- irtisanomis- ja purkuehdot
- vahingonkorvausvastuut ja vakuutusturva

Tilivelvollisilla viran- ja toimenhaltijoilla on velvollisuus seurata sopimusehtojen noudattamista, sopimusten voimassaoloa ja mahdollisia vanhentumisaikoja. Sopimusten hallinta on osa sisäistä valvontaa.

Erillistä sopimushallintajärjestelmää ei vielä vuonna 2025 ollut käytössä, mutta asianhallintajärjestelmä on ollut käytössä vuodesta 2019 lähtien. Vuonna 2025 sopimusten keskitettyä seurantaa ja dokumentointia kehitettiin, ja tarvetta erilliselle sopimushallintaratkaisulle arvioitiin osana hallinnon digitalisaation kehittämistä.

Talouden seuranta ja raportointi

Kunnan talouden seuranta ja raportointi toteutettiin säännöllisesti vuonna 2025. Kunnanhallitus käsitteli talouteen, investointeihin ja omaisuuden hallintaan liittyviä asioita pääsääntöisesti noin kolmen viikon välein. Talouden seurantaraportti annettiin myös kunnanvaltuustolle tiedoksi. Talouden toteumaraportit, investointiseuranta sekä kassanhallinta tukivat omaisuuden hallinnan valvontaa.

Talouden tasapainon turvaaminen oli keskeinen ohjaava periaate myös omaisuuden hankinnassa ja luovutuksessa. Päätöksenteossa huomioitiin kunnan rahoitusasema, lainanhoitokyky ja pitkän

aikavälin taloudellinen kestävyys.

Vuonna 2025 Rautalammin kunta on aktiivisesti valvonut ja kehittänyt omaisuutensa hankintaa, luovutusta ja hoitoa varmistaakseen taloudellisen tasapainon ja toiminnan jatkuvuuden. Hankintojen, sopimusten ja omaisuuden hallinta on kytketty tiiviisti sisäiseen valvontaan ja riskienhallintaan.

Kunnanhallituksen arvion mukaan omaisuuden hallinnan valvonta on vuonna 2025 ollut pääosin asianmukaisesti järjestetty. Kehittämistoimenpiteitä jatketaan erityisesti sopimushallinnan systematisoinnin ja omaisuuden elinkaarisuunnittelun osalta vuonna 2026.

1.10. Muut ei taloudelliset asiat

Sidonnaisuuksien ilmoittaminen ja avoimuus

Kuntalain mukaisesti luottamushenkilöt ja keskeiset viranhaltijat ovat antaneet tarkastuslautakunnalle sidonnaisuusilmoitukset. Ilmoitukset koskevat luottamustoimia, johtotehtäviä sekä merkittävää varallisuutta ja muita sidonnaisuuksia, joilla voi olla merkitystä tehtävien hoitamisen puolueettomuuden arvioinnissa.

Sidonnaisuusilmoitukset ovat julkisia ja ne pidetään nähtävillä kunnan verkkosivuilla. Vuonna 2025 sidonnaisuusilmoitusten ajantasaisuutta seurattiin osana tarkastuslautakunnan tehtäviä, ja ilmoitusvelvollisia muistutettiin velvollisuudesta päivittää tiedot olennaisten muutosten yhteydessä. Avoimuus vahvistaa luottamusta kunnan päätöksentekoon ja ehkäisee eturistiriitoja.

Korruption ja lahjonnan torjunta

Kunta huolehtii korruption ja lahjonnan torjunnasta osana sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa. Hyvän hallinnon periaatteet, hallintosääntö, esteellisyysäännökset sekä hankintalainsäädäntö muodostavat keskeisen normatiivisen perustan korruption ehkäisemiselle.

Vuonna 2025 korruptiontorjuntaa edistettiin:

- vahvistamalla hankintamenettelyjen avoimuutta ja dokumentointia
- selkeyttämällä päätöksenteon toimivaltamääräyksiä
- ohjeistamalla esteellisyysäännösten noudattamisesta
- kehittämällä sopimushallinnan valvontaa

Sisäinen ja ulkoinen tarkastus tukevat väärinkäytösten ehkäisyä ja havaitsemista. Merkittäviä väärinkäytöksiä ei vuoden 2025 aikana tullut ilmi.

Ihmisoikeuksien ja yhdenvertaisuuden toteutuminen

Kunta edistää toiminnassaan perus- ja ihmisoikeuksien toteutumista sekä yhdenvertaisuutta. Tämä koskee palvelujen saatavuutta, esteettömyyttä, syrjimättömyyttä ja osallistumismahdollisuuksia.

Vuonna 2025 kunta huomioi yhdenvertaisuuden ja saavutettavuuden erityisesti palveluiden järjestämisessä, viestinnässä ja digitaalisissa palveluissa. Henkilöstön osalta yhdenvertaisuusperiaatteita noudatetaan rekrytoinneissa, henkilöstöpolitiikassa ja työhyvinvoinnin edistämisessä.

Vastuullinen hankintatoiminta

Kunta edellyttää sopimuskumppaneiltaan yhteiskunta- ja ympäristövastuullista toimintaa. Hankinnoissa huomioidaan soveltuvin osin ympäristövaikutukset, elinkaarikustannukset ja vastuullisuuskriteerit.

Hankintoihin sovelletaan hankintalainsäädäntöä, ja kansalliset ja EU-kynnysarvot ylittävät hankinnat julkaistaan Hilma-järjestelmässä. Hankintamenettelyt ovat julkisia jo tarjouspyyntövaiheessa, mikä edistää avoimuutta ja tasapuolisuutta.

Vuonna 2023 vahvistettu pienhankintaohjeistus on ollut käytössä myös vuonna 2025. Ohjeistuksen tavoitteena on varmistaa hankintojen läpinäkyvyys, kilpailullisuus ja tasapuolinen kohtelu

myös kynnysarvot alittavissa hankinnoissa. Myös pienhankintamenettelyjen dokumentointia tarkennettiin osana sisäisen valvonnan kehittämistä.

Sopimushallinta ja tiedonhallinta

Sopimusten hallinnassa kunta käyttää Fujitsun Case M -tiedonhallintajärjestelmää. Asianhallintajärjestelmä tukee sopimusten dokumentointia, päätöksenteon jäljitettävyyttä ja asiakirjojen arkistointia.

Vuonna 2025 sopimushallinnan käytäntöjä kehitettiin edelleen, erityisesti sopimusten voimassaolon, irtisanomisaikojen ja vastuiden seurannan osalta. Sopimusasiakirjojen asianmukainen kirjaaaminen ja säilyttäminen tukee läpinäkyvyyttä, oikeusturvaa ja riskienhallintaa.

Rautalammin kunta on huolehtinut ei-taloudellisiin tekijöihin liittyvistä velvoitteistaan kuntalain ja hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti. Avoimuus, vastuullinen hankintatoiminta, ihmisoikeuksien ja yhdenvertaisuuden huomioiminen sekä korruptiontorjunta ovat osa kunnan johtamisjärjestelmää ja sisäistä valvontaa. Kunnanhallitus velvoitti toimialat laatimaan sisäisen valvonnan suunnitelman ja raportoimaan suunnitelman toteuttamisesta kunnanhallitukselle.

Kunnanhallituksen arvion mukaan ei-taloudellisten velvoitteiden hoito ja niihin liittyvä valvonta ovat vuonna 2025 olleet asianmukaisella tasolla. Kehittämistä jatketaan erityisesti sopimushallinnan systematisoinnin, vastuullisuuskriteerien vahvistamisen ja avoimuuden edelleen parantamisen osalta vuonna 2026.

1.11.Ympäristöasiat

Rautalammin kunnan ympäristönsuojelu- ja maa-aineslain mukaisena lupa- ja valvontaviranomaisena toimii Rautalammin ympäristölautakunta. Lautakunta vastaa ympäristölupien, maa-aineslupien sekä niihin liittyvän valvonnan järjestämisestä toimivaltansa mukaisesti. Vesihuoltolaitoksen ympäristöasioista raportoidaan erikseen vesihuoltolaitoksen toimintakertomuksessa.

Ympäristölupa- ja valvontatoiminta

Rautalammin kunnassa on yhteensä 16 ympäristölupavelvollista toimintaa. Näistä suurin osa liittyy eläinsuojelutoimintaan sekä kiviaineksen louhintaan ja murskaukseen. Lisäksi toimialaan kuuluu maa-aineslain mukaisten ottamistoimintojen valvonta.

Vuonna 2025 ympäristövalvontaa toteutettiin vuosille 2024–2026 laaditun ympäristönsuojelun valvontasuunnitelman mukaisesti. Valvonta perustuu riskiperusteiseen arviointiin, jossa huomioidaan toiminnan laatu, laajuus, sijainti ja mahdolliset ympäristövaikutukset. Tarkastuksia ja valvontakäyntejä tehtiin suunnitelman mukaisesti, ja havaittuihin puutteisiin puututtiin ohjauksella ja tarvittaessa hallinnollisin toimenpitein.

Ympäristölupien käsittelyssä kiinnitettiin huomiota erityisesti toiminnan vaikutuksiin pohjavesiin, vesistöihin, meluun, pölyyn sekä luonnon monimuotoisuuteen. Maa-aineslupien osalta seurattiin ottotoiminnan laajuutta, maisemointia ja jälkihoitovelvoitteiden toteutumista.

Ilmasto- ja ympäristöohjelmatyö

Kunnassa käynnistettiin ilmasto-ohjelman laatiminen vuonna 2024, ja ohjelma valmistui vuonna 2025. Ilmasto-ohjelman tavoitteena on tunnistaa kunnan toiminnan ja alueen kasvihuonekaasupäästöjen keskeiset lähteet sekä määrittellä toimenpiteet päästöjen vähentämiseksi ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi.

Vuonna 2025 ilmasto-ohjelmatyössä tarkasteltiin muun muassa:

- kunnan kiinteistöjen energiatehokkuutta
- uusiutuvan energian mahdollisuuksia
- liikkumisen päästöjä
- maankäytön ja kaavoituksen ilmastovaikutuksia

- luonnon monimuotoisuuden turvaamista
- Ilmastotyö kytkettiin osaksi kunnan strategista suunnittelua ja investointien arviointia.

Kaavoitus ja maankäyttö

Kunnan kaavoituskatsauksessa esiteltiin vireillä olevat ja lähiaikoina käynnistyvät merkittävät kaavahankkeet. Kaavoituksessa huomioitiin ympäristövaikutukset, yhdyskuntarakenteen eheys, luonnonarvot sekä kestävän kehityksen periaatteet.

Vuonna 2025 kaavoituksessa painotettiin maankäytön ohjaamista siten, että rakentaminen tukeutuu olemassa olevaan infrastruktuuriin ja palvelurakenteeseen. Ympäristönäkökohdat, kuten pohjavesialueet, suojelualueet ja maisema-arvot, huomioitiin suunnitteluratkaisuissa.

Vuonna 2025 Rautalammin kunnan ympäristötoiminta perustui lainsäädännön mukaiseen lupa- ja valvontajärjestelmään sekä riskiperusteiseen valvontasuunnitelmaan. Ympäristölupavelvollisten toimintojen valvonta toteutettiin suunnitelmallisesti, ja kaavoituksessa sekä ilmasto-ohjelmatyössä huomioitiin kestävän kehityksen periaatteet.

Ympäristöasioiden hallinta on osa kunnan strategista riskienhallintaa ja vastuullista päätöksentekoa. Ilmasto-ohjelman valmistelu ja valvontasuunnitelman toimeenpano luovat perustan ympäristötyön systemaattiselle kehittämiselle myös tulevana vuosina

1.12.Olennaiset muutokset kunnan taloudessa

Vuotta 2025 leimasi edelleen haastava toimintaympäristö. Kuntatalouden yleinen kiristyminen, korkotason pysyminen aiempaa korkeammalla tasolla, kustannustason nousu sekä väestökehityksen rakenteelliset muutokset loivat merkittäviä paineita kunnan taloudelle. Toiminnassa ja taloudenpidossa korostuivat ennakoiva johtaminen, taloudellinen vastuullisuus sekä pitkän aikavälin kestävyuden turvaaminen.

Vuoden 2025 talousarvio laadittiin tiukkojen taloudellisten reunaehtojen pohjalta. Hallintokunnille asetettiin selkeät taloudelliset raamit menokasvun hillitsemiseksi ja tulorahoituksen vahvistamiseksi. Talousarvio laadittiin ylijäämäiseksi ja se toteutumista seurattiin kuukausittain. Talouden tasapainottaminen oli keskeinen strateginen tavoite, ja päätöksenteossa painotettiin rakenteellisia ratkaisuja lyhytaikaisten toimenpiteiden sijaan.

Sopeuttamistoimenpiteiden toimeenpano

Vuonna 2024 käynnistettyjen yhteistoimintaneuvottelujen vaikutukset konkretisoituivat vuoden 2025 aikana. Tavoitteena ollut noin 300 000 euron pysyvä säästö vuoden 2025 loppuun mennessä eteni suunnitellusti. Henkilöstörakennetta tarkasteltiin luonnollisen poistuman kautta, tehtäviä järjesteltiin uudelleen ja toimintaprosesseja tehostettiin.

Sivistystoimen osalta vuoden 2024 päätös keskittää perusopetus kunnan keskustaan ja lakkauttaa Kerkonkosken koulu toteutui täysimääräisesti vuonna 2025. Ratkaisu perustui sekä taloudellisiin että toiminnallisiin syihin, kuten alhaisiin oppilasmääriin ja kustannustehokkuuden parantamiseen. Keskittäminen mahdollisti resurssien tehokkaamman käytön ja opetuksen laadun turvaamisen, vaikka päätös herätti laajaa keskustelua ja huolta kyläalueen elinvoimasta.

Sopeuttamistoimenpiteet kohdistuivat myös muihin palveluprosesseihin, ja toimintaa tarkasteltiin kokonaisuutena painelaskelmaselvitysten pohjalta

TE-uudistuksen voimaantulo

Vuoden 2025 alussa voimaan tullut työllisyys- ja elinkeinopalveluiden järjestämisvastuun siirtyminen valtiolta kunnille (TE2025-uudistus) merkitsi merkittävää muutosta kunnan tehtäväkentässä. Rautalammi liittyi Kuopion työllisyysalueeseen, ja toiminnan käynnistäminen toteutui suunnitellusti. Uudistus lisäsi kunnan vastuuta työllisyyden hoidosta sekä siihen liittyvistä kustannuksista. Samalla se tarjosi mahdollisuuden tiivistää työllisyys- ja elinkeinopalveluiden yhteyttä kunnan

elinvoimapolitiikkaan. Kokonaisuutena vuosi 2025 oli uuden työllisyysalueen toiminnallisen ja rakenteellisen perustan rakentamista. Muutoksista huolimatta palveluiden jatkuvuus turvattiin ja vuoden aikana luotiin edellytykset toiminnan vakiinnuttamiselle. Vuonna 2025 panostettiin erityisesti yritysyrityshöhen, työllistymisen tukitoimiin sekä lähipalvelujen turvaamiseen.

Vuonna 2026 painopiste siirtyy toimintamallien vahvistamiseen, vaikuttavuuden parantamiseen ja palveluiden tasalaatuisuuteen toteutumiseen koko työllisyysalueella. Työllisyyteen varattu määräraha vuodelle oli 253.867 €, mikä jakautui yhteisiin kuluihin 165.867 euroa ja aiheuttamisperusteisiin menoihin 88.620 euroa. Työllisyyskulujen lopullinen toteuma oli 230.959,55 euroa ja työllisyysalueen palautuksena kunta sai noin 23.000 euroa. Sakkomaksuihin varattu 200.000 euroa toteutui odotetusti.

Elinvoima ja yritystoiminta

Vuonna 2025 elinkeinopalveluiden kysyntä säilyi aktiivisena. Uusia yrityksiä perustettiin edelleen suhteellisen vilkkaasti, ja yritystukihakemusten määrä pysyi tasaisena. Elinvoimaohjelman valmistelu saatettiin loppuun vuoden aikana, ja ohjelma linjasi toimenpiteitä yritystoiminnan, asumisen ja matkailun kehittämiseksi. Yrityskohteisia kehittämishankkeita oli yhteensä 8 ja lisäksi uusia yrityksiä perustettiin vuoden aikana 6 kappaletta. Näiden toimien vaikutuksena syntyi 11 uutta työpaikkaa.

Kunnan vuokra-asumisen kehittämistä jatkettiin, ja asumisen vetovoimatekijöitä tarkasteltiin osana elinvoimapolitiikkaa. Tavoitteena oli tukea muuttoliikettä ja vahvistaa kunnan houkuttelevuutta.

Taloushallinnon järjestäminen

Vuoden 2024 aikana kärjistynyt taloushallinnon palveluntuottajan tilanne ratkesi vuoden 2025 alussa, kun uusi palveluntuottaja Tilipalvelu Varanka Oy aloitti toimintansa. Taloushallinnon prosesseja vakautettiin ja raportoinnin ajantasaisuutta parannettiin vuoden 2025 aikana. Talousraportointi palautui säännölliseksi ja ennakoitavaksi, mikä vahvisti talouden ohjausta ja päätöksenteon tietopohjaa. Myös tilintarkastusyhteisö vaihtui ja Talvea Julkishallinnon Palvelut Oy aloitti kunnan tilintarkastajana.

Valtionosuudet ja kertaluonteiset erät

Vuoden 2024 aikana saatu harkinnanvarainen valtionosuuden korotus tuki talouden tasapainottamista myös vuoden 2025 alkupuolella. Vuonna 2025 talouden painopiste siirtyi kuitenkin entistä vahvemmin rakenteellisiin sopeutustoimiin ja pysyvien tasapainoratkaisujen toteuttamiseen. Vaalijalan kuntayhtymän purkautumiseen liittyvät taloudelliset erät oli jo pääosin käsitelty aiempina vuosina, eikä vuodelle 2025 kohdistunut vastaavia merkittäviä kertaluonteisia tuloeria. Tämä korosti varsinaisen tulorahoituksen merkitystä.

Lainakanta ja rahoitusasema

Vuosien 2022 ja 2023 ja 2024 tapaan myöskään vuonna 2025 ei nostettu uutta pitkäaikaista lainaa investointien rahoittamiseen. Lainoja lyhennettiin takaisinmaksuohjelmien mukaisesti, ja kunnan lainakanta jatkoi hallittua supistumistaan.

Korkotason muutos ja kunnan tekemät arviot lainasalkun järjestelystä olivat onnistuneita ja talousarvioon varattu korkokulujen määräraha alitettiin. Samalla korkoriskin hallinta sekä lainasalkun hajautus tukivat taloudellista vakautta.

Kiinteistöjen tilanne

Vuoden aikana kunnassa ei tapahtunut muita merkittäviä kiinteistöihin liittyviä muutoksia kuin Keskinäisen kiinteistöyhtiön Kiinteistö Oy Rautalammin Virastotalon 23 % osakekannan myynti.

Myynti kuului myös kunnan asettamiin tavoitteisiin kyseisen yhtiön osalta. Myynnin jälkeen kunta vuokrasi kiinteistöyhtiön ostaneelta yrittäjältä johtokeskustilat mahdollisten poikkeus- ja kriisiolojen

johtamista varten. Lisäksi kunta lunasti As Oy Tiinarin vähemmistöosuudet 18 270 eurolla, jonka jälkeen kunta omistaa yhtiön osakkeista 100%. Hyvinvointialueen vuokraustoiminnassa ei tapahtunut muutoksia.

Toimintaympäristö pysyi haastavana, silti kunta eteni suunnitelmallisesti kohti taloudellisesti kestävämpää toimintarakennetta. Päätöksenteossa pyrittiin tasapainottamaan taloudelliset realiteetit, palvelujen laatu sekä kunnan elinvoimaisuuden turvaaminen.

Vuosi 2025 osoitti, että Rautalammin kunnan päätöksenteko jatkoi määrätietoisesti talouden rakenteellista sopeuttamista ja pitkän aikavälin kestävyuden turvaamista. Sopeuttamistoimenpiteet, palveluverkon tarkastelu, TE-uudistuksen toimeenpano sekä taloushallinnon vakauttaminen muodostivat keskeiset toimenpidekokonaisuudet.

1.13. Henkilöstön määrä ja työpanos

Henkilöstötiedot esitetään henkilötyövuosina (htv), jotka kuvaavat tilikauden aikana tehtyä työpäntä.

Rautalammin kunnan henkilöstön määrä oli vuoden 2025 päättyessä 121 henkilöä ilman työllistettyjä ja oppisopimuskoulutettavia. Vakinaisessa palvelussuhteessa oli 91 henkilöä, määräaikaissa 25 ja sivutoimisena neljä henkilöä.

Kunnan henkilöstön työpanos oli vuonna 2024 arviolta 99,2 henkilötyövuotta. Vastaava työpanos oli vuonna 2025 noin 93,4 henkilötyövuotta. Henkilöstön työpanos laski siten edellisvuodesta noin 5,8 henkilötyövuodella.

Muutos kuvastaa palvelussuhteiden määrän ja rakenteen muutoksia sekä henkilöstöressurssien kohdentamista kunnan palvelutuotannon tarpeisiin. Henkilöstömäärän kokonaiskehitys on ollut laskeva.

Henkilötyövuosien määrä on arvio, joka perustuu palvelussuhdetietoihin ja osa-aikaisuuden keskimääräiseen huomiointiin.

Palkkasumma vuonna 2025 oli 6.048.785 euroa.

1.13.1. Henkilöstön tila

Työhyvinvointi ja työilmapiiri

Henkilöstön työilmapiiri oli vuonna 2025 toteutetun henkilöstökyselyn perusteella kokonaisuutena hyvä. Tulosten mukaan työyhteisö koetaan pääosin toimivaksi ja yhteistyö eri yksiköiden välillä sujuvaksi.

Henkilöstö koki työnsä merkitykselliseksi ja esihenkilötyö sai pääosin myönteistä palautetta. Myös työyhteisön ilmapiiriä ja keskinäistä vuorovaikutusta arvioitiin myönteisesti.

Kyselyn perusteella kehittämistarpeita tunnistettiin erityisesti työmäärän hallintaan sekä muutostilanteiden viestintään liittyen. Näihin teemoihin kiinnitetään huomiota toiminnan kehittämisessä.

Työhyvinvoinnin kehittämistä jatketaan osana kunnan henkilöstöpolitiikkaa ja johtamista.

1.13.2. Arvio merkittävistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista

Kunnan talouteen liittyy useita epävarmuustekijöitä, joita on tärkeää tunnistaa. Rautalammin kunnan tulorahoitus muodostuu pääosin kunnallisverosta, kiinteistöverosta ja valtionosuuksista. Rautalammin kokokoisessa pienessä kunnassa veropohja on herkkä muutoksille. Yksittäisten suurituloisten veronmaksajien muutot vaikuttavat suoraan verotulokertymään. Toisaalta työttömyyden kasvu heikentää kunnallisveron tuottoa ja samanaikaisesti lisää kunnan maksuosuutta työmarkkinatuesta. Lisäksi yritystoiminnan muutokset (esim. tuotannon supistuminen tai lopettaminen) heijastuvat sekä kunnallisveroon että kiinteistöveroon.

Rautalammin väestörakenne merkitsee pitkällä aikavälillä ansiotuloveropohjan supistumisriskiä. Kunta on rakenteellisesti riippuvainen myös valtionosuuksista. Riskitekijöitä ovat esim. indeksikotosten leikkaukset tai jäädytykset, valtiontalouden sopeutustoimet tai rahoitusjärjestelmän tekniset tarkistukset. Pienessä kunnassa muutaman sadantuhannen euron muutos valtionosuuksissa voi vaikuttaa suoraan vuosikatteeseen merkittävästi.

Työllisyyspalveluiden siirtyminen kunnalle 1.1.2025 muodosti uuden taloudellisen riskikokonaisuuden. Pitkäaikaistyöttömyyden kasvu lisää heti kunnan maksuosuutta. Toisaalta palveluiden järjestämiskustannukset voivat ylittää alkuvaiheen arviot. Lisäksi työllisyysalueyhteistyön kustannusten jakautuminen voi muuttua.

Koska Rautalammissa työttömien kokonaismäärä on pieni, yksittäisten henkilöiden tilanteet voivat vaikuttaa kustannuskehitykseen suhteellisesti merkittävästi.

Kunnan omistamien yhtiöiden taloudellinen tilanne, mahdolliset investointitarpeet ja lainavastuut voivat realisoituessaan vaikuttaa kunnan talouteen. Vaikka takausvastuiden toteutuminen on epätodennäköistä, olisi se vaikutuksiltaan merkittävää.

Kunnan toimintaan liittyviä riskejä on tunnistettavissa henkilöstön saatavuudesta tulevaisuudessa ja rekrytointiriskejä on pidettävä merkittävän haasteena. Lisäksi ikääntyvän väestökehityksen myötä kulutus- ja palvelukysyntä on muuttuva ja ikääntymisellä on suora vaikutus verotulokertymään kunnassa. Kunnan toimintaympäristö on muuttunut myös digitaaliseksi. Tietomurto tai laaja järjestelmähäiriö voisi keskeyttää taloushallinnon, päätöksenteon ja asiakaspalvelun. Samalla kunnan riippuvuus ulkoistetuista järjestelmistä ja palveluntarjoajista kasvaa koko ajan. Maailmantilanne on muuttunut merkittävästi ja turvallisuudella ja huoltovarmuudella on merkitystä kunkoosta huolimatta. Haja-asutusalueella pitkät sähkökatkot voivat keskeyttää vesihuollon, lamauttaa tietoliikenteen ja vaikeuttaa ikääntyneiden kotona asumista. Varavoimaratkaisujen riittävyys on keskeinen jatkuvuustekijä. Samalla myös ilmastonmuutoksen vaikutukset voivat lisätä kunnossa-pitomenoja pitkällä aikavälillä.

Strategisiin riskeihin ja muutoksiin sisältyy se, että Rautalammin elinvoima on osittain riippuvainen myös yksittäisistä yrityksistä. Mikäli merkittävä työnantaja lopettaa, tai tärkeitä investointi peruuntuu tai yritys siirtää toimintaa vaikutus heijastuu välittömästi kunnan verotuloihin ja työllisyyteen. Kunnan asuntokysynnällä ja tarjonnalla on vaikutusta muuttohalukkuuteen, kuntaa sitoutumiseen ja kiinteistöjen arvokehitykseen. Pitkäaikainen muuttotappio heikentää palvelurakenteen kestävyttä.

Yhteenvedona voi todeta, että Rautalammin kunnan keskeisimmät riskit ovat:

1. Verotulopohjan kaventuminen väestökehityksen ja työllisyyden muutosten seurauksena
2. Valtionosuuksien epävarmuus ja tulevan uudistuksen vaikutus
3. Tytäryhtiöiden toiminnan talousvaikutukset koko kuntakonserniin
4. Työllisyyspalveluiden kustannusvastuun kasvu
5. Kiinteistöjen korjausvelka ja investointitarpeet
6. Henkilöstön saatavuus
7. Tietoturva- ja kyberriskit
8. Huoltovarmuuteen liittyvät häiriöt

Riskit ovat luonteeltaan pääosin rakenteellisia ja pitkän aikavälin haasteita. Niiden hallinta edellyttää:

- talouden suunnitelmallista tasapainottamista
- investointien priorisointia
- elinvoimapolitiikan vahvistamista
- henkilöstöriskien ennakointia
- systemaattista varautumista ja sisäistä valvontaa

Kokonaisuutena arvioiden riskitaso on hallittavissa, mutta kunnan taloudellinen liikkumavara on rajallinen, mikä korostaa ennakoinnin ja nopean reagointikyvyn merkitystä.

1.13.4. Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kuntakonsernin taloudellisen aseman arvioidaan säilyvän lähivuosina kokonaisuutena vakaana, mutta toimintaympäristöön liittyy epävarmuustekijöitä, joilla voi olla olennainen vaikutus koko konsernin taloudelliseen asemaan ja tulokseen. Talouden kehitys perustuu verotulojen maltilliseen kasvuun, valtionosuusrahoituksen ennakoituun tasoon sekä toimintamenojen hallintaan.

Konsernin tulorahoituksen arvioidaan riittävän niukasti kattamaan poistot, mikäli menokasvu pysyy hallinnassa eikä rahoituspohjaan kohdistu olennaisia heikennyksiä. Tällöin tilikauden tulos säilyy lähellä tasapainoa ja velkaantuminen pysyy hallittuna. Mikäli vuosikate heikkenee pysyvästi alle poistotason tai investointitaso kasvaa ilman vastaavaa tulorahoituksen vahvistumista, konsernin lainamäärä kasvaa.

Konsernin talouskehityksen kannalta olennaisen riskin muodostaa vuokrataloyhtiö Asunnonhankinnan kiinteistökantaan kohdistuva merkittävä korjausvelka. Rakennusten laajat peruskorjaustarpeet, energiatehokkuusvaatimusten kiristyminen sekä käyttöasteen mahdollinen heikkeneminen voivat lisätä yhtiön investointi- ja rahoitustarvetta lähivuosina. Mikäli korjausvelkaa ei pystytä hallitusti purkamaan tai kiinteistökantaa sopeuttamaan kysyntää vastaavaksi, vaikutukset voivat olla olennaisia konsernin tuloksen, kassavirran ja velkaantumisen kannalta.

Lisäksi kiinteistöjen heikentynyt tuottokyky tai markkina-arvon aleneminen voi muodostaa olennaisen arvonalentumisriskin konsernitilinpäätöksessä. Mahdolliset arvonalentumiskirjaukset heikentäisivät tilikauden tulosta ja omavaraisuusastetta. Tämän vuoksi Asunnonhankinnan taloudellisen aseman, käyttöasteen, kassavirran riittävyyden ja kiinteistöjen pitkän aikavälin kannattavuuden seuranta on konsernitilillä erityisen tärkeää.

TE-palvelujen järjestämisvastuun siirtyminen kunnille lisää taloudellista vastuuta. Nettokustannusvaikutus riippuu valtion rahoituksen riittävyydestä ja työllisyyskehityksestä. Myös valtionosuusjärjestelmän muutokset, väestökehitys sekä korkotason vaihtelut voivat muodostaa olennaisia taloudellisia riskejä konsernille. Lisäksi pohjois-Savon pelastuslaitoksen varallaolokorvausten tilanteesta tiedetään, että

keskeneräisinä tapauksina ovat vuodenvaihteessa olleet asiat

kuntatyönantajilla neuvotteluissa ollut ja sovintosopimukseen päätyneet ratkaisut (6 henkilöä), jonka palkkasaatavat 0,16 M€ + sivukulut 0,03 M€ + viivästyskorot 0,08 M€ (eli yhteensä 0,27 M€) ovat etenemässä maksatukseen helmikuun aikana. Kyseessä olevat palkkasaatavat koskevat vuosia 2015–2021.

Lisäksi (käräjäoikeudesta) hovioikeuteen siirtynyt kokonaisuus (48 henkilöä), jonka vuosille 2015–2018 kohdistuvat palkkasaatavien vaatimukset ovat 2,8 M€ (+ sivukulut + viivästyskorot) ja ajalle 06/2021–12/2022 kohdistuvat palkkasaatavien vaatimukset ovat 1,2 M€ (+ sivukulut + viivästyskorot).

Selkeitä kriteereitä arvioida hovioikeuteen siirtyneen kokonaisuuden vaatimusten toteutumisen todennäköisyyttä ei tällä hetkellä ole. Mikäli vaatimuksia tulee suoritettavaksi vuonna 2026, Kuopion kaupungin sivukuluprosentti on noin 21 %. Viivästyskorokojen määrää on puolestaan vaikea arvioida, mutta mikäli vaatimuksia tulisi suorittaa, viivästyskorot tulevat olemaan huomattavat, kun ratkaisujen syntyminen on kestänyt ja viivästyskorokoprosentti on korkealla tasolla.

Lisäksi on tunnistettu 14 henkilöä, joiden vaatimukset ovat sidoksissa hovioikeuden ratkaisuun. Mikäli hovioikeuden ratkaisussa palkkasaatavia tulisi maksettavaksi, 14 henkilön osalta on arvioitava sovintosopimuksen tarve/mahdollisuus. Henkilöiden osalta vaatimussummia ei ole vielä tiedossa. Rautalammin kunnan vuoden 2023 tilinpäätökseen on tehty varaus 424.429 euroa Pohjois-Savon pelastuslaitoksen/ Kuopion kaupungin työtuomioistuimessa vireillä oleviin varallaolovaatimusten varalle. Kunnassa tilikaudella pelastustoimen varallaolokorvauksiin tehtyä varausta oli vuoden 2025 lopussa käyttämättä vielä 209.303,55 euroa, joten uutta varausta varallaolokorvauksiin ei tehty.

Kokonaisuutena arvioiden kuntakonsernin talous pysyy hallittuna, mutta rakenteellisesti herkkänä. Talouden tasapaino edellyttää aktiivista talouden seuranta, investointien tarkkaa priorisointia sekä ennakoivaa omistajaohjausta erityisesti konserniyhtiöiden osalta.

1.14. Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tilikauden tuloksen muodostumista kuvataan tuloslaskelmassa ja toiminnan rahoitusta rahoituslaskelmassa. Molempien laskelmien sekä niistä johdettavien tunnuslukujen tehtävänä on osoittaa, miten kunnan rahoitus on riittänyt tilikaudella. Tilikaudelle jaksotettujen tulojen riittävyyttä suhteessa jaksotettuihin menoihin arvioidaan tuloslaskelman välitulosten – toimintakatteen, vuosikatteen ja tilikauden tuloksen – perusteella. Arvioinnissa hyödynnetään lisäksi tuloslaskelman eristä ja välituloksista laskettuja tunnuslukuja sekä verrataan toteumaa edelliseen tilikauteen 2024.

Rahoitusasema ja sen muutokset

Rautalammin kunnan vuoden 2025 talousarvio laadittiin maltillisesti ylijäämäiseksi. Talousarvion lähtökohtana oli toimintamenojen hallinta, verotulojen vakaa kehitys sekä valtionosuuksien ennakoitu taso. Tilikauden aikana talouden toteumaa seurattiin säännöllisesti, ja talousohjausta täsmennettiin toimintaympäristön muutosten edellyttämällä tavalla. Uutta, pitkäaikaista lainaa ei nostettu vuoden 2025 aikana. Lainoja lyhennettiin voimassa olevan takaisinmaksuohjelman mukaisesti 1.5 miljoonaa. Lainakanta oli vuoden 2025 lopussa 5.835.146 euroa (Kuntarahoitus, pitkäaikainen laina), mikä tekee 1993,56/asukas. Vuoden aikana maksuvaran parantamiseksi käytettiin myös Kuntarahoituksen kuntatodistuksia. Vuoden 2025 aikana lisämääräraha pyyntöjä kunnanvaltuustolle esitettiin taloushallinnon henkilöstökuluihin 25.000 euroa, taloushallinnon asiantuntijapalveluihin 41.000 euroa, kunnan työterveysmenoihin 35.000 euroa sekä tarkastuslautakunnan menoihin 5000 euroa, yhteensä 106.000 euroa sekä lukion ratsastuksen opetukseen 25.000 euroa ja työllistämisen kuntalisää 30 000 euroa. Lisämäärärahat yhteensä 161.000 euroa. Vuoteen 2025 lähdeäessä kunnan taseessa oli kertynyttä ylijäämää edellisvuosilta 4.178.176,93 ja tilikauden lopussa ylijäämä oli 4.706.597,66.

Talouden tasapainottamistoimet

Tilinpäätösvuoden aikana jatkettiin talouden sopeuttamis- ja tehostamistoimenpiteitä, joilla pyrittiin vahvistamaan vuosikatetta ja turvaamaan investointikyky. Tiukka talouskuri, jatkuva talouden seuranta, ylityksiin puututtiin välittömästi ja niihin reagoitiin heti. Henkilöstökulut alittuivat rakenteellisilla muutoksilla ja toimintojen tehostamisella. Myös vuonna 2024 aloitetut yt-menettelyn tulokset näkyivät vuonna 2025 henkilöstökulujen pienenemisenä.

Tilikauden tulokseen vaikuttivat toimintakatteen kehitys, verotulojen ja valtionosuuksien toteuma sekä mahdolliset kertaluonteiset erät. Kokonaisuutena tilikauden tulos muodostui seuraavasti:

Toimintatuotot:

Toimintatuottoja kertyi yhteensä 3 026 405,60 euroa, mikä ylitti talousarvion 338 268,60 eurolla. Toteuma oli 112,6 %, mikä osoittaa, että toiminnan tulorahoitus toteutui ennakoitua vahvempana. Edelliseen vuoteen verrattuna toimintatuotot kasvoivat 441 130,95 euroa (+17,1 %).

Myyntituotot:

Myyntituottoja kertyi 1 520 059,31 euroa, mikä ylitti talousarvion 307 409,31 eurolla (toteuma 125,4 %). Myyntituotot kasvoivat merkittävästi edellisvuodesta (+559 738,31 euroa, +58,3 %), ja ne olivat keskeisin toimintatuottojen kasvua selittävä erä.

Maksutuotot toteutuivat myös vahvasti. Maksutuotot olivat 141 054,70 euroa, mikä ylitti talousarvion 30 301,70 eurolla (toteuma 127,4 %). Maksutuotot kasvoivat edellisvuodesta (+12 147,64 euroa, +9,4 %), mikä osoittaa vakaata kehitystä.

Tuet ja avustukset.

Tuet ja avustukset olivat 337 197,80 euroa, mikä ylitti talousarvion 92 697,80 eurolla. Toteuma oli 137,9 %. Tämä on huomattava ylitys ja kertoo siitä, että ulkopuolista rahoitusta saatiin ennakoitua enemmän.

Muut toimintatuotot olivat 1 028 093,79 euroa, mikä jäi talousarviosta 92 140,21 euroa. Toteuma oli 91,8 %. Tämä on toimintatuottojen ainoa pääryhmä, joka alitti budjetin. Edelliseen vuoteen verrattuna taso pysyi kuitenkin melko lähellä aiempaa, joten alitus näyttäytyy ennen kaikkea suhteessa talousarvioon, ei niinkään poikkeuksellisen heikkona toteumana.

Kokonaisuutena toimintatuottojen rakenne osoittaa, että erityisesti myynti-, maksu- ja avustustuottojen hyvä kehitys kompensoi muiden toimintatuottojen alitusta. Tuottokehitys vahvasti merkittävästi tilikauden toimintakatetta.

Toimintakulut

Toimintakulut olivat yhteensä 11 227 182,33 euroa, mikä alitti talousarvion 770 825,67 eurolla. Toteuma oli 93,6 %, mikä osoittaa kulujen pysyneen selvästi budjetoitua alhaisemmalla tasolla. Edelliseen vuoteen verrattuna toimintakulut kuitenkin kasvoivat 340 645,43 euroa (+3,1 %).

Henkilöstökulut

Henkilöstökulut olivat yhteensä 6 048 785,64 euroa, mikä alitti talousarvion 277 107,36 eurolla (toteuma 95,6 %). Edellisvuoteen verrattuna henkilöstökulut pysyivät lähes ennallaan (-16 812,68 euroa, -0,3 %). Kokonaisuutena henkilöstökulut pysyivät hyvin hallinnassa, sillä ne hieman laskevat edellisvuodesta.

Palkat ja palkkiot

kasvoivat hieman (+27 192,02 euroa, +0,6 %), kun taas eläkekulut vähenivät (-67 388,54 euroa, -6,5 %).

Eläkekulut olivat 972 032,77 euroa, mikä alitti talousarvion 52 585,09 eurolla. Toteuma oli 94,9 %. Myös tämä tukee kokonaiskuvaa siitä, että henkilöstömenot jäivät arvioitua pienemmiksi.

Muut henkilösivukulut olivat 151 083,31 euroa, mikä oli lähes talousarvion mukainen. Toteuma oli 99,5 %. Tämä kertoo siitä, että sivukulujen ennakointi onnistui hyvin.

Henkilöstökulujen kokonaisuutta voidaan pitää hallittuna. Henkilöstömenot ovat kunnan taloudessa tyypillisesti suurin yksittäinen kuluerä, joten niiden alittuminen vaikutti olennaisesti siihen, että toimintakulut jäivät kokonaisuutena budjetoitua pienemmiksi.

Palvelujen ostot

Palvelujen ostot olivat 3 214 264,66 euroa, mikä alitti talousarvion 266 616,34 eurolla (toteuma 92,3 %). Edellisvuoteen verrattuna palvelujen ostot kasvoivat kuitenkin merkittävästi (+271 220,00 euroa, +9,2 %).

Asiakaspalveluiden ostot olivat 459 639,92 euroa, mikä ylitti talousarvion 19 319,92 eurolla. Toteuma oli 104,4 %. Tämä osoittaa, että juuri asiakaspalveluihin liittyvät ostot ylittivät ennakkoinnin. Kasvu verrattuna edelliseen vuoteen oli myös havaittavissa. Lisäksi on kirjattu Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin tasausmaksun alaskirjausta 131.040.03 euroa.

Muiden palvelujen ostot puolestaan olivat 2 754 624,74 euroa, mikä alitti talousarvion 285 936,26 eurolla. Toteuma oli 94,0%. Tämä selittää palvelujen ostojen kokonaisalittumisen. Edelliseen vuoteen nähden menot kuitenkin kasvoivat, joten kyse ei ole absoluuttisesti matalasta tasosta, vaan siitä, että talousarvioon oli varattu vielä toteutunutta enemmän määrärahaa. Palvelujen ostojen rakenne kertoo, että kunta käytti asiakaspalveluihin hieman enemmän kuin suunniteltiin, mutta muiden palvelujen hankinnassa menot jäivät merkittävästi alle varatun tason. Selittävänä tekijänä on säästöt, hankintojen siirtyminen ja palvelutarpeen ennakoitua pienempi toteuma. Asiakaspalvelujen ostot ylittivät talousarvion, mutta muiden palvelujen ostot jäivät selvästi alle budjetin.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat

Tähän ryhmään käytettiin 1 217 153,21 euroa, mikä alitti talousarvion 242 306,79 eurolla. Toteuma oli vain 83,4 %. Tämä on myös yksi merkittävimmistä suhteellisista alituksista koko tuloslaskelmassa.

Edelliseen vuoteen verrattuna toteuma oli lähes samalla tasolla, noin 1,21 milj. euroa, joten talousarvio näyttää olleen selvästi toteutunutta korkeampi. Tätä selittää se, että hankintoihin varauduttiin varovaisesti esimerkiksi hintojen nousun, investointiluonteisten käyttöhankintojen tai poikkeuksellisen kulutustarpeen varalta, mutta toteutuma jäi maltillisemmaksi.

Avustukset

Avustuksia maksettiin 407 145,79 euroa, mikä ylitti talousarvion 23 575,79 eurolla. Toteuma oli 106,1 %. Edelliseen vuoteen verrattuna avustukset kasvoivat noin 49 000 euroa. Kuluryhmän ylitys ei ole määrällisesti suuri koko talouskokonaisuuteen nähden, mutta se osoittaa, että avustusmenoissa toteuma oli ennakoitua suurempi ja viittaa lisääntyneeseen tukitarpeeseen tai päätöksiin lisätä avustuksia.

Muut toimintakulut

Muut toimintakulut olivat 339 833,03 euroa, mikä alitti talousarvion 8 370,97 eurolla. Toteuma oli 97,6 %. Ryhmä toteutui varsin lähellä talousarviota. Myös edellisvuoteen verrattuna kasvu oli maltillista.

Toimintakate

Toimintakate eli toimintatuottojen ja -kulujen erotus osoittaa, kuinka suuri osa käyttötalouden menoista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Kunnallistaloudessa toimintakate on lähtökohtaisesti negatiivinen, koska verotulot ja valtionosuudet esitetään tuloslaskelmassa toimintakateen jälkeen.

Toimintakate oli -8 200 776,73 euroa, kun talousarviossa se oli -9 309 871,00 euroa. Toimintakate toteutui siten 1 109 094,27 euroa talousarviota parempana. Toteuma oli 88,1 %.

Toimintakateen paraneminen on tuloslaskelman keskeisimpiä havaintoja. Se osoittaa, että varsinaisen toiminnan nettomenot jäivät selvästi ennakoitua pienemmiksi. Parannus syntyi kahdesta suunnasta yhtä aikaa: toimintatuottoja kertyi arvioitua enemmän ja toimintakulut jäivät arvioitua pienemmiksi. Tämä vahvistaa kuvaa hyvästä taloudenpidosta käyttötalouden tasolla.

1.15.Toiminnan rahoitus

Verotulot

Vuonna 2025 **Verotuloja** kertyi 7. 030.665,54 euroa, mikä jäi talousarviosta 79 334,46 euroa. Toteuma oli 98,9 %. Verotulojen alitus oli suhteellisesti pieni, eikä se olennaisesti heikentänyt kokonaisuutta. Edelliseen vuoteen verrattuna verotulot pysyivät lähes samalla tasolla. Tämä kertoo verorahoituksen vakaudesta, vaikka talousarvion täysimääräinen toteutuminen jäi hieman saavuttamatta, mikä kertoo yleisen talouskehityksen sekä hitaasta veropohjan vahvistumisesta.

Verojakauma:

Kunnallisvero: 4.945.885,46 eur (n.70%)

Kunnallisveron tuotto väheni edellisvuoteen verrattuna 62 559,27 euroa, mikä tarkoittaa noin 1,20 prosentin laskua. Kunnallisveron tuoton lasku osoittaa, että verotettavan tulopohjan kehitys jäi hieman edellisvuotta heikommaksi tai verotulojen kertymään vaikutti esimerkiksi verotuksen oikaisut tai muut verotilitysten muutokset. Muutos on kuitenkin suhteellisen maltillinen, eikä se yksinään merkittävästi heikentänyt kunnan verorahoituksen kokonaisuutta.

Kiinteistövero:1.407.366,91 eur (n.20%)

Kiinteistöverotuloja kertyi vuonna 1 407 366,91 euroa. Kiinteistöveron tuotto kasvoi edellisvuoteen verrattuna 6 464,91 euroa, mikä tarkoittaa noin 0,5 prosentin kasvua.

Kasvu on suhteellisen maltillista ja osoittaa, että kiinteistöveron tuotto pysyi kunnassa vakaalla tasolla. Kiinteistöveron kertymään vaikuttavat muun muassa kiinteistöjen verotusarvojen muutokset, mahdolliset rakennuskannan muutokset sekä veroprosenttien taso. Tässä tapauksessa verotulon kehitys on ollut hyvin tasaista edellisvuoteen verrattuna.

Kiinteistöveron tasainen kasvu yhdessä yhteisöveron selkeän kasvun kanssa tasapainotti osaltaan kunnallisveron lievää laskua. Näin ollen kunnan verotulojen kokonaiskehitys pysyi vakaana vuosien 2024 ja 2025 välillä.

Yhteisövero 677.413,17 eur (n.10%)

Vuonna 2025 yhteisöveron tuotto oli 677 413,17 euroa. Yhteisöverotulot kasvoivat edellisvuoteen verrattuna 70 522,84 euroa, mikä tarkoittaa noin 11,6 prosentin kasvua.

Valtionosuudet

Valtionosuudet olivat 2 922 357,00 euroa, mikä ylitti talousarvion 222 269,00 eurolla. Toteuma oli 108,2 %. Tämä on merkittävä positiivinen poikkeama, ja sillä oli suora vaikutus vuosikatteen vahvistumiseen. Edelliseen vuoteen verrattuna valtionosuudet kasvoivat myös hieman. Kokonaisuuden kannalta valtionosuuksien hyvä toteuma kompensoi hyvin verotulojen pientä alitusta.

Vuosikate

Vuosikate oli vuonna 2025 yhteensä 2 097 239,02 euroa, kun talousarviossa se oli 800 217,00 euroa. Vuosikate ylitti siis talousarvion 1 297 022,02 eurolla, ja toteuma oli 262,1 %.

Vuosikate kuvaa tulorahoituksen riittävyttä ennen poistoja ja arvonalentumisia, ja tässä tapauksessa se oli selvästi odotettua parempi. Edelliseen vuoteen verrattuna vuosikate myös parani. Kunnan tulorahoitus oli siten tilikaudella vahva, ja käyttötalous sekä verorahoitus tukivat tuloksen muodostumista hyvin. Kokonaisuutena vuosikate antaa myönteisen kuvan kunnan taloudellisesta kantokyvystä vuonna 2025 ja vahvistaa kunnan rahoitusasemaa tulevia investointi- ja taloushaasteita varten. Vuosikate riitti selvästi kattamaan suunnitelman mukaiset poistot (1 051 926,62 euroa), mikä tarkoittaa, että kunnan tulorahoitus oli riittävä investointien rahoittamiseen ilman lisävelkaantumista. Kokonaisuutena vuosikatteen taso oli erittäin hyvä ja vahvasti kunnan taloudellista kestävyttä.

Poistot ja arvonalentumiset

Suunnitelman mukaisten poistojen määrä oli vuonna 2025 yhteensä 1 051 926,62 euroa, mikä ylitti talousarvion 184 755,62 eurolla. Toteuma oli 121,3. Tämä voi liittyä investointien ajoittumiseen tai poistopohjan tarkentumiseen tilikauden aikana. Edelliseen vuoteen verrattuna poistot kasvoivat 98 054,05 euroa (+10,3 %), mikä kuvastaa investointien lisääntymistä tai poistojen kohdentumista aiempaa laajempaan omaisuuteen. Poistojen kasvu heikensi tilikauden tulosta, vaikka tulo-rahoitus muuten toteutui vahvasti.

Lisäksi kirjattiin arvonalentumisia 516.891,67 euroa. Tämä on tuloslaskelman yksittäisistä eristä yksi merkittävimmistä negatiivisista poikkeamista. Arvonalentumiset pienensivät tilikauden tulosta huomattavasti. Ilman tätä erää tilikauden tulos olisi ollut olennaisesti vahvempi.

Poistojen ja arvonalentumisten yhteisvaikutus osoittaa, että vaikka toiminnan ja rahoituksen tulos oli vahva, omaisuuden arvostukseen liittyvät kirjanpidolliset erät rasittivat lopullista tulosta merkittävästi.

Arvonalentumiset ovat kirjanpidollisia eräiä eivätkä vaikuta kunnan maksuvalmiuteen. Niiden kirjaaminen vahvistaa taseen oikeellisuutta ja antaa realistisen kuvan kunnan omaisuuden arvosta. Kokonaisuutena tulo-rahoitus oli tilikaudella vahva ja kesti merkittävätkin kertaluonteiset arvonalentumiskirjaukset.

Tilikauden tulos

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan vapaaehtoisia varauksia tai omaa pääomaa eurolla. Tilikauden tulos oli 528 420,73 euroa ylijäämäinen. Talousarvio vuodelle 2025 oli alun perin 94.046 euroa ylijäämäinen ja vuoden aikana muutettu talousarvio 66.954 euroa alijäämäinen.

Toteuma oli siten selvästi ennakoitua vahvempi. Tulos muodostui erityisesti vahvan vuosikatteen ansiosta, joka ylitti selvästi talousarvion. Toimintakatteen paraneminen sekä valtionosuuksien kasvu tukivat tuloksen muodostumista. Toisaalta tulosta heikensivät talousarviota suuremmat poistot ja erityisesti merkittävät arvonalentumiset.

Kokonaisuutena tilikauden tulos osoittaa, että kunnan talous toteutui talousarviota vahvempana ja säilyi tasapainossa, vaikka kustannuspaineita ja arvonalentumisia ilmeni tilikauden aikana.

1.16. Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä ja keskeisistä riskeistä

Rautalammin kunnan talous vahvistui vuonna 2025, mutta tulevien vuosien kehitykseen liittyy useita rakenteellisia epävarmuustekijöitä. Kunnan taloudellinen liikkumavara on edelleen riippuvainen verorahoituksen kehityksestä, valtionosuuksista sekä toimintamenojen hallinnasta. Tulos on merkittävästi ennakoitua parempi.

Taloudellinen toimintaympäristö

Sosiaali- ja terveyspalveluiden siirtyminen hyvinvointialueelle on muuttanut pysyvästi kunnan tulo-rakennetta. Vaikka vuoden 2025 tulo-rahoitus oli vahva ja vuosikate riitti kattamaan poistot sekä arvonalentumiset, tulopohja on aiempaa kapeampi ja herkempi suhdannevaihteluille.

Keskeisiä taloudellisia riskejä ovat:

- verotulojen kasvun hidastuminen yleisen talouskehityksen heikkenemisen seurauksena
- valtionosuuksien mahdolliset muutokset ja käynnissä olevan valtionosuusuudistuksen vaikutukset
- kustannustason nousu erityisesti ostopalveluissa ja henkilöstömenoissa
- investointipaineet ja niihin liittyvä velkaantumiskriisi
- mahdollisesti tyhjäksi jäävien kiinteistöjen tulevaisuusratkaisut
- kuntakonsernin tavoitteiden yhteensovittaminen ja kokonaistaloudelliset, peruskuntaa tukevilla toimilla onnistuminen

Vuoden 2025 tulos vahvisti taseasemaa mutta talouden tasapainon säilyttäminen edellyttää jatkossakin menokurin ja investointien priorisoinnin jatkamista. Kunnan lainasalkku järjesteltiin uudelleen vuoden 2026 helmikuussa, mikä luo paremmat mahdollisuudet kassavarakertymiin. Järjestelyn myötä on myös mahdollista, ettei investointeja varten tarvitse ottaa uutta rahoitusta eikä kunnan todennäköisesti tarvitse turvautua kuntatodistusten avulla tehtäviin tilapäisjärjestelyihin.

Väestökehitys ja palvelutarpeet

Väestömäärän lievä lasku ja ikärakenteen painottuminen vanhempiin ikäluokkiin muodostavat pitkän aikavälin riskin kunnan taloudelle. Negatiivinen luonnollinen väestönlisäys heikentää veropohjaa ja lisää ikäsidonnaisten palvelujen kysyntää.

Mikäli työikäisen väestön määrä edelleen vähenee, vaikutukset näkyvät sekä verotuloissa että elinvoimassa. Toisaalta muuttoliikkeen, erityisesti nettomaahanmuuton, myönteinen kehitys tarjoaa mahdollisuuksia tasapainottaa väestörakennetta. Kotouttamistyön ja työllisyyden hoidon merkitys kasvaa ja tehtäväkentän rooli on sidottava vahvasti myös elinkeinoasiantuntijan kanssa tehtävään yhteistyöhön.

TE-uudistus

Vuoden 2025 aikana käynnistynyt TE-palveluiden järjestämisvastuun siirtyminen kunnille sisältää sekä mahdollisuuksia että riskejä. Uudistuksen onnistuminen voi vahvistaa työllisyyttä ja elinvoimaa, mutta mikäli työllistymistavoitteissa ei onnistuta, kunnille voi syntyä merkittäviä lisäkustannuksia. Tehtävään osoitetun rahoituksen riittävyys muodostaa keskeisen riskitekijän.

Yhteistyö hyvinvointialueen kanssa

Hyvinvointialueen tulevat palveluverkkoratkaisut ja sote-kiinteistöihin liittyvät linjaukset voivat vaikuttaa kunnan elinvoimaan, kiinteistöriskeihin ja mahdollisiin arvonalentumistarpeisiin tulevaisuudessa. Kiinteistöihin liittyvät taloudelliset riskit edellyttävät aktiivista seuranta.

Kokonaisarvio

Vuoden 2025 vahva vuosikate ja ylijäämäinen tulos antavat kunnalle hyvän lähtökohdan tuleviin vuosiin. Taloudellinen puskuritaso on vahvistunut, mutta toimintaympäristöön liittyy edelleen merkittäviä epävarmuustekijöitä.

Kunnan tulevan kehityksen kannalta keskeistä on:

- käyttötalouden tasapainon säilyttäminen
- investointien tarkka priorisointi
- elinvoiman ja työllisyyden vahvistaminen
- väestökehitykseen vaikuttavien toimenpiteiden aktiivinen toteuttaminen
- riskienhallinnan systemaattinen kehittäminen

Tulevien vuosien taloussuunnittelussa korostuvat ennakoivuus, sopeutumiskyky sekä strategisten tavoitteiden määrätietoinen toteuttaminen.

1.17. Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

1.17.1. Vuoden 2025 aikana toteutuneet keskeiset toiminnot

Kiinteistö Oy Oikarilan Teollisuushallit

Vuosi 2025 oli Kiinteistö Oy Oikarilan Teollisuushallien 21. toimintavuosi. Yhtiön omistus pohja on ollut alusta alkaen sama; yhtiön omistaa kokonaisuudessaan Rautalammin kunta. Yhtiöjärjestyksen mukaisesti yhtiön toimialana on omistaa kiinteistöyhtiön osakkeita sekä rakennuttaa ja vuokrata teollisuus- ja yritystiloja.

Vuonna 2025 yhtiön toiminnassa keskeiseksi asiaksi nousi rahoitukseen liittyvät järjestelyt. Kuntarahoituksen lainojen erääntymisen takia kunta myönsi yhtiölle tilapäisen lainan Kuntalaskennan kertalyhenteisen lainan poismaksamiseksi ja toiminnan jatkuvuuden varmistamiseksi. Lainajärjestelyllä mahdollisti yhtiön taloudellisen tilanteen vakauttaminen. Yhtiö maksoi vuoden 2025 lopussa OP:n lainan maksuaikataulun mukaisesti pois, joten yhtiöllä ei ollut vuoden lopussa muuta lainaa kuntakonsernin ulkopuolelle kuin 50 000 tililimiitti Osuuspankissa.

Yhtiön toiminnan tavoitteena on edistää kunnan elinvoimaa tarjoamalla yrityksille toimivia toimintoja sekä tukemalla paikallisen yritystoiminnan sijoittumista ja kehittymistä kunnassa. Yhtiön lunnastusvuokraustoiminta jatkui vuoden aikana suunnitellusti.

Yhtiön toimitusjohtaja erosi tehtävästään maaliskuussa 2025. Uusi hallitus muodostettiin syyskuussa, jonka jälkeen yhtiön hallituksen puheenjohtaja on toiminut hallituksen kokousten esittelijänä sekä hoitanut yhtiön päivittäisiä asioita. Yhtiön uusi hallitus aloitti myös tunnustelevat neuvottelut Rautalammin Kehitys Oy:n kanssa yhtiöiden mahdollisista tulevaisuuden ratkaisuksista. Kiinteistö Oy Oikarilan Teollisuushallit toimintavuoden liikevaihto oli 97.785,36 euroa. Yhtiön tilikauden tulos muodostui – 3.508,47 euroa tappiolliseksi. Yhtiön tilintarkastajana toimii yhtiökokouksessa valittu Talvea Palvelut Oy.

Rautalammin Kehitys Oy

Rautalammin kunta omistaa yhtiöstä 100 %. Yhtiön toimiala on ollut parantaa ja kehittää rautalam-pilaisten teollisuus- ja palvelualayritysten ja maatalouden liitännäis- ja sen sivuelinkeinojen toimintaedellytyksiä tekemällä vieraanpääoman ehtoisia sijoituksia, antamalla takauksia sekä palvele-malla yrityksiä liiketaloudellisella ja teknisellä asiantuntemuksella.

Rautalammin kunnan Asunnonhankinta

Rautalammin kunnan Asunnonhankinta Oy (0931047-8) on perustettu vuonna 1993 ja sen toimialana on Asuntojen vuokraus. Rautalammin kunta omistaa Rautalammin kunnan Asunnonhankinta Oy:n osakkeista 100 %. Yhtiöön fuusioitiin 2018 Kiinteistö Oy Rautalammin Haka.

1.17.2. Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Konsernin toiminnanohjaus

Kunnanhallitus vastaa kuntakonsernin ohjauksesta ja valvonnasta. Konserniohjaus perustuu valtuuston hyväksymiin konserniohjeisiin.

Konserniyhteisöjen toimintaa ja taloutta seurataan säännöllisesti raportoinnin kautta. Kunnan edustajat tytäryhteisöjen hallituksissa huolehtivat osaltaan kunnan tavoitteiden toteutumisesta. Kunnanhallitus arvioi, että konsernivalvonta on järjestetty asianmukaisesti ja että se tukee kunnan strategisten tavoitteiden toteutumista.

Konserniohjauksen kehittämistarpeet liittyvät erityisesti raportoinnin yhdenmukaistamiseen sekä ennakoivan ohjauksen vahvistamiseen.

Konsernivalvontaa toteutettiin vuoden 2025 aikana pääosin suunnitellulla tavalla. Kunnan

omistamien yhtiöiden toimintaa seurattiin kunnanhallituksessa, ja yhtiöihin liittyviä asioita käsiteltiin kokouksissa muun muassa omistajaohjauksen näkökulmasta. Kunnanhallituksessa käsiteltiin esimerkiksi yhtiöihin liittyviä omistajaohjaukseen sekä edustajien nimeämistä.

Yhtiöiden toimintaa seurattiin myös talouden ja toiminnan raportoinnin kautta. Lisäksi kunnan ja yhtiöiden välinen vuoropuhelu toteutui muun muassa yhtiöiden antamissa katsauksissa sekä esim. valtuustoseminaarissa.

Kunnanjohtaja osallistui aktiivisesti kunnan konserniyhtiöiden kokouksiin, joissa käsiteltiin tytäryhteisöjen toimintaan liittyviä asioita. Konsernivalvonta toteutui pääosin hyvin joskin vaihtunut valtuustokausi, sekä tytäryhtiöiden uusien hallitusten nimeäminen asetti tiedonkululle haasteita.

Kunnan toiminnan ohjaus perustuu valtuuston hyväksymään kuntastrategiaan, jossa määritellään toiminnan pitkän aikavälin tavoitteet ja keskeiset painopisteet. Strategia ohjaa kunnan palvelutuotantoa, taloudenpitoa sekä kehittämistoimenpiteitä.

Toiminnan ja talouden ohjaus toteutuu vuosittain talousarvion ja taloussuunnitelman kautta. Talousarviossa asetetaan toimielimille sitovat määrärahat sekä toiminnalliset tavoitteet, joiden toteutumista seurataan tilikauden aikana. Talousarvio toimii keskeisenä välineenä kunnan toiminnan suunnittelussa ja ohjauksessa.

Toiminnan toteutumista seurataan säännöllisesti kaksi kertaa vuodessa ja talousarvion ja tilinpäätösten laadinnan yhteydessä. Seurannassa arvioidaan sekä taloudellisten että toiminnallisten tavoitteiden toteutumista. Tarvittaessa toimielimet tekevät korjaavia toimenpiteitä talousarvion toteutumisen varmistamiseksi.

Kunnan päätöksentekojärjestelmä tukee toiminnan ohjausta. Valtuusto vastaa strategisista linjauksista ja talousarvion hyväksymisestä, kunnanhallitus johtaa kunnan hallintoa ja taloutta sekä vastaa päätösten toimeenpanosta, ja lautakunnat ohjaavat oman toimialansa toimintaa.

Toiminnan ohjauksessa keskeisessä asemassa on myös kunnan rahoitusasema. Talouden tasapaino, investointien hallinta sekä velkaantumisen kehitys vaikuttavat suoraan kunnan mahdollisuuksiin järjestää palveluja ja toteuttaa strategisia tavoitteita.

Kunta kehittää toiminnan ohjausta jatkuvasti muun muassa vahvistamalla yhteistyötä, hyödyntämällä yhteisiä palveluratkaisuja sekä tehostamalla resurssien käyttöä.

Tilikauden tuloksen käsittely

Kunnanhallituksen on KuntaL 115§ mukaan toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Tilikauden tuloksella tarkoitetaan kunnan tuloslaskelmasta ilmenevää tulosta ennen varauksia ja rahastonsiirtoja. Ylijäämäinen tilikauden tulos voidaan siirtää varauksiin, rahastoida tai siirtää muuhun pääomaan.

Kunnanhallitus esittää tilikauden 1.1-31.12.2025 tuloksen käsittelystä seuraavaa:

Tilikauden tulos on ylijäämäinen 528.420,73 euroa ja se kirjataan tilikauden ylijäämätilille.

1.18. Menot ja tulot rakenneosittain (brutto)

Tulot	2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019
1 000 €							
Käyttötalous	4524	3893	4084	4747	4857	5024	5236
Tuloslaskelmaosa	10461	10435	9646	25796	24398	24060	22535
Investointiosa	27	67	428	50	247	206	80
Rahoitusosa	909	1100	771	0	2762	2000	2000
Yhteensä	15921	15495	14929	30593	32264	31290	29851
Menot	2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019
1 000 €							
Käyttötalous	12725	12194	13039	28638	28133	27971	27799
Tuloslaskelmaosa	163	266	281	117	109	121	138
Investointiosa	1270	477	491	554	975	906	2284
Rahoitusosa	1534	1634	2034	848	791	1790	1360
Yhteensä	15692	14571	15845	30157	30008	30788	31581

1.19. Verot ja valtionosuudet

	Verot	Valt. Os.	Myynti ja maksutuotot
2012	8930	12090	1548
2013	9379	12354	1598
2014	10313	12599	1747
2015	10847	12913	1762
2016	10526	12980	1938
2017	10683	12663	2318
2018	10336	12132	2040
2019	10524	11663	2270
2020	10666	13043	1928
2021	11477	12535	1798
2022	11915	13369	1826
2023	7128	1972	1304
2024	7016	2715	1088
2025	7031	2922	1661

1.20.Lainatilanne

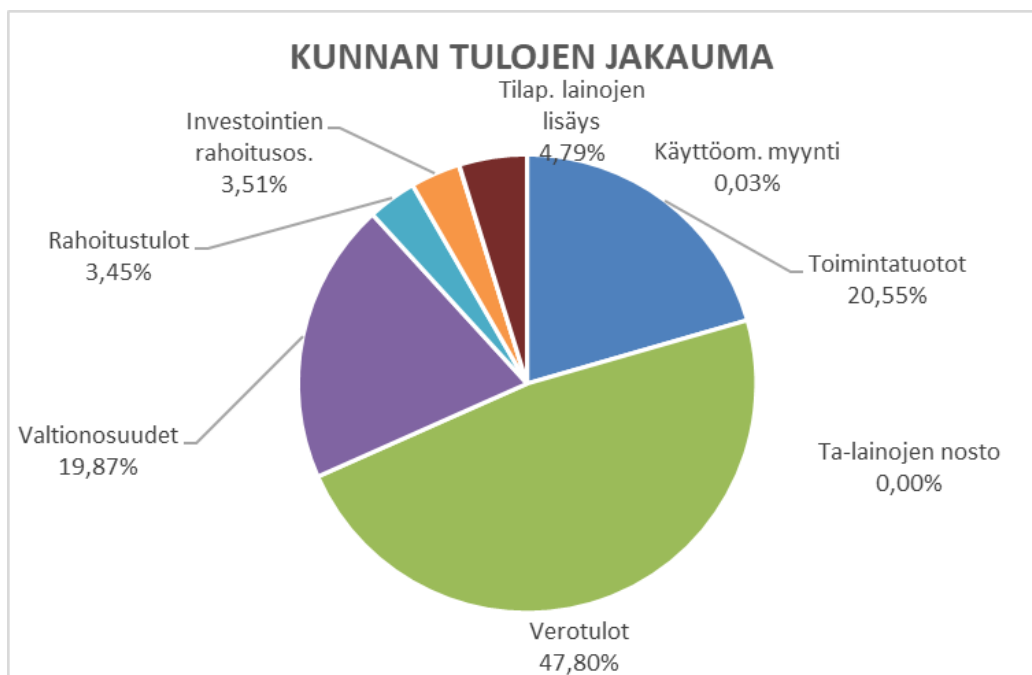
LAINAT	2025
31.12.2025	euroa
Pitkäaik.	4.693.253,24
Lyhytaik.	3.338.714,00

Pitkäaikaisiin lainoihin sisältyy Kuntarahoitus oy:n lainaa 4.301.432 euroa ja liittymismaksuja 391.821,86 euroa.

Lyhytaikaisiin lainoihin sisältyy pitkäaikaisten lainojen tulevan vuoden lyhennykset 1.533.714,00 euroa ja kuntarahoituksen lyhytaikaiset lainat 1.805.000,00 euroa, yhteensä 3.338.714,00 euroa.

1.21.Kunnan tulojen jakauma ulkoinen

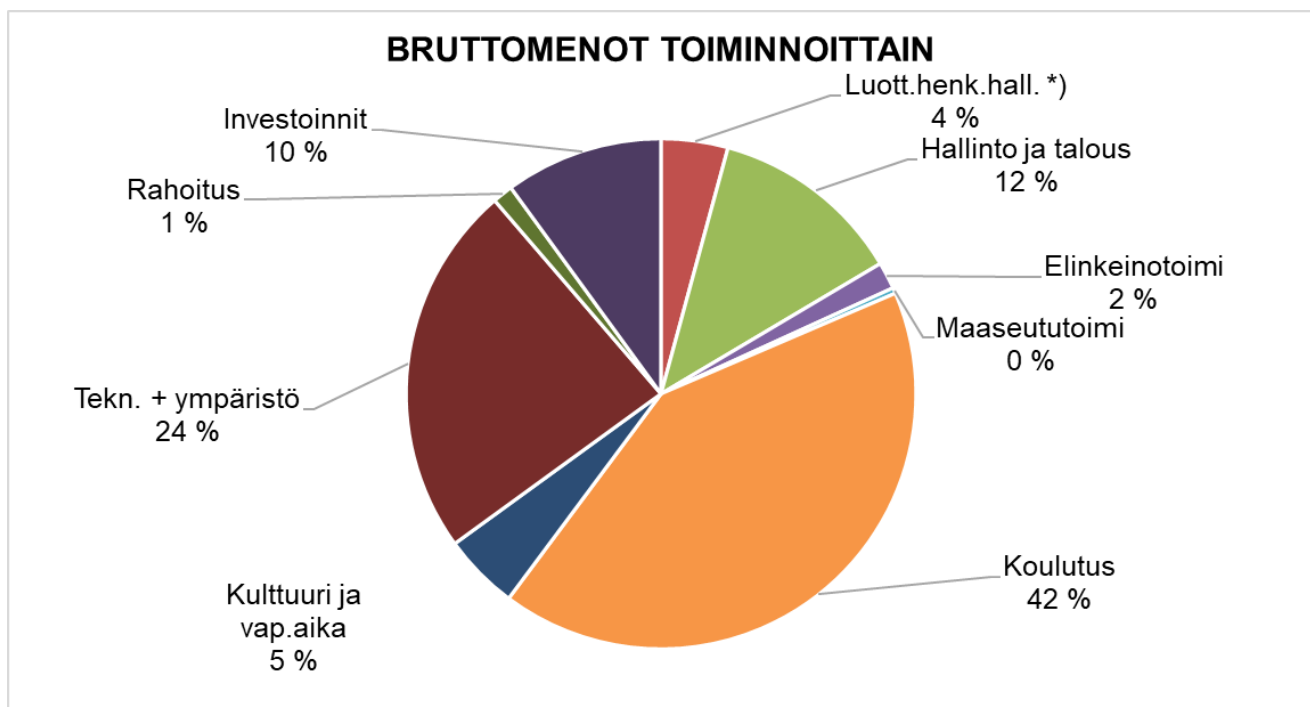
1 000 €	2025	%	2024	%
Toimintatuotot	3 022	20,55	2 539	19,26
EU.tuet				
Verotulot	7 031	47,80	7 016	53,21
Valtionosuudet	2 922	19,87	2 715	20,59
Rahoitustulot	508	3,45	703	5,33
Investointien rahoitusos.	517	3,51	67	0,51
Käyttöom. myynti	4	0,03	46	0,35
Tilap. lainojen lisäys	705	4,79	100	0,76
Ta-lainojen nosto	0	0,00	0	0,00
Yhteensä	14 709	100,00	13 186	100,01

1.22.Bruttomenot toiminnoittain (ilman lainanlyhennyksiä, ulkoiset)

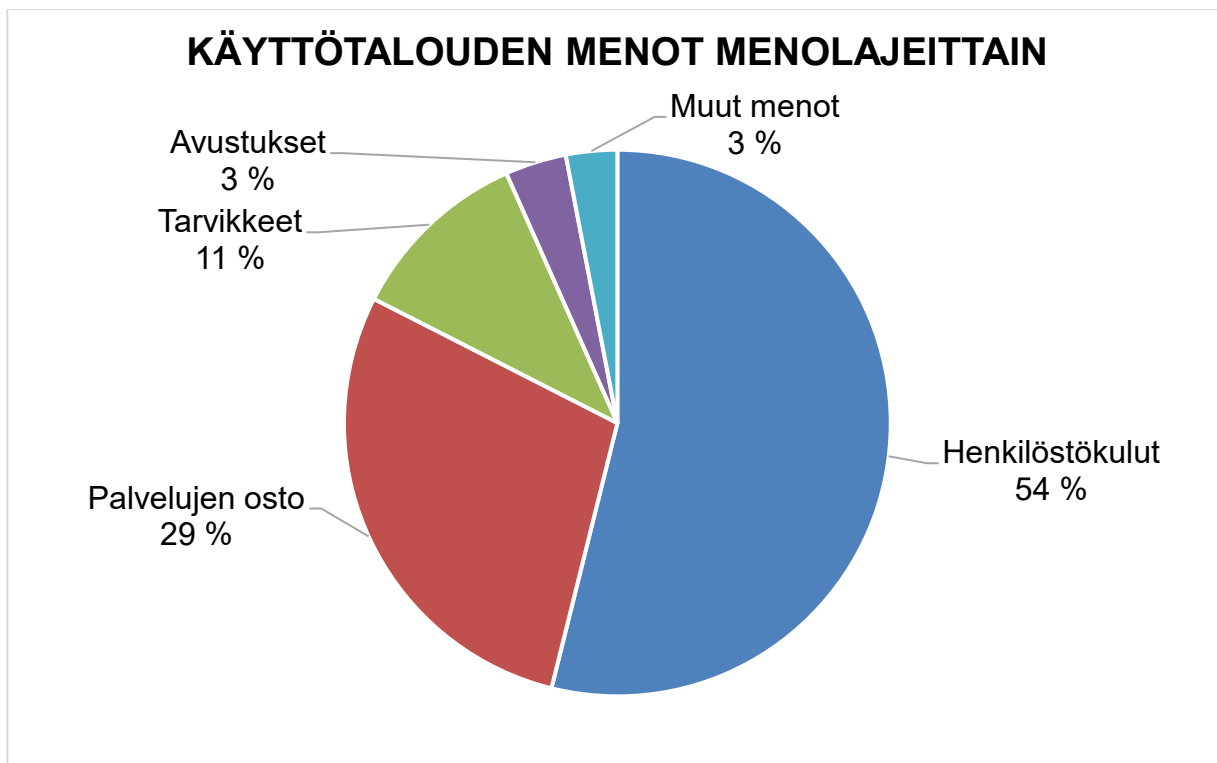
Pääryhmät 1 000 €	2025	2024
Luott.henk.hall. *)	536	538
Hallinto ja talous	1550	1046
Elinkeinotoimi	217	236
Maaseututoimi	46	47
Koulutus	5 272	5 460
Kulttuuri ja vap.aika	609	624
Tekn. + ympäristö	2 997	2 935
Rahoitus	163	266
Investoinnit	1270	477
Yhteensä	12 660	12 369

1.23.Käyttötalouden menot menolajeittain (ulkoiset)

Menolajit	2025	2024	2023
1 000 €			
Henkilöstökulut	6 049	6 066	6 206
Palvelujen osto	3 214	2 943	3 205
Tarvikkeet	1 217	1 199	1 474
Avustukset	407	358	258
Muut menot	340	321	485
Yhteensä	11 227	10 887	11 628

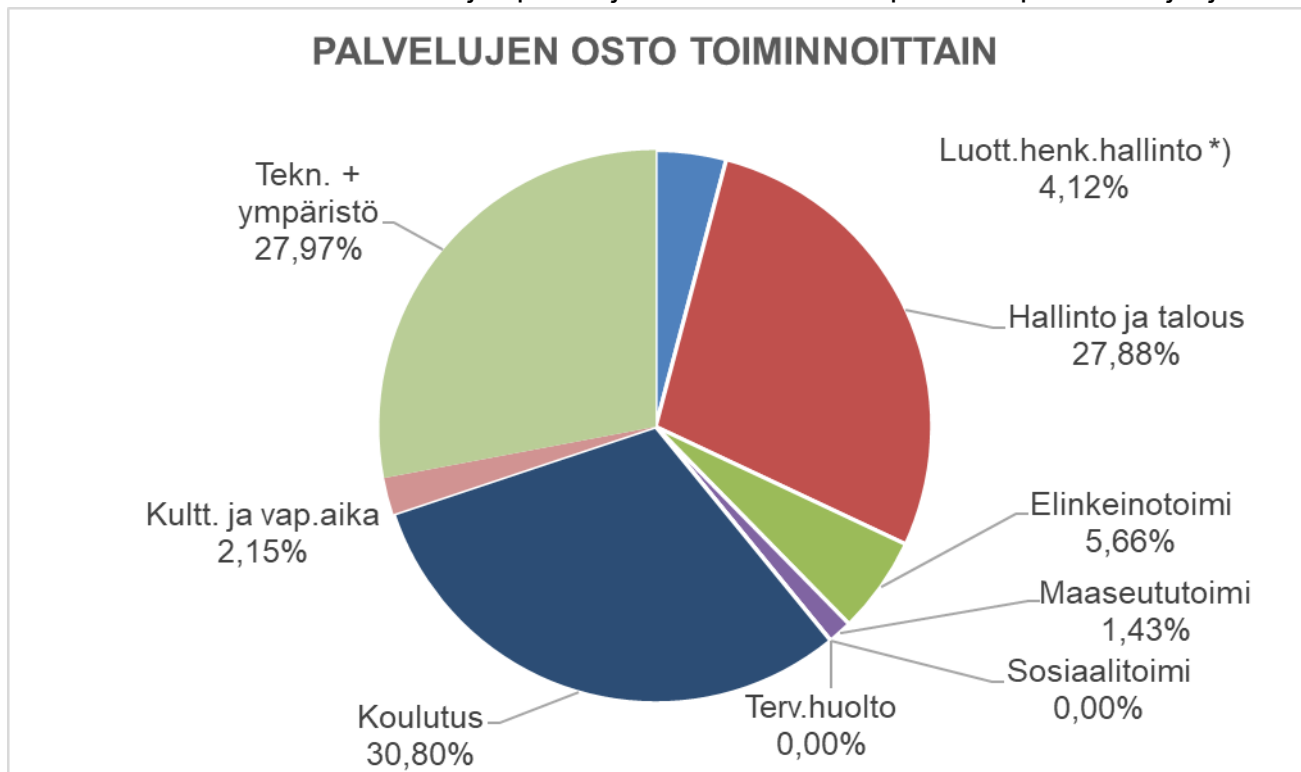

1.24. Palvelujen ostot toiminnoittain (ulkoiset)

Käyttötalous 1 000 €	2025	%	2024	%
Luott.henk.hallinto *)	132	4,12	184	6,26
Hallinto ja talous	896	27,88	472	16,04
Elinkeinotoimi	182	5,66	198	6,73
Maaseututoimi	46	1,43	47	1,60
Koulutus	990	30,80	1153	39,18
Kultt. ja vap.aika	69	2,15	78	2,65
Tekn. + ympäristö	899	27,97	811	27,56
	3214	100,00	2943	100,00

*) sis. vaalit + tilintark.

Taulukkoon on koottu eri toimialojen palvelujen ostot kunnan ulkopuolisilta palveluntarjoajilta.

1.25.Tuloslaskelma ja tunnusluvut

	2025 1 000 €	2024 1 000 €
Toimintatuotot	3 026	2 585
Toimintakulut	-11 227	-10 887
Toimintakate	-8 201	-8 302
Verotulot	7 031	7 016
Valtionosuudet	2 922	2 715
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	6	5
Muut rahoitustuotot	502	698
Korkokulut	-162	-263
Muut rahoituskulut	-1	-2
Vuosikate	2 097	1 867
Poistot	-1 051	-953
Arvonalentumiset	-517	-352
Satunnaiset tuotot ja kulut		
Tilikauden tulos	528	561
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	528	561

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/Toimintakulut, %	26,96	23,75
100*Toimintatuotot / (Toimintakulut-Valmistus omaan käyttöön)		
Vuosikate-% poistoista	133,68	142,96
100*Vuosikate / Poistot ja arvonalentumiset		
Vuosikate, €/asukas	716,51	635,61
Asukasmäärä	2927	2938

1.26.Rahoituslaskelma ja tunnusluvut

	2025	2024
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	2 097	1 867
Satunnaiset erät		
Tulorahoituksen korjauserät	-219	-46
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1270	-477
Rahoitusosuudet investointimenoihin	517	0
Pysyvien vast. hyödykk. luovutustulot	27	67
Toiminnan ja investointien rahavirta	<u>1 152</u>	<u>1 413</u>
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-204	0
Antolainasaamisten vähennykset	0	0
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 534	-1 534
Lyhytaikaisten lainojen muutos	705	-100
Muut maksuvalmiuden muutokset	-215	162
Rahoituksen rahavirta	<u>-1 247</u>	<u>-1 472</u>
Rahavarojen muutos	-95	-60
Rahavarat 31.12.	24	120
Rahavarat 1.1.	<u>120</u>	<u>180</u>
	-95	-60

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä	5 063	3 866
5 vuodelta, 1 000 €		
Investointien tulorahoitus %	278,4	391,8
100* Vuosikate / Investointien omahankintameno		
Lainanhoitokate	1,33	1,19
(Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)		
Kassan riittävyys, pv	1	3
365 pv x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella		
Asukasmäärä	2 927	2 938

1.27.Tase ja tunnusluvut

	2025	2024		2025	2024
	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
VASTAAVAA			VASTATTAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	20 500	21 134	OMA PÄÄOMA	11 609	11 080
Aineettomat hyödykkeet	52	29	Peruspääoma	6 902	6 902
Aineettomat oikeudet	1	7	Edell.tilikausien yli-/alijäämä	4 178	3 617
Muut pitkävaik.menot	51	21	Tilikauden yli-/alijäämä	528	561
Aineelliset hyödykkeet	16 518	16 998	PAKOLLISET VARAUKSET	209	424
Maa- ja vesialueet	2 338	2 362	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	51	51
Rakennukset	9 999	10 626	Valtion toimeksiannot	0	0
Kiinteät rakenteet ja laitt.	3 842	3 632	Lahjoitusrahastojen pääomat	34	34
Koneet ja kalusto	165	212	Muut toimeksiantojen pääomat	17	16
Enn.maksut ja keskener.	173	168	VIERAS PÄÄOMA	9 543	10 606
Sijoitukset	3 930	4 107	Pitkäaikainen	4 693	6 206
Osakkeet ja osuudet	2 900	3 282	Lainat rah.- ja vak.laitoksilta	4 301	5 835
Muut lainasaamiset	763	559	Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
Muut saamiset	266	266	Ostovelat	0	0
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	1	1	Liittymismaksut ja muut velat	392	371
Lahjoitusrahastojen erityiskä	1	1	Lyhytaikainen	4 850	4 400
VAIHTUVAT VASTAAVAT	911	1 026	Lainat rah.- ja vak.laitoksilta	3 339	2 634
Saamiset	886	906	Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
Lyhytaikaiset saamiset	886	906	Ostovelat	557	652
Myyntisaamiset	417	383	Muut velat	138	120
Muut saamiset	123	158	Siirtovelat	816	995
Siirtosaamiset	346	365	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	21 412	22 162
Rahoitusarvopaperit	22	22			
Muut osakkeet ja osuudet	22	22			
Rahat ja pankkisaamiset	3	98			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	21 412	22 162			

	2025	2024
Taseen tunnusluvut:		
Omavaraisuusaste, %	54,2	50,0
100* (Oma p-oma+Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko p-oma-Saadut ennakot)		
Suhteellinen velkaantuneisuus %	73,5	86,1
100*(Vieras pääoma-Saadut ennakot) / Käyttötulot		
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	4 707	4 178
Kertynyt yli-/alijäämä, € / asukas	1 608	1 422
Lainakanta 31.12., 1000 €	7 640	8 469
Vieras pääoma - (Saadut ennakot+Ostovelat+Siirtovelat+Muut velat)		
Lainat, €/as.	2 610	2 883
Lainat ja vastuut, 31.12.	7 683	8 507
Vieras pääoma - (Saadut ennakot+Ostovelat+Siirtovelat+Muut velat)+Vuokravastuut		
Lainat ja vastuut, € / asukas	2 625	2 895
Lainasaamiset, 1000 €	763	559
Sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset		
Asukasmäärä	2927	2938

1.28. Kunnan kokonaistulot ja –menot

TULOT	2025		2024	
	1 000 €	%	1 000 €	%
Varsinainen toiminta				
Toimintatuotot	3 026	20,5	2 585	20,0
Verotulot	7 031	47,7	7 016	54,2
Valtionosuudet	2 922	19,8	2 715	21,0
Korkotuotot	6	0,0	5	0,0
Muut rahoitustuotot	502	3,4	698	5,4
Satunnaiset tuotot	0	0,0	0	0,0
Tulorahoituksen korjauserät		0,0		0,0
- Käyttöom. myyntivoitot	-4	0,0	-46	-0,4
Investoinnit		0,0		0,0
Rahoitusosuudet invest.	517	3,5	0	0,0
Käyttöom.myyntitulot	27	0,2	67	0,5
Rahoitustoiminta		0,0		0,0
Antolainasaam.vähenn.	0	0,0	0	0,0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0,0	0	0,0
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	705	4,8	-100	-0,8
Oman pääoman lisäykset	0	0,0	0	0,0
Kokonaistulot yhteensä	<u>14 732</u>	<u>100</u>	<u>12 940</u>	<u>100</u>

MENOT

Varsinainen toiminta				
Toimintakulut	11 227	76,6	10 886	82,7
- Valmistus omaan käyttöön				0,0
Korkokulut	162	1,1	264	2,0
Muut rahoituskulut	2	0,0	2	0,0
Satunnaiset kulut	0	0,0	0	0,0
Tulorahoituksen korjauserät		0,0		0,0
+/- Pakoll. varausten muutos	267	1,8	0	0,0
- Käyttöom.myyntitappiot	0	0,0	0	0,0
Investoinnit				0,0
Käyttöomaisuusinvestoinnit	1270	8,7	477	3,6
Rahoitustoiminta				0,0
Antolainasaam.lisäykset	204	1,4	0	0,0
Pitkäaik. lainojen vähenn.	1 534	10,5	1 534	11,7
Lyhytaik. lainojen vähenn.	0	0,0	0	0,0
Kokonaismenot yhteensä	<u>14 666</u>	<u>100</u>	<u>13 163</u>	<u>100</u>

1.29. Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

	Yhdistely konsernitilinpäätökseen	
	<i>Yhdistelty (kpl)</i>	<i>Ei yhdistelty (kpl)</i>
Tytäryhteisöt		
Yhtiöt	4	
Kiinteistö Oy Oikarilan Teollisuushallit		
Rautalammin Asunnonhankinta Oy		
Rautalammin Kehitys Oy		
Asunto Oy Tiinari		
Kuntayhtymät	2	
Pohjois-Savon liitto		
Savon koulutuskuntayhtymä		
Osakkuusyhteisöt	2	
Asunto Oy Lupsakas		
Asunto Oy Rautalammin Lassilanpolku		
Yhteensä	8	0

1.30.Konsernituloslaskelma ja tunnusluvut

	2025 1 000 €	2024 1 000 €
Toimintatuotot	4 762	4 584
Toimintakulut	-12 602	-12 482
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	-1	1
Toimintakate	-7 841	-7 897
Verotulot	7 007	6 990
Valtionosuudet	2 949	2 715
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	8	9
Muut rahoitustuotot	506	702
Korkokulut	-178	-293
Muut rahoituskulut	-6	-6
Vuosikate	2 445	2 220
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunitelman mukaiset poistot	-1 478	-1 355
Omistuksen eliminointierot	-48	
Arvonalentumiset	-117	0
Satunnaiset tuotot ja kulut	5	1
Tilikauden tulos	826	866
Tilinpäätössiirrot	1	3
Tilikauden verot	0	-1
Laskennalliset verot	21	-7
Vähemmistöosuudet	0	-3
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	849	858

KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2025	2024
Toimintatuotot/Toimintakulut, % 100*Toimintatuotot/(Toimintakulut-Valm.omaan käyttöön)	37,8	36,7
Vuosikate-% poistoista 100*Vuosikate / Poistot ja arvonalentumiset	165,4	163,8
Vuosikate, €/asukas	835	756
Asukasmäärä	2927	2938

1.31.Konsernin rahoituslaskelma ja tunnusluvut

	2025	2024
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	2 445	2 220
Sarunnaiset erät	5	1
Tilikauden verot	-1	-1
Tulorahoituksen korjauserät	-223	-47
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 303	-582
Rahoitusosuudet investointeihin	517	10
Pysyvien vast. hyödykk. luovutustulot	31	67
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 471	1 669
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0	0
Antolainasaamisten vähenr	0	0
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	-54	-2
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 920	-1 795
Lyhytaikaisten lainojen muutos	691	-100
Oman pääoman muutokset	-2	-2
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokse	1	3
Vaihto-omaisuuden muutos	1	1
Saamisten muutos	252	-155
Korottomien velkojen muutos	-341	208
Rahoituksen rahavirta	-1 373	-1 842
Rahavarojen muutos	97	-174
Rahavarat 31.12.	935	838
Rahavarat 1.1.	838	1 012
	97	-174

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUV	2025	2024
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä	5 181	3 687
5 vuodelta, €		
Investointien tulorahoitus	134,33	375,12
100* Vuosikate / Investointien omahankintameno		
Lainanhoitokate	1,30	1,28
(Vuosikate+Korkokulut) / (Korkokulut+Lainanlyhennykset)		
Kassariittävyys, pv	21,31	20,16
365 x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella		

1.32. Konsernitase ja tunnusluvut

	2025 1 000 €	2024 1 000 €
V A S T A A V A A		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	16	26
Muut pitkävaikutteiset menot	102	73
Ennakkomaksut	0	0
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	118	99
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	2 684	2 707
Rakennukset	11 567	12 429
Kiinteät rakenteet ja laitteet	4 081	3 877
Koneet ja kalusto	255	318
Muut aineelliset hyödykkeet	1	2
Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	174	200
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	18 761	19 534
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosakkeet	358	673
Muut osakkeet ja osuudet	541	544
Joukkovelkakirjalainasaamiset	1	1
Muut lainasaamiset	8	8
Muut saamiset	266	266
Sijoitukset yhteensä	1 174	1 492
Pysyvät vastaavat yhteensä	20 052	21 125
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	43	81
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	2	2
Muut toimeksiantojen varat	18	15
Toimeksiantojen varat yhteensä	63	98
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	2	2
Vaihto-omaisuus yhteensä	2	2
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	17	17
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	17	17
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	416	408
Lainasaamiset	0	0
Muut saamiset	126	169
Siirtosaamiset	371	437
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	913	1 014
Rahoitusomaisuusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	22	22
Muut arvopaperit	195	195
Arvopaperit yhteensä	217	217
RAUTALAMMIN KUNTA		
KONSERNITASE 31.12.2025		
	2025 1 000 €	2024 1 000 €
Rahat ja pankkisaamiset	717	621
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	1 867	1 871
V A S T A A V A A	21 982	23 093

VASTATTAVAA

OMA PÄÄOMA

Peruspääoma	6 902	6 902
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma	0	0
Muut omat rahastot	213	206
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	3 135	2 416
Tilikauden yli-/alijäämä	849	858
Oma pääoma yhteensä	11 100	10 382

VÄHEMMISTÖOSUUDET

Vähemmistöosuudet yhteensä	0	14
----------------------------	---	----

PAKOLLISET VARAUKSET

Muut pakolliset varaukset	209	424
Pakolliset varaukset yhteensä	209	424

TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT

Valtion toimeksiannot	43	81
Lahjoitusrahastojen pääomat	34	34
Muut toimeksiantojen pääomat	35	33
Toimeksiantojen pääomat yhteensä	112	148

VIERAS PÄÄOMA

Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	5 020	6 659
Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
Lainat muilta luotonantajilta	0	0
Muut velat	392	371
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	5 412	7 030

Lyhytaikainen

Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	3 393	2 962
Lainat julkisyhteisöiltä	38	58
Lainat muilta luotonantajilta	0	0
Saadut ennakot	15	31
Ostovelat	643	728
Muut velat	199	179
Siirtovelat	816	1 071
Laskennalliset verovelat	45	66
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	5 149	5 095
Vieras pääoma yhteensä	10 561	12 125
VASTATTAVAA	21 982	23 093

Konsernitaseen tunnusluvut	2025	2024
Omavaraisuusaste %	46,5	45,1
100*(Oma p-oma+Vähemm.osuus+Kons.reservi+Poistoero ja vap eht.varaukset) / (Koko pääoma - Saadut ennakot)		
Suhteellinen velkaantuneisuus %	221	264
100 * (Vieras pääoma - Saadut ennakot) / Käyttötulot		
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	3 984	3 273
Kertynyt yli-/alijäämä, € / asukas	1 361	1 114
Konsernin lainakanta 1000 €	8 451	9 680
Vieras pääoma - (Saadut enn.+Ostovelat+Siirtovelat+Muut velat)		
Konsernin lainat €/as.	2 887	3 295
Lainat ja vuokravastuut, 31.12.	8 900	10 183
Vieras po-(Saadut enn.+Ostovel.+Siirtovel.+Muut vel.)+Vuokravastuut		
Lainat ja vuokravastuut, € / asukas	3 761	4 298
Konsernin lainasaamiset 31.12. 1000 €	9	9
Sijoituksiin merkityt jvk.lainasaamiset ja muut lainasaamiset		
Kunnan asukasmäärä	2927	2938

2.TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

2.1.Tavoitteiden toteutuminen

130 Tilintarkastus
Toiminnan kuvaus / palveluajatus Kuntalain mukaan valtuusto asettaa toimikauttaan vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastamista varten tarkastuslautakunnan. Hallintosäännön mukaan tarkastuslautakuntaan kuuluu viisi jäsentä. Valtuusto valitsee toimikauttaan vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastamista varten yhden tai useamman JHTT-tilintarkastajan tai tilintarkastusyhteisön. Kuluva valtuustokauden 2021–2025 tilintarkastuspalveluista on tehty sopimus BDO Audiator Oy:n kanssa. Valtuustokaudelle 2025-2028 tilintarkastusyhteisöksi valittiin TALVEA Julkishallinnon Palvelut Oy.
Vastuhenkilö hallintojohtaja
Tehtävä tilintarkastus
Sitovia tavoitteita <ol style="list-style-type: none">
1. Tilinpäätös 2024 (tasapainoinen kuntatalous)
2. Tilintarkastussuunnitelman toteuttaminen.
Toteuma 1-12 kk: <ol style="list-style-type: none">
1. Tilinpäätös jouduttiin käsittelemään uudestaan siinä ilmenneiden virheiden takia, käsittely viivästyi.
2. Uusi tarkastuslautakunta aloitti toimintansa kesäkuussa, tilintarkastussuunnitelman laadinta ja toteutus aloitettiin.
Toiminnan painopistealueet 2025 Tilintarkastus kilpailutettu. Uuden tarkastuslautakunnan perehdytys.

130 Tilintarkastus	TP 2024	TA 2025 (sis. muutokset)	TP 2025	Ero
T U L O T (ulkoiset)				
M E N O T (ulkoiset)	21943,00	27289,00	32140,25	4851,00
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	21943,00	27289,00	32140,25	4851,00
Suunnitelmapoistot				
Tulot (sisäiset)				
Menot (sisäiset)	852,00	1032,00	818,38	-214,00
TOIMINTAKATE (sisäiset)	852,00	1032,00	818,38	-214,00
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	22794,00	28321,00	32958,63	4638,00
Asukasluku	2 938	2 964	2927	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	7,76	9,55	11,26	

18 Luottamushenkilöhallinto

Kunnanhallitus vastaa kunnan hallintotehtävistä ja taloudenhoidosta sekä vastaa valtuustossa käsiteltävien asioiden valmistelusta ja täytäntöönpanosta. Kunnanhallituksen keskeisenä tehtävänä on vastata valtuuston päättämien strategioiden toteuttamisesta. Kunnanhallituksen alaisuudessa toimii henkilöstöjaos, elinvoimatyöryhmä ja vapaa-ajan asukastoimikunta. Kunnan johtamisen tehtävänä on saada kunnan organisaatio ja koko yhteisö toimimaan siten, että kunnan visio, toiminta-ajatus ja päämäärät sekä asetetut tavoitteet toteutuvat.

Vastuhenkilö

Kunnanjohtaja

Tehtävä

Kunnanvaltuusto on asukkaiden valitsema kunnan ylin toimielin. Valtuusto käyttää kunnan ylintä päätösvaltaa. Valtuustolla on kokonaisvastuu kunnan toiminnasta ja taloudesta. Kunnanhallitus on kunnan keskeinen toimielin. Sen tehtävänä on johtaa kunnan toimintaa, hallintoa ja taloutta.

Sitovia tavoitteita

1. Kunnan talouden tasapaino.
2. Kuntastrategian päivitys/ uusiminen.
3. Osallisuuden, vuorovaikutuksen lisääminen sekä kunnan kehittämiseen osallistuvat kuntalaiset.
4. Hyvä päätöksentekokulttuuri.

Toteuma:

1-12 kk:

1. Tasapainoinen kuntatalous

Rautalammin kunta on tasapainottanut talouttaan pitkäjänteisesti. Investointitaso on pidetty maltillisena ja kunnan velkaantuminen on onnistuttu hillitsemään, eikä lisälainaa ole tarvinnut ottaa useaan vuoteen. Talouden tasapainoa on vahvistettu myös tarkastelemalla toimintamalleja ja palvelurakennetta. Tilikauden tulos toteutui selvästi odotettua paremmin ja mahdollisti myös välttämättömien alaskirjausten kirjaamisen. Tilikauden tulos muodostui alaskirjausten (534 000 eur) jälkeen 528 420 euroa ylijäämäiseksi

2. Kuntastrategian päivitys/ uusiminen.

Toteutui hyvin ja uusi kuntastrategia valmistui vuoden 2025 lopussa kuten tavoitteena oli. Strategiatyö eteni suunnitellussa aikataulussa ja siihen sisältyi kuntalaisia, henkilöstöä ja luottamushenkilöitä osallistavia elementtejä laajasti ja monipuolisesti.

3. Osallisuuden, vuorovaikutuksen lisääminen sekä kunnan kehittämiseen osallistuvat kuntalaiset

Kunnassa oli vuoden aikana useita kuntalaisia osallistavia tilaisuuksia mm. vapaa-ajan palveluiden paneeli, henkilöstöpaneeli, Kerkonkosken kehittämisilta, monipaikkaisuushanke, kunnanjohtajan kyselytunnit. Erityisesti strategiatyöhön

kuntalaiset pääsivät osallistumaan kuntalaiskyselyn kautta sekä yleisötilaisuuden osalta.

4. Hyvä päätöksenteko kulttuuri

Uuden valtuustokauden käynnistyessä perehdytyksen ja koulutuksen merkitys korostui.

Valtuustokauden vaihtuessa pidettiin "vanhojen" ja uusien valtuutettujen kapulanvaihtotilaisuus. Kunnassa järjestettiin laaja yhteiskoulutus yhdessä muiden SavoGrow kuntien kanssa.

Lisäksi vuoden aikana oli useita USO 8 ohjelmaan kuuluvia koulutuskokonaisuuksia, joihin kaikilla valtuutetuilla oli mahdollisuus osallistua. Syksyllä oli kahden päivän

mittainen valtuustoseminaari, jossa käsiteltiin päätöksentekoon tulevia isompia asiakokonaisuuksia. Päätöksentekokulttuuri kehittyi, mutta työstettävää jää vielä tulevalla vuodelle. Lisäksi alkuvuoden aikana on käyty aktiivista keskustelua muutaman eri valokuituverkko-toimijan kanssa yhteistyön syventämisestä.

Toiminnan painopistealueet 2025

Tasapainoinen kuntatalous, elinvoiman lisääminen (pito- ja vetovoima) ja yrittäjäyhteistyön kehittäminen, USO8-hanke.

18 Luottamushenkilöhallinto	TP 2024	TA 2025	TP 2025	Ero
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)	-139383,00	-112500,00	-228152,99	-115653,00
M E N O T (ulkoiset)	493349,00	452635,00	490733,85	38099,00
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	353966,00	340135,00	262580,86	-77554,00
Suunnitelmapoistot	386474,00	34121,00	434120,35	399999,00
Tulot (sisäiset)				
Menot (sisäiset)	40376,00	46079,00	47034,22	955,00
TOIMINTAKATE (sisäiset)	426850,00	80200,00	481154,57	400955,00
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	780816,00	420335,00	743735,43	323401,00
Asukasluku	2 938	2 964	2927	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	265,76	141,81	254,09	

170 Yleishallinto

Toiminnan kuvaus / palveluajatus

Yleishallinnon palvelualue sisältää hallintopalvelut, yhteispalvelupisteen, henkilöstöhallinnon, kunnallisverotuksen (kunnan osuus verokustannuksista), työllisyyspalvelut, tyky-toiminnan, (asuntoasiat), ay- ja työsuojelutoiminnan ja työterveyshuollon. Hallintopalveluihin kuuluvat mm. keskusvaalilautakunta, valtuuston, kunnanhallituksen ja henkilöstöjaoston esittelijä/sihteeripalvelut.
Henkilöstö: hallintojohtaja 35%, hallintosihteeri 70%, kotouttamisohjaaja 100%

Vastuhenkilö

Hallintojohtaja

Tehtävä

Tuottaa yleishallinnon palvelut

Sitovia tavoitteita (strategia ja hyvinvointisuunnitelma huomioiden)

1. Kuntavaalien ja aluevaalien organisointi ja moitteeton läpivienti (demokratia).
2. TE-uudistus, yhteistyö työllisyysalueen: toimivat käytänteet, sujuva asiakaspalvelu yhdessä kunnan täydentävien palveluiden kanssa. Kustannusten hallinta. (elinvoima)
3. Uuden valtuuston ja luottamushenkilöiden perehdytys.

Toteuma 1-12 kk

1. Kuntavaali ja aluevaali vietiin moitteetta lävitse.
2. Muotoutumassa, työllisyysalueen Yt-prosessi hidasti yhteistyön rakentamista. Kustannukset alittuivat, mutta varmuutta ei ole siitä, toimivatko palvelut ”täydellä teholla”. Kunnan osuus työttömyyskustannuksista eli sakkomaksut olivat 201.651 €, määrärahat riittivät.
3. Luottamushenkilöiden perehdytys suunniteltiin yhteistyössä Savogrow kuntien kanssa. Lisäksi perehdytystä oli USO8 hankkeen kautta. Koulutukset painottuivat alkusyksyyn 2025.
  - Valtuustokauden hyvät opit 19.3.2025 (USO8)
  - Ennakointi strategian tukena, jatkoaskeleet elinvoima-hyvinvointikuntaan 21.5 (USO8)
  - Luottamus, viestintä ja hyvä hallinto 14.8
  - Luottamushenkilön rooli, oikeudet ja vastuut 3.9 (USO8)
  - Kuntahallinnon toimivaltasuhteet 4.9
  - Toimielinten puheenjohtajuus ja puheenjohtajana toiminen 16.9 (USO8)
  - Kunnan taloudenhoidon perusteet 25.9
  - Osio puheenjohtajille 2.10
  - Päätöksentekoprosessi ja kokouksen askeleet 8.10 (USO8)
  - Luottamushenkilöiden jaksaminen 30.10
  - Luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden roolit, yhteistyö ja vaikuttava työskentely 5.11

Yleishallinnon kustannuspaikalle on alas kirjattu Pohjois-Savon hyvinvointialueen epäselvä saatava **131.040,03€**, jota ei ole saatu perittyä. (Aiemmin saatava on ollut kustannuspaikalla 3910.)

Tunnusluvut ja mittarit

1. Vaalien virheetön läpivienti. Toteutui.
2. Kustannukset eivät ylitä ostopalveluiden osalta työllisyyspalveluihin saatu VOS-rahoitusta. Toteutui.
3. Perehdytykseen osallistuneiden lkm. Koulutusta oli tarjolla monipuolisesti, keskimäärin koulutuksiin osallistui 8-10 henkilöä.

Toiminnan painopistealueet 2025

Uuden valtuustokauden käynnistäminen.

170 Yleishallinto	TP 2024	TA 2025	TP 2025	Ero
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)	-48483,00	-59900,00	-7423,20	52477,00
M E N O T (ulkoiset)	434839,00	805486,00	782608,12	-22878,00
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	386356,00	745586,00	775184,92	29599,00
Suunnitelmapoistot				
Tulot (sisäiset)	-22048,00	-32000,00	-19744,20	12256,00
Menot (sisäiset)	21696,00	26046,00	27170,93	1125,00
TOIMINTAKATE (sisäiset)	-351,00	-5954,00	7426,73	13381,00
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	386005,00	739632,00	782611,65	42979,00
Asukasluku	2 938	2 964	2927	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	131,38	249,54	267,38	

180 Taloushallinto
Toiminnan kuvaus / palveluajatus Taloushallinto sisältää palkanlaskentapalvelut, kirjanpito- ja palvelut (ostopalvelu) Kuntalaskenta, myynti- ja ostoreskontra kunnan toimintaa, hankkeiden maksatukset, perintään osallistuminen ja ICT-palvelut kunnan toimintana
Vastuhenkilö Hallintojohtaja
Tehtävä Tuottaa taloushallinnon palvelut
Sitovia tavoitteita (strategia ja hyvinvointisuunnitelma huomioiden) <ol style="list-style-type: none">
1. Toimivat taloushallinnon palvelut uuden yhteistyökumppanin kanssa.
2. Taloushallinnon toteutuminen oikein ja ajallaan päätöksenteon tueksi. (talouden tasapaino)
3. Digiturvaohjelma arjen työkaluna tietoturva/suoja-asioissa.
Toteuma: 1-12kk <ol style="list-style-type: none">
1. Taloushallinnon palvelut ovat toimineet moitteetta.
2. Toimii ja kehitetään koko ajan mm. Accuna-ohjelmasta saatavia raportteja.
3. Vireillä, vaatii ponnisteluja ajankäytön suhteen. Henkilöstökulut ovat selvästi arvioitua suuremmat. Alkuvuodesta oli ”tuplamiehitys” johtuen isosta muutoksesta taloushallinnon järjestelmistä. Lisäksi pitkäaikaiselle työntekijälle, jolla lomaa ja säästöloimia oli kertynyt runsaasti, maksetaan reilun puolen vuoden ajalta palkka. Ostopalveluissa toteumaan nostaa järjestelmämuutoksista aiheutuneet kulut, Kuntalaskennalle maksetut vuoden 2024 palvelumaksut (21.000 €), työajanseurannan käyttöönotto tapahtui 6/2025 (määrärahat vuodelle 2024) sekä arvioitua suuremmat ohjelmistokulut. Henkilöstökulut, palveluiden (sis.koko kunnan työterveysmenot n. 136.000 €) ostot ylittivät. Työterveysmenojen kasvu on ollut merkittävää. Taloushallinnon kuluihin on HVA käynnistymisen jälkeen kirjattu soten poistoja 53.854 €.
Tunnusluvut ja mittarit <ol style="list-style-type: none">
1. Luotettava kumppani kirjanpidossa (ostopalvelu). Toteutui, palvelut pelasivat ja niitä kehitettiin eteenpäin.
2. Raportointi sujuvaa, virheetöntä. Toteutui. Digiturva kaikkien osastojen käytössä ja ajan tasalla. Kesken, edetään pala kerrallaan.
Toiminnan painopistealueet 2025 Varautuminen, tietoturva

180 Taloushallinto	TP 2024	TA 2025 (sis. muutokset)	TP 2025	Ero
T U L O T (ulkoiset)	-27532,00	-35000,00	-40356,63	-5357,00
M E N O T (ulkoiset)	610666,00	699171,00	767480,37	68310,00
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	583134,00	664171,00	727123,74	62953,00
Suunnitelmapoistot	53853,00	0,00	53853,54	53854,00
Tulot (sisäiset)	-400686,00	-385732,00	-523950,44	-138218,00
Menot (sisäiset)	7367,00	8535,00	8767,01	232,00
TOIMINTAKATE (sisäiset)	-339465,00	-377197,00	-461329,89	-84133,00
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	243669,00	286974,00	265793,85	-21180,00
Asukasluku	2 938	2 964	2927	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	82,94	96,82	90,81	

1120 Työllistämistukityöt

Toiminnan kuvaus / palveluajatus

Kunnan täydentävien työllisyyspalvelujen tehtävänä on estää rautalampilaisten työttömien työnhakijoiden määrän kasvu ja työttömyyden pitkittyminen sekä edistää työnhakijoiden ja työnantajien kohtaamista työllistymisen ja rekrytoinnin todellisuudessa joustavan paikallisen palveluohjauksen keinoin yhteistyössä Kuopion työllisyysalueen kanssa.

Työnhakijoille palvelu on yksilöllistä tuettua työhönvalmennusohjausta, uraohjausta, työkokeilun järjestämistä, ammatillisen opiskelun suunnittelua, etsimistä ja käynnistämistä sekä tarpeen mukaan havainnoivaa työ- ja toimintakyvyn selvittämistä yhteistyössä asiakkaan ja sidosryhmien kanssa.

Paikallisia yrityksiä, yhdistyksiä ja työnantajia tuetaan soveltuvien työntekijöiden rekrytointiprosessissa, mahdollisten koulutusratkaisujen selvittämisessä sekä uusien työntekijöiden vastaanottamisessa ja työhön kiinnittymisessä työllistymistä tukevina linkkinä

työllisyysalueelle ja oppilaitoksiin.

Osatyökykyisille työnhakijoille, joiden työ- ja toimintakyky ei ole riittävä avoimille työmarkkinoille, palvelun kautta voidaan käynnistää terveysarviot yhteistyössä työllisyysalueen, perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon tai ostopalvelujen kautta.

Tavoitteena on ohjata osatyökykyiset työnhakijat oikean toimeentulon ja palvelujen piiriin, esim. sairauslomalle, kuntoutustoimenpiteisiin tai eläkkeelle.

Täydentävät työllisyyspalvelut on tarkoitettu paikkakuntalaisille työnhakijoille, alanvaihtajille ja työnantajille toimien matalankynnyksen palveluna.

Merkittävässä osassa vuoden 2025 kunnan työllisyystoimintaa on ollut toimivan yhteistyön rakentaminen TE-uudistuksen jälkeen yhdessä Kuopion työllisyysalueen kanssa.

Vastuhenkilö

Hallintojohtaja

Sitovia tavoitteita

1. Estää työttömien työnhakijoiden määrän kasvu ja työttömyyden pitkittyminen Rautalamilla mukaan lukien maahanmuuttajat
2. Edistää työnhakijoiden ja työnantajien kohtaamista paikallisen palveluohjauksen keinoin kohtaanto-ongelman vähentämiseksi ja ripeän työelämään kiinnittymisen tueksi
3. Valmistautua tulevaan TE- uudistukseen kehittäen toimivia käytänteitä muutosvaiheen nivelkohtiin yhteistyössä Kuopion työllisyysalueen ja paikallisen yritystoiminnan kanssa.

Toteuma 1-12

1. Työttömien määrä kasvoi. Myös Työmarkkinatuen kuntaosuudet kasvoivat TE-uudistuksen myötä. Asiakkaita ohjautui:
  - kuntalisän avulla töihin yrityksiin
  - ammatillisiin opintoihin työvoimakoulutuksena, työttömyysturvalla tai ammatillisen kuntoutuksen toimenpiteinä
  - työllistymistä tukeviin aktiivitoimiin yrityksiin, yhdistyksiin ja kuntaan työkokeiluna
  - työttömien terveystarkastuksiin perusterveydenhuoltoon
  - työ- ja toimintakyvyn selvittelyihin perusterveydenhuoltoon ja erikoissairaanhoidon, ostopalveluihin
  - pitkäkestoisille sairauslomille, vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeelle, työttömyysturvan ulkopuolelle
2. Yhteistyö paikallisten yrittäjien, hankkeiden (SavoGrow Mutkatonta kotoutumista, HUKMAK, Savonia Mieliteko-hanke "Yhdessä Osalliseksi") ja lähialueen oppilaitosten kanssa toteutui

3. TE-uudistukseen myötä alueellinen yhteistyö Kuopion työllisyysalueen kanssa ollut tiivistä. Yhteistyö kunnan kotoutumispalvelujen, ja Pohjois-Savon ELY-keskuksen kanssa maahanmuuton ja KOTO-laki uudistuksen kysymyksissä toimivaa. Kuopion seudun monialainen yhteistyö (TYM) verkosto- ja johtoryhmäyhteistyö toteutunut. Yhteistyötä on yli kuntarajojen mm. Suonenjoen työllisyys- ja kotoutumispalvelujen kanssa.

Tunnusluvut ja mittarit

Työllisyyden tunnusluvut 2023 – 2025

	TP2023	TP2024	TP2025	
Työllinen työvoima	1144	1152	1158	
Työttömiä työnhakijoita *	110	119	122	
Työttömien osuus % työvoimasta *	9,6%	10,3%	9,8%	
Työllistämiskimenot	-260 590	-202 664	-230 959	
Työllistämiskitulot	40 821	39 368	0	
Työmarkkinatuen kuntasuus KELA:lle	99 685,51	79 379	143 444,30	
*määrä ilmoitettu vuoden keskiarvona				

26 Elinkeinotoimi

Toiminnan kuvaus / palveluajatus

Toimialan tehtävänä on kuntakonsernin elinvoimaan, yritys- ja elinkeinoelämän kehittämiseen ja toimintaedellytysten luomiseen sekä työllisyyden edistämiseen liittyvät asiat.

Rautalammin elinkeinotoimen palvelut tuottaa Kehitysyhtiö SavoGrow Oy, jossa Rautalammin kunta on yksi kuudesta omistajasta. Kehitysyhtiö tuottaa kunnassa yrityspalvelua (elinkeinoasiantuntija) lähipalveluna sekä kehittämishanketoimintaa. Kehitysyhtiön toiminta perustuu kunnan ja yhtiön väliseen palvelusopimukseen ja kehittämishanketoiminnan kohdentamisesta vastaa kehitysyhtiön hallitus. Yhtiö ei siis ole kunnan suorassa budjettiohjauksessa vaan ohjaus tapahtuu omistajaohjauksen keinoin.

Kehitysyhtiön kautta tapahtuvan hanketoiminnan lisäksi kunnalla voi olla omaa kehittämishanketoimintaa.

Vastuhenkilö

Kunnanjohtaja

Sitovia tavoitteita

1. Yrityspalveluiden tuottaminen tehokkaina lähipalveluina: Toimivien yritysten kehittämiss-hankkeiden edistäminen, alkavien yritysten neuvonta ja omistajanvaihdosten edistäminen (Kuntastrategia)
2. Vihreän siirtymän investointien edistäminen Rautalammin kunnassa (Kuntastrategia)
3. Työvoiman saatavuuden, ammatillisen koulutuksen, kotoutuspalveluiden kehittäminen, jotta turvataan yritysten työvoiman saatavuus lähivuosina (Kuntastrategia)
4. Vuokra-asumisen kehittäminen, jotta mahdollistetaan uusien asukkaiden sijoittautumi-nen paikkakunnalle (Kuntastrategia).

Toteuma 1-12:

1. Elinkeinopalveluiden kysyntä on ollut Rautalammissa tasaisen vilkasta koko vuoden. Eri-tyisesti loppuvuonna eniten elinkeinoasiantuntijaa työllistivät omistajavaihdosasiat, yritys-ten liiketoiminnan alasajot ja yritysten toimitilakysymykset. Viimeisellä vuosineljänneksellä Rautalammissa syntyi vain kolme uutta yritystä, mutta hyvän alkuvuoden ansiosta koko vuoden perustettujen yritysten määrä saavutti lähes vuoden 2024 ennätysellisen tason. Myös yrityksille haettiin erilaisia rahoituksia alkuvuonna vilkkaammin. Yritysrahoitusten ky-syntä hiipui kuitenkin lähes olemattomiin loppuvuodesta. Tämän suurimpana selittäjänä voidaan pitää pankkirahoituksen saatavuuden heikentymistä sekä yleistä talouden epä-varmuutta, joka on saanut yritykset siirtämään investointeja ja keskittymään olemassa ole-van toiminnan turvaamiseen. Joulukuussa 2025 Rautalammin kunta ja paikalliset yrittäjät allekirjoittivat ensimmäisenä kuntana Pohjois-Savossa uudistetun elinvoimalupauksen. Samassa yhteydessä laadittiin myös elinvoimavaikutusten arviointilomake, jotta päätök-senteossa otettaisiin jatkossa paremmin huomioon elinvoimavaikutukset.

2. Vihreän siirtymän investointien edistäminen Rautalammin kunnassa (Kuntastrategia)
Vihreän siirtymän investointien edistämiseksi on tarkasteltu kaavoituksen ajantasaisuutta sekä varmistettu, että kunnan maankäyttö tukee teollisia ja energia-alan investointeja. Vuoden aikana on käyty aktiivisia neuvotteluja useiden eri vihreän siirtymän

hanketoimijoiden kanssa. Tervalammen tuulivoimahanke eteni osayleiskaava vaiheeseen. Kunnassa meneillään olevista hankkeista Pukkiharjun aurinkovoimala hanke keskeytynyt hallintovalitukseen. Myös Rautalammin kunnanvaltuuston hyväksymä tuulivoimahanke Iso Mujumäki- kaavoitus ei edennyt toteutukseen, vaan kariutui maakuntakaava vaiheen runsaaseen vastustukseen. Uusia hanketoimijoita on haasteista huolimatta ja investointien edistäminen jatkuu edelleen.

3. Työvoiman saatavuuden, ammatillisen koulutuksen, kotoutuspalveluiden kehittäminen, jotta turvataan yritysten työvoiman saatavuus lähivuosina (Kuntastrategia)

Vuoden aikana käynnistyi yhteistyö Kuopion työllisyysalueen pikkukuntien (Rautavaara, Suonenjoki, Siilinjärvi, Keitele, Tervo, Vesanto ja Rautalampi) täydentävien työllisyyspalvelujen asiantuntijoiden välillä. Kunta teki tiivistä yhteistyötä Suonenjoen työllisyyskoordinaattorin kanssa. Kunnan täydentävissä työllisyyspalveluissa työsuunnittelijan asiakastapaamiset toteutettiin ajanvarauksella. Palveluissa keskityttiin yksilölliseen ohjaukseen ja työllistymisen tukemiseen.

Rautalammin Ratsastuslukion kanssa toteutettiin työnhakuinfoja ja CV-työpajoja 2. ja 3. vuosikurssin opiskelijoille yhteistyössä etsivän nuorisotyön kanssa. Kunta otti käyttöön työllistämisen kuntalisä, jonka avulla saadaan työllistettyä muuten vaikeasti työllistyviä henkilöitä.

4. Kunta päätti alentaa myytävien asuintonttien hintoja. Päätöksen seurauksena tontti-kauppoja toteutui välittömästi useita.

Vuokra-asumisen kehittämiseksi kunta osallistui kolmen maakunnan alueella toteutettuun hankkeeseen, jossa tarkasteltiin maaseudun asumisen erilaisia ratkaisuja ja malleja. Hankkeen tuloksena laadittiin suunnitelma 22 asunnon rivitalokokonaisuudesta.

Vuokra-asumisen kehittämistoimet painottuivat erityisesti uusien asuntojen rakentamismahdollisuuksien selvittämiseen. Selvitystyö jatkuu myös tulevana vuosina.

Tunnusluvut ja mittarit

Määrälliset tavoitteet:	Tavoite	Toteuma
- Yrityskohteiset kehittämishankkeet	10 kpl	8 kpl
- Perustetut yritykset (elinkeinopalveluiden toimesta)	5 kpl	6 kpl
- Näiden vaikutuksesta syntyneet työpaikat	15 kpl	11 kpl

26 Elinkeinotoimi	TP 2024	TA 2025 (sis. muutokset)	TP 2025	Ero
T U L O T (ulkoiset)	-1160,00	0,00	0,00	0,00
M E N O T (ulkoiset)	236470,00	257475,00	216670,97	-40804,00
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	235310,00	257475,00	216670,97	-40804,00
Suunnitelmapoistot				
Tulot (sisäiset)				
Menot (sisäiset)	5029,00	5483,00	5583,78	101,00
TOIMINTAKATE (sisäiset)	5029,00	5483,00	5583,78	101,00
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	240339,00	262958,00	222254,75	-40703,00
Asukasluku	2 938	2 964	2927	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	81,80	88,72	75,93	

270 Maaseututoimi

Toiminnan kuvaus / palveluajatus

Kuopion, Suonenjoen ja Varkauden kaupunkien sekä Kaavin, Leppävirran, Rautalammin, Rautavaaran, Siilinjärven, Tervon, Tuusniemen ja Vesannon kuntien alueella toimivan Sydän-Savon maaseutupalvelujen tehtävänä on huolehtia maaseudun elinkeinojen, elinolosuhteiden ja palvelujen kehittamisestä sekä maaseutuelinkeinoja koskevien viranomaistehtävien hoitamisesta. Maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen toimielimiä ovat maaseutulautakunta, sen mahdollisesti asettamat jaostot sekä sen alainen palveluorganisaatio, Sydän-Savon maaseutupalvelu. Yhteistoiminta-alueella turvataan maaseutuhallinnon palvelujen saatavuus ja toiminta siten, että toiminta on tehokasta, tasapuolista ja avointa.

Vastuhenkilö

Maaseutujohtaja

Sitovia tavoitteita

MAASEUTULAUTAKUNNAN ASETTAMAT TAVOITTEET			
Valtuustokauden tavoite 2022 - 2025	Tavoite ja -taso	Riski-arvio	TOTEUTUMINEN
KETTERÄ KEHITTÄJÄ			
Osallistutaan yritysten toimintaedellytyksiä vahvistaviin kehityshankkeisiin	Osallistutaan maatilayritysten kilpailukykyä investointeja, omistajanvaihdoksia ja yrittäjien hyvinvointia edistäviin kehittämishankkeisiin ja -toimenpiteisiin sekä maaseudun elinkeinojen toimintaympäristön ja työvoiman saantia edistäviin kehittämistoimenpiteisiin.	Valtion säästötoimet maaseudun kehittämisrahoitukseen	Toteutunut tavoitteiden mukaisesti. Yhteistyössä maakunnan maaseudun kehittämistoimijoiden kanssa toteutettu em. tavoitteita tukevia kehittämishankkeita ja valmisteltu uusia kehittämishankkeita.
Henkilöstön koulutustarjonta tukee kehittämistoimintaa.	Riittävä, asiakkaiden tarpeisiin vastaava osaaminen uuden ohjelmakauden toimeenpanoon	Äkillisiä muutoksia lainsäädännössä ja ohjeissa ei ehditä omaksua toimeenpanon kannalta riittävällä laajuudella	Osaamistarpeeseen pystytty vastamaan. Osallistuttu aktiivisesti toimeenpanoa koskeviin koulutustilaisuuksiin. Työturvallisuuden lisäämiseksi järjestetty koulutusta.
Palveluverkko vastaa kuntalaisten tarpeita laadullisesti, alueellisesti ja määrällisesti	Sydän-Savon maaseutupalvelu toimii entistä tiiviimmin osana täydentävää verkostoa, missä maatalouden eri viranomais- ja kehittämistahot sekä sidosryhmät tekevät yhteistyötä asiakaslähtöisesti, valmentajamaisella otteella	Yhteistyö ei toimi riittävällä tavalla	Maatilataustaisen yritystoiminnan kehittämispalveluja kehitetty yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Yhteistyö yli maakuntarajojen Etelä-Savon ja Pohjois-Karjalan kanssa yhä tiivistynyt.

Lautakunnan asettamat tavoitteet	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Yhteistoiminta-alueen aktiivimaatilat	1473	1459	1417
Maksetut maataloustuet, M€	56	60	56
Maaseutuviranomaistehtävät			
- Maatilaa / htv	161	162	156
- €/aktiivimaatila	420	444	442
- €/kasvulohko	18,12	18,72	18,64
Maaseutuyritysten kehittäminen			
• €/aktiivimaatila	83,19	107,29	131,24
• josta kuntien osuus			69,05
• €/maaseutualueen asukas	1,81	2,29	2,75
• josta kuntien osuus			1,45

Toteuma						
Kuntaosuuslaskelma 2025						
	Viran- omaispal- velut	Kehittämi- nen	Muut palve- lut	YHTEENSÄ	EN- NAKKO	TASAUS
KAABI	-25744	-3798	0	-29542	31813	2271
KUOPIO	-277476	-43840		-321316	355351	34035
LEPPÄVIRTA	-62484			-62484	64752	2268
RAUTALAMPI	-37487	-5382	-2846	-45714	50776	5062
RAUTA- VAARA	-14428	-2307		-16735	18137	1402
SIILINJÄRVI	-64812	-21627	-7546	-93985	104264	10279
SUONEN- JOKI	-41197	-8199		-49396	55442	6046
TERVO	-15434	-2334		-17768	20219	2451
TUUSNIEMI	-26201	-3863		-30064	32594	2530
VARKAUS	-13641	-2636		-16276	18128	1852
VESANTO	-31323	-3863		-35186	38789	3603

Tunnusluvut ja mittarit

TP-TILASTO 2025

Kunnan nimi	Tilo- jen lkm	Kasvulo- h- kojen lkm	Kokonais- pinta-ala, ha	Maksettu tuki € vuonna 2025	Tukihake- musten lkm	Asukas- luku
KAAVI	58	1 688	2 333	2 116 148	391	2 552
KUOPIO	606	15 470	33 738	29 721 607	4 158	*25 603
LEPPÄ- VIRTA	161	3 456	5 180	3 642 098	994	8 911
RAUTA- LAMPI	95	1 922	4 126	3 388 139	649	2 927
RAUTA- VAARA	38	687	1 441	1 052 177	255	1 401
SIILINJÄRVI	134	3 172	8 304	6 988 038	879	21 342
SUONEN- JOKI	106	2 305	4 143	2 870 128	649	6 543
TERVO	39	802	1 610	1 476 590	265	1 388
TUUSNIEMI	65	1 605	2 741	2 018 938	390	2 272
VARKAUS	41	666	915	566 340	203	*1 731
VESANTO	74	1 810	3 405	2 496 941	521	1 788
	1 417	33 583	67 936	56 337 143	9 354	67 547

*) maaseutualue

Maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen kuntaosuuksien TP tie dot 2016–2025

	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TP 2025
JUANKOSKI	70303									
KAAVI	38511	37847	37435	38399	34598	28031	29792	30140	29723	29542
KUOPIO	302560	352811	346551	356235	333688	332750	324079	329720	335915	321316
LEPPÄVIRTA	55179	56030	56303	56328	55932	55138	56530	59730	62310	62484
RAUTALAMPI	51540	51671	49406	50825	42955	43050	44490	47145	47265	45714
RAUTAVAARA	16021	16025	15877	16039	15914	15704	15916	16171	16956	16735
SIILINJÄRVI	99421	97843	97763	102029	93936	96541	91876	90056	91191	93985
SUONENJOKI	54313	52955	51120	53230	49898	49813	50545	52197	52129	49396
TERVO	19904	19128	19381	19813	17734	17308	18544	19065	18911	17768
TUUSNIEMI	36766	36183	34647	36387	32655	32050	32109	31187	30762	30064
VARKAUS	20853	19753	18309	19520	16794	16699	16957	17272	16588	16276
VESANTO	38327	38303	37437	38887	35865	35751	35872	36632	36343	35186
	803700	778549	764229	787690	729971	722835	716709	729316	738094	718468

30 Maaseututoimi	TP 2024	TA 2025	TP 2025	Ero
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)				
M E N O T (ulkoiset)	47263,00	52120,00	45714,00	-6406,00
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	47263,00	52120,00	45714,00	-6406,00
Suunnitelmapoistot				
Tulot (sisäiset)				
Menot (sisäiset)	1270,00	1441,00	1192,19	-249,00
TOIMINTAKATE (sisäiset)	1270,00	1441,00	1192,19	-249,00
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	48533,00	53561,00	46906,19	-6655,00
Asukasluku	2 938	2 964	2927	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	16,52	18,07	16,03	

404 Sivistyksen hallinto

Toiminnan kuvaus / palveluajatus

Sivistystoimen hallinto huolehtii sivistyksen toimialan arjen prosessien sujuvuudesta ja yksiköiden toiminnan tuesta. Sivistysosaston hallinto ohjaa osaston yhteistoimintoja, järjestää ja toimeenpanee kilpailutuksia sekä kehittää toiminnan suunnittelua, seurantaa ja arviointia.

Sivistystoimen hallinto koordinoi hyvinvointityötä kunnassa.

Sivistystoimen kaikkien yksiköiden toimintaa määrittää lainsäädäntö hyvin selkein velvoittavin normein. Yksiköt suunnittelevat ja toteuttavat arjen toiminnot näiden normien pohjalta. Ohjaavien normien rinnalle jokainen yksikkö määrittää talousarviokaudelle yksikkönsä kannalta olennaisia tavoitteita. Tavoitteet sidotaan kuntastrategiaan ja hyvinvointisuunnitelmaan.

Vastuhenkilö

Sivistys- ja hyvinvointijohtaja

Tehtävä

Sivistyspalvelujen laadukas ja vaikuttava järjestäminen

Sitovia tavoitteita (Strategia ja hyvinvointisuunnitelma huomioiden)

1. Tuki toimialan kehittämisprosesseille, erityisesti UKK3.0 ja varhaiskasvatuksen arjen sujuvuus (strategiasta elinvoima ja hyvinvointi, viestintä ja vuorovaikutus; hyvinvointisuunnitelmasta kaikki tavoitealueet)
2. Laajan hyvinvointikertomuksen pohjalta hyvinvointitavoitteiden kirkastaminen seuraavaan hyvinvointisuunnitelmaan ja uuteen kuntastrategiaan (strategiasta elinvoima ja hyvinvointi; hyvinvointisuunnitelmasta kaikki tavoitealueet)
3. työryhmätyöskentelyn tehostaminen

Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiseksi

- henkilöstön vaihtuvuus
- yhteisen ymmärryksen heikkous olennaisista kehittämistavoitteista
- resurssien niukkuus

Tunnusluvut ja mittarit

- UKK3.0-hankkeen eteneminen ja jatkorahoituksen varmistuminen: UKK3.0:ssa henkilöstökoulutuksien määrä, tuotettujen sisältökokonaisuuksien määrä, rahoituspäätös; varhaiskasvatuksessa poissaolojen määrän kääntyminen laskuun
- hyvinvointikertomuksessa kirkastettujen tavoitteiden kulkeutuminen seuraavaan strategiaan ja hyvinvointisuunnitelmaan
- työryhmien määrä, työryhmien päällekkäisen työn väheneminen

Toiminnan painopistealueet 2025

- perusopetuksen kehittämishanke UKK3.0
- varhaiskasvatuksen arjen sujuvuuden vahvistaminen

Tavoitteiden toteutuminen 2025

- UKK3.0-hanke perusopetuksessa on edennyt koko koulua koskeneella ilmastoteemaisella pilotoinnilla marraskuussa 2025.
- Varhaiskasvatuksessa on jatkettu työyhteisön toimintakulttuurin kehittämistä ja avauksena ollaan mukana Jyväskylän yliopiston JOTPA-hankkeessa; poissaoloissa alkuvuodesta jälleen nousua
- Hyvinvointisuunnitelma valtuustokaudelle hyväksyttiin 16.12.2025.
- Työryhmärakenteen kehittäminen pysähtyi kunnanhallituksen päätöksellä §187 / 2025.

404 Sivistyksen hallinto	TP 2024	TA 2025	TP 2025	Ero
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)				
M E N O T (ulkoiset)	99729,00	104052,00	94982,40	-9069,00
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	99729,00	104052,00	94982,40	-9069,00
Suunnitelmapoistot				
Tulot (sisäiset)	-456,00	-500,00	-464,96	35,00
Menot (sisäiset)	2027,00	1612,00	2313,17	701,00
TOIMINTAKATE (sisäiset)	1570,00	1112,00	1848,21	736,00
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	101299,00	105164,00	96830,61	-8333,00
Asukasluku	2 938	2 964	2927	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	34,48	35,48	33,08	

410 Perusopetus

Toiminnan kuvaus / palveluajatus

Perusopetus tarjoaa kaikille lapsille tiedolliset ja taidolliset välineet elämässä pärjäämiseen. Arvomme sinnikkyys, kunnioitus ja vastuuntunto ohjaavat toimintaamme. Opetus- ja kasvatustyötä teemme yhteistyössä oppilaiden, vanhempien, henkilökunnan ja muiden sidosryhmien kanssa. Tavoitteenamme on omat vahvuutensa tunteva, rohkeaksi toimijaksi kasvava oppilas, joka saa tarvittavat valmiudet elämään ja jatko-opintoja varten.

Vastuhenkilö

Perusopetuksen rehtori

Tehtävä

Perusopetus antaa pohjan laajan yleissivistyksen muodostamiseen ja oppivelvollisuuden suorittamiseen. Perusopetuksen antaa valmiudet ja kelpoisuuden toisen asteen opintoihin. Opetus edistää osallisuutta ja kestävästä elämäntapaa sekä kasvua demokraattisen yhteiskunnan jäsenyyteen. Se edistää tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja oikeudenmukaisuutta.

Lähde: *Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014*

Sitovia tavoitteita (Strategia ja hyvinvointisuunnitelma huomioiden)

1. Toiminnallisesti kestävä ja taloudellisen perusopetuksen luominen.
2. Henkilöstön sitouttaminen ja jaksamisen tukeminen.
3. Oppilaiden osallisuuden, kouluun sitoutumisen ja hyvinvoinnin tukeminen.

Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle

1. Muutokset toimintaympäristössä, kuten kouluverkossa ja lainsäädännössä.
2. Haastava työ, muutoksessa toimiminen ja tulevaisuuden vähenevä työmäärä.
3. Palveluiden heikkeneminen

Tunnusluvut ja mittarit

1. Kustannukset / oppilas.
2. Henkilöstön sairauslomapäivät
3. Kouluterveyskysely, kiusaamiskysely ja muut kyselyt, jotka kartoittavat osallisuutta ja hyvinvointia

Toiminnan painopistealueet 2025

1. Perusopetuksen muutokseen sopeutuminen
2. Oppilaiden ja henkilöstön hyvinvointi

Tavoitteiden toteutuminen 2025

1. On valmistauduttu yhteen perusopetuksen yksikköön siirtymiseen ja kehitetty toiminnallisesti ja taloudellisesti järkevää mallia perusopetuksen tuleville vuosille.
2. Henkilöstön jaksamista on selvitetty työterveyskyselyllä ja kunnan työntekijäkyselyllä.
3. On tehty toimia kaikille turvallisen perusopetuksen edistämiseksi ja suunniteltu toimenpiteitä tavoitteen edistämiseksi tulevana lukuvuonna.

410 Perusopetus	TP 2024	TA 2025	TP 2025	Ero
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)	-275520,00	-86400,00	-342753,25	-256353,00
M E N O T (ulkoiset)	2937531,00	2912247,00	2713391,88	-198855,00
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	2662011,00	2825847,00	2370638,63	-455208,00
Suunnitelmapoistot	223370,00	214451,00	214582,19	131,00
Tulot (sisäiset)	-25466,00	-25400,00	-25502,49	-102,00
Menot (sisäiset)	481646,00	429399,00	517324,69	87926,00
TOIMINTAKATE (sisäiset)	679550,00	618450,00	706404,39	87954,00
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	3341561,00	3444297,00	3077043,02	-367254,00
Asukasluku	2 938	2 964	2927	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	1137,36	1162,04	1051,26	

420 Lukio

Toiminnan kuvaus / palveluajatus

Rautalammin lukio tarjoaa laadukasta lukiokoulutusta viihtyisissä tiloissa. Meille on tärkeää, että huolehdimme lähialueen vetovoimaisuudesta ja kannamme vastuuta paikallisesti ja valtakunnallisesti.

Yrittäjämäinen asenne, kestävän kehityksen huomioiminen ja kansainvälisyys näkyvät koulumme arjessa ja toiminnassa.

Välitämme toisistamme. Henkilökunnan ja opiskelijoiden hyvinvointi ovat keskeisiä toiminta-ajatuksiamme. Tavoitteenamme on hyödyntää paikallisia olosuhteita tehokkaasti ja olla aktiivinen toimija myös kunnan vetovoimaisuuden lisäämisessä.

Yhteistyö Wanhan ratsastuskeskuksen kanssa luo pohjaa lukion markkinoinnille ja tarjoaa vakaan opiskelijavirran.

Teatteri-ilmaisun ja musiikin keinoin ilmaisemme paikallista osaamista ja otamme kantaa yhteiskunnallisiin ja globaaleihin ilmiöihin.

Lukion arvot: vastuullisuus, laadukkuus ja välittäminen.

Vastuhenkilö

Lukion rehtori

Tehtävä

Laadukkaan lukiokoulutuksen tarjoaminen osana Rautalammin kunnan koulutoimea

Sitovia tavoitteita (Strategia ja hyvinvointisuunnitelma huomioiden)

1. Opiskelijamäärä syksyllä 2025 vähintään 110.
2. Yhteisiä opintojaksoja Vesannon ja Suonenjoen kanssa vähintään 18 kpl.
3. Hyvinvointikyselyt opiskelijoille 2 kertaa ja henkilökunnalle kerran vuodessa.

Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiseksi

1. Toisella asteella kova kilpailu alati vähenevistä, suomalaisista nuorista. Lisäksi ratsastusta alettu tarjota useissa lukioissa. Rautalammin lukioon tulevien määrä vähäinen.
2. Riskinä mainittujen kolmen lukion lukujärjestysten synkronointiongelmat. Pitää olla kaikilla vahva tahto saada yhteiset opintojaksot toteutumaan.
3. Lähes riskitön tavoite. Toiminnan suunnitelmallisuus tukena.

Tunnusluvut ja mittarit

1. Opiskelijoiden määrä.
2. Yhteisten opintojaksojen määrä.
3. Kyselyiden määrä.

Toiminnan painopistealueet 2025

Hyvinvoiva arki.

Tavoitteiden toteutuminen 2025

- Opiskelijamäärä on 121 (30.8.2025) Tavoite toteutunut ja ylitetty.
- Yhteisten opintojaksojen määrä lukuvuonna 2025-2026 on 11 kpl, joten tavoite ei toteudu (syy mm. Lukujärjestysten synkronointiongelmat)
- Hyvinvointikyselyt toteutettu tavoitteiden mukaan. Tulokset hyviä.

420 Lukio	TP 2024	TA 2025 (sis. muutokset)	TP 2025	Ero
T U L O T (ulkoiset)	-55835,00	-18100,00	-29777,80	-11678,00
M E N O T (ulkoiset)	1058272,00	1065110,00	1078673,36	13563,00
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	1002437,00	1047010,00	1048895,56	1886,00
Suunnitelmapoistot	114733,00	114733,00	114733,14	0,00
Tulot (sisäiset)	-3388,00	-4400,00	-3293,38	1107,00
Menot (sisäiset)	146907,00	147678,00	184919,31	37241,00
TOIMINTAKATE (sisäiset)	258252,00	258011,00	296359,07	38348,00
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	1260689,00	1305021,00	1345254,63	40234,00
Asukasluku	2 938	2 964	2927	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	429,10	440,29	459,60	

440 Vapaa sivistystyö ja taiteen perusopetus

Toiminnan kuvaus / palveluajatus

Sisä-Savon kansalaisopiston tarjonnassa on Rautalammin kunnan alueella monipuolisesti kursseja eri-ikäisille kuntalaisille. Yleisöluennot ovat kaikille avoimia. Kurssisuunnittelua tehdään kuntalaisia osallistaen.

Kuopion konservatorio järjestää taiteen perusopetusta musiikissa. Opetus on pitkäjänteistä musiikillisten taitojen ja valmiuksien kartuttamista. Oppilaat esiintyvät kunnassa toteutettavissa tilaisuuksissa.

Vastuhenkilö

Sivistys- ja hyvinvointijohtaja

Tehtävä

Hyvinvointia tukevien vapaa-aikapalvelujen monipuolinen tarjoaminen kuntalaisille. Tietojen, taitojen kartuttaminen ja jalostaminen sekä fyysisen kunnan monipuolinen kohottaminen.

Sitovia tavoitteita (Strategia ja hyvinvointisuunnitelma huomioiden)

1. Kurssitarjonta sisältää monipuolisesti ainakin liikuntaa, eri taiteenalojen kursseja, kädentaitoja ja kieliä. (tasapainoinen kuntatalous, elinvoima & hyvinvointi, joustava työ & asuminen; hyvä mielenterveys)
2. Kurssimäärä supistuu enintään 10%, (tasapainoinen kuntatalous, elinvoima & hyvinvointi, joustava työ & asuminen; hyvä mielenterveys)
3. Konservatorion oppilasmäärä on vähintään 7, (tasapainoinen kuntatalous, elinvoima & hyvinvointi, joustava työ & asuminen; hyvä mielenterveys)

Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle

Kunnalla ei ole suoraa edustusta oppilaitosten hallinnossa, ja näkemyksen välittyminen on epäsuoraa.

Valtio suunnittelee vapaaseen sivistystyöhön rahoituksen leikkausta. Valtio suunnittelee taiteen perusopetukseen kokonaisuudistusta.

Tunnusluvut ja mittarit

Kansalaisopisto

- Opetustuntien määrä vähintään 1900
- Toteutuneet kurssit vähintään 80

Konservatorio

- Opetustuntien määrä vähintään 320
- Oppilaiden määrä vähintään 7

Toiminnan painopistealueet 2025

Hyvinvointinäkökulman vahvistaminen, palvelun saatavuuden varmistaminen ja vahvistaminen.

Tavoitteiden toteutuminen 2025

- Vapaa sivistystyö ja taiteen perusopetus ovat toteutuneet suunnitellusti
- Konservatoriopaikkaa jonottavat ovat hakeneet oppilaspaikkakiintiön ylitystä kunnalta; perusteena kh:n päätös §44 / 2025

440 Vapaa sivistystyö	TP 2024	TA 2025 (sis. muutokset)	TP 2025	Ero
T U L O T (ulkoiset)	0,00	0,00	21,56	22,00
M E N O T (ulkoiset)	80386,00	86000,00	80559,85	-5440,00
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	80386,00	86000,00	80581,41	-5419,00
Suunnitelmapoistot				
Tulot (sisäiset)				
Menot (sisäiset)				
TOIMINTAKATE (sisäiset)				
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	80386,00	86000,00	80581,41	-5419,00
Asukasluku	2 938	2 964	2927	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	27,36	29,01	27,53	

450 Joukkoliikenne**Toiminnan kuvaus / palveluajatus**

Tavoitteena on mahdollistaa haja-asutusalueelta asiointi kirkonkylälle sekä yhteydet Suonenjoelle ja Kuopioon sekä toimivat vaihtoyhteydet eri puolille Suomea.

Vastuhenkilö

Sivistys- ja hyvinvointijohtaja

Tehtävä

Joustavaa asumista tukevat joukkoliikennepalvelut

Sitovia tavoitteita (Strategia ja hyvinvointisuunnitelma huomioiden)

1. Tiedotuksen kehittäminen
2. Matkaketjuajattelun vahvistaminen
3. Liikennetarjonnan supistaminen vastaamaan talouden resursseja

Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle

Kustannuskehitys on ennakoimatonta. Sisäinen liikenne kilpailutetaan vuoden 2025 aikana, ja uuden sopimuksen kustannustaso on hämärä. Näkemyksen välittyminen ELYn suuntaan on haastavaa, kuntien tarpeet ja näkemykset poikkeavat toisistaan.

Tunnusluvut ja mittarit

- Matkustajamäärän kehitys
- Matkaketjujen muodostuminen määrä
- Aikataulujulkaisujen määrä ja jakelujen määrä

Toiminnan painopistealueet 2025

- Sisäisen liikenteen kilpailutus ja siitä muodostuvasta liikenteestä tiedottaminen tehokkaasti
- ELY-liikenteeseen näkemyksen välittäminen matkaketjujen parantamiseksi

Tavoitteiden toteutuminen 2025

- Liikenteen määrä on toteutunut suunnitellusti; matkustajatietoja loppuvuodelta ei ole vielä saatu.
- Talvikauden aikatauluista on tiedotettu eri kanavilla.
- Talvikauden matkaketjuyhteydet on päivitetty.

450 Joukkoliikenne	TP 2024	TA 2025	TP 2025	Ero
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)				
M E N O T (ulkoiset)	36241,00	40000,00	35825,30	-4175,00
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	36241,00	40000,00	35825,30	-4175,00
Suunnitelmapoistot				
Tulot (sisäiset)				
Menot (sisäiset)				
TOIMINTAKATE (sisäiset)				
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	36241,00	40000,00	35825,30	-4175,00
Asukasluku	2 938	2 964	2927	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	12,34	13,50	12,24	

453 Varhaiskasvatus**Toiminnan kuvaus / palveluajatus**

Varhaiskasvatuksen tavoitteena on järjestää laadukasta ja pedagogisesti perusteltua hoitoa, kasvatusta ja opetusta kaikille alle kouluikäisille lapsille varhaiskasvatusmuodosta riippumatta. Toiminta perustuu varhaiskasvatus-suunnitelman perusteisiin ja Rautalammin varhaiskasvatussuunnitelmaan.

Vastuhenkilö

Varhaiskasvatusjohtaja-päiväkodin johtaja

Tehtävä

Laadukkaiden varhaiskasvatuspalveluiden tarjoaminen osana Rautalammin kunnan sivistystoimea.

Sitovia tavoitteita (Strategia ja hyvinvointisuunnitelma huomioiden)**1. Laadukas pedagoginen varhaiskasvatus**

(Kuntastrategia elinvoima ja hyvinvointi)

Karvin laadunarviointijärjestelmän hyödyntäminen Rautalammin varhaiskasvatuksen laadun arvioinnissa. Varhaiskasvatuksen laadun arvioinnin tulokset tuovat tietoa varhaiskasvatuksen arjesta, niin toiminnan vahvuuksista, kuin kehittämistä vaativista osa-alueista. Yhtenäistä viestintää, tiedonsiirtoa ja avointa keskustelukulttuuria sekä toiminnan kehittämistä tuetaan säännöllisillä tiimipalavereilla, sekä koko talon pedagogisilla ja yhteisillä kokoontumisilla.

2. Huoltajien ja lasten osallisuuden lisääminen

(Hyvinvointisuunnitelma kuntalaisten osallisuuden lisääminen, lapsiystävällinen kunta-malli)

Asiakasraadien yhteiset kokoukset. Lapset pääsevät osallistumaan toiminnan suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin, lasten kokousten sekä lasten havainnoinnin myötä.

Asiakaskysely huoltajille.

3. Hyvinvoinnin tukeminen

(Hyvinvointisuunnitelma hyvä mielenterveys)

Tunne – ja kaveritaitojen tavoitteellinen edistäminen. Pyritään positiivisen pedagogiikan keinoin lisäämään lasten hyvinvointia ja mahdollistetaan lapsille myönteisiä tunnekokemuksia. Positiiviset kokemukset uuden oppimisen tukena.

Henkilökunnan hyvinvoinnin tukeminen

Tyhy-ryhmän säännölliset kokoontumiset

Varmistetaan henkilökunnan riittävä resurssointi ja työtaakan säilyminen maltillisena kautta linjan koko varhaiskasvatuksessa.

Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiseksi

Henkilöstön poissaolot, työtaakan kuormittavuus

Ei sitouduta sovittuihin asioihin.

Tunnusluvut ja mittarit

Laadukas pedagoginen varhaiskasvatus	Toteutunut	Ei ole toteutunut
Karvin arvioinnin toteuttaminen	Valssin yksi kysely lähetetty henkilökunnalle.	
Tiimipalaverit lkm/kk	0-5-v 2krt/kk ja Satakielessä 1krt/kk ja elokuusta lähtien tiimipalaverit 2 viikon välein.	

Pedagoginen tiimi & talon palaveri kokoontuu krt/vk	Silmussa noin 2krt/kk, poisolot ovat hankaloittaneet alkuvuoden kokoontumisia. Syksyn toimintakauden alusta tiimit pyritään pitämään vähintään joka toinen viikko, jos viikoittain ei onnistu.	
Huoltajien ja lasten osallisuuden lisääminen		
Lasten kokoukset sekä lapsien havainnoinnin toteuttaminen. lkm/kk	0-2v on havainnoitu 1krt/kk. Isompien lasten ryhmissä lasten kokoukset 1-2 krt/kk.	
Asiakasraadın yhteiset kokoukset krt/v	Maaliskuussa ja elokuussa 2025	
Asiakastyytyväisyyskysely huoltajille	Toteutettu joulukuussa	
Hyvinvoinnin tukeminen		
Tunne ja kaveritaitojen harjoittelu säännöllisesti lkm/kk	Ohjattuja toimintatuokioita järjestetään aiheesta n.1krt/vko ja Satakielessä päivittäin elokuusta alkaen.	
Työhyvinvointi ryhmän kokoukset lkm/v	On kokoontunut 2 krt	
Toiminnan painopistealueet 2025 Laadukas pedagoginen varhaiskasvatus Huoltajien ja lasten osallisuuden lisääminen Hyvinvoinnin lisääminen		
Tavoitteiden toteutuminen 2025 Yllä taulukossa		

453 Varhaiskasvatus	TP 2024	TA 2025 (sis. muutokset)	TP 2025	Ero
T U L O T (ulkoiset)	-82027,00	-88243,00	-109004,06	-20761,00
M E N O T (ulkoiset)	1103623,00	1332860,00	1134111,62	-198748,00
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	1021596,00	1244617,00	1025107,56	-219509,00
Suunnitelmapoistot	8880,00	8483,00	10262,73	1780,00
Tulot (sisäiset)	-17396,00	-17300,00	-17544,63	-245,00
Menot (sisäiset)	315245,00	344569,00	342392,56	-2176,00
TOIMINTAKATE (sisäiset)	306729,00	335752,00	335110,66	-641,00
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	1328325,00	1580369,00	1360218,22	-220150,00
Asukasluku	2 938	2 964	2927	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	452,12	533,19	464,71	

454 Esiopetus

Toiminnan kuvaus / palveluajatus

Esiopetuksen tavoitteena on vahvistaa ja tukea jokaisen lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen polkua joustavasti varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja edelleen perusopetukseen. Toiminta perustuu esiopetussuunnitelman perusteisiin ja Rautalammin esiopetussuunnitelmaan.

Vastuhenkilö

Varhaiskasvatusjohtaja-päiväkodin johtaja

Tehtävä

Laadukkaiden esiopetuspalveluiden tarjoaminen osana Rautalammin kunnan sivistystoimea.

Sitovia tavoitteita (Strategia ja hyvinvointisuunnitelma huomioiden)

1. Laadukas pedagoginen esiopetus

(Kuntastrategia elinvoima ja hyvinvointi)

Toimintakauden alussa lapsille laaditaan henkilökohtaiset esiopetussuunnitelmat ja ne arvioidaan toimintakauden lopussa.

Yhtenäistä viestintää, tiedonsiirtoa ja avointa keskustelukulttuuria sekä toiminnan kehittämistä tuetaan säännöllisillä tiimipalavereilla, sekä koko talon pedagogisilla ja yhteisillä kokoontumisilla.

2. Huoltajien ja lasten osallisuuden lisääminen

(Hyvinvointisuunnitelma kuntalaisten osallisuuden lisääminen, lapsiystävällinen kunta-malli)

Asiakasraadın yhteiset kokoukset. Lapset pääsevät osallistumaan toiminnan suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin, lasten kokousten sekä lasten havainnoinnin myötä. Asiakaskysely huoltajille.

3. Hyvinvoinnin tukeminen

(Hyvinvointisuunnitelma hyvä mielenterveys)

Tunne –ja kaveritaitojen tavoitteellinen edistäminen. Pyritään positiivisen pedagogiikan keinoin lisäämään lasten hyvinvointia ja mahdollistetaan lapsille myönteisiä tunnekokemuksia. Positiiviset kokemukset uuden oppimisen tukena. Luontopainotteisen esiopetuksen (Metsäeskari) toteuttaminen.

Henkilökunnan hyvinvoinnin tukeminen

Tyhy-ryhmän säännölliset kokoontumiset

Varmistetaan henkilökunnan riittävä resurssointi ja työtaakan säilyminen maltillisena kautta linjan koko varhaiskasvatuksessa.

Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiseksi

Henkilöstön poissaolot, työtaakan kuormittavuus

Ei sitouduta sovittuihin asioihin.

Tunnusluvut ja mittarit

Laadukas pedagoginen esiopetus	Toteutunut	Ei ole toteutunut
Lasten esiopetussuunnitelmien laatiminen ja arviointi	2024/2025-kaudella laaditut esiopetussuunnitelmat arvioitu keväällä 2025. Syksyllä 2025 laadittu tukea tarvitseville lapsille.	
Tiimipalaverit lkm/kk Pedagoginen tiimi & talon palaveri kokoontuu krt/vk	Tiimipalaverit 1 krt/kk Silmussa n. 2krt/kk, poissaolot ovat hankaloittaneet alkuvuoden kokoontumisia. Syksyn toimintakauden alusta tiimit pyritään pitämään vähintään joka toinen viikko, jos viikoittain ei onnistu.	
Huoltajien ja lasten osallisuuden lisääminen		
Lasten kokoukset sekä lapsien havainnoinnin toteuttaminen. lkm/kk	1krt/kk	
Asiakasraadin yhteiset kokoukset krt/v	Maaliskuussa ja elokuussa 2025	
Asiakastyytyväisyyskysely huoltajille	Toteutettu joulukuussa.	
Hyvinvoinnin tukeminen		
Tunne ja kaveritaitojen harjoittelu säännöllisesti lkm/kk	Toteutuu päivittäin	
Työhyvinvointi ryhmän kokoukset lkm/v	2krt	

454 Esiopetus	TP 2024	TA 2025 (sis. muutokset)	TP 2025	Ero
T U L O T (ulkoiset)	-35658,00	0,00	-7171,42	-7171,00
M E N O T (ulkoiset)	144389,00	172871,00	134665,83	-38205,00
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	108730,00	172871,00	127494,41	-45376,00
Suunnitelmapoistot				
Tulot (sisäiset)	-2179,00	-2100,00	-2071,38	29,00
Menot (sisäiset)	28127,00	20122,00	18768,36	-1354,00
TOIMINTAKATE (sisäiset)	25948,00	18022,00	16696,98	-1325,00
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	134679,00	190893,00	144191,39	-46701,00
Asukasluku	2 938	2 964	2927	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	45,84	64,40	49,26	

460 Nuorisotoimi**Toiminnan kuvaus / palveluajatus**

Nuoret kohtaava ja tavoitettava nuorisotyö. Nuorisotilaa pidetään avoimna säännöllisesti sekä järjestetään yhteisiä tapahtumia, teemapäiviä sekä retkiä. Nuoret pyritään aktivoimaan nuorisotyön sisällön suunnitteluun ja toteutukseen. Toiminta suunnitellaan ja toteutetaan poikkihallinnollisesti ja eri sidosryhmiä apuna käyttäen. Erityisnuorisotyössä etsivä nuorisotyöntekijä toimii nuorten tukena.

Vastuhenkilö

Vapaa-aikasihteeri, 70% työajalla

Muu henkilöstö:

Etsivä nuorisotyöntekijä, kokoaikatyö

Koulunuorisotyöntekijä, kokoaikatyö

Tehtävä

Laadukkaiden nuorisopalvelujen järjestäminen.

Sitovia tavoitteita

1. Vahvistaa nuorisovaltuuston ja päättäjien kanssa ”nuva kummi” – toimintaa.

”Nuva kummi”- toiminta olemassa. Uudet ”nuva kummit” on valittu, ja kummikahvit/tutustuminen järjestetty lokakuussa.

2. Käynnistää koulunuorisotyö

Koulunuorisotyö on käynnistetty ja toiminta toimii hyvin. Toiminnasta on kerätty palautetta lapsilta ja nuorilta, ja palaute on ollut erinomaista.

3. Liikuntavälituntitoiminnan toteutuminen Matti Lohen peruskoulussa.

Liikuntavälitunnit ovat toteutuneet ylä- ja alakoululla.

Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle

Taloudelliset haasteet.

Tunnusluvut ja mittarit

	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TP 2025
Nuorten työpaja asiakkaat / vuosi			14	12 (loppuvuonna ei kunnallista pajatoimintaa)	-
Nuorisotilan kävijät /vuosi	2 576	2 781	2688	2599 (hen.vajeen vuoksi alkusyksy supistetut aukioloajat)	3112
Etsivä asiakkaat / vuosi	71	60	43	47	46

Toiminnan painopistealueet 2025

Nuorisotoiminnan tuominen koulupäivien sisälle ja koulupäivien läheisyyteen.

Tavoitteiden toteutuminen 2025

Katso kohdasta sitovat tavoitteet.

460 Nuorisotoimi	TP 2024	TA 2025 (sis. muutokset)	TP 2025	Ero
T U L O T (ulkoiset)	-74365,00	-99500,00	-77627,39	21873,00
M E N O T (ulkoiset)	168543,00	217491,00	187902,52	-29588,00
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	94178,00	117991,00	110275,13	-7716,00
Suunnitelmapoistot				
Tulot (sisäiset)	0,00	0,00	-1,02	-1,00
Menot (sisäiset)	19720,00	18125,00	21190,43	3065,00
TOIMINTAKATE (sisäiset)	19720,00	18125,00	21189,41	3064,00
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	113898,00	136116,00	131464,54	-4651,00
Asukasluku	2 938	2 964	2927	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	38,77	45,92	44,91	

450 Liikuntatoimi**Toiminnan kuvaus / palveluajatus**

Rautalammin kunnan liikuntatoimen keskeisenä tehtävänä on liikunnan ja muun terveyttä edistävän fyysisen aktiivisuuden tukeminen. Kunta tarjoaa ja ylläpitää liikuntapaikkoja. Liikunnan toiminnallisesta yhdessä kunnan kanssa huolehtivat aktiiviset liikunta- ja urheiluseurat sekä yritykset. Urheiluseurat ovat kunnan liikuntapalveluiden tärkeä yhteistyökumppani.

Vastuhenkilö

Vapaa-aika sihteeri, 30% työajalla

Muu henkilöstö:

Uimahallin lippukassan hoitaja, osa-aikatyö ja tuntityö

Uimahallin uinninvalvoja, osa-aikatyö ja tuntityö

Liikuntaneuvoja, kokoaikainen

Tehtävä

Laadukkaiden liikuntapalvelujen järjestäminen.

Sitovia tavoitteita

1. Harrastamisen Suomen Mallin toteutumien.

Harrastamisen Suomen malli on toteutunut.

2. Monipuolisten liikuntapaikkojen turvaaminen ja tapahtumien toteutus: liikuntatoimi tukee järjestöavustuksella vuosittain urheiluseuroja liikuntatoiminnan järjestämiseksi. Liikuntatoimi on jakanut järjestöavustukset.

3. Liikuntavälituntitoiminnan toteutuminen Matti Lohen peruskoulussa.

Liikuntavälituntitoiminta on toteutunut ala- ja yläkoululla.

Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle

Taloudelliset haasteet ja energiahinnan nousu.

Tunnusluvut ja mittarit

	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TP 2025
Uimahallin kävijät/vuosi	5 912	6 122	6022	6276	6101 (su-pistettu au-kioloaika)
Uimahallin kustannukset/ käynti	15,21	14,69	15,11	14,33	14,66

Toiminnan painopistealueet 2025

Liikuntatoiminnan tuominen koulupäivien sisälle tai koulupäivien läheisyyteen.

Tavoitteiden toteutuminen 2025

Katso kohdasta sitovat tavoitteet.

450 Liikuntatoimi	TP 2024	TA 2025 (sis. muutokset)	TP 2025	Ero
T U L O T (ulkoiset)	-39560,00	-21000,00	-23528,15	-2528,00
M E N O T (ulkoiset)	151567,00	111458,00	108166,42	-3292,00
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	112006,00	90458,00	84638,27	-5820,00
Suunnitelmapoistot	22192,00	26300,00	26298,88	-1,00
Tulot (sisäiset)	-1725,00	-1120,00	-1701,00	-581,00
Menot (sisäiset)	31436,00	24321,00	30343,51	6023,00
TOIMINTAKATE (sisäiset)	51903,00	49501,00	54941,39	5440,00
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	163909,00	139959,00	139579,66	-380,00
Asukasluku	2 938	2 964	2927	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	55,79	47,22	47,69	

480 Kirjasto**Toiminnan kuvaus / palveluajatus**

1. **Kaikille mahdollisuus lukea** - Lukutaito on kansalaistaito. Kirjaston osaajat ja kokoelmat ovat monipuolisen lukemisen ja monilukutaidon edistämistä varten.
2. **Tukea aktiiviseen kansalaisuuteen ja hyvinvointiin** - Kirjasto opastaa tiedonlähteille ja tukee elinikäistä oppimista. Kirjasto ehkäisee syrjäytymistä
3. **Osaamista ja yhteistyötä** - Kirjastossa työskentelee osaava ja osaamistaan kehittävä henkilökunta. Kirjasto toimii valtakunnallisessa ja kansainvälisessä kirjastoverkossa. Kirjasto kehittää toimintaansa yhdessä asiakkaiden kanssa.
4. **Kaikille avoin tila** - Jokainen on tervetullut kirjastoon

Vastuhenkilö

Kirjastonjohtaja

Tehtävä

Tuottaa laadukkaita kirjastopalveluja kaikille kuntalaisille vauvasta vaariin.

Sitovia tavoitteita

1. Rutakko kirjastoverkon entistä parempi hyödyntäminen luettelointia keskittämällä. Vähentää ostopalvelujen tarvetta. (Tasapainoinen kuntatalous)
2. Nuortenosaston viihtyisyyden parantaminen, sohvien uusiminen. Kirjaston kalusteet ovat 35 vuotta sitten uuteen kirjastotaloon hankittuja ja ovat käyttöikänsä päässä. (Elinvoima ja hyvinvointi)

Toteuma

1. Luetteloinnin suhteen ei ollut mahdollista tehdä säästöjä. Ostopalveluissa on kuitenkin saatu säästöä verkkomaksamisen käyttöönotosta. Rutakko kirjastoverkon maksut kerätään lisälmen kaupungin tilille, josta ne tilitetään takaisin kunnille. Lisäksi vähentää maksuista yhteisten e-palvelujen lisenssit. Vuoden 2025 aikana kertyneillä maksuilla on pystytty maksamaan e-palvelut ja saatu palautusta 48,11 €. Lisäksi talousarvioon tilikohtaan Palvelujen osto kunnilta (5010) varattu 500 € säästy. Kokonaissäästö 548,11 €.
2. Nuortenosastolle on hankittu 6 kpl sohvia Sepon Kaluste Oy:ltä.

Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiseksi

Taloudelliset haasteet.

Tunnusluvut ja mittarit

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Tavoite 2025 Rutakko kirjastojen ka.	Tavoite lis./väh.
2933								
Lainajat	848	789	736	808	1102	1161	1004	157
Lainaus	33502	36307	37001	40074	43923	41495	43702	-2207
Käynnit	21415	23771	32249	37943	50264	46858	29653	17205

Toiminnan painopistealueet 2025

Lukutaito ja lukemisen edistäminen. Kirjastopalveluiden saavutettavuuden ja esteettömyyden lisääminen.

480 Kirjasto	TP 2024	TA 2025 (sis. muutokset)	TP 2025	Ero
T U L O T (ulkoiset)	-14238,00	-12529,00	-25076,17	-12547,00
M E N O T (ulkoiset)	250665,00	248180,00	257051,90	8872,00
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	236428,00	235651,00	231975,73	-3675,00
Suunnitelmapoistot	30864,00	2313,00	2361,67	49,00
Tulot (sisäiset)	-16130,00	-13900,00	-14197,60	-298,00
Menot (sisäiset)	48227,00	44390,00	55413,49	11023,00
TOIMINTAKATE (sisäiset)	62962,00	32803,00	43577,56	10775,00
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	299390,00	268454,00	275553,29	7099,00
Asukasluku	2 938	2 964	2927	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	101,90	90,57	94,14	

490 Kulttuuritoimi

Toiminnan kuvaus / palveluajatus

Kulttuuritoimi tuottaa, koordinoi ja kehittää monipuolisesti kulttuuripalveluja eri väestöryhmien saavutettavaksi. Tavoitteena on kuntalaisten hyvinvoinnin, paikallisen identiteetin vahvistaminen, vuorovaikutuksen sekä Rautalammin vetovoimaisuuden edistäminen.

Vastuhenkilö

Viestintä- ja kulttuurikoordinaattori Tiina Laitinen

Tehtävä

Laki kuntien kulttuuritoiminnasta (166/2019)

Kunnan tehtävänä on järjestää kulttuuritoimintaa, ja tämän tehtävän toteuttamiseksi kunnan tulee:

1. edistää kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saatavuutta ja monipuolista käyttöä;
2. luoda edellytyksiä ammattimaiselle taiteelliselle työlle ja toiminnalle;
3. edistää kulttuuria ja taidetta osana asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä paikallista ja alueellista elinvoimaa.

Kunta voi yllä mainittuja tehtäviä järjestäessään ottaa huomioon paikalliset olosuhteet ja voimavarat sekä eri väestöryhmien tarpeet.

Sitovia tavoitteita (Strategia ja hyvinvointisuunnitelma huomioiden)

1. Kulttuurikokemusten järjestäminen ja koordinoiminen eri väestöryhmien saavutettavaksi (laki)
2. Kulttuurialan vaikuttavuuden ja elinvoiman parantaminen Rautalammilla ja Pohjois-Savossa (kuntastrategia) (Pohjois-Savon kulttuuristrategia)
3. Vuorovaikutteisuuden ja osallistamisen lisääminen (hyvinvointisuunnitelma)

Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle

Työajan, tiimin ja toimintarahan riittämättömyys mm. freelancereiden ja taiteilijoiden palkkaamiseen

Kolmannen sektorin aktiivisuuden hiipuminen, mikä vaikuttaa suoraan tapahtumien ja kulttuurisisältöjen kustannuksiin, määrään, laatuun ja saavutettavuuteen

Viestimisen haasteet

Tunnusluvut ja mittarit

1. Palautekyselyt (esim. Kesätreffit, Pestuumarkkinat)
2. kävijämäärät tapahtumissa ja yhdistys-, suunnittelu- ja kuntalaisilloissa
3. tapahtumien ja näyttelyiden määrä

mittari	TP2022	TP2023	TA2024	TA2025
Omien ja kumppaneiden kanssa yhteistyössä järjestettyjen kulttuuritapahtumien määrä	12	17	17	20
taidenäyttelyiden tai vastaavien lukumäärä	7	9	9	9

Toiminnan painopistealueet 2025

1. Kulttuuri kuuluu kaikille, se lisää elinvoimaa, hyvinvointia ja työpaikkoja
2. Rautalammin Pestuumarkkinat 2025 kokonaisuuden kehittäminen edelleen (elinvoimainen tapahtuma myös tulevaisuudessa)
3. Kulttuuri ei pääty kuntarajalle, yhteistyö myös ympäristökuntien kanssa
4. Koulukonserttikonseptin kehittäminen (turvallisen konsertin ohjeet oppilaille oppilaita ja esiintyjä kuullen)

Tavoitteiden toteutuminen 2025

Pestuumarkkinoista oli avoinna palautekysely verkossa, johon saatiin 65 vastausta. Lisäksi suullista palautetta kerättiin yhdistysten illoissa sekä talkoo- ja pestuiden suunnitteluilloissa.

Kulttuuritapahtumiin osallistuminen vaihteli : Itsenäisyyspäivän juhla keräsi 75 osallistujaa ja muut konsertit sekä tapahtumat keskimäärin 20–50 henkilöä. Nostona Marita Närhen konsertti , mikä kiinnosti 63 kävijää. Matti Lohen koulun yläluokkalaisille järjestetty Sibeliuksen Akatemian Joulushow tavoitti lähes sata oppilasta ja sitä pidettiin kovasti. Yrittäjien, seurakunnan ja kunnan yhteinen uudenvuoden tapahtuma keräsi 200 osallistujaa.

Vuoden aikana järjestettiin yhteensä 53 tapahtumaa. Näistä erilaisia teemaviikkoja oli 2, koulutuksia, kuntalaisiltoja ja iltatoreja yhteensä 15. Taidenäyttelyitä toteutui 11 kappaletta, mikä ylitti tavoitteet. Omia ja yhteistyössä järjestettyjä tapahtumia oli 22, mukaan lukien Pestuumarkkinat, joiden ohjelma koostuu useista esiintymisistä ja lavaohjelmista.

Tapahtumia tarjottiin kaikenikäisille, ja yhteistyöhankkeet toivat myös maksuttomia esityksiä Rautalammin – esimerkiksi Kulttuuri Itä -hankkeen *Tilkku ja Täkki* -esitys sekä Tulikollektiivin esitys Pestuumarkkinoilla.

RAUTALAMMIN TAPAHTUMAT 2025

Kunta järjestäjänä, mahdollistajana ja mukana. Näyttely, **Luento**, keskusteluilta, teatteri, urheilu, musiikki, runous/ kirjallisuus, muu kulttuur tai juhla kulttuuritoimen järjestämät näyttelyt ja tapahtumat

1	tammikuu	Emmi-Riikka Vartiaisen taidenäyttely Nox Magica – maalaus- ja kuvataidetta	
2	14.1.	Sotekapina – aluevaalipaneeli 14.1.2025 klo 18 , mukana Tarinateatteri SisäValo	40
3	22.1	Uusien asukkaiden ilta	8
4	Helmikuu	Anja Jääskeläisen näyttely Paloja ja sanoja	
5	6.2.	KaleVauva.fi esiintyi Matti Lohen koululla	ala- ja yläluokat
6	10.2.	Yhdistystenilta	16
7	26.2.	Kalikkakasa Sarjakuvajuhlat ala- ja yläkouluisille	120
8	27.2.	Kunnanjohtajan kyselytunti tuulivoimasta	50
9	15.3.	Teatteri Sujo esitti "Keuhkot"-näytelmän	15
10	maaliskuu	Kalikkakasa sarjakuvanäyttely	
11	27.3.	Talvivedot Wanha Ratsastuskeskus	
12	24.4.	Yhteisen talkoopäivän suunnittelu	
13	25.4	Avoin vapaa-ajantoimikunta vastaan kokous	
14	25-4-3.5.	Satulateatterin esitykset	
15	27.4.	Kansallisen veteraanipäivän Sisä-Savon alueen juhla	
16	7.5.	Kunnanjohtajan kyselytunti Nesteellä	
17	9.5. -16.5.	Näyttely: Juhlivat seurakuvina -ennen ja nyt	
18	9.-10.5.	Kevät-Miikkulan praasniekka	
19	12.-23.5.	Metsäeskareiden kevätnäyttely	
20	17.5.	Koko kylän talkoopäivä	

21	25.5.	Sinua, sinua ainoastaan iskelmäkonsertti	sponsaus
22	28.5.	Tango del Norte -konsertti kirjaston kivijalka	
23	2.6.-30.6.	Sirpa Kemppaisen ja Ritva Purasen Väriduetto-näyttely	
24	3.6.	Kuntalaisilta strategiasta	
25.	11.6.	Pestuumarkkina esittely ja suunnittelu	
26	23.6.-29.6	Runon ja laulun Rautalamppi mukana tapahtumassa esim, Teatteri Tie Adalminan helmi (35)	2250
27	28.6.	Kesätreffit	350
28	28.6.	JiiPee Jetsun konsertti	150
29	1.7.-31.7	Markku Kettulan valokuvanäyttely Jäätä ja Jäkälää	
30	3.7.	Iltatori	
31	10.7.	Iltatori	
32	17.7.	Iltatori & Ehtoon iltamat Mikko Alatalo – vieraita Finnskogista	
33	24.7.	Iltatori	
34	31.7.	Iltatori	
35	4.8.-31.8	Petra Kultalahden näyttely Seurauksia	
36	9.8.	Tilkku ja Täkki – tylsyyden tuolla puolen Finnskogin leikkipuisto	25
37	27.8	Kulttuuriluotsikoulutus	
38	1.-30.9.	MIN k.z. näyttely "A NEGLECTed WALLET	
39	9.9.	Kyläkävely sienimaastoissa	
40	13.-14.9.	Rautalammin pestuumarkkinat – useita tapahtumia	ohjelma lavalla
41	13.9.	Kuuma Kollektiivi Tulikarkelot	45
42	30.9.	Tule tapaamaan OmaSavo -lähettiläitä	
43	30.9.	Yhdistysten ilta	12
44	5.-12.10	Vanhusten viikko – ohjelman koonti	
45	3.-28.11.	Oili Marski Värityskuvia -näyttely	
46	3.11.	Seeli Toivion konsertit koulu-palvelukoti-kirjaston kivijalka	kolme tapahtumaa
47	16.11.	Marita Närhi -konsertti	63
48	29.11.2025	Joulukauden avajaiset	
49		Koko kylän joulukalenteri - organisointi	
50	2.12-12.2.	Topi Ek tatuointinäyttely Itse tehty elämä	
51	6.12.	Itsenäisyyspäivän juhla	75
52	11.12.	Kuopion taidelukion Lumit esitys Suonenjoella yläkoululaisille	100
53	31.12.	Koko kylän Uudenvuodenaaton tapahtuma kaikille	200

490 Kulttuuritoimi	TP 2024	TA 2025 (sis. muutokset)	TP 2025	Ero
T U L O T (ulkoiset)	-2046,00	-1700,00	-2503,23	-803,00
M E N O T (ulkoiset)	52711,00	58798,00	55586,06	-3212,00
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	50665,00	57098,00	53082,83	-4015,00
Suunnitelmapoistot	0,00	0,00	4110,20	4110,00
Tulot (sisäiset)				
Menot (sisäiset)	6526,00	4993,00	7833,05	2840,00
TOIMINTAKATE (sisäiset)	6526,00	4993,00	11943,25	6950,00
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	57191,00	62091,00	65026,08	2935,00
Asukasluku	2 938	2 964	2927	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	19,47	20,95	22,22	

500 Teknisen toimen hallinto

Toiminnan kuvaus / palveluajatus

Teknisen toimen hallinnon vaatimat tehtävät. Pääasialliset toimet sisältävät laskutuksen, ostolaskujen käsittelyn, sopimusten hallinnan, suunnittelun, hankkeiden kilpailutuksen, henkilöstöhallinnon, tuntipalkkojen kirjauksen sekä teknisen lautakunnan kokousten valmistelun ja päätöksistä tiedottamisen. Hallinto hoitaa myös yhteistyön muihin viranomaisiin ja yhteistyökumppaneihin. Lisäksi suoritetaan kunnanhallituksen ja valtuuston tekniselle osastolle antamat kuntastrategian mukaiset muut tehtävät.

Vastuhenkilö

Tekninen johtaja

Sitovia tavoitteita

- 1.Toimintatulot (*koko osasto*) ovat vähintään talousarvion mukaiset.
- 2.Toimintamenot (*koko osasto*) ovat enintään talousarvion mukaiset.
- 3.Henkilöstön hyvinvointi ja ammattitaidon ylläpito.
- 4.Toimen kehittäminen.

Toteuma 1-12 kk

1. Toimintatulot toteutuivat yli talousarvion +61.722 € (3 018.569 €) 102 %. Ylitys muodostui muun muassa puun myynnistä, keskuskeittiöpalvelun erinomaisesta ulosmyynnistä, rakennus- ja ympäristövalvonnan lupa- ja valvontamaksuista, maapohjien vuokratuottojen kasvusta sekä Asunnonhankinta Oy:lle lisääntyneestä työpalvelujen myynnistä.
2. Toimintamenot alittui -326.611 € (3 185.344 €) 91 %. Suurimmat alittujat olivat mm. henkilöstökulut 91 % (joita saatiin laitettua EU-investointiin ja yleisesti sairastapauksia vähemmän). Aineet, tarvikkeet ja tavarat – 224.622 € (-712.944 €) 76 % (vesi, sähkö, polttoaineet, elintarvikkeet)
3. Kehityskeskustelujen tulosten perusteella henkilöstön osaaminen on hyvällä tasolla, mutta kuormittumista koetaan. Työtaakka kasvoi merkittävästi kesästä lähtien vuoden loppua kohti, mikä lisäsi koettua kuormitusta.
4. Työn tehostamisprojektin käynnistämistä selvitettiin, mutta päätöselin ei hyväksynyt osallistumista. Lisäksi uusia kehitysideoita pyrittiin edistämään, mutta käytettävissä olevat resurssit eivät riittäneet. Lisääntyneen työkuorman alla, pyrittiin selviytymään arjen perusasioista.

Tunnusluvut ja mittarit

Hallinto, tekninen lautakunta	Toimenpiteet	Mittari	Tavoite	TA2025	TOT2025
Välitilinpäätös (kolmannes) vs. TA	Talouden seuranta	TA:n mukana pysyminen	Yli/alle 30 %		89 %
	Toimenpiteet	Mittari	Tavoite	2023	2025 (N=8)
Hyvinvoiva henkilöstö.	Toimintatapojen kehittäminen/ työtaakan kontrollointi.	Henkilöstöky selyyn vastaaminen	80 %	68 %	33 %

500 Hallinto	TP 2024	TA 2025 (sis. muutokset)	TP 2025	Ero
T U L O T (ulkoiset)	-57856,00	-45000,00	-54661,44	-9661,00
M E N O T (ulkoiset)	165543,00	161307,00	145465,27	-15842,00
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	107687,00	116307,00	90803,83	-25503,00
Suunnitelmapoistot				
Tulot (sisäiset)				
Menot (sisäiset)	60043,00	63843,00	84280,64	20438,00
TOIMINTAKATE (sisäiset)	60043,00	63843,00	84280,64	20438,00
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	167730,00	180150,00	175084,47	-5066,00
Asukasluku	2 938	2 964	2927	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	57,09	60,78	59,82	

510 Jätehuolto**Toiminnan kuvaus / palveluajatus**

Jätelautakuntayhteistyö sekä Jätekkon kuntien yhteinen neuvottelukunta. Jätekkko Oy:n sekä Savo-Pielisen jätelautakunnan kokoukset. Hyötyjätteenkerääjien mm. RINKI Oy:n ja Paperinkeräys Oy:n kanssa yhteistyö.

Vastuhenkilö

Tekninen johtaja

Sitovia tavoitteita

Seurataan jätelautakunnan päätöksiä ja otetaan osaa jätehuollon kehittämiseen kunnan alueella. Toteutetaan yhteistyökumppanien kanssa vähintään jätelautakunnan määrittelemän palvelutasopäätöksen mukainen jätehuolto kunnan alueella, jossa on määritelty seuraavat:

1. Kuinka Jätekkko toteuttaa jätteiden kuljetuspalvelut, sekajätteen aluekeräys-pisteet ja Rinki-ekopisteitä täydentävät ekopisteet.
2. Palvelutaso lajitteluasemille, vaarallisten jätteiden vastaanotolle sekä isokokoisten jätteiden ja isojen jäte-erien noutopalveluille.
3. Jätekkon toteuttama palveluneuvonta ja viestintä sekä jätehuoltoviranomaisen eli Savo-Pielisen jätelautakunnan tarjoamat viranomaispalvelut.

Toteuma 1-12 kk:

1. Palvelu toiminut hyvin.
2. Palvelu toiminut hyvin ja riittävästi. Rinki-ekopisteen toiminnassa oli haasteita loppu vuoden puoliskolla.
3. Toteutunut riittävästi.

Tunnusluvut ja mittarit

Jätehuolto	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Kiinteistöjen liittymisaste jätehuoltoon %	95	98	98	98	98
Jäteaseman käyttäjien lkm	1 315	1 279	1 098	1 410	1 275

510 Jätehuolto	TP 2024	TA 2025 (sis. muutokset)	TP 2025	Ero
T U L O T (ulkoiset)	-3,00	-500,00	-5516,77	-5017,00
M E N O T (ulkoiset)	1933,00	7000,00	0,00	-7000,00
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	1930,00	6500,00	-5516,77	-12017,00
Suunnitelmapoistot	896,00	896,00	1302,22	406,00
Tulot (sisäiset)				
Menot (sisäiset)	436,00	565,00	329,00	-236,00
TOIMINTAKATE (sisäiset)	1332,00	1461,00	1631,22	170,00
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	3262,00	7961,00	-3885,55	-11847,00
Asukasluku	2 938	2 964	2927	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	1,11	2,69	-1,33	

520 Vesihuolto**Toiminnan kuvaus / palveluajatus**

Vesihuoltolaitoksen toiminnan ylläpito ja suunniteltujen vesihuoltoinvestointien toteuttaminen. Toimiva vesihuolto on olennainen osa terveellistä ja turvallista elinympäristöä.

Vastuhenkilö

Tekninen johtaja

Sitovia tavoitteita

1. Häiriötön vesi- ja viemärlaitoksen toiminta. Tuotetaan asiakkaille kustannustehokasta vesihuoltoa. Pidetään vesi- ja viemäriverkosto toimintakunnossa.
2. Raakavesi- ja verkostovesinäytteiden otto tarkkailuohjelman mukaisesti.
3. Käsitellyn jätevesilietteen ohjaaminen hyötykäyttöön.
4. Vesihuollon kehittämissuunnitelman aikataulutus- ja toteutussuunnitelma.
5. Taksojen saattaminen ajantasolle ja varautuminen tuleviin investointeihin.
6. Varautuminen vedenjakelukatkoksiin

Toteuma 1-12 kk:

1. Toteutui, viemäreitä huuhdeltiin ja sakoja tyhjenneltiin, viranomaistarkastuksilta puhtaat paperit. Yksi (1) vesijohdon poikkimeno, muttei aiheutunut merkittävää häiriötä.
2. Toteutunut, näytteet puhtaita.
3. Toteutunut, Gasumille biokaasun tekoon.
4. Valmisteilla, jätevedenpuhdistamon kokonaisvaltainen kuntotarkastus saatiin suoritettua syksyllä, jonka johdosta tehtiin puhdistamolla toimenpiteitä sekä hankintoja. Toimet jatkuvat seuraavina vuosina.
5. Toteutunut, aloitettu talous- ja toimintasuunnitelman laadinta.
6. Toteutunut, tarvikkeet ja toimenpiteet pidetty kunnossa.

Yleisenä huomiona voidaan todeta, että veden käytössä on siirrytty aiempaa säästävää toimintatapaan, minkä seurauksena vettä myytiin vähemmän kuin vuonna 2024. Toimintatuotot toteutuivat 95 % (534.644 €) ja toimintakulut 99 % (435.084 €), jolloin toimintakate oli 82 %. Vesilaitoksen poistojen jälkeen (-144 339 €, 125 %) tilikauden tulos oli -62 319 €.

Tunnusluvut ja mittarit

Vesihuolto	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Verkostoon pumpattu vesi m ³	144 617	150 790	186 399	150 500	164 887
Käsitelty jätevesimäärä m ³	151 342	180 308	172 528	180 500	143 570
Tilikauden ylijäämä (-alijäämä) €	48 509 €	24 136 €	-10 463 €	17 186 €	-62 319 €
Vesihuollon toimintahäiriöt kpl			0	0	0

520 Vesihuolto	TP 2024	TA 2025 (sis. muutokset)	TP 2025	Ero
T U L O T (ulkoiset)	-474460,00	-515000,00	-486483,43	28517,00
M E N O T (ulkoiset)	379503,00	422689,00	417907,45	-4781,00
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	-94957,00	-92311,00	-68575,98	23735,00
Suunnitelmapoistot	118454,00	115198,00	144339,29	29141,00
Tulot (sisäiset)	-48900,00	-45248,00	-48160,88	-2913,00
Menot (sisäiset)	35866,00	15836,00	34717,05	18881,00
TOIMINTAKATE (sisäiset)	105420,00	85786,00	130895,46	45109,00
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	10463,00	-6525,00	62319,48	68845,00
Asukasluku	2 938	2 964	2927	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	3,56	-2,20	21,29	

540 Kiinteistöt**Toiminnan kuvaus / palveluajatus**

Kiinteistöjen kunnossapidon suunnittelu ja rakennuttaminen. Korjauksissa keskitytään mm. vuokrahuoneistojen saneeraukseen sekä kunnan muiden hallintokuntien tilojen ylläpitoon liittyviin korjauksiin ja saneerauksiin. Maa- ja metsätilojen taloudellinen hoito ja puunmyynti. Kunnalle tuottoja tuova tonttipolitiikka. Tuki-, huolto- ja teknisten palveluiden tuloksellisuus, tehokkuus ja ohjaus näkyvät onnistuessaan siten, että sisäiset- ja ulkoiset vuokrat kattavat kiinteistöistä aiheutuneet kustannukset ja investoinneista tulevat poistot.

Vastuuhenkilö

Tekninen johtaja, Alue- ja kiinteistöpäällikkö

Sitovia tavoitteita

1. Kiinteistöhoitoon mitoituksen mukainen kiinteistöhoito ja kunnossapito.
2. Metsänhoitosuunnitelman toteuttaminen.
3. Energian ja kustannuksien säästö

Toteuma 1- 12 kk:

1. Toteutui kiinteistöhoitajissa, puhtaanapidon tuurausasiat järjestyivät hyvin muuttamalla pitkällä määräaikaosuudella.
2. Toteutui, metsiä hoidettiin suunnitelman mukaisesti.
3. Lämpöenergia TA25 oli liian alhainen tavoite. Kasvoi 443 Mwh vrt. 2024. Kustannusvaikutus -180.181 € 109 %.
Sähkön kulutus alitti tavoitteen. -123.195 € 74 %. Kustannusten alituksessa korostui sähkönhinnan alentuma ja vähäisempi kulutus.

Tunnusluvut ja mittarit

Kiinteistöt	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Lämpöenergian kulutus, MWh	4 109	3 877	3 940	3 000	4 383
Sähkön kulutus, MWh		1 760	2 431	1 700	1 665
Puun myynti, m ³	4 132	2 476	1 853	4 000	4 115
Tonttien myynti, kpl	3	3	4	2	2

540 Kiinteistöt	TP 2024	TA 2025 (sis. muutokset)	TP 2025	Ero
T U L O T (ulkoiset)	-1110129,00	-1501237,00	-1439373,80	61863,00
M E N O T (ulkoiset)	1315655,00	1547522,00	1368393,80	-179128,00
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	205526,00	46285,00	-70980,00	-117265,00
Suunnitelmapoistot	179784,00	212576,00	307364,81	94789,00
Tulot (sisäiset)	-478993,00	-453906,00	-482116,62	-28211,00
Menot (sisäiset)	43521,00	42120,00	40343,05	-1777,00
TOIMINTAKATE (sisäiset)	-255689,00	-199210,00	-134408,76	64801,00
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-50163,00	-152926,00	-205388,76	-52463,00
Asukasluku	2 938	2 964	2927	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	-17,07	-51,59	-70,17	

545 Ravintokeskus**Toiminnan kuvaus / palveluajatus**

Ruokapalveluiden tuottaminen koulujen oppilaille, varhaiskasvatuksen asiakkaille sekä mahdollisten yksityisten palvelukotien tarpeisiin.

Vastuhenkilö

Ruokapalveluiden toimihenkilöt, tekninen johtaja

Sitovia tavoitteita

1. Terveyttä edistävien ruokavalintojen lisääminen ruokakasvatuksen keinoin koulu-ruokailussa. Mittarina kouluruokailukysely toteutetaan puolivuositain.
2. Kouluruokailun kiinnostuksen lisääminen osallistamalla oppilaat palvelun kehittämiseen. Mittarina kysely oppilaille, toimintakerrat sekä kouluterveyskysely.
3. Hävikkiruuan pienentäminen.

Toteuma 1-12 kk:**Tunnusluvut ja mittarit**

1. Järjestettiin kasvisruokakysely, ja tulosten käsittelyä sekä ruokien valintaa ruokalis-toille jatketaan.
2. Ruokaraadin toiminta käynnistettiin, mikä mahdollisti oppilaiden osallistumisen palvelujen kehittämiseen ja toiveruokien esiin tuomiseen.
3. Ulosmyyntiä saatiin kasvatettua, jonka johdosta ulosmyynnin tulos parani.

Ateriat:	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Koulutoimi kpl	101 126	100 450	85 910	100 000	103 105
Ulosmyynti (ateriat, tapahtumat ym) kpl	9 027	7 104	7 561	3 780	9 272
Ulosmyynnin tulot €	55 308 €	60 167 €	31 040 €	5 500 €	53 227 €

545 Ravintokeskus	TP 2024	TA 2025	TP 2025	Ero
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)	-31040,00	-5500,00	-53226,71	-47727,00
M E N O T (ulkoiset)	321143,00	357005,00	311580,65	-45425,00
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	290103,00	351505,00	258353,94	-93151,00
Suunnitelmapoistot	18541,00	18541,00	18541,33	0,00
Tulot (sisäiset)	-252941,00	-263056,00	-273136,19	-10080,00
Menot (sisäiset)	5620,00	5040,00	5655,30	615,00
TOIMINTAKATE (sisäiset)	-228780,00	-239475,00	-248939,56	-9465,00
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	61322,00	112030,00	9414,38	-102616,00
Asukasluku	2 938	2 964	2927	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	20,87	37,80	3,22	

550 Varikko

Toiminnan kuvaus / palveluajatus Kunnan kuljetuksiin ja mm. alueiden, teiden ja rakennusten kunnossapitoon liittyvän kaluston kunnossapito.																								
Vastuuhenkilö Tekninen johtaja, Alue- ja kiinteistöpäällikkö.																								
Sitovia tavoitteita <ol style="list-style-type: none"> 1. Työkoneet ja kalusto pidetään kunnossa. 2. Kunnan kuljetukset ja kunnossapidot koskien yleisiä alueita, vesihuoltoa, teiden ja katujen kunnossapitoa, pyritään hoitamaan pääasiassa omalla kalustolla. 3. Kustannustehokkuus, palvelumaksujen tarkastus.																								
Toteuma 1-12 kk: <ol style="list-style-type: none"> 1. Kalustoa korjattiin ja huollettiin. Ulkoliikuntapaikkojen hoitokalustoa hankittiin. 2. Suurimmalta osin toteutettiin omalla kalustolla. Mm. auruksissa ja hiekoituksissa käytettiin ostopalveluita. 3. Hinnat tarkistettiin.																								
Tunnusluvut ja mittarit																								
<table border="1"><thead><tr><th>Varikko</th><th>TP 2022</th><th>TP 2023</th><th>TP 2024</th><th>TA 2025</th><th>TP 2025</th></tr></thead><tbody><tr><td>Toimintatuotot (ulkoiset & sisäiset)</td><td>55 267 €</td><td>53 752 €</td><td>54 809 €</td><td>59 572 €</td><td>55 325 €</td></tr><tr><td>Toimintakulut</td><td>-133 723 €</td><td>-147 963 €</td><td>-146 249</td><td>-175 435 €</td><td>-155 442 €</td></tr><tr><td>Tulos € (sis. poistot)</td><td>-95 009 €</td><td>-107 034 €</td><td>-101 823</td><td>-128 423 €</td><td>-112 676 €</td></tr></tbody></table>	Varikko	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025	Toimintatuotot (ulkoiset & sisäiset)	55 267 €	53 752 €	54 809 €	59 572 €	55 325 €	Toimintakulut	-133 723 €	-147 963 €	-146 249	-175 435 €	-155 442 €	Tulos € (sis. poistot)	-95 009 €	-107 034 €	-101 823	-128 423 €	-112 676 €
Varikko	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025																			
Toimintatuotot (ulkoiset & sisäiset)	55 267 €	53 752 €	54 809 €	59 572 €	55 325 €																			
Toimintakulut	-133 723 €	-147 963 €	-146 249	-175 435 €	-155 442 €																			
Tulos € (sis. poistot)	-95 009 €	-107 034 €	-101 823	-128 423 €	-112 676 €																			

550 Varikko	TP 2024	TA 2025	TP 2025	Ero
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)	-19187,00	-18200,00	-21350,30	-3150,00
M E N O T (ulkoiset)	146882,00	172344,00	152302,97	-20041,00
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	127695,00	154144,00	130952,67	-23192,00
Suunnitelmapoistot	12990,00	12560,00	12558,59	-1,00
Tulot (sisäiset)	-37626,00	-41372,00	-33974,45	7398,00
Menot (sisäiset)	3280,00	3091,00	3139,36	48,00
TOIMINTAKATE (sisäiset)	-21356,00	-25721,00	-18276,50	7445,00
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	106339,00	128423,00	112676,17	-15747,00
Asukasluku	2 938	2 964	2927	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	36,19	43,33	38,50	

560 Liikenneväylät**Toiminnan kuvaus / palveluajatus**

Liikenneväylien kunnossapito ja rakentaminen. Kunnossapidon kilpailutus sekä laadun seuranta. Opastuksen ylläpito ja täydentäminen. Osoitejärjestelmän ylläpito. Terveellisen, viihtyisän ja turvallisen elinympäristön edistäminen sekä ennaltaehkäisevä työ näkyy mm. ajonopeuksien pienenemisenä. Tällöin asukkaat uskaltavat liikkua kirkonkylällä jalan ja pyörällä sekä turvallisuus ja viihtyvyys paranevat.

Vastuuhenkilö

Tekninen johtaja, Alue- ja kiinteistöpäällikkö

Sitovia tavoitteita

1. Teissä ja päällysteissä ei liikenneturvallisuutta vaarantavia puutteita.
2. Riittävä opastus.
3. Valaistuksen huollot ajoittain sekä kaapeloinnin muutokset. Liikenneturvallisuuden parantaminen.

Toteuma 1-12 kk:

1. Toteumalla 1–12/kk havaitut ja tietoon saadut viat ja puutteet korjattiin.
2. Liikenneturvallisuutta parannettiin lisäämällä liikennemerkkejä ja valvomalla ajonopeuksia.
3. Risteys- ja katualueilta poistettiin näkymäesteitä.
Syksyn pimeyteen varauduttiin tarkistamalla katuvalojen toiminta sekä raivaamalla oksia valaisimien tieltä.

Yleistä:

Syksyllä ELY-keskuksen kehotuksesta suljettiin Kerkonkosken sataman polttoaineen myyntipiste. Toimintatuotot toteutuivat 74 % talousarviosta, ollen 26.617 €. Toimintakulut toteutuivat 76 % ollen -175.617 €. Poistojen jälkeen tulokseksi tuli -248.615 € 84 %.

Tunnusluvut ja mittarit

Liikenneväylät	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Avustetut yksityistiet km	237	235	239	239	273
Avustetut yksityistiet €	41 829 €	39 964 €	39 965 €	40 000 €	39 863 €

560 Liikenneväylät	TP 2024	TA 2025 (sis. muutokset)	TP 2025	Ero
T U L O T (ulkoiset)	-42511,00	-43628,00	-33997,79	9630,00
M E N O T (ulkoiset)	169780,00	208777,00	161346,02	-47431,00
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	127270,00	165149,00	127348,23	-37801,00
Suunnitelmapoistot	135194,00	106999,00	106995,17	-4,00
Tulot (sisäiset)				
Menot (sisäiset)	13083,00	22887,00	14271,44	-8616,00
TOIMINTAKATE (sisäiset)	148277,00	129886,00	121266,61	-8619,00
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	275547,00	295035,00	248614,84	-46420,00
Asukasluku	2 938	2 964	2927	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	93,79	99,54	84,94	

570 Maankäytön suunnittelu**Toiminnan kuvaus / palveluajatus**

Joustava pienten kaavamuutosten valmistelu. Toimiva kaavoitusyhteistyö viranomaisten ja maanomistajien kanssa. Terveellisen, viihtyisän ja turvallisen elinympäristön edistäminen.

Vastuhenkilö

Tekninen johtaja

Sitovia tavoitteita

1. Kaavoitustilanteen tarkastelu ja kehittäminen.
2. Pienten kaavamuutosten nopea käsittely.

Toteuma 1-12 kk:

1. Toteumalla 1–12/kk kaavoitustöitä on ollut käynnissä sekä kunnalla että yksityisillä toimijoilla.
2. Määräysten mukaisissa käsittelyissä on edetty suunnitellusti. Yksi (1) yksityisen toimijan kaava sai lainvoiman.
Yleistä:
Toholahden teollisuusalueen asemakaavan mukaisen tiestön toteutus saatiin valmiiksi ja alueen teollisuustonttien rakentaminen aloitettiin.

Tunnusluvut ja mittarit

Maankäytön suunnittelu	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Valmistuneiden kaavojen määrä	1	-	1	1	1
Kaavoituksen käynnistämiset		-	2	1	1

570 Maankäytön suunnittelu	TP 2024	TA 2025	TP 2025	Ero
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)	-743,00	0,00	0,00	0,00
M E N O T (ulkoiset)	44054,00	49546,00	52902,25	3356,00
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	43311,00	49546,00	52902,25	3356,00
Suunnitelmapoistot	0,00	0,00	117394,18	117394,00
Tulot (sisäiset)				
Menot (sisäiset)	427,00	429,00	404,07	-25,00
TOIMINTAKATE (sisäiset)	427,00	429,00	117798,25	117369,00
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	43738,00	49975,00	170700,50	120725,00
Asukasluku	2 938	2 964	2927	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	14,89	16,86	58,32	

580 Ympäristönsuojelu**Toiminnan kuvaus / palveluajatus**

Ympäristönsuojelua koskevat luvat ja niiden valvonta sekä neuvonta ja ohjeistus. Luonnonympäristön suojeleminen, ihmisen hyvinvoinnin turvaaminen sekä kestävän kehityksen edistäminen.

Vastuhenkilö

Ympäristötarkastaja, Tekninen johtaja

Sitovia tavoitteita

1. Lupien käsittelyajan minimoiminen (käsittelyaika < 90 pv).
2. Voimassa olevien maa-aineslupien vuositarkastusten ajan tasalle saattaminen.
3. Vieraslajien leviämisen ehkäisemiseksi tehtävien toimenpiteiden suunnittelu.
4. Pohjavesialueella olevien kiinteistöjen jätevesijärjestelmien kartoitus.

Toteuma 1-12 kk:

1. Toteutunut.
2. Toteutunut, mutta tarvittavia lupakäsittelyjä ei ole vielä saapunut vireille.
3. Toteutunut, vieraslajisovellusta hyödynnettiin kuntalaisten aktivoimiseen torjunnassa.
4. Käynnistymässä.

Toimintatuotot toteutuivat 110 % ollen 4.304 €. Toimintakulut toteutuivat -300.345 €. Suurimpana kulueränä on Ympäristöterveyden ostopalvelu -242.657 €.

Tilikauden tulos -296.041 € 95 %

Tunnusluvut ja mittarit

Ympäristönsuojelu	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Luvat	3	2	4	3	2
Valvontasuunnitelmien mukaiset määräaikaistarkastukset			18	15	13

580 Ympäristönsuojelu	TP 2024	TA 2025	TP 2025	Ero
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)	-7265,00	-3900,00	-4304,00	-404,00
M E N O T (ulkoiset)	298456,00	312600,00	294294,73	-18305,00
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	291191,00	308700,00	289990,73	-18709,00
Suunnitelmapoistot				
Tulot (sisäiset)				
Menot (sisäiset)	3764,00	4269,00	5018,74	750,00
TOIMINTAKATE (sisäiset)	3764,00	4269,00	5018,74	750,00
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	294954,00	312969,00	295009,47	-17959,00
Asukasluku	2 938	2 964	2927	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	100,39	105,59	100,79	

590 Rakennusvalvonta					
Toiminnan kuvaus / palveluajatus Asiantunteva rakentamisen neuvonta ja ohjeistus.					
Vastuhenkilö Rakennustarkastaja, tekninen johtaja					
Sitovia tavoitteita <ol style="list-style-type: none"> Lupien käsittelyaika enintään 14 arkipäivää. Katselmusten määrä n. 100 kpl. 					
Toteuma 1-12 kk: <ol style="list-style-type: none"> Ei toteutunut → puutteellisia lupahakemuksia suurin osa sekä lakimuutoksen jälkeinen asiakaspalvelutyö on lisääntynyt huomattavasti. Katselmuksia 90 kpl. <p>Toimintatuotot toteutuivat 151 % ollen 30.657 €. Toimintamenot toteutuivat 88 % ollen -99.690 €. Tilikauden tulokseksi tuli -69.033 € 74%.</p>					
Tunnusluvut ja mittarit					
Rakennusvalvonta tunnusluvut	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Kaikki myönnetty luvat	80	72	76	40	59
Rakennuslupien määrä. Vuodesta 2025--> Rakentamislupa (sisältää kaiken luvanvaraisen rakentamisen).	29	22	26	20	35
Poikkeamisluvat					9
Tuotot €	33 098 €	17 101 €	28 639 €	20 300 €	30 657 €

590 Rakennusvalvonta	TP 2024	TA 2025	TP 2025	Ero
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)	-28639,00	-20300,00	-30656,83	-10357,00
M E N O T (ulkoiset)	92348,00	109736,00	93745,23	-15991,00
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	63709,00	89436,00	63088,40	-26348,00
Suunnitelmapoistot				
Tulot (sisäiset)				
Menot (sisäiset)	2820,00	4129,00	3879,54	-249,00
TOIMINTAKATE (sisäiset)	2820,00	4129,00	3879,54	-249,00
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	66529,00	93565,00	66967,94	-26597,00
Asukasluku	2 938	2 964	2927	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	22,64	31,57	22,88	

2.2. Tytär- ja osakkuusyhtiöiden toiminnalliset tulokset vuonna 2025 Rautalammin kunnan Asunnonhankinta Oy

Rautalammin kunnan Asunnonhankinta Oy (0931047-8) on perustettu vuonna 1993 ja sen toimialana on Asuntojen vuokraus. Rautalammin kunta omistaa Rautalammin kunnan Asunnonhankinta Oy:n osakkeista 100 %. Yhtiön fuusioitiin 2018 Kiinteistö Oy Rautalammin Haka.

Tavoitteet vuosiksi 2025-2027:

1. Yhtiö laatii ja päivittää yhtiön tarkan ja aikataulutetun kehittämissuunnitelman vuosille 2025 – 2027 ja alkaa toteuttaa Valtiokonttorin hyväksymää Asunnonhankinta OY:n talouden tasapainottamisohjelmaa.
2. Yhtiö toteuttaa suunnitteluvuosien 2025-2027 aikana peruskorjauksia asuinhuoneistoissa ja panostaa asuinalueiden yleiseen viihtyvyyteen. Tulevista korjauksista ja viihtyvyyden parantamistoimista laaditaan aikataulu tammikuussa 2025.
3. Kunnan tiedonsaantia ja yhteistyötä tiivistetään ja toimitusjohtaja raportoi yhtiön tilanteesta kunnanvaltuustolle kolmannesvuosittain.
4. Yhtiö toteuttaa uudisrakentamista kunnan ohjeistamalla tavalla.
5. Yhtiö kartoittaa toimintaansa sisältävät riskit ja suunnittelee niihin varautumisen.

Toteuma

1. Yhtiössä laadittiin kiinteistöstrategia, jonka toteuttaminen käynnistettiin taloudellisten resurssien asettamissa rajoissa. Talouden tasapainotustyö on otettu jatkuvaan käyttöön.
2. Yhtiö toteutti suunnitelmallisesti huoneistoremontteja sekä suoritti lisäksi yksittäisiä, äkillisistä tarpeista aiheutuneita pinta- ja kuivatusremontteja. Kesäkaudella toteutettiin lisäksi aitojen uusimista ja maalausta sekä muita ulkoalueiden kunnostus- ja siistimistöimenpiteitä.
3. Toimitusjohtaja antoi kunnanhallitukselle ja valtuuston iltakouluille katsauksen yhtiön tilanteesta.
4. Asumisen uudet tuulet- hankkeen kautta Asunnonhankinta Oy on saanut luonnoskuvat uusista rivitaloista, rakentamispäätöksen odotetaan tapahtuvan vuoden 2026 aikana.
5. Yhtiössä arvioitiin toimintaan liittyviä riskejä, ja toimitusjohtaja teki päätöksen talouden tasapainottamissuunnitelman laatimisesta.

Kiinteistö Oy Oikarilan teollisuushallit

Kunta omistaa Kiinteistö Oy Oikarilan Teollisuushallit -yhtiön osakkeista 100 %. Yhtiö omistaa kaksi teollisuushallia, joiden kokonaispinta-ala on noin 2.300 m². Hallit on vuokrattu lunastusehdoilla vuokrasopimuksilla, joiden mukaisesti hallien omistus siirtyy 12 vuoden vuokra-ajan päättyessä vuokralaisille.

Tavoitteet vuosille 2025–2027

1. Yhtiö kartoittaa sopimuksiin ja toimintaansa sisältävät riskit ja suunnittelee niihin varautumisen.
2. Kunnan tiedonsaantia ja yhteistyötä tiivistetään ja toimitusjohtaja raportoi yhtiön tilanteesta kunnanvaltuustolle kolmannesvuosittain.
3. Kiinteistö Oy Oikarilan teollisuushalleihin fuusioidaan Rautalammin kehitys.
4. Yhtiö päivittää yhtiöjärjestyksen vastamaan nykyistä toimintaa.

Toteuma

1. Yhtiö kartoittaa sopimuksiin ja toimintaansa sisältyvät riskit ja suunnittelee niihin varautumisen. (kuntastrategian painopiste: tasapainoinen kuntatalous) ei toteutunut
2. Yhtiön lainat järjestellään vastaamaan lunastusehtoisten vuokrasopimusten takaisinmaksurytmiä. (kuntastrategian painopiste: tasapainoinen kuntatalous) Kunnan tiedonsaantia ja yhteistyötä tiivistetään ja toimitusjohtaja raportoi yhtiön tilanteesta kunnanvaltuustolle kolmannesvuosittain. (kuntastrategian painopiste: viestintä ja vuorovaikutteisuus) Toteutui
3. Kiinteistö Oy Oikarilan teollisuushalleihin fuusioidaan Rautalammin kehitys. (kuntastrategian painopiste: elinvoima ja hyvinvointi ja tasapainoinen kuntatalous) ei toteutunut
4. Yhtiö päivittää yhtiöjärjestyksen vastaamaan nykyistä toimintaa. (kuntastrategian painopiste: elinvoima ja hyvinvointi) ei toteutunut

Rautalammin Kehitys Oy

Rautalammin kunta omistaa yhtiöstä 100 %. Yhtiön toimiala on ollut parantaa ja kehittää rautalampilaisten teollisuus- ja palvelu-yritysten ja maatalouden liitännäis- ja sen sivuelinkeinojen toimintaedellytyksiä tekemällä vieraanpääoman ehtoisia sijoituksia, antamalla takauksia sekä palvelemalla yrityksiä liiketaloudellisella ja teknisellä asiantuntemuksella. Yhtiön osakepääoma on 40.000 euroa.

Tavoitteet vuodeksi 2025-2027:

1. Yhtiön fuusio viedään loppuun vuoden 2025 aikana.

Toteuma

1. Yhtiön fuusio viedään loppuun vuoden 2025 aikana. Ei toteutunut

Tavoitteet olivat asetettu vuosille 2025-2027 ja ne toteutuivat vasta osittain. Yhtiöiden Kiinteistö Oy Oikarilan Teollisuushallit ja Rautalammin Kehitys Oy:n hallitukset vaihtuivat kesken toimintavuotta millä oli vaikutusta asioiden etenemiseen.

Vuoden aikana omistajaohjausta on tehostettu. Tytäryhtiöiden raportointi on ollut ajantasaisista, läpinäkyvää ja kunnan päätöksenteon kannalta riittävää. Kunnan ja yhtiöiden välistä tiedonkulkua on kehitetty, jotta konsernikokonaisuuden ohjaus ja seuranta paranisi. Vuoden 2025 aikana painottui ennakoiva valmistelu tuleviin muutoksiin. Tytäryhtiöiden toimintaympäristön muutoksia, talouden kehitystä ja mahdollisia järjestelytarpeita tutkittiin aktiivisesti, jotta kunta pystyisi tekemään päätöksiä mahdollisista muutoksista ajoissa ja hallitusti.

Tytäryhtiöiden keskeisenä tavoitteena oli talouden tasapaino ja talouden ennakoitava hoitaminen. Yhtiöiden tuli toimia siten, etteivät ne aiheuta kunnalle hallitsemattomia taloudellisia riskejä. Investoinnit, lainanotto ja sopimusvastuut oli arvioitava kokonaisvaikutusten näkökulmasta osana konsernia.

Tiinari

Rautalammin kunta omistaa As Oy Tiinarin osakkeista 13 268 osaketta, 100 %. Yhtiöllä toimii hallitus ja kunnan edustajat on valittu yhtiökokoukseen

Tavoitteet vuosiksi 2025–2027

1.Yhtiössä tehdään normaaleja vuosikorjauksia.

Toteuma:

1.Korjauksia tehtiin: kuivien tilojen lattiat uusittiin sekä seinät maalattiin

As Oy Lupsakas

As Oy Lupsakkaan osakemäärä on 15 000 kappaletta. Kunta omistaa 4 505 kappaletta eli 30 %, kaksi huoneistoa.

Tavoitteet vuosiksi 2025–2027

1.Yhtiössä toteutetaan normaaleja vuosikorjauksia vuosina 2022–2024.

Toteuma

1.Ei korjauksia vuonna 2025.

As Oy Rautalammin Kuusitie 3

Rautalammin kunta omistaa As Oy Rautalammin Kuusitie 3:ssa yhden huoneiston. Kunta vuokraa yhtä huoneistoa ulkopuolisille.

Tavoitteet vuosiksi 2025–2027

1.Huoneiston omistuksesta pyritään luopumaan

Toteuma:

1.Ei edennyt.

Kiinteistö Oy Rautalammin Virastotalo

Rautalammin kunta omistaa Kiinteistö Oy Rautalammin Virastotalossa olevan kunnan johtokeskuksen. Rautalammin kunta omisti kiinteistöyhtiöstä 23 % osakekannasta 31.12.2011. Uusien ohjeiden mukaan kunnan johtokeskus ei välttämättä vaadi kunnalta erityistiloja poikkeus- ja kriisiolojen johtamista varten, vaan johtokeskus voidaan järjestää normaaliajan tiloihin ts. kunnanvirastoon. Rautalammin kunta omistaa Rautalammin virastotalosta toimisto- ja varastotiloja.

Tavoitteet vuosiksi 2025–2027

1.Kunta joutuu luopumaan nykyisestä johtokeskuksesta ja toteuttaa johtokeskustilat kunnanviraston yhteyteen alakertaan poikkeus- ja kriisiaikojen johtamista varten.

Toteuma

1.Kiinteistön omistaja vaihtui. Kunta vuokrasi johtokeskuksen tilat Kiinteistö Oy Rautalammin virastotalosta.

As Oy Rautalammin Lassilanpolku

Kunnan tämänhetkinen omistusosuus asunto-osakeyhtiöstä on 33,77%. (153 osaketta/440 osakkeesta)

Kunta omistaa asuntoyhtiöstä kolme osakehuoneistoa, huoneistot on vuokrattu.

Tavoitteet vuosiksi 2025–2027

1. Huoneistojen vuokrauksessa onnistuminen ja huoneistojen myynnin toteuttaminen

Toteuma

1. Huoneistot vuokrattu, myynti ei toteutunut.

Kehitysyhtiö SavoGrow Oy

Kehitysyhtiö SavoGrow Oy on elinkeino- ja elinvoimayhtiö, joka auttaa Keiteleeseen, Pielaveden, Rautalammin, Suonenjoen, Tervon ja Vesannon yrityksiä kasvuun. Vesannon Rautalammin kunta omistaa Savogrow Oy:stä 15,51%.

Tavoitteet 2025–2027

1. Yhtiö raportoi kunnanhallitukselle yhtiön tavoitteiden toteutumisesta ja erityisesti rautalampilaisiin yrityksiin kohdistuneista toimenpiteistä.

2. Yhteistyötä ja vuorovaikutusta kunnan ja yhtiön välillä kehitetään erityisesti elinvoimatyön ja kuntakehittämisen osalta.

3. Savogrown strategian päivitys käynnistyy ja sen yhteydessä on syytä päivittää myös osakassopimus.

Toteuma

1. Toteutui, yhtiö raportoi kunnanhallitukselle ja myös valtuustolle

2. Yhteistyö on ja vuorovaikutus on ollut säännöllistä.

3. Kunta osallistui Savogrown strategian päivitykseen.

Istekki Oy

Istekki Oy on perustettu v.2006 ja se on noin 600 työntekijän informaatio- sekä terveyden ja hyvinvoinnin teknologian asiantuntijaorganisaatio. Yhtiön pääkonttori sijaitsee Kuopiossa ja toimipisteet löytyvät myös Jyväskylästä ja Tampereelta.

Rautalammin kunta omistaa Istekki Oy:stä viisi (5) A-sarjan osaketta.

Tavoitteet 2025–2027

1. Yhtiön asiantuntemusta hyödynnetään tarpeen mukaan.

Toteuma

1. Toteutui, kunta osti asianhallintapalvelut Istekki Oy:n kautta.

Sansia Oy

Sansia Oy on vuonna 2011 perustettu julkisomisteinen palveluyhtiö. Syyskuun 2018 puoli-
väliin saakka yhtiö tunnettiin IS-Hankinnan nimellä. Yritys tarjoaa hankinta- ja sopimushal-
linnan palveluita, hankintakoulutusta ja kanavan sähköiseen tilaamiseen. Yrityksen asiak-
kaita ovat sen omistajat eli 100 kuntaa, kuntayhtymää, sairaanhoitopiiriä, energiayhtiötä ja
muuta julkisyhteisöä.

Rautalammin kunta omistaa Sansia Oy:stä osuuden.

Tavoitteet 2025–2027

- 1.Yhtiön hankintaosaamista ja yhteishankintakilpailutuksia hyödynnetään kunnan kannalta mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti.
- 2.Kunta edellyttää Sansialta kerran vuodessa tapahtuvaa palvelunkuvauksen läpikäyntiä.

Toteuma

- 1.Toteutui, kunta hyödynsi yhtiön hankintaosaamista.
2. Ei toteutunut

2.3. Ta-listaus käyttötalouden ulkoiset menot 2025

Kohde	Nimi	Edv. TP	Talousarvio (sis. muutokset)	Vuoden alusta	Ero
1	KÄYTTÖTALOUS				
10	VAALIT				
100	VALTIOLLISET VAALIT				
***	T U L O T (ulkoiset)	-11755,00	0,00	0,00	0,00
***	M E N O T (ulkoiset)	14342,00	0,00	110,16	110,00
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	2587,00	0,00	110,16	110,00
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	2587,00	0,00	110,16	110,00
110	KUNNALLISVAALIT				
***	M E N O T (ulkoiset)	3393,00	5020,00	12356,06	7336,00
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	3393,00	5020,00	12356,06	7336,00
*	Menot (sisäiset)	0,00	0,00	101,00	101,00
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	0,00	0,00	101,00	101,00
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	3393,00	5020,00	12457,06	7437,00
120	HYVINVOINTIALUEEN VAALIT				
***	T U L O T (ulkoiset)	-5880,00	0,00	-3481,80	-3482,00
***	M E N O T (ulkoiset)	5140,00	0,00	335,08	335,00
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	-740,00	0,00	-3146,72	-3147,00
*	Menot (sisäiset)	165,00	0,00	195,00	195,00
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	165,00	0,00	195,00	195,00
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-575,00	0,00	-2951,72	-2952,00
10	VAALIT YHTEENSÄ				
***	T U L O T (ulkoiset)	-17635,00	0,00	-3481,80	-3482,00
***	M E N O T (ulkoiset)	22875,00	5020,00	12801,30	7782,00
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	5240,00	5020,00	9319,50	4300,00
*	Menot (sisäiset)	165,00	0,00	296,00	296,00
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	165,00	0,00	296,00	296,00
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	5405,00	5020,00	9615,50	4596,00

Kohde	Nimi	Edv. TP	Talousarvio (sis. muutokset)	Vuoden alusta	Ero
1	KÄYTTÖTALOUS				
14	TILINTARKASTUS				
130	TILINTARKASTUS				
***	M E N O T (ulkoiset)	21943,00	27289,00	32140,25	4851,00
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	21943,00	27289,00	32140,25	4851,00
*	Menot (sisäiset)	852,00	1032,00	818,38	-214,00
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	852,00	1032,00	818,38	-214,00
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	22794,00	28321,00	32958,63	4638,00
14	TILINTARKASTUS YHTEENSÄ				
***	M E N O T (ulkoiset)	21943,00	27289,00	32140,25	4851,00
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	21943,00	27289,00	32140,25	4851,00
*	Menot (sisäiset)	852,00	1032,00	818,38	-214,00
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	852,00	1032,00	818,38	-214,00
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	22794,00	28321,00	32958,63	4638,00
1	KÄYTTÖTALOUS				
18	LUOTTAMUSHENKILÖHALLINTO				
140	KUNNANVALTUUSTO				
***	M E N O T (ulkoiset)	31057,00	42597,00	69766,48	27170,00
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	31057,00	42597,00	69766,48	27170,00
*	Menot (sisäiset)	22350,00	24739,00	27196,48	2457,00
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	22350,00	24739,00	27196,48	2457,00
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	53407,00	67336,00	96962,96	29627,00
150	KUNNANHALLITUS				
***	T U L O T (ulkoiset)	-139383,00	-112500,00	-228152,99	-115653,00
***	M E N O T (ulkoiset)	462293,00	410038,00	420967,37	10929,00
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	322910,00	297538,00	192814,38	-104724,00
*	Suunnitelmapoistot	386474,00	34121,00	434120,35	399999,00
*	Menot (sisäiset)	18025,00	21340,00	19837,74	-1502,00
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	404500,00	55461,00	453958,09	398497,00
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	727409,00	352999,00	646772,47	293773,00
18	LUOTTAMUSHENKILÖHALLINTO YHTEENSÄ				
***	T U L O T (ulkoiset)	-139383,00	-112500,00	-228152,99	-115653,00
***	M E N O T (ulkoiset)	493349,00	452635,00	490733,85	38099,00
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	353966,00	340135,00	262580,86	-77554,00
*	Suunnitelmapoistot	386474,00	34121,00	434120,35	399999,00
*	Menot (sisäiset)	40376,00	46079,00	47034,22	955,00
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	426850,00	80200,00	481154,57	400955,00
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	780816,00	420335,00	743735,43	323401,00

Kohde	Nimi	Edv. TP	Talousarvio (sis. muutokset)	Vuoden alusta	Ero
1	KÄYTTÖTALOUS				
22	HALLINTO JA TALOUS				
170	YLEISHALLINTO				
***	T U L O T (ulkoiset)	-48483,00	-59900,00	-7423,20	52477,00
***	M E N O T (ulkoiset)	434839,00	805486,00	782608,12	-22878,00
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	386356,00	745586,00	775184,92	29599,00
*	Tulot (sisäiset)	-22048,00	-32000,00	-19744,20	12256,00
*	Menot (sisäiset)	21696,00	26046,00	27170,93	1125,00
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	-351,00	-5954,00	7426,73	13381,00
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	386005,00	739632,00	782611,65	42979,00
180	TALOUSHALLINTO				
***	T U L O T (ulkoiset)	-27532,00	-35000,00	-40356,63	-5357,00
***	M E N O T (ulkoiset)	610666,00	699171,00	767480,37	68310,00
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	583134,00	664171,00	727123,74	62953,00
*	Suunnitelmapoistot	53853,00	0,00	53853,54	53854,00
*	Tulot (sisäiset)	-400686,00	-385732,00	-523950,44	-138218,00
*	Menot (sisäiset)	7367,00	8535,00	8767,01	232,00
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	-339465,00	-377197,00	-461329,89	-84133,00
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	243669,00	286974,00	265793,85	-21180,00
22	HALLINTO JA TALOUS YHTEENSÄ				
***	T U L O T (ulkoiset)	-76015,00	-94900,00	-47779,83	47120,00
***	M E N O T (ulkoiset)	1045505,00	1504657,00	1550088,49	45432,00
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	969490,00	1409757,00	1502308,66	92552,00
*	Suunnitelmapoistot	53853,00	0,00	53853,54	53854,00
*	Tulot (sisäiset)	-422734,00	-417732,00	-543694,64	-125963,00
*	Menot (sisäiset)	29064,00	34581,00	35937,94	1357,00
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	-339817,00	-383151,00	-453903,16	-70752,00
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	629673,00	1026606,00	1048405,50	21800,00

Kohde	Nimi	Edv. TP	Talousarvio (sis. muutokset)	Vuoden alusta	Ero
1	KÄYTTÖTALOUS				
26	ELINKEINOTOIMI				
190	ELINVOIMATYÖRYHMÄ				
***	T U L O T (ulkoiset)	-1160,00	0,00	0,00	0,00
***	M E N O T (ulkoiset)	52938,00	71693,00	43247,61	-28445,00
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	51778,00	71693,00	43247,61	-28445,00
*	Menot (sisäiset)	4105,00	4794,00	4780,28	-14,00
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	4105,00	4794,00	4780,28	-14,00
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	55884,00	76487,00	48027,89	-28459,00
215	SAVOGROW JA YHT.HANKE OSUUDET				
***	M E N O T (ulkoiset)	112460,00	106432,00	108970,27	2538,00
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	112460,00	106432,00	108970,27	2538,00
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	112460,00	106432,00	108970,27	2538,00
220	TAPAHTUMAT				
***	M E N O T (ulkoiset)	11906,00	12350,00	1990,94	-10359,00
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	11906,00	12350,00	1990,94	-10359,00
*	Menot (sisäiset)	924,00	689,00	803,50	115,00
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	924,00	689,00	803,50	115,00
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	12830,00	13039,00	2794,44	-10245,00
230	ELINKEINOPALVELU				
***	M E N O T (ulkoiset)	59165,00	67000,00	62462,15	-4538,00
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	59165,00	67000,00	62462,15	-4538,00
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	59165,00	67000,00	62462,15	-4538,00
26	ELINKEINOTOIMI YHTEENSÄ				
***	T U L O T (ulkoiset)	-1160,00	0,00	0,00	0,00
***	M E N O T (ulkoiset)	236470,00	257475,00	216670,97	-40804,00
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	235310,00	257475,00	216670,97	-40804,00
*	Menot (sisäiset)	5029,00	5483,00	5583,78	101,00
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	5029,00	5483,00	5583,78	101,00
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	240339,00	262958,00	222254,75	-40703,00

Kohde	Nimi	Edv. TP	Talousarvio (sis. muutokset)	Vuoden alusta	Ero
1	KÄYTTÖTALOUS				
30	MAASEUTUTOIMI				
270	MAASEUTUTOIMI				
***	MENOT (ulkoiset)	47263,00	52120,00	45714,00	-6406,00
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	47263,00	52120,00	45714,00	-6406,00
*	Menot (sisäiset)	1270,00	1441,00	1192,19	-249,00
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	1270,00	1441,00	1192,19	-249,00
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	48533,00	53561,00	46906,19	-6655,00
30	MAASEUTUTOIMI YHTEENSÄ				
***	MENOT (ulkoiset)	47263,00	52120,00	45714,00	-6406,00
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	47263,00	52120,00	45714,00	-6406,00
*	Menot (sisäiset)	1270,00	1441,00	1192,19	-249,00
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	1270,00	1441,00	1192,19	-249,00
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	48533,00	53561,00	46906,19	-6655,00

Kohde	Nimi	Edv. TP	Talousarvio (sis. muutokset)	Vuoden alusta	Ero
1	KÄYTTÖTALOUS				
46	KOULUTUS				
404	HALLINTO				
***	MENOT (ulkoiset)	99729,00	104052,00	94982,40	-9069,00
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	99729,00	104052,00	94982,40	-9069,00
*	Tulot (sisäiset)	-456,00	-500,00	-464,96	35,00
*	Menot (sisäiset)	2027,00	1612,00	2313,17	701,00
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	1570,00	1112,00	1848,21	736,00
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	101299,00	105164,00	96830,61	-8333,00
410	PERUSKOULUTUS				
***	TULOT (ulkoiset)	-275520,00	-86400,00	-342753,25	-256353,00
***	MENOT (ulkoiset)	2937531,00	2912247,00	2713391,88	-198855,00
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	2662011,00	2825847,00	2370638,63	-455208,00
*	Suunnitelmapoistot	223370,00	214451,00	214582,19	131,00
*	Tulot (sisäiset)	-25466,00	-25400,00	-25502,49	-102,00
*	Menot (sisäiset)	481646,00	429399,00	517324,69	87926,00
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	679550,00	618450,00	706404,39	87954,00
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	3341561,00	3444297,00	3077043,02	-367254,00
420	LUKIO				
***	TULOT (ulkoiset)	-55835,00	-18100,00	-29777,80	-11678,00
***	MENOT (ulkoiset)	1058272,00	1065110,00	1078673,36	13563,00
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	1002437,00	1047010,00	1048895,56	1886,00
*	Suunnitelmapoistot	114733,00	114733,00	114733,14	0,00
*	Tulot (sisäiset)	-3388,00	-4400,00	-3293,38	1107,00
*	Menot (sisäiset)	146907,00	147678,00	184919,31	37241,00
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	258252,00	258011,00	296359,07	38348,00
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	1260689,00	1305021,00	1345254,63	40234,00

Kohde	Nimi	Edv. TP	Talousarvio (sis. muutokset)	Vuoden alusta	Ero
440	AIKUISKOULUTUS				
***	T U L O T (ulkoiset)	0,00	0,00	21,56	22,00
***	M E N O T (ulkoiset)	80386,00	86000,00	80559,85	-5440,00
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	80386,00	86000,00	80581,41	-5419,00
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	80386,00	86000,00	80581,41	-5419,00
450	JOUKKOLIIKENNE				
***	M E N O T (ulkoiset)	36241,00	40000,00	35825,30	-4175,00
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	36241,00	40000,00	35825,30	-4175,00
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	36241,00	40000,00	35825,30	-4175,00
453	VARHAISKASVATUS				
***	T U L O T (ulkoiset)	-82027,00	-88243,00	-109004,06	-20761,00
***	M E N O T (ulkoiset)	1103623,00	1332860,00	1134111,62	-198748,00
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	1021596,00	1244617,00	1025107,56	-219509,00
*	Suunnitelmapoistot	8880,00	8483,00	10262,73	1780,00
*	Tulot (sisäiset)	-17396,00	-17300,00	-17544,63	-245,00
*	Menot (sisäiset)	315245,00	344569,00	342392,56	-2176,00
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	306729,00	335752,00	335110,66	-641,00
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	1328325,00	1580369,00	1360218,22	-220150,00
454	ESIOPETUS				
***	T U L O T (ulkoiset)	-35658,00	0,00	-7171,42	-7171,00
***	M E N O T (ulkoiset)	144389,00	172871,00	134665,83	-38205,00
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	108730,00	172871,00	127494,41	-45376,00
*	Tulot (sisäiset)	-2179,00	-2100,00	-2071,38	29,00
*	Menot (sisäiset)	28127,00	20122,00	18768,36	-1354,00
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	25948,00	18022,00	16696,98	-1325,00
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	134679,00	190893,00	144191,39	-46701,00
46	KOULUTUS YHTEENSÄ				
***	T U L O T (ulkoiset)	-449041,00	-192743,00	-488684,97	-295942,00
***	M E N O T (ulkoiset)	5460171,00	5713139,00	5272210,24	-440929,00
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	5011131,00	5520396,00	4783525,27	-736871,00
*	Suunnitelmapoistot	346983,00	337667,00	339578,06	1911,00
*	Tulot (sisäiset)	-48885,00	-49700,00	-48876,84	823,00
*	Menot (sisäiset)	973951,00	943380,00	1065718,09	122338,00
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	1272049,00	1231347,00	1356419,31	125072,00
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	6283180,00	6751743,00	6139944,58	-611798,00

Kohde	Nimi	Edv. TP	Talousarvio (sis. muutokset)	Vuoden alusta	Ero
1	KÄYTTÖTALOUS				
50	KULTTUURI JA VAPAA-AIKA				
460	NUORISO				
***	T U L O T (ulkoiset)	-74365,00	-99500,00	-77627,39	21873,00
***	M E N O T (ulkoiset)	168543,00	217491,00	187902,52	-29588,00
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	94178,00	117991,00	110275,13	-7716,00
*	Tulot (sisäiset)	0,00	0,00	-1,02	-1,00
*	Menot (sisäiset)	19720,00	18125,00	21190,43	3065,00
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	19720,00	18125,00	21189,41	3064,00
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	113898,00	136116,00	131464,54	-4651,00
470	LIIKUNTA				
***	T U L O T (ulkoiset)	-39560,00	-21000,00	-23528,15	-2528,00
***	M E N O T (ulkoiset)	151567,00	111458,00	108166,42	-3292,00
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	112006,00	90458,00	84638,27	-5820,00
*	Suunnitelmapoistot	22192,00	26300,00	26298,88	-1,00
*	Tulot (sisäiset)	-1725,00	-1120,00	-1701,00	-581,00
*	Menot (sisäiset)	31436,00	24321,00	30343,51	6023,00
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	51903,00	49501,00	54941,39	5440,00
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	163909,00	139959,00	139579,66	-380,00

Kohde	Nimi	Edv. TP	Talousarvio (sis. muutokset)	Vuoden alusta	Ero
480	KIRJASTO				
***	T U L O T (ulkoiset)	-14238,00	-12529,00	-25076,17	-12547,00
***	M E N O T (ulkoiset)	250665,00	248180,00	257051,90	8872,00
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	236428,00	235651,00	231975,73	-3675,00
*	Suunnitelmapoistot	30864,00	2313,00	2361,67	49,00
*	Tulot (sisäiset)	-16130,00	-13900,00	-14197,60	-298,00
*	Menot (sisäiset)	48227,00	44390,00	55413,49	11023,00
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	62962,00	32803,00	43577,56	10775,00
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	299390,00	268454,00	275553,29	7099,00
490	KULTTUURITOIMI				
***	T U L O T (ulkoiset)	-2046,00	-1700,00	-2503,23	-803,00
***	M E N O T (ulkoiset)	52711,00	58798,00	55586,06	-3212,00
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	50665,00	57098,00	53082,83	-4015,00
*	Suunnitelmapoistot	0,00	0,00	4110,20	4110,00
*	Menot (sisäiset)	6526,00	4993,00	7833,05	2840,00
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	6526,00	4993,00	11943,25	6950,00
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	57191,00	62091,00	65026,08	2935,00
50	KULTTUURI JA VAPAA-AIKA YHTEENSÄ				
***	T U L O T (ulkoiset)	-130209,00	-134729,00	-128734,94	5994,00
***	M E N O T (ulkoiset)	623486,00	635927,00	608706,90	-27221,00
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	493277,00	501198,00	479971,96	-21226,00
*	Suunnitelmapoistot	53056,00	28613,00	32770,75	4158,00
*	Tulot (sisäiset)	-17855,00	-15020,00	-15899,62	-880,00
*	Menot (sisäiset)	105909,00	91829,00	114780,48	22951,00
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	141110,00	105422,00	131651,61	26230,00
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	634388,00	606620,00	611623,57	5003,00

Kohde	Nimi	Edv. TP	Talousarvio (sis. muutokset)	Vuoden alusta	Ero
1	KÄYTTÖTALOUS				
54	TEKNINEN LAUTAKUNTA				
500	TEKNINEN HALLINTO				
***	T U L O T (ulkoiset)	-57856,00	-45000,00	-54661,44	-9661,00
***	M E N O T (ulkoiset)	165543,00	161307,00	145465,27	-15842,00
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	107687,00	116307,00	90803,83	-25503,00
*	Menot (sisäiset)	60043,00	63843,00	84280,64	20438,00
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	60043,00	63843,00	84280,64	20438,00
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	167730,00	180150,00	175084,47	-5066,00
510	JÄTEHUOLTO				
***	T U L O T (ulkoiset)	-3,00	-500,00	-5516,77	-5017,00
***	M E N O T (ulkoiset)	1933,00	7000,00	0,00	-7000,00
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	1930,00	6500,00	-5516,77	-12017,00
*	Suunnitelmapoistot	896,00	896,00	1302,22	406,00
*	Menot (sisäiset)	436,00	565,00	329,00	-236,00
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	1332,00	1461,00	1631,22	170,00
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	3262,00	7961,00	-3885,55	-11847,00
520	VESIHUOLTO				
***	T U L O T (ulkoiset)	-474460,00	-515000,00	-486483,43	28517,00
***	M E N O T (ulkoiset)	379503,00	422689,00	417907,45	-4781,00
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	-94957,00	-92311,00	-68575,98	23735,00
*	Suunnitelmapoistot	118454,00	115198,00	144339,29	29141,00
*	Tulot (sisäiset)	-48900,00	-45248,00	-48160,88	-2913,00
*	Menot (sisäiset)	35866,00	15836,00	34717,05	18881,00
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	105420,00	85786,00	130895,46	45109,00
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	10463,00	-6525,00	62319,48	68845,00
530	PALO- JA PELASTUSTOIMI				
***	M E N O T (ulkoiset)	179,00	1220,00	177,96	-1042,00
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	179,00	1220,00	177,96	-1042,00
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	179,00	1220,00	177,96	-1042,00

Kohde	Nimi	Edv. TP	Talousarvio (sis. muutokset)	Vuoden alusta	Ero
540	KIINTEISTÖT				
***	T U L O T (ulkoiset)	-1110129,00	-1501237,00	-1439373,80	61863,00
***	M E N O T (ulkoiset)	1315655,00	1547522,00	1368393,80	-179128,00
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	205526,00	46285,00	-70980,00	-117265,00
*	Suunnitelmapoistot	179784,00	212576,00	307364,81	94789,00
*	Tulot (sisäiset)	-478993,00	-453906,00	-482116,62	-28211,00
*	Menot (sisäiset)	43521,00	42120,00	40343,05	-1777,00
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	-255689,00	-199210,00	-134408,76	64801,00
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-50163,00	-152926,00	-205388,76	-52463,00
545	RAVINTOKESKUS				
***	T U L O T (ulkoiset)	-31040,00	-5500,00	-53226,71	-47727,00
***	M E N O T (ulkoiset)	321143,00	357005,00	311580,65	-45425,00
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	290103,00	351505,00	258353,94	-93151,00
*	Suunnitelmapoistot	18541,00	18541,00	18541,33	0,00
*	Tulot (sisäiset)	-252941,00	-263056,00	-273136,19	-10080,00
*	Menot (sisäiset)	5620,00	5040,00	5655,30	615,00
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	-228780,00	-239475,00	-248939,56	-9465,00
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	61322,00	112030,00	9414,38	-102616,00
550	VARIKKO				
***	T U L O T (ulkoiset)	-19187,00	-18200,00	-21350,30	-3150,00
***	M E N O T (ulkoiset)	146882,00	172344,00	152302,97	-20041,00
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	127695,00	154144,00	130952,67	-23192,00
*	Suunnitelmapoistot	12990,00	12560,00	12558,59	-1,00
*	Tulot (sisäiset)	-37626,00	-41372,00	-33974,45	7398,00
*	Menot (sisäiset)	3280,00	3091,00	3139,36	48,00
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	-21356,00	-25721,00	-18276,50	7445,00
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	106339,00	128423,00	112676,17	-15747,00

Kohde	Nimi	Edv. TP	Talousarvio (sis. muutokset)	Vuoden alusta	Ero
560	LIIKENNEVÄYLÄT				
***	T U L O T (ulkoiset)	-42511,00	-43628,00	-33997,79	9630,00
***	M E N O T (ulkoiset)	169780,00	208777,00	161346,02	-47431,00
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	127270,00	165149,00	127348,23	-37801,00
*	Suunnitelmapoistot	135194,00	106999,00	106995,17	-4,00
*	Menot (sisäiset)	13083,00	22887,00	14271,44	-8616,00
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	148277,00	129886,00	121266,61	-8619,00
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	275547,00	295035,00	248614,84	-46420,00
570	MAANKÄYTÖN SUUNNITTELU				
***	T U L O T (ulkoiset)	-743,00	0,00	0,00	0,00
***	M E N O T (ulkoiset)	44054,00	49546,00	52902,25	3356,00
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	43311,00	49546,00	52902,25	3356,00
*	Suunnitelmapoistot	0,00	0,00	117394,18	117394,00
*	Menot (sisäiset)	427,00	429,00	404,07	-25,00
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	427,00	429,00	117798,25	117369,00
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	43738,00	49975,00	170700,50	120725,00
54	TEKNINEN LAUTAKUNTA YHTEENSÄ				
***	T U L O T (ulkoiset)	-1735929,00	-2129065,00	-2094610,24	34455,00
***	M E N O T (ulkoiset)	2544672,00	2927411,00	2610076,37	-317334,00
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	808743,00	798346,00	515466,13	-282880,00
*	Suunnitelmapoistot	465860,00	466770,00	708495,59	241726,00
*	Tulot (sisäiset)	-818461,00	-803582,00	-837388,14	-33806,00
*	Menot (sisäiset)	162274,00	153811,00	183139,91	29329,00
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	-190327,00	-183001,00	54247,36	237248,00
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	618416,00	615345,00	569713,49	-45631,00

Kohde	Nimi	Edv. TP	Talousarvio (sis. muutokset)	Vuoden alusta	Ero
1	KÄYTTÖTALOUS				
58	YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA				
580	YMPÄRISTÖNSUOJELU				
***	T U L O T (ulkoiset)	-7265,00	-3900,00	-4304,00	-404,00
***	M E N O T (ulkoiset)	298456,00	312600,00	294294,73	-18305,00
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	291191,00	308700,00	289990,73	-18709,00
*	Menot (sisäiset)	3764,00	4269,00	5018,74	750,00
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	3764,00	4269,00	5018,74	750,00
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	294954,00	312969,00	295009,47	-17959,00
590	RAKENNUSVALVONTA JA OHJAUS				
***	T U L O T (ulkoiset)	-28639,00	-20300,00	-30656,83	-10357,00
***	M E N O T (ulkoiset)	92348,00	109736,00	93745,23	-15991,00
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	63709,00	89436,00	63088,40	-26348,00
*	Menot (sisäiset)	2820,00	4129,00	3879,54	-249,00
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	2820,00	4129,00	3879,54	-249,00
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	66529,00	93565,00	66967,94	-26597,00
58	YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA YHTEENSÄ				
***	T U L O T (ulkoiset)	-35904,00	-24200,00	-34960,83	-10761,00
***	M E N O T (ulkoiset)	390804,00	422336,00	388039,96	-34296,00
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	354900,00	398136,00	353079,13	-45057,00
*	Menot (sisäiset)	6584,00	8398,00	8898,28	500,00
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	6584,00	8398,00	8898,28	500,00
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	361484,00	406534,00	361977,41	-44556,00

Kohde	Nimi	Edv. TP	Talousarvio (sis. muutokset)	Vuoden alusta	Ero
1	KÄYTTÖTALOUS				
1	KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ				
***	T U L O T (ulkoiset)	-2585275,00	-2688137,00	-3026405,60	-338269,00
***	M E N O T (ulkoiset)	10886537,00	11998008,00	11227182,33	-770826,00
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	8301262,00	9309871,00	8200776,73	-1109094,00
*	Suunnitelmapoistot	1306226,00	867171,00	1568818,29	701647,00
*	Tulot (sisäiset)	-1307934,00	-1286034,00	-1445859,24	-159825,00
*	Menot (sisäiset)	1325474,00	1286034,00	1463399,27	177365,00
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	1323766,00	867171,00	1586358,32	719187,00
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	9625029,00	10177042,00	9787135,05	-389907,00
	KAIKKI YHTEENSÄ				
***	T U L O T (ulkoiset)	-2585275,00	-2688137,00	-3026405,60	-338269,00
***	M E N O T (ulkoiset)	10886537,00	11998008,00	11227182,33	-770826,00
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	8301262,00	9309871,00	8200776,73	-1109094,00
*	Suunnitelmapoistot	1306226,00	867171,00	1568818,29	701647,00
*	Tulot (sisäiset)	-1307934,00	-1286034,00	-1445859,24	-159825,00
*	Menot (sisäiset)	1325474,00	1286034,00	1463399,27	177365,00
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	1323766,00	867171,00	1586358,32	719187,00
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	9625029,00	10177042,00	9787135,05	-389907,00

2.4.Tuloslaskelmaosan toteutuminen 2025

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	2 688 137,00	0,00	2 688 137,00	3 026 405,60	338 268,60
Myyntitulot	1 212 650,00	0,00	1 212 650,00	1 520 059,31	307 409,31
Maksutulot	110 753,00	0,00	110 753,00	141 054,70	30 301,70
Tuet ja avustukset	244 500,00	0,00	244 500,00	337 197,80	92 697,80
Muut toimintatulot	1 120 234,00	0,00	1 120 234,00	1 028 093,79	-92 140,21
Valmistus omaan käyttöön					
Toimintamenot	-11 837 008,00	-322 000,00	-12 159 008,00	-11 227 182,33	931 825,67
Henkilöstömenot	-6 302 893,00	-50 000,00	-6 352 893,00	-6 048 785,64	304 107,36
Palvelujen ostot	-3 375 881,00	-212 000,00	-3 587 881,00	-3 214 264,66	373 616,34
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 459 460,00	0,00	-1 459 460,00	-1 217 153,21	242 306,79
Avustukset	-350 570,00	-60 000,00	-410 570,00	-407 145,79	3 424,21
Muut toimintamenot	-348 204,00	0,00	-348 204,00	-339 833,03	8 370,97
Toimintakate	-9 148 871,00	-322 000,00	-9 470 871,00	-8 200 776,73	1 270 094,27
Verotulot	7 110 000,00	0,00	7 110 000,00	7 030 665,54	-79 334,46
Valtionosuudet	2 700 088,00	0,00	2 700 088,00	2 922 357,00	222 269,00
Rahoitustulot ja -menot					0,00
Korkotuotot	0,00	0,00	0,00	6 366,00	6 366,00
Muut rahoitustuotot	500 000,00	0,00	500 000,00	501 956,89	1 956,89
Korkomenot	-200 000,00	0,00	-200 000,00	-161 670,62	38 329,38
Muut rahoitusmenot	0,00	0,00	0,00	-1 659,06	-1 659,06
Vuosikate	961 217,00	-322 000,00	639 217,00	2 097 239,02	1 458 022,02
Poistot ja arvonalentumiset					0,00
Suunnitelman mukaiset poistot	-867 171,00	0,00	-867 171,00	-1 051 926,62	-184 755,62
Arvonalentumiset				-516 891,67	-516 891,67
Satunnaiset erät					0,00
Tilikauden tulos	94 046,00	-322 000,00	-227 954,00	528 420,73	756 374,73
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	94 046,00	-322 000,00	-227 954,00	528 420,73	756 374,73

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Verotulojen erittely					
Kunnan verotulo	5 121 000,00		5 121 000,00	4 945 885,46	-175 114,54
Osuus yhteisöveron tuotosta	591 000,00		591 000,00	677 413,17	86 413,17
Kiinteistövero	1 398 000,00		1 398 000,00	1 407 366,91	9 366,91
Valtionosuuksien erittely					
Kunnan peruspalvelujen valt.os.	1 651 012,00		1 651 012,00	1 641 750,00	-9 262,00
Opetus- ja kultt.toimen valt.os.	592 012,00		592 012,00	811 623,00	219 611,00
Verotulomenetyksen korvaus	457 061,00		457 061,00	468 984,00	11 923,00
Hark.varainen valtionos.korotus	0,00		0,00	0,00	0,00

Investointiosan toteutuminen 2025

	TS 2025-2027	Rahoitusosuudet	Alkuperäinen TA 2025	TA-muutos	TA muutoksen jälkeen	Toteuma 31.12.2025
8000 MAA-ALUEET						
Käyttöomaisuuden myynnit	0		0	0	0	23 235
76 TALONRAKENNUS						
8200 Sivistystoimi talonrakennus						
Kirjasto	125 000		25 000	0	25 000	12 022
8250 Tekninen toimi talonrakennus						
Vuokrarivitalo Kercon vuokralat	110 000		70 000	0	70 000	11 392
Palvelukoti Pauliina	40 000		40 000	0	40 000	32 783
Paloaseman ulkoseinän korjaussuunnittelu + toteutus	25 000		25 000	0	25 000	0
78 JULKINEN KÄYTTÖOMAISUUS						
8450 Tekninen toimi julkinen käyttöomaisuus						
Kerkonkosken sataman viihtyisyyden parantamishanke	30 000		15 000	0	15 000	0
Kerkonkosken sataman viihtyisyyden parantamishanke rahoitusosuus		15 000	15 000	0	15 000	0
Kercon (vene)tankkausasema			15 000	0	15 000	11 014
Kunnan rakennusten kehittäminen ja korjausvelan selvitys	20 000		20 000	0	20 000	0
Vanhan kaatopaikan siistiminen	100 000		100 000	0	100 000	22 047
Yhtiöittämiselvytykset	40 000		40 000	-20 000	20 000	16 030
Kirkonkylän asemakaavan tarkistustyön käynnistäminen	80 000		30 000	0	30 000	0
Toholahden teollisuusalueen infra	210 000		210 000	0	210 000	1 086 739
Toholahden teollisuusalueen infra rahoitusosuus		413 000	413 000	0	413 000	516 309
80 IRTAIN OMAISUUS						
8600 Sivistystoimi irtain omaisuus						
Etäopiskelutila	14 000		14 000	0	14 000	9 921
8650 Tekninen toimi irtain omaisuus						
Laiturit & venepaikat	20 000		10 000	0	10 000	0
Skeittiramppi	0		0	20 000	20 000	20 175
Skeittiramppi rahoitusosuus		380	0	0	0	380
82 VESIHUOLTO						
8700 Vesilaitos kirkonkylä						
Toholahdentien alueen vesijohdon korjaus	210 000		20 000	0	20 000	0
8750 Viemärlaitos kirkonkylä ja Kerkonkoski						
Jätevedenpuhdistamon kuntotutkimus	30 000		30 000	0	30 000	15 408
Keskustaajaman vesistöön sijoitetun viemäriin siirtäminen maalle Kuutinharjun jv-pumppaamo - Savisillan pumppaamo välinen osuus	160 000		160 000	0	160 000	0
8950 Osakkeet ja osuudet						
Asunto Oy Tiinarin osakkeet	0	0	0	0	0	18 270
INVESTOINNIT YHTEENSÄ, €	1 214 000	428 380	824 000	0	824 000	1 255 800
Investoinnit yhteensä						
Investointimenot	1 214 000		824 000	0	824 000	1 255 800
Rahoitusosuudet		428 380	428 380	0	428 380	516 689
Käyttöomaisuuden myynnit	0		0	0	0	23 235
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot			0	0	0	4 001
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot			0	0	0	0

INVESTOINNIT VUONNA 2025 TOTEUMA		
76 TALONRAKENNUS		
153 Paloaseman ulkoseinän korjaussuunnittelu+toteutus		
Korjaussuunnittelu alkoi 2025 vuoden loppupuolella, laskutus 2026.		
Varaus 25.000 €		
183 Kirjasto		
Räystäään aluset ja huoltomaalaus.		
Varaus 25.000 €, toteuma -12.022 €		
211 Vuokrarivitalo Kerkon vuokratilat		
Kaikkien rakennusten huoltomaalaus. -11.392 €		
Varaus 70.000 € joka oli tarkoitettu salaoja- ja sadevesijärjestelmän rakentamiseen, tämä siirtyi seuraavalle vuodelle.		
233 Palvelukoti Pauliina		
Korjattiin 5 kpl pesuhuoneita.		
Varaus -40.000 €, toteuma -32.783 €		
78 JULKINEN KÄYTTÖMAISUUS		
132 Toholahden teollisuusalueen infra		
Toteuma -940.343 €.		
Saadut avustukset 516.309 €.		
Maksettavaksi jäi v. 2025 -424.034 €.		
Talousarviovaraus -210.000 €.		
Tukea myönnettiin hankkeelle yhteensä +590.404 €		
Tukea maksettiin vuonna 2025, +516.308 €. Tuesta loput +74.095 € maksetaan v. 2026.		
254 Toholahden teollisuusalueen tonttien esirakentaminen *lisäselvitys		
Rakentaminen aloitettiin syksyllä 2025. Kertymä -146 396 €.		
Myönnetty avustus + 357.480 €		
Avustushakemuksen kustannusarvio -510.686 €.		
Valmistuminen 6/26. Tuet maksuun v. 2026		
136 Kirkonkylän asemakaavan tarkistustyön käynnistäminen		
-9.043 €. Kustannukset eivät ylittänyt 10.000 €, siirtyivät käyttötalouspuolelle. Varaus -30.000 €		
170 Kerkon tankkausasema		
Venelaiturin siirto ja uimalaiturin teko.		
Varaus -15.000 €. Toteuma -11.014 €		
243 Kerkonkosken sataman viihtyisyyden parantamishanke		
Hanke ei saanut avustusta --> hanke ei toteutunut.		
Varaus -15.000 €		
244 Kunnan rakennusten kehittäminen ja korjausvelan selvitys		
Projekti alkoi loppupuolella vuotta, laskuja kohteiden käyttötalouteen.		
Varaus -20.000 €		
245 Vanhan kaatopaikan siistiminen		
Varaus -100.000 €. Toteuma -22.047 €		
246 Yhtiöittämisselvitykset		
Varaus -40.000 €. Toteuma -16.030 €		
Tästä siirrettiin -20.000 € skeittiramppiprojektiin.		

	Tiinarin huoneiston osto
	Valtuuston päätöksellä lisämääräraha -18.000 €
80	IRTAIN OMAISUUS
124	Laiturit ja venepaikat
	Toteuma käyttötalouteen -3890 €. Varaus 10.000 €
218	Toholahdentien alueen vesijohdon korjaus
	Toteutus 2026. Projektin suunnittelu toteutettiin 2025, käyttötalouteen. Varaus 20.000 €
247	Etäopiskelutila
	Rakenteelliset muutokset (seinät) ja laitteiden hankinta. Varaus -14.000 €. Toteuma -9.921 €
249	Skeittiramppi
	Skeittirampin rakentaminen Matti Lohen koulun pihalle, tarvikkeet hankittu, kootaan paikalleen vuonna 2026. Määräraha siirretty yhtiöittämisselvitys-projektilta. Toteuma 20 172,00 €. Varaus (siirto) 20 000 €, toteuma 20 172,00 €.
82	VESIHUOLTO
248	Jätevedenpuhdistamon kuntotutkimus
	Varaus -30.000 €. Toteuma -15.408 €
314	Keskustaajaman vesistöön sijoitetun viemärin siirtäminen maalle Kuutinharjun jv-pumppaamo - Savisillan pumppaamo välinen osuus
	Vesistöalitukselle teetettiin sukellustarkastus jossa viemäri todettiin hyväkuntoiseksi. Kustannus -2.000 €. Viemärin siirtäminen siirrettiin myöhemmäksi. Varaus 160.000 €
	MYYNNIT
	Kaksi omakotitalotonttia, YHT. +23.235,00 €

**Lisäselvitys hankkeelle 254 lisämäärärahan hakematta jättämiselle vuonna 2025
”Toholahden teollisuusalueen tonttien rakentaminen” investointiosalle (-146 396 €).**

Tarjoukset avattiin 3.6.2025, jolloin todettiin, että halvimman tarjouksen mukainen urakkahinta ylitti hankkeelle varatun 500 000 euron määrärahan. Hankkeelle oli myönnetty EU-rahoitusta enintään 357 480 euroa.

Urakkaa koskeva selonottoneuvottelu käytiin 12.6.2025, jolloin urakoitsijan kanssa sovittiin urakan kattohinnaksi 500 000 euroa. Tämän jälkeen tekninen lautakunta käsitteli

urakoitsijan valintaa 23.6.2025, mutta palautti asian uudelleen valmisteltavaksi lisäselvitysten hankkimista varten. Asia käsiteltiin teknisessä lautakunnassa uudelleen 3.7.2025, jolloin urakoitsijan valinta hyväksyttiin ja asia päätettiin esittää kunnanhallituksen hyväksyttäväksi.

Kunnanhallitus käsitteli asian kokouksessaan 11.8.2025 ja hyväksyi päätöksen. Päätös sai lainvoiman 1.9.2025. Tämän jälkeen urakkasopimus allekirjoitettiin 2.10.2025, minkä jälkeen työt voitiin kunnolla käynnistää.

JTF-kehitysrahastolle laadittiin muutoshakemus, jossa ilmoitettiin suunnitelma-alueen pienentämisestä urakan kattohinnan vuoksi.

9.12.2025 saatiin JTF-kehitysrahastolta päätös, ettei avustuksen myöntäjä alentanut jo aiemmin hyväksyttyä avustussummaa alueen pienentämisestä huolimatta.

Edellä esitetyllä aikataululla arvioituna vuoden 2025 aikana ei ollut tosiasiallisesti mahdollista hakea lisämäärärahaa. Asian valmistelu, toimielinkäsittelyt, päätöksen lainvoimaisuus sekä urakkasopimuksen allekirjoittaminen ajoittuivat siten, että asia eteni hallinnollisesti vasta loppuvuotta kohden. Lisäksi on olennaista todeta, että avustuksen lopullinen vaikutus hankkeen rahoitustarpeeseen varmistui vasta JTF-kehitysrahaston 9.12.2025 antamalla päätöksellä. Mikäli avustuksen myöntäjä olisi urakka-alueen pienentämisen johdosta alentanut avustuksen määrää, olisi tällä ollut suora vaikutus myös mahdollisesti haettavan lisämäärärahan määrään.

Näin ollen lisämäärärahan hakemisen edellytykset eivät olleet vuoden 2025 aikana sillä tavoin täsmällisesti tiedossa, että hakemista olisi voitu valmistella ja käsitellä tarkoituksenmukaisesti ennen vuoden päättymistä.

2.3.Rahoituslaskelmaosan toteutuminen 2025

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toiminta ja investoinnit					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	0,00	-322 000,00	-322 000,00	2 097 239,02	-2 419 239,02
Satunnaiset erät	0,00		0,00	0,00	0,00
Tulorahoituksen korjauserät	0,00		0,00	-219 126,91	-219 126,91
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-704 000,00		-704 000,00	-1 270 100,59	566 100,59
Rahoitusosuudet investointimenoi-	423 000,00		423 000,00	516 688,83	0,00
Pysyvien vast.hyöd.luovutustulot	0,00		0,00	27 236,00	-27 236,00
Toiminta ja investoinnit, netto	-281 000,00	-322 000,00	-603 000,00	1 151 936,35	-1 754 936,35
Rahoitustoiminta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamiset lisäykset	0,00		0,00	203 761,26	203 761,26
Antolainasaamisten vähennykset	0,00		0,00	0,00	0,00
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 000 000,00		1 000 000,00	0,00	1 000 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-650 000,00		-650 000,00	-1 533 714,00	-2 183 714,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos	1 000 000,00		1 000 000,00	705 000,00	-295 000,00
Vaikutus maksuvalmiuteen				-161 013,14	-161 013,14

2.5. Yhteenveto valtuuston hyväksymien määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

	Sito- vuus	Määrärahat					Tuloarviot				
		Alkup. talous- arvio	TA:n muutok- set	TA muut:n jälkeen	Toteu- tuma	Poik- keama	Alkup. talous- arvio	TA:n muutok- set	TA muut:n jälkeen	Toteu- tuma	Poik- keama
KÄYTTÖTALOUSOSA											
Vaalit											
Valtiolliset vaalit	B	0		0	1	-1					
Kunnallisvaalit	B	5		5	12	7					
HVA-vaalit	B	0		0	1	1	0	0	4	-4	
Tilintarkastus	B	22	5	27	32	5					
Luott.henk.hallinto											
Kunnanvaltuusto	B	43		43	70	27					
Kunnanhallitus	B	410		410	421	11	113	113	228	115	
Hallinto ja talous											
Yleishallinto	B	740	65	805	783	-22	60	60	7	-53	
Taloushallinto	B	633	66	699	767	68	35	35	40	5	
Elinkeinotoimi											
Elinvoimatyöryhmä	B	72		72	43	-29					
Savogrow	B	106		106	109	3					
Tapahtumat	B	12		12	2	-10					
Elinkeinopalvelu	B	67		67	62	-5					
Maaseututoimi	B	52		46	46	0					
Koulutus											
Hallinto	B	104		104	95	-9					
Peruskoulutus	B	2912		2912	2713	-199	86	86	342	256	
Lukio	B	1040	25	1065	1079	14	18	18	30	12	
Aikuiskoulutus	B	86		86	81	-5					
Joukkoliikenne	B	40		40	36	-4					
Lasten päivähoito	B	1333		1333	1134	-199	88	88	109	21	
Esiopetus	B	173		173	135	-38			7	7	
Kulttuuri ja vapaa-aika											
Nuoriso	B	218		218	188	-30	100	100	78	-22	
Liikunta	B	111		111	108	-3	21	21	24	3	
Kirjasto	B	248		248	257	9	13	13	25	12	
Kulttuuritoimi	B	59		59	56	-3	2	2	3	1	
Tekninen lautakunta											
Hallinto	B	161		161	146	-15	45	45	55	10	
Jätehuolto	B	7		7	0	-7	1	1	6	5	
Vesihuolto	B	423		423	417	-6	515	515	486	-29	
Palo- ja pel.toimi	B	1		1	0	-1					
Kiinteistöt	B	1548		1548	1368	-180	1500	1500	1439	-61	
Ravintokeskus	B	357		357	312	-45	6	6	53	47	
Varikko	B	172		172	152	-20	18	18	21	3	
Liikenneväylät	B	209		209	161	-48	44	44	34	-10	
Maankäytön suunn.	B	50		50	53	3					
Ympäristölautakunta											
Ympäristönsuojelu	B	313		313	294	-19	4	4	4	0	
Rakennusvalvonta ja -ohja	B	110		110	93	-17	20	20	31	11	
		11837	161	11998	11227	-771	2689	2689	3026	337	

	Sito- vuus	Määrärahat					Tuloarviot				
		Alkup. talous- arvio	TA:n muutok- set	TA muut:n jälkeen	Toteu- tuma	Poik- keama	Alkup. talous- arvio	TA:n muutok- set	TA muut:n jälkeen	Toteu- tuma	Poik- keama
TULOSLASKELMAOSA											
Verotulot	B					7 110		7 110	7 031	-79	
Valtionosuudet	B					2 700		2 700	2 922	222	
Korkotulot	B					0		0	6	6	
Muut rahoitustulot	B					500		500	502	2	
Korkomenot	B	200		200	162	-38					
Muut rahoitusmenot	B				2	2					
INVESTOINTIOSA											
Kiinteä omaisuus											
Maa-alueet	B								23	23	
Rakenn.kiinteistöt	B										
Talonrakennus											
Sivistystoimi	B	25		25	12	-13					
Tekninen toimi	B	135		135	44	-91					
Julkinen käyttöomaisuus											
Yleishallinto	B										
Sivistystoimi	B										
Tekninen toimi	B	505	-20	485	1136	651	428	428	516	88	
Irtain omaisuus											
Yleishallinto	B										
Sivistystoimi	B	14		14	10	-4					
Tekninen toimi	B	25	20	45	35	-10					
Vesihuolto											
Kirkonkylä	B	60		60	0	-60					
Viemärlaitos kirkonkylä	B	200		200	15	-185					
Vesilaitos Kerkonkoski	B										
Sijoitukset											
Tytäryhtiöosakkeet	B	0		0	18	18					
Arvopaperit	B										
RAHOITUSOSA											
Antolainojen muutokset											
Antolainasaam. Lis.	B					0		0	204		
Antolainasaam.väh.	B										
Lainakannan muutokset											
Pitkäaik.lain.lisäys	B					1 000		1 000		-1000	
Pitkäaik.lain.vähenn.	B	650		650	1533	883					
Lyhytaik.lain.muutos	N	1000		1000	705	-295					
Vaikutus maksuvalmiut.									-161	-161	
YHTEENSÄ		26488	322	26810	26126	-684	17116	0	17116	17095	-233

3.TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

3.1.Tuloslaskelma

	1.1.-31.12.2025	1.1.-31.12.2024
Toimintatuotot		
Myyntituotot	1 520 059,31	960 320,93
Maksutuotot	141 054,70	128 907,06
Tuet ja avustukset	337 197,80	422 042,93
Muut toimintatuotot	<u>1 028 093,79</u>	<u>1 074 003,73</u>
	3 026 405,60	2 585 274,65
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-4 925 669,56	-4 898 477,54
Henkilöstösivukulut		
Eläkekulut	-972 032,77	-1 039 417,31
Muut henkilöstösivukulut	-151 083,31	-127 703,47
Palvelujen ostot	-3 214 264,66	-2 943 044,66
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 217 153,21	-1 198 827,91
Avustukset	-407 145,79	-357 665,86
Muut toimintakulut	<u>-339 833,03</u>	<u>-321 400,15</u>
	-11 227 182,33	-10 886 536,90
Toimintakate	-8 200 776,73	-8 301 262,25
Verotulot	7 030 665,54	7 016 237,36
Valtionosuudet	<u>2 922 357,00</u>	<u>2 715 109,00</u>
	9 953 022,54	9 731 346,36
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	6 366,00	5 498,18
Muut rahoitustuotot	501 956,89	697 915,67
Korkokulut	-161 670,62	-263 760,68
Muut rahoituskulut	<u>-1 659,06</u>	<u>-2 317,10</u>
	344 993,21	437 336,07
Vuosikate	2 097 239,02	1 867 420,18
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 051 926,62	-953 872,57
Arvonalentumiset	-516 891,67	-352 353,72
Satunnaiset erät		
Satunnaiset tuotot		
Satunnaiset kulut	0	0
Tilikauden tulos	528 420,73	561 193,89
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	<u>528 420,73</u>	<u>561 193,89</u>

3.2.Rahoituslaskelma

	2025	2024
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	2 097 239,02	1 867 420,18
Satunnaiset erät	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-219 126,91	-45 637,50
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 270 100,59	-476 578,26
Rahoitusosuudet investointeihin	516 688,83	0,00
Pysyvien vast. hyödykk. luovutustulot	27 236,00	67 315,00
Toiminnan ja investointien rahavirta	<u>1 151 936,35</u>	<u>1 412 519,42</u>
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-203 761,26	0,00
Antolainasaamisten vähennykset	0,00	0,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 533 714,00	-1 533 714,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos	705 000,00	-100 000,00
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varat ja pääomien muutoks	312,38	200,89
Saamisten muutos	19 913,13	-124 804,27
Korottomien velkojen muutos	-235 151,93	286 119,46
Rahoituksen rahavirta	<u>-1 247 401,68</u>	<u>-1 472 197,92</u>
Rahavarojen muutos	-95 465,33	-59 678,50
Rahavarat 31.12.	24 486,79	119 952,12
Rahavarat 1.1.	<u>119 952,12</u>	<u>179 630,62</u>
	<u>-95 465,33</u>	<u>-59 678,50</u>

3.2.Tase

	2025	2024
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	20 499 535,22	21 134 415,49
Aineettomat hyödykkeet	51 819,63	28 811,05
Aineettomat oikeudet	1 044,43	7 311,13
Tietokoneohjelmistot	1 044,43	7 311,13
Muut pitkävaikutteiset menot	50 775,20	21 499,92
Aineelliset hyödykkeet	16 518 185,05	16 998 105,16
Maa- ja vesialueet	2 338 315,44	2 361 550,44
Rakennukset	9 999 240,77	10 625 608,48
Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 841 768,37	3 631 596,29
Koneet ja kalusto	165 372,76	211 727,59
Enn.maksut ja keskener.hank.	173 487,71	167 622,36
Sijoitukset	3 929 530,54	4 107 499,28
Osakkeet ja osuudet	2 900 211,44	3 281 941,44
Muut lainasaamiset	763 133,02	559 371,76
Muut saamiset	266 186,08	266 186,08
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	1 451,64	1 451,64
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	1 451,64	1 451,64
VAIHTUVAT VASTAAVAT	910 816,72	1 025 888,05
Saamiset	886 022,80	905 935,93
Lyhytaikaiset saamiset	886 022,80	905 935,93
Myyntisaamiset	417 224,13	383 462,38
Muut saamiset	122 605,82	157 934,66
Siirtosaamiset	346 192,85	364 538,89
Rahoitusarvopaperit	22 034,92	22 034,92
Muut osakkeet ja osuudet	22 034,92	22 034,92
Rahat ja pankkisaamiset	2 759,00	97 917,20
VASTAAVAA YHTEENSÄ	21 411 803,58	22 161 755,18

	2025	2024
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA	11 608 794,31	11 080 373,58
Peruspääoma	6 902 196,65	6 902 196,65
Edell.tilikausien yli-/alijäämä	4 178 176,93	3 616 983,04
Tilikauden yli-/alijäämä	528 420,73	561 193,89
PAKOLLISET VARAUKSET	209 303,55	424 429,46
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	50 815,58	50 503,20
Valtion toimeksiannot	0	0
Lahjoitusrahastojen pääomat	34 098,75	34 098,75
Muut toimeksiantojen pääomat	16 716,83	16 404,45
VIERAS PÄÄOMA	9 542 890,14	10 606 448,94
Pitkäaikainen	4 693 253,86	6 206 191,36
Lainat rah.- ja vak.laitoksilta	4 301 432,00	5 835 146,00
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Liittymismaksut ja muut velat	391 821,86	371 045,36
Lyhytaikainen	4 849 636,28	4 400 257,58
Lainat rah.- ja vak.laitoksilta	3 338 714,00	2 633 714,00
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Ostovelat	557 419,44	651 584,00
Muut velat	137 636,15	120 107,55
Siirtovelat	815 866,69	994 852,03
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>21 411 803,58</u>	<u>22 161 755,18</u>

3.3.Konsernin tuloslaskelma

	2025	2024
Toimintatuotot	4 761 825,21	4 583 687,14
Toimintakulut	-12 602 228,25	-12 481 961,23
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiost)	-620,48	800,36
Toimintakate	-7 841 023,52	-7 897 473,73
Verotulot	7 006 825,85	6 990 469,27
Valtionosuudet	2 948 800,13	2 715 109,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	7 726,05	8 649,62
Muut rahoitustuotot	506 423,08	702 142,04
Korkokulut	-178 051,97	-293 063,04
Muut rahoituskulut	-5 874,26	-5 902,50
Vuosikate	330 222,91	2 219 930,66
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 478 456,55	-1 355 201,49
Omistuksen eliminointierot	-28 323,38	
Arvonalentumiset	-116 891,67	0,00
Satunnaiset tuotot ja kulut	5 080,00	1 176,88
Tilikauden tulos	826 233,77	865 906,04
Tilinpäätössiirrot	1 215,35	3 205,83
Tilikauden verot	-15,89	-1 301,14
Laskennalliset verot	21 380,00	-6 772,80
Vähemmistöosuudet	0,00	-3 106,54
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	848 813,23	857 931,38

3.4. Konsernin rahoituslaskelma

	2025	2024
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	2 445 445,85	2 219 130,30
Satunnaiset erät	5 080,00	1 176,88
Tilikauden verot	-15,89	-1 301,14
Tulorahoituksen korjauserät	-222 663,71	-46 089,94
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 303 837,42	-581 797,82
Rahoitusosuudet investointeihin	516 688,83	9 779,00
Pysyvien vast. hyödykk. luovutustulot	30 839,99	67 872,91
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 471 537,65	1 668 770,17
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0,00	0,00
Antolainasaamisten vähennykset	0,00	0,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	-53 913,28	-2 183,20
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 920 373,45	-1 795 382,26
Lyhytaikaisten lainojen muutos	690 920,94	-100 000,00
Oman pääoman muutokset	-1 921,76	-1 994,95
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutok:	1 467,58	3 294,96
Vaihto-omaisuuden muutos	-513,93	704,21
Saamisten muutos	250 600,98	-155 029,40
Korottomien velkojen muutos	-341 281,54	207 801,49
Rahoituksen rahavirta	-1 375 014,45	-1 842 789,14
Rahavarojen muutos	96 523,19	-174 018,97
Rahavarat 31.12.	934 704,85	838 181,66
Rahavarat 1.1.	838 181,66	1 012 200,66
	96 523,19	-174 018,97

3.5.Konsernitase

	2025	2024
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	20 052 444,57	21 124 768,20
Aineettomat hyödykkeet	117 796,97	99 021,03
Aineettomat oikeudet	16 069,37	26 198,94
Muut pitkävaikutteiset menot	101 727,60	72 822,09
Ennakkomaksut	0	0
Aineelliset hyödykkeet	18 761 109,06	19 533 614,62
Maa- ja vesialueet	2 683 909,86	2 707 144,86
Rakennukset	11 566 669,09	12 429 159,51
Kiinteät rakenteet ja laitteet	4 080 509,63	3 877 096,77
Koneet ja kalusto	254 838,30	318 114,28
Muut aineelliset hyödykkeet	1 219,66	1 785,56
Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	173 962,53	200 313,65
Sijoitukset	1 173 538,53	1 492 132,55
Osakkuusyhteisöosakkeet	357 662,16	673 297,33
Muut osakkeet ja osuudet	540 609,37	543 568,22
Joukkovelkakirjalainasaamiset	1 080,93	1 080,93
Muut lainasaamiset	8 000,00	8 000,00
Muut saamiset	266 186,08	266 186,08
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	62 763,44	98 311,29
VAIHTUVAT VASTAAVAT	1 866 626,39	1 870 070,95
Vaihto-omaisuus	2 425,73	1 911,80
Saamiset	929 495,81	1 029 977,49
Pitkäaikaiset saamiset	16 798,30	16 798,30
Lyhytaikaiset saamiset	912 697,51	1 013 179,19
Rahoitusomaisuusarvopaperit	217 289,55	217 289,55
Rahat ja pankkisaamiset	717 415,30	620 892,11
VASTAAVAA	21 981 834,39	23 093 150,44

	2025	2024
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA	11 099 857,79	10 381 735,74
Peruspääoma	6 902 196,65	6 902 196,65
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma	0	0
Muut omat rahastot	213 466,13	206 087,87
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	3 135 381,78	2 415 519,84
Tilikauden yli-/alijäämä	848 813,23	857 931,38
VÄHEMMISTÖOSUDET	0,00	13 638,82
PAKOLLISET VARAUKSET	209 303,55	424 429,46
Muut pakolliset varaukset	209 303,55	424 429,46
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	112 508,82	147 737,26
Valtion toimeksiannot	43 314,57	80 900,61
Lahjoitusrahastojen pääomat	34 265,15	34 281,02
Muut toimeksiantojen pääomat	34 929,11	32 555,63
VIERAS PÄÄOMA	10 560 164,23	12 125 609,16
Pitkäaikainen	5 411 757,25	7 030 256,53
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	5 019 935,39	6 659 211,17
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	391 821,86	371 045,36
Lyhytaikainen	5 148 406,99	5 095 352,63
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	3 430 954,22	3 020 373,45
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	1 717 452,77	2 074 979,18
VASTATTAVAA	21 981 834,39	23 093 150,44

4. TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

4.1. Rautalammin kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Liitetieto 1

*Tilinpäätöstä laadittaessa noudatettavat arvostusperiaatteet ja –menetelmät sekä jakso-
tuseriaatteet ja –menetelmät*

Jaksotuseriaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteiden mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle. Kunnan taseella ollut epävarma saatava Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri/Sisä-Savon terveydenhuollon kuntayhtymältä 131.040,03 euroa liittyen vuoden 2021 tasauslaskutukseen on alas kirjattu vuoden 2025 tilinpäätökseen.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintameno-
on vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Kunnanvaltuuston hyväksymällä poistosuunnitelman muutoksella on vedenjakelu- ja viemäriverkoston poistotapa muutettu menojäännöspoistosta tasa-
poistoksi 1.1.2019 alkaen. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintameno- tai sitä alemman arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintameno- tai sitä alemman todennäköiseen luovutushintaan.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen painotetun keskihankintahinnan tai sitä alemman todennäköisen hankintamenon tai todennäköisen luovutushinnan määräisenä.

Rahoitusomaisuus

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alemman todennäköiseen arvoon. Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintameno- tai sitä alemman todennäköiseen luovutushintaan.

Johdannaissopimusten käsittely

Johdannaiset sisältävät koronvaihtosopimuksia. Kaikki koronvaihtosopimukset on tehty suojaamistarkoituksessa. Kunta on sitonut pitkäaikaisten lainojen vaihtuvan koronvaihtosopimuksilla kiinteään korkoon. Korkojohdannaisista aiheutuneet kassavirrat on kirjattu tilikauden aikana korkokulujen oikaisuksi. Sopimukset ovat voimassa 17.4.2027 asti.

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintamenon vähennykseksi. Saadut käyttötalouden projektituet on kirjattu tuotoiksi tuloslaskelmaan erään Tuet ja avustukset. Tuet on jaksotettu tarvittaessa.

Liitetieto 2

Tuloslaskelman esittämistapa ei ole muuttunut. Taseeseen on lisätty vesitaseyksiköltä pitkäaikaiset myyntisaamiset sekä pitkäaikaiset lainasaamiset, jotta esittämistapa Valtiokonttorin raportoinnin vuoksi olisi yhtenäinen ja helpommin vertailtavissa. Ulkoisesta taseesta vesitaseyksikön erät eliminoituvat.

Liitetieto 3

Edellisen tilikauden tietoihin ei ole tehty oikaisuja.

Liitetieto 4

Kunnan tilinpäätöksessä esitettävistä tiedoista annetun asetuksen (525/2020) 6.1 §:n 3 kohdan mukaan liitetiedoissa tulee antaa selvitys, jos edellistä tilikautta koskevat tiedot eivät ole vertailukelpoisia päätyneen tilikauden tietojen kanssa. Vertailukelvottomuutta edelliseen tilikauteen nähden ei ole.

Liitetieto 5

Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvia merkittäviä eriä ei ole.

4.2.Tuloslaskelman liitetiedot

Liitetieto 6

TOIMINTATUOTOT, ulkoiset

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Vaalit	3 482	17 635	3 482	17 635
Luottamushenkilöhallinto	228 153	139 383	228 153	139 383
Hallinto ja talous	82 551	111 875	47 780	76 015
Elinkeinotoimi	0	1 160	0	1 160
Koulutus	1 417 991	1 515 826	488 685	449 041
Kulttuuri ja vapaa-aika	128 735	130 209	128 735	130 209
Tekninen lautakunta	2 865 952	2 631 695	2 094 610	1 735 929
Ympäristölautakunta	34 961	35 904	34 961	35 904
Yhteensä	4 761 825	4 583 687	3 026 406	2 585 275

Liitetieto 7

VEROTULOJEN ERITTELY

(1.000 e)

	2025	2024
Kunnan tulovero	4 946	5 008
Osuus yhteisöveron tuotosta	677	607
Kiinteistövero	1 408	1 401
<i>Verotulot yhteensä</i>	<i>7 031</i>	<i>7 016</i>

Liitetieto 8

VALTIONOSUUEDT ERITELTYINÄ

(1.000 e)

	2025	2024
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	140	-378
Siitä:Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus	1 502	1 507
Opetus- ja kulttuuritoimen rah.lain muk.valtionosuudet	812	626
Hark.var.valtionps. Korotus	0	293
Verotulomenetysten korvaus	468	667
<i>Valtionosuudet ja verotulomenetysten korvaukset yht.</i>	<i>2 922</i>	<i>2 715</i>

Liitetieto 9

PALVELUJEN OSTOJEN ERITTELY

(1.000 e)

	2025	2024
Asiakaspalvelujen ostot	460	430
Muiden palvelujen ostot	2 754	2 513
<i>Kunnan palvelujen ostot yhteensä</i>	<i>3 214</i>	<i>2 943</i>

Liitetieto 10

ei ilmoitettavaa

Liitetieto 11**SELVITYS SUUNNITELMAN MUKAISTEN POISTOJEN PERUSTEISTA KUNNAN
TILINPÄÄTÖKSESSÄ**

Poistojen määrittämisessä on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvotaloudellisen käyttöiän mukaan.

Suunnitelmapoistojen perusteet 1.1.2019 alkaen**Aineettomat hyödykkeet**

Aineettomat oikeudet	Tasapoisto	4 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot		
Tietokoneohjelmistot	Tasapoisto	3 vuotta
Muut (esim osayleiskaavat, kaavat)	Tasapoisto	5 vuotta
Osakehuoneistojen laaja peruskorjaus	Tasapoisto	10 vuotta
Kartat ja kartoitus (Vesistöjen kunnostus)	Tasapoisto	5 vuotta

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet	ei poistoa	
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto- ja laitusrakennukset		
- puiset	Tasapoisto	27 vuotta
- kiviset	Tasapoisto	34 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset		
Teollisuushallit		
- puiset	Tasapoisto	20 vuotta
- kiviset	Tasapoisto	25 vuotta
Kaukolämpölaitokset	Tasapoisto	25 vuotta
Vesilaitusrakennukset	Tasapoisto	20 vuotta
Taloussrakennukset	Tasapoisto	15 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset	Tasapoisto	25 vuotta
Asuinrakennukset		
- puiset	Tasapoisto	30 vuotta
- kiviset	Tasapoisto	35 vuotta

Kiinteät rakenteet ja laitteet

Maa- ja vesirakenteet

Kadut, tiet, puistot

Menojäännöspoi 20% / 20 vuotta

Tori

Menojäännöspoi 20% / 22 vuotta

Urheilu- ja ulkoilualueet

Menojäännöspoi 20% / 15 vuotta

Sillat, laiturit, uimalat

Menojäännöspoi 25% / 20 vuotta

Kaatopaikat

Menojäännöspoi / 15 vuotta

Muut rakenteet

Menojäännöspoi 20% / 20 vuotta

Johtoverkostot ja laitteet

Ulkovalaistuslaitteet

Menojäännöspoi 20% / 18 vuotta

Puhelinverkko, keskus, alakeskus

Menojäännöspoi 22% / 10 vuotta

Laitosten laitoskoneet, vesilaitoskoneet

Menojäännöspoi 15% / 16 vuotta

Atk-verkko

Menojäännöspoi / 7 vuotta

Kaukolämpöverkko

Menojäännöspoi / 25 vuotta

Vesi- ja viemäriverkosto

Tasapoisto 40 vuotta

Muut

Liikenteenohjauslaitteet

Menojäännöspoi / 12 vuotta

Väestösuojat ym.

Menojäännöspoi / 35 vuotta

Valvontajärjestelmät, -laitteet

Menojäännöspoi / 10 vuotta

Koneet ja kalusto

Kuljetusvälineet

Henkilöauto

Menojäännöspoi 30% / 7 vuotta

Kuorma-auto, erikoisauto

Menojäännöspoi 30% / 7 vuotta

Muut liikennevälineet

Menojäännöspoi 30% / 7 vuotta

Traktorit ja maansiirtokoneet

Menojäännöspoi 30% / 7 vuotta

Muut liikkuvat koneet

Menojäännöspoi 30% / 7 vuotta

Muut koneet ja kalusto

Työ- ja työstökoneet, laitteet, kevyet koneet

Tasapoisto 5 vuotta

Työ- ja työstökoneet, raskaat koneet

Tasapoisto 10 vuotta

Tietojenkäsittelylaitteet

Tasapoisto 3 vuotta

Muut koneet ja laitteet, kalusteet

Menojäännöspoi 30% / 3 vuotta

Muu irtain käyttöomaisuus, hoitokalusteet

Tasapoisto 6 vuotta

Vesimittarit, terveydenhuollon laitteet

Tasapoisto 6 vuotta

Ensikertainen kalusto

Tasapoisto 10 vuotta

Muut aineelliset hyödykkeet

Luonnonvarat

Käytön muk. poisto

Keskeneräiset hankinnat

Ei poistoa

**Käyttöomaisuusarvopaperit
ja muut pitkäaikaiset sijoitukset**

Osakkeet ja osuudet

Ei poistoa

Käyttöomaisuuden pienhankintaraja on 10.000 euroa. Tätä pienemmät hankinnat kirjataan vuosikuluksi.

Liitetieto 12

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Pakollisten varausten muutokset				
Osuus kuntayhtymän alijäämästä 1.1. Lisäykset tilikaudella Vähennykset tilikaudella				
Osuus kuntayhtymän alijäämästä 31.12.	0	0	0	0
Muut pakolliset varaukset 1.1. Lisäykset tilikaudella Vähennykset tilikaudella	424 429	424 429	424 429	424 429
Muut pakolliset varaukset 31.12.	209 304	424 429	209 304	424 429

Liitetieto 13

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot				
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	955	46 410		46 352
Rakennusten luovutusvoitot	0	25		
Muut luovutusvoitot	6 650	472	4 001	
<i>Luovutusvoitot yhteensä</i>	7 605	46 907	4 001	14 802
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden luovutustappiot				
Rakennusten luovutustappiot				
Muut luovutustappiot		36		
<i>Luovutustappiot yhteensä</i>	0	36	0	0

Liitetieto 14

Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely				
	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Satunnaiset tuotot				
Oppilastöiden alv-palautus- saam.				
Muut satunnaiset tuotot	5 080	1 177		
<i>Satunnaiset tuotot yhteensä</i>	5 080	1 177	0	0
Satunnaiset kulut				
Kiinteistön purkukust./Kuutinh.				
<i>Satunnaiset kulut yhteensä</i>	0	0	0	0

Liitetieto 15

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely		
	2025	2024
Osinkotuotot muista yhteisöistä	499 242	501 409
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	1 399	1 399
<i>Yhteensä</i>	500 641	502 808

Liitetieto 16

Ei ilmoitettavaa

4.3.Taseen liitetiedot

Liitetieto 17	Ei ilmoitettavaa
Liitetieto 18	Ei ilmoitettavaa

Liitetieto 19

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet									
	Aineettomat hyödykkeet		Aineelliset hyödykkeet		Yhteensä				
	Aineetto- mat oik.	Muut pitkä- vaik.menot	Keskener. hankinnat	Maa-alueet	Rakennukset	Kiint.rak. ja laitteet	Koneet ja kalusto	Keskener. hankinnat	
Poistamaton hankinta- meno 1.1.	7 311,13	21 499,92	0,00	2 361 550,44	10 625 608,48	3 631 596,29	211 727,59	167 622,36	16 998 105,16
Lisäykset			31 437,51	31 437,51				1 220 393,08	1 220 393,08
Rahoitusosuudet			0,00	0,00	-380,00	-516 308,83			-516 688,83
Vähennykset			0,00	0,00	-23 235,00	-116 891,67		0,00	-140 126,67
Siirrot erien välillä			31 437,51	0,00	45 184,78	1 135 247,33	34 095,62	-1 214 527,73	0,00
Tiilikauden poisto	-6 266,70	-2 162,23		-8 428,93	-554 280,82	-408 766,42	-80 450,45		-1 043 497,69
Poistamaton hank.meno 31.12	1 044,43	50 775,20	0,00	51 819,63	2 338 315,44	3 841 768,37	165 372,76	173 487,71	16 518 185,05

Pysyvien vastaavien sijoitukset									
	Osakkeet ja osuudet		Yhteensä		Laina- ja muut saamiset		Yhteensä		
	Tytäryhtiö- osakkeet	Kuntayhtymä- osuudet	Osakkuus- yht.osuudet	Muut osakk. ja osuudet	Saamiset/tytä- yhteisöitä	Saamiset osakkuusyht. mutta	Liittymismak- sut	Saamiset muilta	
Hankintamenot 1.1	2 236 524,82	144 515,30	391 184,37	509 716,95	3 281 941,44	551 371,76	0,00	266 186,08	825 557,84
Lisäykset	18 270,00				18 270,00	203 761,26			203 761,26
Vähennykset	-400 000,00				-400 000,00				0,00
Siirrot erien välillä					0,00				0,00
Kirjanpitoarvo 31.12	1 854 794,82	144 515,30	391 184,37	509 716,95	2 900 211,44	755 133,02	0,00	266 186,08	1 029 319,10

Liitetieto 20-22

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt						
Nimi	Kotipaikka	Kunnan omistus- osuus	Konsernin omistus- osuus	Kuntakonsernin osuus		
				omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilikauden voitosta/ tappiosta
Tytäryhteisöt						
Rautalammin kunnan Asunnonhankinta O	Rautalampi	100,0 %	100,0 %	1 442 932,29	836 154,50	160 425,58
Kiinteistö Oy Oikarilan teollisuushallit	Rautalampi	100,0 %	100,0 %	156 500,79	348 411,27	-3 508,47
As Oy Tiinari	Rautalampi	100,0 %	100,0 %	387 001,90	4 013,58	2 229,07
Rautalammin kehitys Oy	Rautalampi	100,0 %	100,0 %	508 173,84	10,00	2 019,54
Yhdistelemättömät tytäryhteisöt						
Pappilanpellon Lämpö Oy	Rautalampi	60,0 %	60,0 %			
Kuntayhtymät						
Savon koulutuskuntayhtymä	Kuopio	1,27 %	1,27 %	918 347,83	740 439,95	46 858,54
Pohjois-Savon Liitto	Kuopio	1,03 %	1,03 %	14 608,51	7 946,47	1 753,72
Osakkuusyhteisöt						
Kiinteistö Oy Rautal. Virastotalo	Rautalampi	0,0 %	0,0 %	0,00	0,00	0,00
As Oy Lupsakas	Rautalampi	30,0 %	30,0 %	93 378,98	951,18	0,42
As Oy Rautalammin Lassilanpolku	Rautalampi	34,77 %	34,77 %	349 808,21	6 309,81	-620,90
Yhteensä				3 870 752,36	1 944 236,76	209 157,50

Liitetieto 23

Saamisten erittely	2025		2024	
	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset
	Saamiset tytäryhteisöiltä			
Myyntisaamiset		5 316		92 693
Lainasaamiset	755 133		551 372	
Yhteensä	755 133	5 316	551 372	92 693
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset		0		0
Siirtosaamiset				
Yhteensä	0	0	0	0
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistus- yhteisyhteisöiltä				
Myyntisaamiset		0		0
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Yhteensä	0	0	0	0
Saamiset yhteensä	755 133	5 316	551 372	92 693

Liitetieto 24

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät				
	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Menoennakot				
Palkat tammikuu	107 322	111 808	107 322	111 808
Tulojäämät				
Kelan korv.työterv.+varh	41 719	40 546	39 100	37 661
Kunnat ja kuntayht.	15 711	146 751	15 711	146 751
Muut tulojäämät	309 484	366 628	252 627	172 177
<i>Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä</i>	474 236	507 579	414 760	468 396

Liitetieto 25

Oman pääoman erittely	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Peruspääoma 1.1.	6 902 197	6 902 197	6 902 197	6 902 197
Lisäykset				
Vähennykset				
Peruspääoma 31.12	6 902 197	6 902 197	6 902 197	6 902 197
Yhdist. ja säätiöiden peruspääoma 1.1.	0	0		
Lisäykset				
Vähennykset	0	0		
Yhdist. ja säätiöiden peruspääoma 31.12.	0	0		
Muut omat rahastot 1.1.	206 088	167 139		
Siirrot rahastoon	7 378	38 949		
Siirrot rahastosta				
Muut omat rahastot 31.12.	213 466	206 088		
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	2 415 520	2 888 364	3 616 983	4 239 980
edellisen vuoden tulos	857 931	-334 774	561 194	-622 997
oikaisut	-138 069	-138 069		
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	3 135 381	2 415 520	4 178 177	3 616 983
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	848 813	857 931	528 421	561 194
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	11 099 857	10 381 736	11 608 795	11 080 374

Liitetieto 26

Ei ilmoitettavaa

Liitetieto 27

Pitkäaikaiset velat		
eränty > 5 v päästä tai myöh.		
	2025	2024
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	400 000	878 000
Lainat julkisyhteisöiltä		
<i>Pitkäaikaiset velat yhteensä</i>	400 000	878 000

Liitetieto 28

Ei ilmoitettavaa

Liitetieto 29

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Pakolliset varaukset				
Muut pakolliset varaukset				
Takuuvaraus				
Vahingonkorvausvaraus				
Ympäristövastuut				
Osuus kuntayht. alijäämästä				
Potilasvahinkovak.maksuvastuu				
Muut pakolliset varaukset	209 304	424 429	209 304	424 429
<i>Muut pakolliset varaukset yhteensä</i>	209 304	424 429	209 304	424 429

Liitetieto 30

	2025		2024	
	Pitkä- aikainen	Lyhyt- aikainen	Pitkä- aikainen	Lyhyt- aikainen
Vieras pääoma				
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat	0	4 054		73 135
Muut velat				
<i>Yhteensä</i>	0	4 054	0	73 135
Velat kuntayhtymille,joissa kunta on jäsenenä				
Ostovelat	0	0		0
Muut velat				
<i>Yhteensä</i>	0	0	0	0
Velat osakkuus- tai sekä muille omistus- yhteisyhteisöille				
Ostovelat		0		0
Muut velat				
<i>Yhteensä</i>	0	0	0	0
<i>Vieras pääoma yhteensä</i>	0	4 054	0	73 135

Liitetieto 31

Sekkitililimiitti		
	2025	2024
Sekkitililimiitti 31.12.	468 188	468 188
- siitä käyttämättä oleva määrä	468 188	468 188

Liitetieto 32

Muiden velkojen erittely	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Muut velat				
Liittymismaksut	391 822	371 045	391 822	371 045
<i>Muut velat yhteensä</i>	391 822	371 045	391 822	371 045

Liitetieto 33

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Menojäämät				
Palkka- ja henkilöstö- sivukulujen jaksotukset	753 022	782 354	701 723	717 564
Korkojaksotukset	16 478	29 952	13 076	25 894
Verotilitysvelka				
Muut menojäämät	46 095	259 019	101 068	251 394
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä</i>	815 596	1 071 326	815 867	994 852
<i>Siirtovelat yhteensä</i>	815 596	1 071 326	815 867	994 852

4.4.Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Liitetieto 34

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin				
	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	148 254	528 413		
Lainan vakuuden pantit	148 254	1 389 718		
Lainat julkisyhteisöiltä				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset				
Lainat muilta luotonantajilta				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset				
<i>Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä</i>	148 254	1 389 718		

Liitetieto 35

Vakuudet	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Omasta puolesta annetut vakuudet				
Takaukset	239 629	207 870	195 511	207 870
Muut	45 327	277 000		
Yhteensä	484 870	484 870	195 511	207 870
Kuntakonserniin kuuluv.yht.puolesta ann.vak.				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	0	50 000		
Takaukset	148 254	427 614	148 254	406 483
Yhteensä	148 254	477 614	148 254	406 483
Muiden puolesta annetut vakuudet				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset				
Takaukset	26 107	181 241	26 107	29 837
Yhteensä	26 107	181 241	26 107	29 837
Vakuudet yhteensä	659 231	1 143 725	369 872	644 191

Liitetieto 36

Ei ilmoitettavaa

Liitetieto 37

Vapaat vakuudet	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Voimassa olevat sopimukset, joista ei lainaa Kiinteistökiinnitykset				
Vapaat vakuudet yhteensä	0	0		

Liitetieto 38

Vuokravastuut	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Vuokravastuut yhteensä	449 084	502 961	42 797	37 444
- siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	68 916	92 031	17 023	16 771
Leasingvastuut				
Leasingvastuut yhteensä	1 322 364	0	1 322 364	0
- siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	77 786	0	77 786	0
Vuokrasopimuksen jäännösarvo sopimuskauden päättyessä on 457 600,36 euroa alv 0%.				

Liitetieto 39-40

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma *)	0	0		
Jäljellä oleva pääoma	148 254	406 483	148 254	406 483
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma *)	0	0		
Jäljellä oleva pääoma	0	0	0	0

*) alkuperäistä ei kaikista saatavilla

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista		
	2025	2024
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	27 262 656	25 348 501
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista tak.vast. 31.12		
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	34 896	27 201

Liitetieto 41

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu	0	0		
Arvonlisäveron palautusvastuu	586 478	718 471	404 358	517 344
Muut sopimusvastuut				
Sopimusvastuut yhteensä	586 478	718 471		
-sopimusvastuut, seur.tilikaudelle kohdistuva osuus		0		
Koronvaihtosopimukset	466 682	600 014	466 682	600 014
Termiinit				
Nimellisarvot yhteensä	466 682	600 014	466 682	600 014
Markkina-arvot yhteensä	3 154	7 221	3 154	7 221
Koronvaihtosopimus 32080				
Yksittäisen lainan korkoriskin suojaus				
Vaihtuvat korot muutettu kiinteiksi				
Sopimus erääntyy 24.1.2023				
Avoinna oleva nimellismäärä				
Markkina-arvo tilinpäätösthetskellä				
Koronvaihtosopimus 32120				
Yksittäisen lainan korkoriskin suojaus				
Vaihtuvat korot muutettu kiinteiksi				
Sopimus erääntyy 17.10.2023				
Avoinna oleva nimellismäärä				
Markkina-arvo tilinpäätösthetskellä				
Koronvaihtosopimus 32160				
Yksittäisen lainan korkoriskin suojaus				
Vaihtuvat korot muutettu kiinteiksi				
Sopimus erääntyy 19.4.2027				
Avoinna oleva nimellismäärä	466 682	600 014	466 682	600 014
Markkina-arvo tilinpäätösthetskellä	3 154	7 221	3 154	7 221

Kunta on tehnyt kehittämissuunnitelman Rautalammin Asunnonhankinta Oy:lle vuonna 2020: Kehittämissuunnitelman mukaan kunta avustaa yhtiötä Valtiokonttorin kanssa hoitamaan n. 386 522 € lainarästit ja n. 22 500 € viivästyskorot pois.

Tervehdyttämissuunnitelman mukaan kunta myöntää Rautalammin Asunnonhankinta Oy:lle avustuksen, joka kattaa puolet lainarästeistä korkoineen, kuitenkin enintään 210.000 euroa. Avustuksen myöntämisen edellytyksenä on, että yhtiö saa Valtionkonttorilta vastaan tervehdyttämisaavustuksen; avustus saatiin v. 2021.

Rautalammin kunta myönsi Rautalammin Asunnonhankinta Oy:lle v. 2021 272.284,51 euron korottoman pääomallainan tervehdyttämissuunnitelman mukaisesti ehtojen täytyttyä. V. 2021 Pohjois-Savon pelastuslaitokselle on saapunut varallaolo vaatimuksia Korkeimman oikeuden (KKO:2015:48) ratkaisuun perustuen.

Vaatimuksissa on vaadittu varallaolon luettavaksi työajaksi. Vaatimusten esittäneiden henkilöiden lukumäärä on 137, vaatimussumma yhteensä 12.075.813 €.

70 henkilöä ei ole vaatimuksessaan esittänyt vaatimaansa summaa. Kokonaisvaatimussumman on arvioitu olevan noin 30.000.00 euroa.

Pohjois-Savon pelastuslaitoksen/Kuopion kaupungin varallaolovaatimuskäsittelyitä on viireillä työtuomioistuimessa ja KT:n keskusneuvottelussa.

Vaatimussumma jakautunee mahdollisesti jäsenkunnille maksettavaksi.

Liitetieto 42

Henkilöstön lukumäärä 31.12.		
Henkilötyövuosina (HTV)	2025	2024
Yleishallinto	7,05	7,9
Opetus- ja kulttuuritoimi	67,62	72,61
Tekninen toimi	18,73	18,69
<i>Yhteensä</i>	93,4	99,2

Liitetieto 43

Henkilöstökulut		
	2025	2024
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	6 048 786	6 065 598
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	44 708	26 338
<i>Henkilöstökulut yhteensä</i>	6 093 493	6 091 936

Liitetieto 44

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut		
	2025	2024
Kokoomus	1 980,56	991,35
Suomen Keskusta	4 153,40	2 787,46
Vasemmistoliitto	353,95	1 085,00
Perussuomalaiset	492,40	468,60
SDP	1 099,40	821,40
KD	460,65	395,00
Vihreät	1 385,30	0,00
<i>Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä</i>	9 925,66	6548,81

Liitetieto 45

Tilintarkastajan palkkiot		
	2025	2024
Tilintarkastuspalkkiot	8 753,57	16 046,01
Lautakunnan sihteeripalvelut	3 865,00	0,00
<i>Palkkiot yhteensä</i>	12 618,57	16 046,01

Liitetieto 46

Kunta on antanut tilikaudella 2019 tytäryhteisö Ki Oy Oikarilan teollisuushal-
leille 650.000 euron suuruisen vastikkeettoman pääomasijoituksen.

Kunta on antanut tilikaudella 2022 tytäryhteistö Ki Oy Oikarilan teollisuushal-
leille 80.000 euron suuruisen velan, joka erääntyy maksettavaksi 31.12.2030.

Kunta on antanut tilikaudella 2025 tytäryhteistö Ki Oy Oikarilan teollisuushal-
leille
203.761,26 euron suuruisen velan, joka erääntyy maksettavaksi 31.12.2030.

4.5. Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat erittelyt

Takaukset tytäryhteisöjen velasta	2025	2024
	Saldo 31.12.	Saldo 31.12.
Ent. Kiint. Oy Rautalammin Haka Osuuspankki 93029273	0,00	0,00
	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
Rautal. kunnan Asunnonhankinta Oy Valtiokonttorin lainat 12950 ja 39090	148 254,03	202 733,49
Kuntarahoitus Oyj 11065/03	0,00	0,00
Kuntarahoitus Oyj 11722/05	0,00	3 750,00
	<u>148 254,03</u>	<u>206 483,49</u>
Kiinteistö Oy Oikarilan teollisuushallit Kuntarahoitus Oy 14454/10	0,00	80 000,00
Kuntarahoitus Oy/14455/10	0,00	120 000,00
	<u>0,00</u>	<u>200 000,00</u>
	148 254,03	406 483,49
Takaukset muiden velasta		
Palvamäentie	0,00	0,00
Rautalammin seudun vanhainkotiyhdistys ry / Osuuspankki	85 000,00	85 000,00
Raudanniemi-Hämeenniemi tiekunta/Osuuspankki		
Virrankylän yksityistie	2 422,39	3 633,62
Nipuri-Kaipioniemen yksityistien tienhoitokunta		
Myhinkosken tiehoitokunta	16 341,83	19 638,64
Koskelon yksityistien tiekunta	29 064,80	38 931,20
Hankavedenrannan yksityistie	14 722,20	17 666,55
Paavolan yksityistie	11 050,00	13 000,00
Haukan ja Rastun yksityistie	15 750,00	18 000,00
Kierän yksityistie	9 000,00	12 000,00
Haapalammin yksityistie tiekunta	12 160,00	0,00
	<u>195 511,22</u>	<u>207 870,01</u>
Takausvastuu		
Rautalammin kunnan osuus takauksista Kuopion kaupungille sen antamista vastuusi- toumuksista Jätekuikko Oy:n puolesta	26 107,00	29 837,00
Rautalammin kunnan osuus kuntien takaus- keskukseen takausvastuusta 31.12.	27 262 656,00	25 348 501,00
VASTUUT YHTEENSÄ	27 632 528,25	25 992 691,50

4.6. Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Liitetieto 20-22

Konserniin on yhdistetty kaikki muut tyttäret paitsi Pappilanpellon Lämpö Oy. Pappilanpellon Lämpö Oy on jätetty yhdistämättä konserniin, koska sillä ei ole olennaista merkitystä kokonaisuuden kannalta. Lisäksi sen tilikausi on 1.7.-30.6.2025, mikä poikkeaa muiden konserniin kuuluvien yhteisöjen tilikaudesta. Kunnan sijoitus yhtiön osakkeisiin on 201,83 euroa.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät katteet on vähennetty.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemisessä.

Kiinteistö Oy Oikarilan Teollisuushallien osalta poistoero on jätetty kirjaamatta, koska yhtiöllä on lunastusvuokrasopimus ja yhtiön poistosuunnitelma vastaa hyödykkeen teknista-loudellista kulumista ja tulonodotuksia. Perusteena on käytetty KILA:n lausuntoa 111.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudelle.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistötytäryhteisöjen aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi. Jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisöjen poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen. Poistojen osalta tietoja osuusyhteisöjen tilinpäätöksien muuttamiseksi kunnan tilinpäätösperiaatteiden mukaiseksi ei ole ollut saatavissa.

Kiinteistö Oy Rautalammin Virastotalon osakkeisiin arvoltaan 352.353,72 euroa on tehty kunnan vuoden 2024 tilinpäätöksessä arvonalennuskirjaus.

Kiinteistö Oy Oikarilan Teollisuushallien osakkeisiin on tehty kunnan vuoden 2025 tilinpäätöksessä 400.000,00 euron arvonalennuskirjaus.

Osakkeiden hankinta

Rautalammin kunta hankki vuonna 2024 Rautalammin Kehitys Oy:n osakkeita LähiTapiola Savo keskinäinen vakuutusyhtiöltä 236 kappaletta sekä Rautalammin Osuuspankilta 496 kappaletta. Osakkeiden kauppahinta on ollut yhteensä 75.000,00 euroa. Osakekauppojen jälkeen kunta omistaa Rautalammin Kehitys Oy:n 100 %:sti.

Kunta on ostanut tilikaudella Asunto Oy Tiinarin osakkeita 1731 kappaletta, jonka jälkeen kunta on omistanut yhtiön 100 %:sti. Osakkeiden kauppahinta oli 18.270 euroa. Konsernissa on kirjattu omistuksen eliminointieroa 28.323,38 euroa.

Aikaisempiin tilikausiin kohdentuvat korjaukset

Tilinpäätöksessä 2024 edellisten tilikausien yli- alijäämä erottaa vuoden 2023 tilinpäätökseen verrattuna 138.069,44 euroa. Ero johtuu siitä, että Rautalammin Kehitys Oy:n vuoden 2023 vähemmistöosuutta 24.983,83 euroa ei ole kirjattu vuonna 2024. Osa erosta johtuu Sisä-Savon terveystuollon ky:n oikaisusta 40.675,86 euroa, joka koostuu kunnan osuudesta ky:n saamisiin 39.806,79 euroa, vuoden 2020 virheellisen kirjauksen oikaisusta ja 13,22 euron täsmäytyserosta. Kiinteistö Oy Oikarilan Teollisuushallit teki vuoden 2023 tilinpäätökseen 16.798,30 euron oikaisun, joka sisälsi TEAM-Steel Oy:n ja KV-yhtiöiden maksusuunnitelmien muutokset vuodelta 2022. Loput erosta 55.611,45 euroa on tilinpäätöksessä 2024 kohdentamatonta eroa. Tilinpäätöksessä 2024 ollut ero on pysynyt samana vuoden 2025 tilinpäätöksessä.

Poikkeavat tilikaudet

Tytäryhteisö Pappilanpellon Lämpö Oy:n tilikausi päättyi 30.6. mutta tämä tytär on jätetty yhdistelemättä, koska sillä ei ole olennaista merkitystä kokonaisuuden kannalta.

5. ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET

5.1. Vesihuolto

520 Vesihuolto

Toiminnan kuvaus / palveluajatus

Vesihuoltolaitoksen toiminnan ylläpito ja suunniteltujen vesihuoltoinvestointien toteuttaminen. Toimiva vesihuolto on olennainen osa terveellistä ja turvallista elinympäristöä.

Vastuhenkilö

Tekninen johtaja

Sitovia tavoitteita

1. Häiriötön vesi- ja viemärlaitoksen toiminta. Tuotetaan asiakkaille kustannustehokasta vesihuoltoa. Pidetään vesi- ja viemäriverkosto toimintakunnossa.
2. Raakavesi- ja verkostovesinäytteiden otto tarkkailuohjelman mukaisesti.
3. Käsitellyn jätevesilietteen ohjaaminen hyötykäyttöön.
4. Vesihuollon kehittämissuunnitelman aikataulutus- ja toteutussuunnitelma.
5. Taksojen saattaminen ajantasolle ja varautuminen tuleviin investointeihin.
6. Varautuminen vedenjakelukatkoksiin

Toteuma 1-12 kk:

1. Toteutui, viemäreitä huuhdeltiin ja sakoja tyhjenneltiin, viranomaistarkastuksilta puhtaat paperit. Yksi (1) vesijohdon poikkimeno, muttei aiheutunut merkittävää häiriötä.
2. Toteutunut, näytteet puhtaita.
3. Toteutunut, Gasumille biokaasun tekoon.
4. Valmisteilla, jätevedenpuhdistamon kokonaisvaltainen kuntotarkastus saatiin suoritettua syksyllä, jonka johdosta tehtiin puhdistamolla toimenpiteitä sekä hankintoja. Toimet jatkuvat seuraavina vuosina.
5. Toteutunut, aloitettu talous- ja toimintasuunnitelman laadinta.
6. Toteutunut, tarvikkeet ja toimenpiteet pidetty kunnossa.

Yleisenä huomiona voidaan todeta, että veden käytössä on siirrytty aiempaa säästäväisempään toimintatapaan, minkä seurauksena vettä myytiin vähemmän kuin vuonna 2024. Toimintatuotot toteutuivat 95 % (534.644 €) ja toimintakulut 99 % (435.084 €), jolloin toimintakate oli 82 %. Vesilaitoksen poistojen jälkeen (-144 339 €, 125 %) tilikauden tulos oli -62 319 €.

Tunnusluvut ja mittarit

Vesihuolto	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Verkostoon pumpattu vesi m ³	144 617	150 790	186 399	150 500	164 887
Käsitelty jätevesimäärä m ³	151 342	180 308	172 528	180 500	143 570
Tilikauden ylijäämä (-alijäämä) €	48 509 €	24 136 €	-10 463 €	17 186 €	-62 319 €
Vesihuollon toimintahäiriöt kpl			0	0	0

520 Vesihuolto	TP 2024	TA 2025	TP 2025	Ero
	(sis. muutokset)			
T U L O T (ulkoiset)	-474 460	-515 000	-486 483,43	28 517
M E N O T (ulkoiset)	379 503	422 689	417 907,45	-4 781
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	-94 957	-92 311	-68 575,98	23 735
Suunnitelmapoistot	118 454	115 198	144 339,29	29 141
Tulot (sisäiset)	-48 900	-45 248	-48 160,88	-2 913
Menot (sisäiset)	35 866	15 836	34 717,05	18 881
TOIMINTAKATE (sisäiset)	105 420	85 786	130 895,46	45 109
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	10 463	-6 525	62 319,48	68 845
Asukasluku	2 938	2 964	2927	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	3,56	-2,20	21,29	

5.2. Vesihuollon tuloslaskelma

	1.1.-31.12.2025	1.1.-31.12.2024
Liikevaihto, ulkoinen	486 483,43	474 439,93
Liikevaihto, sisäinen	48 160,88	48 900,20
Liiketoiminnan muut tuotot	0	20
Materiaalit ja palvelut	-325 327,38	-260 876,81
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-128 481,29	-138 023,14
Varastojen lisäys(+) tai vähennys (-)		
Palvelujen ostot	-196 846,09	-122 853,67
Ulkoinen	-179 669,07	-104 527,41
Sisäinen	-17 177,02	-18 326,26
Henkilöstökulut	-107 159,02	-134 158,28
Palkat ja palkkiot	-87 276,52	-107 972,92
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-16 804,20	-24 463,14
Muut henkilösivukulut	-3 078,30	-1 722,22
Poistot ja arvonalentumiset	-144 339,29	-118 454,22
Suunnitelman mukaiset poistot	-144 339,29	-118 454,22
Liiketoiminnan muut kulut, ulkoinen	-2 598,07	-2 793,87
Liiketoiminnan muut kulut, sisäinen	0	0
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-44 779,45	7 076,95
Rahoitustuotot ja -kulut	-17 540,03	-17 540,03
Korkotuotot		
Muut rahoitustuotot		
Kunnalle maksetut korkokulut		
Muille maksetut korkokulut		
Korvaus peruspääomasta	-17 540,03	-17 540,03
Muut rahoituskulut		
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia	-62 319,48	-10 463,08
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-62 319,48	-10 463,08

5.3. Vesihuollon rahoituslaskelma

VESIHUOLLON RAHOITUSLASKELMA

	2025	2024
Tulorahoitus		
Liikeliijäämä/-alijäämä	-44 779,45	7 076,95
Poistot ja arvonalentumiset	117 537,36	118 454,22
Rahoitustuotot ja -kulut	-17 540,03	-17 540,03
Muut tulorahoituksen korjauserät		
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-15 407,51	-73 317,95
Rahoitusosuudet	0,00	0,00
Pysyv.vast.hyödykk.luovutustulot		
Toiminnan ja investointien rahavirta	39 810,37	34 673,19
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaik.lain.lisäys kunnalta		
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos	-14 859,03	-33 727,63
Korott.velkojen muutos kunnalta	-53 913,28	-2 183,20
Korott.pitkä- ja lyhytaik.velkojen muutos	28 961,94	1 237,64
Rahoituksen rahavirta	-39 810,37	-34 673,19
Rahavarojen muutos	0,00	0,00
Rahavarat 31.12.	0	0
Rahavarat 1.1.	0	0

5.4. Vesihuollon tase

	31.12.2025	31.12.2024
VASTAAVA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Muut pitkävaikutteiset menot	15 407,51	0,00
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	15 407,51	0,00
Aineelliset hyödykkeet		
<i>Maa- ja vesialueet</i>	3 386,47	3 386,47
Maa-alueet vesilaitos	3 386,47	3 386,47
<i>Rakennukset</i>	201 526,04	217 565,46
Rakennukset vesilaitos	201 526,04	217 565,46
<i>Kiinteät rakenteet ja laitteet</i>	2 172 786,57	2 274 284,51
Vesijohtoverkosto	504 818,44	534 405,79
Viemäriverkosto	1 568 311,90	1 623 518,45
Liitt.maks.vesilaitos ei pal.	5 000,00	5 000,00
Kiinteät rakent.ja laitt vesil	94 656,23	111 360,27
<i>Koneet ja kalusto</i>	66 920,85	66 920,85
<i>Ennakkomaksut ja keskener. hankin.</i>	966,00	966,00
Keskeneräiset hankinnat	966,00	966,00
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	2 445 585,93	2 563 123,29
Sijoitukset	128 951,08	128 951,08
Palautuskelp.liitt.maks.vesil.	128 951,08	128 951,08
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	2 589 944,52	2 692 074,37
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Lyhytaikaiset saamiset		
<i>Myyntisaamiset</i>	256 877,70	245 514,78
Teknisen toimiston laskutukset	256 877,70	245 514,78
<i>Muut saamiset</i>	75 341,79	69 575,32
<i>Siirtosaamiset</i>	4 587,58	6 857,94
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	336 807,07	321 948,04
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENS	336 807,07	321 948,04
VASTAAVA	2 926 751,59	3 014 022,41

VASTATTAVAA	31.12.2025	31.12.2024
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	635 508,10	635 508,10
Edellisten tilikausien yli/alijäämä	-109 319,21	-98 856,13
Tilikauden yli-/alijäämä	-62 319,48	-10 463,08
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	463 869,41	526 188,89
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat kunnalta	635 508,09	635 508,09
Liittymismaksut	391 821,86	370 001,36
Vesihuollon kassavelka	1 271 885,67	1 325 798,95
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	2 299 215,62	2 331 308,40
Lyhytaikainen		
Ostovelat	19 946,92	18 332,79
Muut velat	124 443,91	118 916,60
Siirtovelat	19 275,73	19 275,73
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	163 666,56	156 525,12
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	2 462 882,18	2 487 833,52
VASTATTAVAA	2 926 751,59	3 014 022,41

5.5. Vesihuollon tuloslaskelman liitetiedot

Liitetieto1

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Hulevesiviemärointiä ei ole eriytetty laskennallisesti, koska eriyttämistä ei ole nähty tarpeelliseksi kunnan ja vesihuoltolaitoksen tilinpäätöksen oikean ja riittävän kuvan kannalta.

Liitetieto 6

Toimintatuotot		2025	2024
	Vesilaitoksen myyntituotot	202 185,49	195 161,97
	Viemärlaitoksen myyntituotot	281 364,60	278 211,30
	Liikevaihto yhteensä	483 550,09	473 373,27
	Vesilaitoksen muut tuotot	0	0
	Viemärlaitoksen muut tuotot	2 933,34	1086,66
	Liiketoiminnan muut tuotot yhteensä	2 933,34	1086,66

Liitetieto 11**Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet**

Poistojen määrittämisessä on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman

mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Suunnitelmapoistojen perusteet 1.1.2019 alkaen		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	4 vuotta	tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot		
Tietokoneohjelmistot	3 vuotta	tasapoisto
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	ei poistoaikaa	
Rakennukset ja rakennelmat		
Tehdas- ja tuotantorakennukset		
Vesilaitosrakennukset	20 vuotta	tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Maa- ja vesirakenteet		
Muut rakenteet	20 vuotta	menojäännös 20 %
Johtoverkostot ja laitteet		
Laitosten laitoskoneet, vesilaitoskoneet	16 vuotta	menojäännös 15 %
Vesi- ja viemäriverkosto	40 vuotta	tasapoisto
Koneet ja kalusto		
Kuljetusvälineet		
Henkilöauto	7 vuotta	menojäännös 30 %
Kuorma-auto, erikoisauto	7 vuotta	menojäännös 30 %
Muut liikennevälineet	7 vuotta	menojäännös 30 %
Traktorit ja maansiirtokoneet	7 vuotta	menojäännös 30 %
Muut liikkuvat koneet	7 vuotta	menojäännös 30 %
Muut koneet ja kalusto		
Työ- ja työstökoneet, laitteet, kevyet koneet	5 vuotta	tasapoisto
Työ- ja työstökoneet, raskaat koneet	10 vuotta	tasapoisto
Tietojenkäsittelylaitteet	3 vuotta	tasapoisto
Muut koneet ja laitteet, kalusteet	3 vuotta	menojäännös 30 %
Muu irtain käyttöomaisuus, hoitokalusteet	6 vuotta	tasapoisto
Vesimittarit, terveydenhuollon laitteet	6 vuotta	tasapoisto
Muut aineelliset hyödykkeet		
Keskeneräiset hankinnat	Ei poistoa	
Käyttöomaisuuden pienhankintaraja on 10.000 euroa. Tätä pienemmät hankinnat kirjataan vuosikuluksi.		

5.6. Vesihuollon taseen liitetiedot

Liitetieto 19

	Aineettomat hyödykkeet		Aineelliset hyödykkeet				Yhteensä	
	Aineettomat oik.	Muut pitkävaik.menot	Maa-alueet	Rakennukset	Kiint.rak. ja laitteet	Koneet ja kalusto		Keskener.hankinnat
Poistamaton hankintameno 1.1.	0	0,00	3 386,47	217 565,46	2 274 284,51	66 920,85	966,00	2 563 123,29
Lisäykset							44 691,92	44 691,92
Rahoitusosuudet								0,00
Vähennykset								0,00
Siirrot erien välillä	16 030,00				27 420,68		-44 691,92	0,00
Tilikauden poisto	-622,19	0,00		-16 039,42	-128 918,62			-144 339,29
Arvonlennukset								
Poistamaton hank.meno 31.1	15 407,81	0,00	3 386,47	201 526,04	2 172 786,57	66 920,85	966,00	2 460 993,44

Pysyvien vastaavien sijoitukset

	Osakkeet ja osuudet			Laina- ja muut saamiset				Yhteensä	
	Osakkeet Kuntayhtymä tytäryht.	osuudet	Osakkuusyht.osuudet	Muut osakk. ja osuudet	Saamiset tytäryht.	Saamiset osakkuusyht.	Lainasaam. muilta		Liittymismaksut
Hankintamenot 1.1								128 951,08	128 951,08
Lisäykset									0,00
Vähennykset									0,00
Kirjanpitoarvo 31.12	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	128 951,08	128 951,08

Liitetieto 25

	2025	2024
Oman pääoman erittely		
Peruspääoma	635 508,10	635 508,10
Edellisten tilikausien yli/alijäämä	-109 319,21	-98 856,13
Tilikauden yli- / alijäämä	-62 319,48	-10 463,08
Oma pääoma yhteensä	463 869,41	526 188,89

Liitetieto 33

	2025	2024
Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät		
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Menojäämät		
Lomapalkkavelan ja henkilöstösivuku	19 275,73	19 275,73
jaksotukset		
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä</i>	19 275,73	19 275,73
<i>Siirtovelat yhteensä</i>	19 275,73	19 275,73

Liitetieto 39

Ei ilmoitettavaa

Liitetieto 42

	2025	2024
Henkilöstön lukumäärä 31.12.		
Kokoaikaiset	1	1
Osa-aikaiset	1	1

Liitetieto 43

	2025	2024
Henkilöstökulut		
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	107 159,02	134 158,28
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	0,00	0,00
<i>Henkilöstökulut yhteensä</i>	107 159,02	134 158,28

TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

Rautalampi . päivänä . kuuta 2026

RAUTALAMMIN KUNNANHALLITUS

_____
Kuikka Joni-Matti, pj

_____
Matilainen Jarmo

_____
Annala Pekka

_____
Suosaari Henna

_____
Haukka Anne

_____
Hintikka-Varis Sari

_____
Nissinen Linda

_____
Sepponen Anu, kunnanjohtaja

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Suoritetusta tarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Rautalampi . päivänä . kuuta 2026

_____
TALVEA Julkishallinnon Palvelut Oy, Jarmo Raati KHT, JKT

6.LUETTELOT JA SELVITYKSET

KÄYTETYT KIRJANPITOKIRJAT

	säilytysajat
Päiväkirja	10 v
Pääkirja	10 v
Tasekirja	pysyvästi
Henkilökirjat	
Osto- ja myyntireskontrat	10 v
Sisäisen laskennan raportit	10 v

TOSITELAJIT

numerosarja

Pankkitositteet	1
Palkkatositteet	4
KP Laskennalliset	10
KP Automaattikirjaukset	11
SL Laskennalliset	12
SL Automaattikirjaukset	13
Vyörytykset	14
Ostolaskujen maksut	20
Ostolaskut	21, 22, 25
Myyntireskontran suoritukset	30
Myyntilaskut, taloushallinto	31
Myyntilaskut, sosiaalitoimi	32
Myyntilaskut, vesi	33
Vuokrat	34
Päivähoito	35
Myyntilaskut, sivistys	37
Myyntilaskut, tekninen, rak.valv.	38
Muistiot	90